

IIIa/69

1964

КАЛЕНДАР
АЛЬМАНАХ
НОВОГО ШЛЯХУ

ОБЕЗПЕЧУЙТЕСЬ У ВЗАЇМНІЙ ПОМОЧІ

*Гей, українче, розум май,
Взаїмну Поміч поширай,
Взаїмна Поміч, наше славне товариство,
Там є надія і любов!*

(Мелодія: "Гей, там на горі Січ іде").

- НАЙНИЖЧІ ПРЕМІЇ
- НАЙШИРШИЙ ВИБІР АСЕКУРАЦІЙНИХ ПЛАНІВ
- ГАРАНТОВАНІ ПОЛІСИ ДЛЯ ДІТЕЙ І СТАРШИХ
- ДОПОМОГА НА ВИПАДОК СТАРОСТИ
- ВИСОКІ ДИВІДЕНДИ КОЖНОГО РОКУ
- МІСЯЧНИЙ ДОХІД (ПЕНСІЯ) НА СТАРШІ РОКИ
- ВИБІР СПОСОБУ ВИПЛАТИ ОСТАННІХ БЕНЕФІСІВ
- НАЙДЕШЕВШЕ РЕЧЕНЦЕВЕ ОБЕЗПЕЧЕННЯ
- НАРОДНІ ДИВІДЕНДИ
- ПОЧУТТЯ СПІВВЛАСНОСТІ
- ГОЛОС У ГОСПОДАРЮВАННІ МАЙНОМ
- ПОЧУТТЯ СПОКІЙНОЇ СОВІСТІ.

Все це дає своїм членам

Українське Товариство Взаїмної Помочі в Канаді,

яке вже понад 40 років солідно і чесно обслуговує
тисячі й тисячі своїх членів.

ПОЩО іти до чужих? ВЗАЇМНА ПОМІЧ має всі дані
до того, щоб найкраще обслужити всіх українців у Канаді
в ділянці ЖИТТЄВОГО ОБЕЗПЕЧЕННЯ.

**UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY
OF CANADA**

BOX 3512, STA. B, WINNIPEG 4, MANITOBA, CANADA.

новий
ШЛЯХ

INFORMATION SERVICE

VII/A/69

КАЛЕНДАР НОВОГО ШЛЯХУ

НА 1964 РІК

LIBRARY
of
Ukrainian Publishers
Ltd. 111/4

ДРУКОМ І НАКЛАДОМ "НОВОГО ШЛЯХУ"

Вінніпег, Манітоба

Printed and Published
by the
New Pathway Publishers Limited
Winnipeg, Manitoba

Володимир Сосюра

СРІБНИЙ ВЕРШНИК

Рік новий летить крізь саява зливу,
ждуть його і праця і борня.
Підіймає вітер білу гриву
в золотокопйтого коня.

Срібний вершник юності і сили,
наче море, повен погляд твій.
І плвуть хвилини бпстрокрило,
як сніжинок мерехтливий рій...

Срібний вершник райдугами грає
у своїй звияжливій красі.
І йому дорогу уступає
рік старий в старому кожусі.

Зір його по всім прощально лине...
Де, о, де ви, сили молоді?
І сіяють сльози, як перлини,
на його кошлатій бороді...

СІЧЕНЬ

JANUARY

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Грудень, 1963. Боніфатія мч.	Нов. Рік, Обр. ГНІХ., Вас. Вел.
2 20 Ч	Ігнатія Богон. свщм.	Сильвестра папи
3 21 П	Юліяни мч.	Малахія прор.
4 22 С	Анастасії мч.	Собор 70 Апост.
5 23 Н	Н. перед Різдвом, 10 мч. у Кр.	Н. перед Богоявл., Навеч. Бог.
6 24 П	Навеч. Різдва, Євгенії мч. ☾	Богоявлення ГНІХ.
7 25 В	Різдво Христове	Собор Ів. Хрестителя
8 26 С	Собор Пресв. Богородиці і Обр.	Юрія прп.
9 27 Ч	Степана первмч.	Полієвкта мч.
10 28 П	Муч. у Нікодимії	Григорія Нис.
11 29 С	Дітей убитих у Вифлеємі	† Теодосія прп.
12 30 Н	Нед. по Різді, Анисії мч.	Нед. по Богоявл., Татіяни прп.
13 31 П	Меланії прп.	Єрмила й Стратил., мч.
14 1 В	Нов. Рік 1964. Обр. Вас. Вел. ☼	Отців у Синаї убитих
15 2 С	Сильвестра папи	Павла Тив., Івана Кущника
16 3 Ч	Малахія прор.	Поклін оковам Ап. Петра
17 4 П	Собор 70 Апостолів	† Антонія Вел. прп.
18 5 С	Навеч. Богоявл., Теопемпта прп.	Атаназія і Кирила св.
19 6 Н	Богоявлення Господнє	Нед. Митаря і фарисея
20 7 П	Собор Ів. Хр.	† Євтимія вел.
21 8 В	Юрія й Еміліяна прп.	Максима ісп.
22 9 С	Полієвкта прп. ☾	Тимотея ап., Анастасія
23 10 Ч	Григорія Нис.	Климентя Анкир. свщм.
24 11 П	† Теодосія прп.	Ксенії прп.
25 12 С	Татіяни прп.	† Григорія Бог.
26 13 Н	Нед. по Богоявл., Єрмила і Стр.	Н. Блудн. С., Ксенофонта прп.
27 14 П	Отців в Синаї убитих	† Перен. мощів Ів. Зол.
28 15 В	Павла Тив. й Івана Кущ. ☼	Єфрема прп.
29 16 С	Поклін оковам ап. Петра	Перен. м. Ігнатія Богон.
30 17 Ч	† Антонія Вел. прп.	Трьох Святителів
31 18 П	Атанасія й Кирила св.	Кира й Івана беср.

Яка краса: відродження країни!

Ще рік, ще день назад тут чувся плчч рабів,

Мовчали десь святі під попелом руїни,

І журно дзвін старий по мертвому гудів.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 1. 1586. Патріярша грамота про затвердження Львівського Православного Братства, злож. 1463 р.	14. 1. 1616. Засновано Київське Братство.
1. 1. 1647. † Петро Могила, митрополит Київський.	18. 1. 1654. Переяславська умова Богдана Хмельницького з Московщиною.
1. 1. 1919. Закон УНР про Автокефалію Української Православної Церкви.	19. 1. 1944. † Полк. Роман Сушко, Кр. командант УВО на ЗУЗ.
1. 1. 1928. Вийшло в Празі перше число "Розбудови Нації", органу Проводу Українських Націоналістів.	20. 1. 1962. Вмер у Києві Іван Іжакевич, один з найвизначніших українських малювників, проживши 98 років. Нар. 20. I. 1864.
3. 1. 1919. Народня Рада ЗУНР ухвалила в Станиславові прилучити Галичину до УНР.	21. 1. 1919. Карпатська Україна схвалила прилучитися до Української Народньої Республіки.
3. 1. 1868. Народився поет Микола Чернявський.	22. 1. 1918. У Києві Центральна Рада проголосила IV Універсал про самостійну і незалежну Українську Народню Республіку.
3. 1. 1871. Народився український вчений Агатангел Кримський.	22. 1. 1919. Директорія УНР проголосила об'єднання всіх українських земель.
5. 1. 1585. Закладено Ставропігійське Братство у Львові.	22. 1. 1920. † письменниця Наталія Кобринська.
5. 1. 1935. Від руки ката НКВД загинув поет Олекса Влизько.	23. 1. 1667. Андрусівська умова. Поділ України між Польщею і Московщиною.
6. 1. 1742. † гетьман Пилип Орлик.	23. 1. 1928. У Вінніпегу створено Українську Стрілецьку Громаду.
6. 1. 1846. У Києві засновано Кирило-Методіївське Братство.	23. 1. 1921. Від руки скритовбивця загинув композитор Микола Дмитрович Леонтович.
6. 1. 1834. Народився поет Степан Руданський.	27. 1. 1790. Народився письменник Петро Гулак-Артемовс-
7. 1. 1675. Запорожці, під проводом Сірка, погромили турків під Січчю.	28. 1. 1920. † письменник Панас Мирний.
8. 1. 1953. † актор і режисер Володимир Блавацький.	28. 1. 1929. Перший Конгрес Українських Націоналістів у Відні.
11. 1. 1888. † співець Буковини Осип Юрій Федькович.	29. 1. 1633. † Архiepіскоп Мелетій Смотрицький.
11. 1. 1916. † письменник-сатирик Лесь Мартович.	29. 1. 1918. Бій під Крутами.
13. 1. 1906. Перший український щоденник у Києві "Громадська Думка".	30. 1. 1111. Похід на половців.
14. 1. 1649. Тріумфальний в'їзд гетьмана Богдана Хмельницького до Києва після перемоги над поляками.	

*Коли відкільсь взялася міць шалена,
Як буря, все живе схотила, пройняла, —
І ось, — дивись, в руках замаяли знамена,
І гімн перемог співає невільна сторона.*

О. Олесь

ЛЮТІЙ

FEBRUARY

29 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Макарія прп.	Трифона мч.
2 20 Н	30 нед. по Сош. † Євтимія вел.	Н. М'ясопуста, Стріт. Госп.
3 21 П	Максима прп.	Симеона й Анни прор.
4 22 В	Тимотея ап.	Ісидар прп.
5 23 С	Климентя сщмч. ☉	Агафії мч.
6 24 Ч	Ксенії прп.	Вукола прп.
7 25 П	† Григорія Богосл.	Партенія й Луки прп.
8 26 С	Ксенофонта й інш. прп.	Теодора Стр.
9 27 Н	31 нед. по Сош. † Пер. м. Ів. Зол.	Нед. Сироуста, Никифора мч.
10 28 П	Єфрема прп.	Харалампія мч.
11 29 В	Перен. м. Ігнатія Бог.	Власія сщмч.
12 30 С	Трьох Святителів	Мелетія св.
13 31 Ч	Кира й Івана беср. ☿	Мартиніяна прп.
14 1 П	Лютий, Трифона мч.	Авксентія прп. † Кирила Кат.
15 2 С	Стрігання Господнє	Онисима ап
16 3 Н	32 нед. по Сош., Симеона й Анни	1. нед. Посту, Памфила мч.
17 4 П	Ісидора прп.	Теодора Тирона прп.
18 5 В	Агафії прп.	Льва папи
19 6 С	Вукола прп.	Архипа ап.
20 7 Ч	Партенія й Луки прп. ☿	Льва еп. Кат.
21 8 П	Теодора Стр. мч.	Тимотея прп., Євстахія св.
22 9 С	Никифора мч.	Найд. м. мч. в Євгенії
23 10 Н	Митаря й фарисея, Харалампія	2. нед. Посту, Полікарпа сщмч.
24 11 П	Власія сщмч.	† 1 і 2 найд. Гол. Івана Хр.
25 12 В	Мелетія св.	Тарасія св.
26 13 С	Мартиніяна прп.	Порфірія прп.
27 14 Ч	Авксентія прп. † Пер. Кирила ☉	Прокопія прп.
28 15 П	Онисима ап.	Василія прп. ісп.
29 16 С	Памфила мч. й інших	Касіяна прп.

Хто зберіг любов до краю
І не зрікся роду,
Той ім'ям не вмере ніколи
В спогадах народу.

Хто поїв, як струмінь, край свій
І не згинув в морі,
Ой не раз того згадають
Влітку квіти-зорі.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 2. 1812.	Народився байкар Євген Гребінка.		першу політичну партію в Україні (Р. У. П.).
2. 2. 1936.	† на Соловках поет Євген Плужник.	10. 2. 1918.	Початок походу УСС проти большевицьких військ.
3. 2. 1929.	Конгрес Українських Націоналістів створив Організацію Українських Націоналістів (ОУН).	10. 2. 1852.	† Микола Гоголь, автор "Тараса Бульби".
3. 2. 1864.	Народився поет-сатирик Володимир Самійленко.	12. 2. 1939.	Перші вибори до Союму Карпатської України.
4. 2. 1793.	Другий поділ Польщі (Волинь і Поділля забрала Росія).	12. 2. 1871.	Народився письменник Лесь Мартович.
7. 2. 1933.	† артист Микола Садовський.	12. 2. 1924.	Поляки замучили членку УВО Ольгу Басараб.
7. 2. 1942.	I. Собор Єпископів УАПЦ в Пінську організує УПЦ на визволених українських землях.	14. 2. 1897.	† Пантелеймон Куліш.
8. 2. 1918.	Центральні держави визнали незалежність Української Народньої Республіки.	20. 2. 1054.	† великий князь київський Ярослав Мудрий.
8. 2. 1940.	† на чужині письменник Спиридон Черкасенко.	21. 2. 1942.	Німці розстріляли в Києві письменницю Елену Телігу, членку ОУН.
9. 2. 1918.	У Бересті представники чотирьох держав — Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії й Туреччини підписали мирний договір з представниками Української Центральної Ради. Українська Народня Республіка вперше визнана як самостійна держава важливим міжнароднім актом.	22. 2. 1860.	Народилась артистка Марія Заньковецька.
9. 2. 1942.	Гестапо заарештувало в Києві сотні української інтелігенції.	24. 2. 1574.	Вийшла в світ в Україні перша друкована книжка "Апостол".
10. 2. 1900.	Засновано з ініціативи Миколи Міхновського	24. 2. 1608.	† князь Константин Острозький, покровитель української культури.
		24. 2. 1342.	Народився Юліян Романський і політичний галицький діяч. Умер 22. 4. 1932 у Львові.
		25. 2. 1871.	Народилась поетка Леся Українка.
		26. 2. 1886.	Народився графік Юрій Нарбут.
		26. 2. 1942.	† письменник Микола Чирський.
		27. 2. 1664.	Поляки під Новгород-Сіверським розстріляли полковника Івана Богуна.
		28. 2. 1772.	Мученицька смерть митрополита Арсенія Мацієвича в Ревельському казематі.

*Хто угледів в час безщастя
Сокме крізь тумани,
Той для людю рідним батьком
І пророком стане.*

*Хто зберіг любов до краю
І не зрієся роду,
Тільки той віддав всю душу,
Все, що зміг, народу.*

О. Олесь

БЕРЕЗЕНЬ

MARCH

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 17 Н	Н. Блудн. сина, Теодора Тир. мч.	3. н. П. Христопокл. Євд. прмч.
2 18 П	Льва папи	Теодора свмч.
3 19 В	Архипа ап.	Євтропа свмч.
4 20 С	Льва еп. Кат.	Гарасима прп.
5 21 Ч	Тимотея прп.	Конона мч.
6 22 П	Найд. мощ. мч. у Євгенії	42 мч. в Аморії
7 23 С	Полікарпа свщм.	Василія смчч.
8 24 Н	Н. М'ясоїсна, † 1 і 2 найд. Г. Ів. Хр	4. н. Посту, Теофілякта ісп.
9 25 П	Тарасія св.	† 40 муч. у Севастії
10 26 В	Порфірія св.	Кондрата й інш.
11 27 С	Прокопія прп. ісп.	Софроніа патр. ер. (Поклони)
12 28 Ч	Василія прп. ісп.	Теофана ісп.
13 29 П	Касіяна прп.	Пер. мощ. св. Никифора
14 1 С	Березень. Євдокії прмч.	Венедикта прп.
15 2 Н	Н. Сиропусна, Теодота свщмч.	5. н. Посту, Агапія й інш.
16 3 П	Євтропія прп.	Савина й Папи мч.
17 4 В	Гарасима прп.	Алексія прп.
18 5 С	Конона мч.	Кирила еп.
19 6 Ч	42 мч. в Аморії	Хризанта і Дарії мч.
20 7 П	Василія й інш.	ОО. убитих в обит. Сави
21 8 С	Теофілякта ісп.	Якова ісп.
22 9 Н	1 н. Посту, † 40 муч. у Севастії	Квітна Нед., Василія свмч.
23 10 П	Кондрата й інш. мч.	Никона прмч. й інш.
24 11 В	Софронія патр.	Захарії і Якова
25 12 С	Теофана ісп.	Благовіщення Пр. Діви.
26 13 Ч	Перен. мощів св. Никифора	Собор св. Арх. Гавриїла
27 14 П	Венедикта прп.	Вел. П'ятниця
28 15 С	Агапія й інш.	Іларіона й Стефана прп.
29 16 Н	2 нед. Посту, Савина й Папи мч.	Воскресення ГНІХ.
30 17 П	Алексія прп.	Св. Попеділон
31 18 В	Кирила ерүс.	Св. Візторок

Поклін Тобі, великий наш Тарасе! Що нас покореу, роздерту, темну
 Повік Твоє ім'я благословенне [масу
 [будь! Від Твоєтрів до дрімучого Кавказу

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 3. 1918	Війська Української Центральної Ради зайняли Київ.	16. 3. 1896.	† письменник і композитор Петро Ніщинський.
2. 3. 1861.	Скасовано в Україні кріпацтво.	16. 3. 1664.	Розстріляно гетьмана Івана Виговського під Ольхівцем.
3. 3. 1827.	Народився байкар Леонід Іванович Глібів.	17. 3. 1910	Мирова конференція в Парижі признала Закарпаття ЧСР.
3. 3. 1947.	† проф. Філарет Колесса, учений, композитор, етнограф.	18. 3. 1921.	Підписання Ризького договору між РСФСР і Польщею.
3. 3. 1947.	† поетка Уляна Кравченко.	18. 3. 1913.	У Львові основуючі Збори Т-ва "УСС".
4. 3. 1750.	Кирила Розумовського обрано гетьманом.	19. 3. 1864.	Народився митрополит Василь Липківський.
5. 3. 1950.	Загинув Головний Командир УПА, ген. хор. Тарас Чупринка (Роман Шухевич).	19. 3. 1895.	Народився поет Максим Рильський.
7. 3. 1899.	Народився письменник Аркадій Любченко.	19. 3. 1918.	Похорон у Києві поляглих під Крутами героїв.
7. 3. 1917.	Українські полки Волинський, Преображенський та Ізмаїльський розпочали революцію в Петербургу.	19. 3. 1939.	Маляри розстріляли Мих. Колодзінського-Гузара.
8. 3. 1169.	Суздальський князь Андрій Боголюбський зруйнував Київ.	20. 3. 1917.	Створено Українську Центральну Раду в Києві.
9. 3. 1814.	Народився поет Тарас Шевченко.	20. 3. 1632.	Народився гетьман Іван Мазепа.
10. 3. 1861.	† Тарас Шевченко.	21. 3. 1942.	† Ольга Кобилянська, видатна українська письменниця.
13. 3. 1923.	† письм. Дніпрова Чайка.	22. 3. 1842.	Народився композитор Микола Віталієвич Лисенко.
14. 3. 1822.	Перша вистава українською мовою в Київському театрі.	26. 3. 1908.	† історик Володимир Антонович.
14. 3. 1923.	Рада Амбасадорів у Парижі віддала Зах. Україні Польщі.	26. 3. 1909.	† історик і композитор Микола Аркас.
15. 3. 1939.	Проголошено самостійність Карпатської України.	31. 3. 1653.	Перемога І. Богуна над поляками під Вінницею.
		31. 3. 1858.	Народився письменник Адріян Кашенко.

*Зцілив, з'єднав і показав нам путь.
Поклін Тобі від мертвих і живущих
І ненароджених грядущих*

[покоління]

*Всіх — в Україні й поза нею сущих
За світлий дар, за приклад*

[невмирущий
Глибока шана, тихий наш поклін!]

"До Тараса" — Кость Вагилевич

КВІТЕНЬ

APRIL

30 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Хризанта й Дарії мч.	Марії Єгипетської прп.
2 20 Ч	ОО. убитих в обителі Сави	Тита прп.
3 21 П	Якова ісп.	Никити прп. ісп.
4 22 С	Василія свщмч.	Йосифа й Георгія прп.
5 23 Н	3. н. Посту, Христопокліна ☾	Н. Томина, Теодула й лдр. мч.
6 24 П	Захарії і Якова прп.	Євтихія св. † Прест. Методія
7 25 В	Благовіщення Пр. Д. М.	Георгія Мел. прп.
8 26 С	Собор Арх. Гавриїла	Іродіона й інш. ап.
9 27 Ч	Матрони мч.	Євпсихія мч.
10 28 П	Іларіона й Степана прп.	Терентія й інш. мч.
11 29 С	Марка й Кирила свщмч.	Антипи свмч.
12 30 Н	4. нед. Посту, Івана Ліст. ☼	Н. Мироносиць, Василія ісп.
13 31 П	Іпатія прп.	Артемона свщмч.
14 1 В	Квітень. Марії Єгипет. прп.	Мартина папи
15 2 С	Тита прп. (Поклони).	Аристарха й інш.
16 3 Ч	Никити прп. ісп.	Агапії мч.
17 4 П	Йосифа й Георгія прп.	Симеона й Акакії прп.
18 5 С	Теодула мч.	Івана прп.
19 6 Н	5. н. П., Євтимія. † Методія св. ☼	Н. Розслабл., Івана Староп.
20 7 П	Георгія Мел. прп.	Теодора Тріх.
21 8 В	Іродіона й інш.	Януарія й інш. мч.
22 9 С	Євпсихія мч.	Теодора Сикеота прп.
23 10 Ч	Терентія мч.	Георгія вмч. (н. н.)
24 11 П	Антипа свщмч.	Сави Страт.
25 12 С	Василія ісп.	† Марка Ап. Єв.
26 13 Н	Квітня Нед., Артемона свмч. ☼	Нед. Самарянки, Василія свмч.
27 14 П	Мартина й Антонія	Симеона свщмч.
28 15 В	Архистратига й інш. Ап.	Ясона й Сосілатра ап.
29 16 С	Агапії мч.	9 муч. у Кізиці
30 17 Ч	Симеона й Акакія прп.	† Якова апост.

Ой не квітни, весно, — мій народ з кайданах.
Мій народ в задумі,
Очі його в стумі,
Серце його в ранах,
А життя в туманах.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 4. 1917. Українська Центральна Рада організувала в Києві маніфестаційний похід, оголосивши це свято "Першим Днем Свободи" України. 2. 4. 1111. Перемога над половцями під Сольницею. 7. 4. 1340. Помер Юрій II, останній князь у галицькій Україні. 9. 4. 1864. Народився поет Павло Грабовський. 10. 4. 1932. Хиротонія Архимандрита Полікарпа Сікорського (пізніше Митрополита УАПЦ) на єпископа. 12. 4. 1596. Перемога Наливайка на Білому Камені. 14. 4. 1768. Повстання Гайдамаків під проводом Максима Залізняка. 15. 4. 1918. † український повістяр Іван Нечуй-Левицький. 15. 4. 1893. † поет і видатний етнограф Іван Манджура. 18. 4. 1862. Народилася поетка Уляна Кравченко. 19. 4. 1848. Початок відродження галицької України і заснування у Львові "Головної Руської Ради". 19. 4. 1885. † Микола Костомарів. 19. 4. 1917. Почався в Києві Всеукраїнський Національний Конгрес. 20. 4. 1622. † Гетьман Петро Конашевич-Сагайдачний.	20. 4. 1922. † композитор Кирило Стеценко. 21. 4. 1785. Катерина II узаконила кріпацький устрій в Україні. 22. 4. 1910. † Марко Кропивницький, "батько українського театру". 22. 4. 1920. Варшавський договір от. С. Петлюри. 23. 4. 1185. Похід князя Ігоря на половців. 24. 4. 1824. Народився поет Яків Щоголів. 25. 4. 1927. † письменник Марко Черемшина (Іван Семанюк). 25. 4. 1913. † письменник Михайло Коцюбинський. 26. 4. 1648. Гетьман Богдан Хмельницький здобуває твердиню Кодак. 26. 4. 1945. † гетьман Павло Скоропадський. 26. 4. 1890. Народився поет і літературознавець Микола Зеров. 27. 4. 1904. † поет Михайло Старицький. 28. 4. 1915. Бої УСС на Маківці. 28. 4. 1932. † Голояд і Пришляк, члени УВО. 29. 4. 1648. Б. Хмельницького вибрали гетьманом України. 29. 4. 1918. Проголошення П. Скоропадського гетьманом України. Фльота на Чорному морі підняла український прапор.

*Ой не квітни, весно, тими квітками
 Бо народ мій встане,
 Розіб'є кайдани,
 Вкриє світ димами,
 А поля тілими.*

*Ой не квітни, весно, глянь — надходять хмари,
 Тугою чорніють,
 Гнівом червоніють...
 Ой ті хмари-кари...
 Смерть вам, яничари!*

"Літо на чужині" — О. Олесь

ТРАВЕНЬ

МАЙ

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 П	Вел. П'ятниця	Єремії прор.
2 19 С	Івана Староп. прп.	Анастасія Вел. патр.
3 20 Н	Воскресення ГНІХ.	Н. Спінонародж., † Теод. Печ.
4 21 П	Світлий Понеділок	Пелагії прмч.
5 22 В	Світлий Вівторок	Ірини муч.
6 23 С	Георгія вмч. (н. н.)	Йова Мног.
7 24 Ч	Сави Стр. мч.	Вознесіння ГНІХ.
8 25 П	† Марка Ап.	Івана БОГОСЛАВА (н. н.)
9 26 С	Василія свмч.	† Перен. м. св. Миколая
10 27 Н	Н. Томина, Іларіона і Степ. прп.	Св. Отців, † Симона Зил. ап.
11 28 П	Ясона й інш.	† Кирила й Методія
12 29 В	9 муч. у Кизиці	Єпіфанія й Германа св.
13 30 С	† Якова Зав.	Глікерії мч.
14 1 Ч	Травень. Єремії прор.	Ісидора мч.
15 2 П	Атанасія Вел. патр.	Пахомія Вел. прп.
16 3 С	† Теодосія Печ. прп.	Теодора Освщ. прп.
17 4 Н	Нед. Мироносиць, Пелагії прп.	Сошествіє Св. Духа.
18 5 П	Ірини мч.	Пон. Св. Духа, Пресв. Трійці
19 6 В	Йова Многостр.	Патрикія св. м.
20 7 С	Явл. Ч. Хреста	Талалея мч.
21 8 Ч	ІВАНА БОГОСЛОВА (н. н.)	† Константина й Олени
22 9 П	† Перен. м. св. Миколая	Василіска мч.
23 10 С	† Симона Зил. ап.	Михайла Син. ісп.
24 11 Н	Н. Розслабл., Мокія, † Кир. і М.	Н. Всіх Святих, Симеона прп.
25 12 П	Єпіфанія і Германа св.	† 3. найд. г. Ів. Хр.
26 13 В	Глікерії мч.	Карпа ап.
27 14 С	Ісидора мч.	Терапонта свмч.
28 15 Ч	Пахомія Вел. прп.	Пресв. Євх. (н. н.) Никити прп.
29 16 П	Теодора Освщ.	Теодосії прп.
30 17 С	Андроніка ап.	Ісаакія прп.
31 18 Н	Нед. Самарянки, Теодота мч.	2. нед. по Сош., Єрмія ап.

Зелений ліс, і май, і сонце,
І солов'ї в кущах,
А в нас, в нас сльози на очах...
О сонце!..

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

2. 5. 1648. Початок повстання Богдана Хмельницького.	18. 5. 1917. У Києві розпочався Перший Всеукраїнський Військовий З'їзд.
2. 5. 1848. У Галичині створено перше українське політ. Т-во "Головна Руська Рада".	18. 5. 1902. На засланні помер письменник Павло Грабовський.
3. 5. 1074. Упокоєння Преп. Феодосія Печерського.	20. 5. 1932. † письменник Степан Васильченко.
3. 5. 1924. Загинув Микола Міхновський, основоположник українського організованого націоналізму.	22. 5. 1861. Похорон Т. Шевченка на Чернечій Горі під Каневом.
5. 5. 1836. Народився письменник і композитор Сидір Воробкевич.	22. 5. 1920. Поляки замучили композитора Остапа Нижанківського.
6. 5. 1910. † письменник і громадський діяч Борис Грінченко.	23. 5. 1920. † український графік Юрій Нарбут.
7. 5. 1840. Народився М. Л. Кропивницький.	23. 5. 1938. Згинув з большевицької руки в Роттердамі полк. Євген Коновалець, Начальний Командант УВО та Голова Провсду Українських Націоналістів.
9. 5. 1922. † український історик і письменник Орест Левицький.	24. 5. 1125. † князь Володимир Мономах.
11. 5. 1907. Засновано Українське Накове Т-во в Києві.	24. 5. 1918. Представники українських партій створили Український Національний Союз.
12. 5. 1947. VI. Собор Єпископів УАПЦ у Мюнхені.	25. 5. 1926. Загинув Головний Отаман Військ Української Народної Республіки Симон Петлюра.
13. 5. 1849. Народився письменник Панас Мирний.	26. 5. 1659. Перемога гетьмана І. Виговського над москалями під Конотопом.
13. 5. 1933. Самогубство письменника Миколи Хвильового.	28. 5. 1916. † поет Іван Франко.
14. 5. 1871. Народився письменник Василь Стефаник.	30. 5. 1876. Заборона українського слова царським урядом.
14. 5. 1856. Народився письменник Андрій Чайківський.	31. 5. 1223. Перша зустріч України з татарами в бою над річкою Калкою.
15. 5. 1848. У Галичині скасовано панщину.	
16. 5. 1648. Перемога під Жовтими Водами.	
16. 5. 1817. Народився видатний історик Микола Костомарів.	
16. 5. 1851. Народився письменник і визн. етнограф Іван Манджура.	

*Чи висунили ти сльози свої, сонце,
На сліпучих очах?
Як сушиш роси на квітках,
О сонце!?*

*Чи вгледім ми і ліс, і май, і сонце
В коханому краю,
Де душу кинули свою...
О сонце!*

О. Олесь

ЧЕРВЕНЬ

JUNE

30 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 П	Патрикія свщмч.	Юстина мч.
2 20 В	Талалея мч.	Никифора патр.
3 21 С	† Кон. і Олени	Лукіліяна мч. й інш.
4 22 Ч	Василіска мч.	Митрофана патр.
5 23 П	Михайла ісп.	Христа Чол. н.н., Доротея свмч.
6 24 С	Симеона прп.	Висаріона прп. Состр. Пр. Бог.
7 25 Н	Нед. Сліпородженого, † З. Н. г.	3. нед. по Сош. Теодора Анк.
8 26 П	Карпа ап.	Теодора Стр.
9 27 В	Терапонта свмч.	Кирила Алекс. св.
10 28 С	Никити прп.	Тимотея свмч.
11 29 Ч	ВОЗНЕСЕННЯ Господне	† Вартоломея і Варнави
12 30 П	Ісаакія прп.	Онұфрія прп.
13 31 С	Єрмія ап.	Акилини мч.
14 1 Н	Червень. Н. св. Отців, Юстина.	4. н. по Сош., Єл. пр. Мет. патр.
15 2 П	Никифора патр.	Амоса прор.
16 3 В	Лукіліяна мч.	Тихона св.
17 4 С	Митрофана прп.	Мануїла й інш. мч.
18 5 Ч	Доротея свщмч.	Леонтія мч.
19 6 П	Висаріона прп.	† Юди Тадея ап.
20 7 С	Теодота Анкир. свмч.	Методія свмч.
21 8 Н	Сошествіє Св. Духа.	5. н. по Сош., Юліяна Тарс.
22 9 П	Пресв. Тройці.	Євсевія свщмч.
23 10 В	Тимотея свщмч.	Агрипіни мч.
24 11 С	† Вартоломея і Варнави ап.	Різдво Івана Хр.
25 12 Ч	Онұфрія прп.	Февронії прп.
26 13 П	Акилини мч.	Давида прп.
27 14 С	Єлисея прор.	Самсона прп.
28 15 Н	Нед. Всіх Святих, Амоса.	6. н. по Сош., Пер. м. Кира й Ів
29 16 П	Тихона св.	Петра й Павла Ап.
30 17 В	Мануїла мч.	Собор 12 Апост.

Дайте руки, юні друзи,
Серце к серцю хай припаде,

Най щезають тяжкі туги —
Ум, охота най засяде!

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 6. 1630. "Тарасова ніч", розгром поляків.	11. 6. 1931. † історик і політик В. Липинський.
1. 6. 1933. День пам'яті замучених голодом 1933 року.	14. 6. 1891. Народився Євген Коновалець, Нач. Командант УВО і перший голова Проводу Українських Націоналістів.
2. 6. 1936. † письменник Андрій Чайківський.	15. 6. 1775. Друге зруйнування Січі Запорізької.
2. 6. 1886. Народився письменник Кость Буревій.	15. 6. 1944. Німці закатували О. Ольжича (Олега Кандибу), заступника Голови ПУН, вченого і поета.
3. 6. 1930. † член Академії Наук П. Тютківський.	18. 6. 1569. Люблинська Унія.
3. 6. 1863. Народився д-р Євген Петрушевич, видатний галицько-український політик, президент і диктатор Західної Української Народної Республіки. Вмер 29. 3. 1940 в Берліні.	18. 6. 1709. Перше зруйнування москалями Січі.
5. 6. 1648. Богдан Хмельницький розбив під Корсунем польське військо.	20. 6. 1895. † Михайло Драгоманів.
5. 6. 1708. Договір гетьмана Івана Мазепи з шведським королем Карлом XII. про спільну війну з Московщиною.	20. 6. 1768. Залізник і Гонта здобули Умань.
6. 6. 1224. Татари розбили українське княже військо над Калкою.	20. 6. 1920. † графік Юрій Нарбут.
6. 6. 1927. † П. Д. Демущкий, український музикант - етнограф (нар. 1860 р.).	20. 6. 1948. В Авгсбургу створено Українську Національну Рад.
6. 6. 1927. † Данило Щербаківський, мистецтвознавець (нар. 1877).	22. 6. 1929. † Євген Чикаленко.
7. 6. 1843. † поет Маркіян Шашкевич.	22. 6. 1941. Початок советсько-німецької війни.
7. 6. 1930. † Петро Холодний, видатний маляр.	23. 6. 1870. † поет Амвросій Метлинський.
8. 6. 1652. Перемога Богдана Хмельницького над поляками під Батогом.	23. 6. 1917. Перший Універсал Української Центральної Ради в Києві.
8. 6. 1919. УГА почала офензиву під Чортковим.	25. 6. 1205. В бою з поляками під Завихостом згинув князь Роман Галицький.
9. 6. 1898. † поет Яків Щоголів.	27. 6. 1918. Загинув у Полтаві письменник Іван Стещенко.
10. 6. 1917. Перший Всеукраїнський Селянський З'їзд у Києві.	29. 6. 1812. Архiepіскопа Варлаама Шишацького живцем замуровано в Новгород-Сіверському монастирі.
	29. 6. 1849. Народилася письменниця Олена Пчілка.
	29. 6. 1918. † Хведір Вовк, світової слави вчений антрополог.
	29. 6. 1933. Помер генерал Мирон Тарнавський, Начальний Вождь УГА.

*Разом, разом! Хто сил має,
Гонить з Руси траки тьмаві,
Зависть най вас не спиняє,*

Разом к світу, други жваві!
Маркіян Шашкевич
("Русалка Дністрова")

ЛИПЕНЬ

JULY

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 С	Леонтія мч.	Косми й Дам'яна бср.
2 19 Ч	Пр. Євх. (н.н.) † Юди Тадея ап. ☾	† Пол. Ризи П. Богородиці
3 20 П	Методія свмч.	Якинта мч.
4 21 С	Юліяна Тарс. мч.	Андрія Кр. св. Марти прп.
5 22 Н	2 нед. по Сош., Євсевія свмч.	7. нед. по Сош., Атанасія
6 23 П	Агрипіни мч.	Сісоє Вел.
7 24 В	Різдво Ів. Хр.	Томи й Акакія прп.
8 25 С	Февронії пр.	Прокопія влмч.
9 26 Ч	Давида прп. ☾	Панкратія свмч.
10 27 П	Христа Чол. (н.н.) Самсона прп.	† Антонія Печ. прп.
11 28 С	Перн. м. Кирила й Івана	Євфимії й Ольги кн. Укр.
12 29 Н	3 н. по Сош., Петра й Павла Ап.	8. н. по Сош., Прокля й Ілар.мч
13 30 П	† Собор 12 Апостолів	Собор Арх. Гавриїла
14 1 В	Липень. Косми й Дам'яна беср.	Акили ап.
15 2 С	† Пол. Ризи ПД.	† Володимира В. кн. України
16 3 Ч	Якинта мч. ☾	Атиногена мч.
17 4 П	Андрія Крит.	Марини дів.
18 5 С	† Атанасія Атон. прп.	Якинта й Еміліяна мч.
19 6 Н	4 нед. по Сош., Сісоє вел.	9. н. по Сош., Макар. пр. Дія прп
20 7 П	Томи й Акакія прп.	Ілії прор. (н. н.)
21 8 В	Прокопія свмч.	Симеона й Івана прп.
22 9 С	Панкратія свмч.	Марії Магд.
23 10 Ч	† Антонія печ. прп.	Трофима й інш. мч.
24 11 П	Євфимії й Ольги кн. Укр. ☾	† Бориса й Гліба мч.
25 12 С	Прокла й Іларія мч.	† Успіння св. Анни
26 13 Н	5. нед. по Сош., Соб. Арх. Гавр.	10. н. по Сош., Ермолая й інш.
27 14 П	Акила ап.	† Пантелеймона влмч.
28 15 В	† Володимира Вел. кн. Укр.	Прохора й інш.
29 16 С	Атиногена свмч.	Калініка мч.
30 17 Ч	Марини прп.	Сили й інш. ап.
31 18 П	Якинта й Еміліяна мч.	Євдокима прп.

Літо. Свято. В місті тиша —
Наче вимерло в цю ніч.
Думка втишена, ясніша,
Серце, нерви спокійніші.

З міста виїхали люди
На річки, в поля, в ліси,
Щоб надихалися груди,
Щоб набралися краси.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 7. 1910. В боротьбі за український університет у Львові загинув студент Адам Коцко.	17. 7. 1932. Постало в Едмонтоні Українське Національне Об'єднання (УНО).
1. 7. 1918. Засновано Український Державний Університет у Кам'янці Под.	18. 7. 1863. Таємний наказ Валюєва цензурі не випускати друком жадної української книжки.
7. 7. 1709. Несчастливий для України бій під Полтавою.	21. 7. 1907. В Петербургу народилась Олена Шовгенівна (Теліга), членка ОУН, поетеса.
8. 7. 1919. В літунській катастрофі загинув полк. Дмитро Вітовський, організатор зриву 1 Листопада і військового міністер.	21. 7. 1941. † письменник Богдан Лепкий.
8. 7. 1659. Гетьман Витовський розбив москалів під Конотопом.	21. 7. 1948. Проголошено створення Української Національної Ради (в Західній Німеччині).
9. 7. 1651. Бій під Барестечком.	22. 7. 1944. † співець відродження України — Олександр Олесь (Кандиба).
9. 7. 1961. Величаво відкриття пам'ятника Т. Шевченкові у Вінніпегу перед легіслатурою провінції Манітоба в Канаді і всенародній здви́г українців Північної Америки.	23. 7. 1874. Народився письменник Марко Черемшина.
10. 7. 1073. Упокоєння Преп. Антонія Печерського.	26. 7. 1880. Народився письменник В. К. Винниченко.
11. 1. 969. Померла княгиня Ольга.	27. 7. 1147. Клима Смолятича обрано на митрополичий престол у Києві.
15. 7. 1015. † вел. князь Володимир Великий.	27. 7. 1649. Перемога гетьм. Б. Хмельницького під Збаражем.
15. 7. 1928. † Марія Грінченкова (Марія Загірна).	27. 7. 1657. † гетьман Богдан Хмельницький.
15. 7. 1834. Народився Анатоль Свидницький.	27. 7. 1672. Гетьман П. Дорошенко розбив поляків к. Четвертинівки.
15. 7. 1943. Погром Гестапо УАПЦ в Луцьку.	27. 7. 1834. Засновано Київський університет св. Володимира.
16. 7. 1917. Проголошено ІІ. Універсал Української Центральної Ради.	30. 7. 1649. † нах. гетьман Михайло Кричевський у бою під Лоевом.

*І враз... як ніж отруйний, гострий в груді...
 Ах, це ж — могила, це — труна!
 Життя десь там, де рух, де люди,
 Де рідна сторона!!*

*Там, там лише духу вернулась би сила,
 Там, там лише вгору летів би він знов,
 А тут він волочить скривавлені крила,
 Як ранений лицар свою хоругвов...*

О. Олесь

СЕРПЕНЬ

AUGUST

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 С	Макрини прп.	Проісх. Ч. Хр., 7 бр. Макавеїв
2 20 Н	6 нед. по Сош. Ілїї прор.	11. н. по Сош., Пер. м. св. Стеф.
3 21 П	Симеона й Ів. прп.	Ісаакія й інш. мч.
4 22 В	Марії Магд.	7 мол. в Єфезі
5 23 С	Трофима і інш.	Євсигнія ісп.
6 24 Ч	† Бориса й Гліба мч.	Преображення ГНІХ.
7 25 П	† Успення МБ. св. Анни	Дометія прп.
8 26 С	Єрмолая й інш.	Еміліяна ісп.
9 27 Н	7 нед. по Сош., † Пантелеймона	12. н. по Сош., † Матія ап.
10 28 П	Прохора ап.	Лаврентія мч.
11 29 В	Калиніна мч.	Євпла мч.
12 30 С	Сили й інш.	Фотія мч.
13 31 Ч	Євдокима прп.	Максима ісп.
14 1 П	Серпень. Проісх. Ч. Х., Макавеїв	† Пер. м. Теодосія печ.
15 2 С	Перн. м. св. Степана	Успіння МБ.
16 3 Н	8 нед. по Сош., Ісаакія й інш.	13. н. по Сош., Пер. нерук. Обр
17 4 П	7 мол. у Єфезі	Мирона мч
18 5 В	Євсигнія ісп.	Флора й Лавра мч.
19 6 С	Преображення Г.	Андрея Страт.
20 7 Ч	Дометія прп.	Самуїла прор.
21 8 П	Еміліяна ісп.	Тадея ап.
22 9 С	† Матія Ап.	Агатоніка мч.
23 10 Н	9 н. по Сош. Лаврентія мч.	14. н. до Сош., Лупа мч.
24 11 П	Євпла мч.	Євтиха свмч.
25 12 В	Фотія й Анікіти мч.	Возвр. м. Вартоломея
26 13 С	Максима ісп.	Адріяна й Наталії
27 14 Ч	† Пер. м. Теодосія Печ.	Пімена прп.
28 15 П	Успіння МБ.	Мойсея Мур.
29 16 С	Перен. Нерук. Образа.	УСІКНОВЕННЯ г. Ів. Хр. (н. н.)
30 17 Н	10. н. по Сош., Мирона мч.	15 н. по Сош., Олександра й ін.
31 18 П	Флора й Лавра мч.	† Положення пояса Пр. В.

“... всі ми вірили, що своїми руками
Розіб'ємо скалу, роздробимо граніт;
Що кров'ю власною і власними кістками
Твердий змуруємо гостинець — і за нами

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 8. 1913. † Леся Українка, славетна українська поетка.	20. 8. 1649. Зборівська угода гетьмана Хмельницького з Польщею.
4. 8. 1687. Обрано Івана Мазепу гетьманом України.	20. 8. 1843. † письменник Квітка-Основ'яненко.
4. 8. 1914. Засновано у Львові "Союз Визволення України".	20. 8. 1921. Помер письменник Адріян Кашенко.
5. 8. 1911. † письменниця Ганна Барвінок.	20. 8. 1875. Народився артист-маляр О. Мурашко.
6. 8. 1657. † гетьман Богдан Хмельницький.	21. 8. 1627. Вийшов у Києві один із перших словників української мови "Лексикон Памви Беринди".
8. 8. 1819. Народився письменник Пантелеймон Куліш.	21. 8. 1925. † поет і письменник Осип Маковей.
8. 8. 1834. Народився поет Осип Юрій Федькович.	25. 8. 1698. † гетьман Петро Дорошенко в московській неволі.
10. 8. 1867. Народився письменник Осип Маковей.	27. 8. 1923. Згинула Маруся Тарасенко разом з 60 повстанцями.
10. 8. 1907. † письменниця Марко Вовчок.	28. 8. 1921. Большевики розстріляли у Києві поета Григорія Чупринку.
12. 8. 1942. † Микола Бурячек, мистець-маляр.	29. 8. 1845. Народився драматург Іван Тобілевич (Карпенко-Карий).
12. 8. 1925. † поет Володимир Самійленко.	29. 8. 1875. Народилась письм. Людмила Старицька-Черняхівська.
14. 8. 988. Хрещення України-Русі.	30. 8. 1673. Великий похід на Крим кошового Івана Сірка.
14. 8. 1581. Перша друкована Біблія церковно-слов'ян. мовою ("Острозька Біблія").	30. 8. 1941. Смерть членів Проводу Українських Націоналістів Ом. Сеніка-Грибівського і М. Сціборського.
15. 8. 1628. Український Православний Собор у Києві.	31. 8. 1919. Злучені українські армії (УНР і УГА) ввійшли в Київ.
15. 8. 1856. Народився Іван Франко.	31. 8. 1945. Загинув письменник Ю. Липа.
16. 8. 1649. Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Зборовом.	
17. 8. 1245. Перемога короля Данила над мадярами.	
17. 8. 1772. Прилучення Галичини до Австр.-Угорщини.	
18. 8. 1836. Народився письменник Олександр Кониський.	

*Прийде нове життя, добро нове у світ"...
 "І так ми всі йдемо, в одну громаду скуті
 Святою думкою, а молоти в руках.
 Нехай прокляті ми і світом позабуті, —
 Ми ломимо скалу, рівняєм правді пуги,
 А щастя всіх прийде по наших аж кістках!"*

"Каменярі" — Іван Франко

ВЕРЕСЕНЬ

SEPTEMBER

30 днів

Н. Ст. Дні		Старого Стилю	Нового Стилю
1	19 В	Андрія Стр.	† Поч. церк. року, Симеона пр Маманта мч. Антима мч. Вавили свмч. Захарії й Єлисавети
2	20 С	Самуїла прор.	
3	21 Ч	Тадея Ап.	
4	22 П	Агатоніка мч.	
5	23 С	Лука ап.	
6	24 Н	11. н. по Сош., Євтиха свмч. ☼	16. н. по С., Чудо св. Арх. М. Созонта мч. Різдво Пр. Б. Йоакима й Анни Минодори й інш. Теодори прп. Автонома свмч.
7	25 П	Возвр. м. Вартоломея ап.	
8	26 В	Адріана й Наталії	
9	27 С	Пімена прп.	
10	28 Ч	Мойсея мур.	
11	29 П	УСІКНОВЕННЯ Гол. Ів. Хр. (н. н.)	17. н. по С., Віднова Храму, К. Воздвиження Ч. Хреста Никити мч. Євфимії вч Софії і її дітей Євменія вч. Трофима й інш. мч.
12	30 С	Олександра й інш. патр.	
13	31 Н	12. н. по Сош., † П. пояса ПДМ ☼	
14	1 П	Вересень. † Почат. ц. р., Симеона	
15	2 В	Маманта мч.	
16	3 С	Антима свмч.	18. н. по Сош., Євтихія вч. Кондрата ап. Фоки свмч. Зач. Ів. Хр. Теклі првмч. Євфросима прп. Пред. Івана Бог. (н. н.)
17	4 Ч	Вавили свмч.	
18	5 П	Захарії й Єлисавети	
19	6 С	Чудо Арх. Михаїла	
20	7 Н	13 нед. по Сош., Созонта мч.	
21	8 П	Різдво Пр. Б. ☼	19. н. по Сош., Калистрата мч. † Харитона прп. Киріяка отш, прп. Григорія смч.
22	9 В	Йоакима й Анни	
23	10 С	Минодори й інш.	
24	12 Ч	Теодори прп.	
25	12 П	Автонома свмч.	
26	13 С	Відн. храму, Корнилія мч.	
27	14 Н	14 нед. по Сош. Воздвиження Ч.Х.	
28	15 П	Никити вч. ☼	
29	16 В	Євфимії вч.	
30	17 С	Софії і її діт.	

“Де общее добро в уладку,
Забудь отця, забудь і матку,
Лети повинність ісправлять”...

“Любов к отчизні де геройть,
Там вража сила не устойть,
Там груди сильніша від гармат”...

Іван Котляревський

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 9. 1722. Народився філісоф Григорій Сковорода.	15. 9. 1907. † драматург і артист Іван Тобілевич.
1. 9. 1939. Початок другої світової війни.	16. 9. 1658. Гадацька умова: Україна — самостійна держава в союзі з Польщею.
2. 9. 1709. † гетьман Іван Мазепа.	16. 9. 1939. Перше збройне повстання відділів УПА в м. Степань.
4. 9. 1938. В Ужгороді założено Українську Національну Оборону.	18. 9. 1640. Собор у Києві приймає і одобрює "Ісповідання Православної Віри" митр. Петра Могили.
5. 9. 1864. Народився письменник Михайло Коцюбинський.	18. 9. 1940. † артист Саксаганський (Опанас Карпович Тобілевич).
5. 9. 911. Договір князя Олега з греками в Царгороді.	18. 9. 1841. Народився Михайло Драгоманів.
7. 9. 1805. Народився письменник Олекса Стороженко.	19. 9. 1903. † буковинський поет Сидір Воробкевич.
7. 9. 1921. Згинула Віра Бабенко разом з 62 повстанцями.	21. 9. 1944. † Олександр Кошиць.
7. 9. 1962. Вмер на еміграції в ЗДА Тодось Осьмачка визначний письменник і поет. Нар. з. 5. 1895.	22. 9. 1918. Відкрито в Києві український університет.
9. 9. 1769. Народився Іван Котляревський, батько нового українського письменства.	23. 9. 1648. Розгром поляків під Пилявцями.
9. 9. 1915. Перший бій УСС з москалями під Сянками.	25. 9. 1921. Актентат на Й. Пілсудського й польського воєводу Грабовського виконаний членом УВО Степаном Федаком (Смоком).
10. 9. 1659. Договір гетьмана Івана Виговського з Польщею в Гадячі.	29. 9. 1866. Народився славний історик Михайло Грушевський.
12. 9. 1875. Народився Олександр Кошиць композитор і диригент.	30. 9. 1930. Смерть Юліана Голсвінського, Крайового Команданта УВО, з рук польської поліції.
12. 9. 1903. У Полтаві відкрито пам'ятник Іванові Котляревському.	
14. 9. 1867. † етнограф Опанас Маркович.	

*"Всі покою щиро прагнуть,
А не в еден гуж всі тягнуть;
Той направо, той наліво,
А все — браття, того диво!"*

*Не маш любви, не маш згоди
Од Жовтої взявши Води,
През незгоду всі пропали,
Самі себе звоювали."*

Іван Мазепа

ЖОВТЕНЬ

ОСТОВЕР

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 Ч	Євменія прп.	ПОКРОВ Пр. Б. (н. н.)
2 19 П	Трофима вч.	Кипріяна свмч.
3 20 С	Євстахія вч.	Дионізія свмч.
4 21 Н	15 нед. по Сош., Кондрата ап.	20. н. по Сош., Єротей свмч.
5 22 П	Фоки свмч.	Харитини мч.
6 23 В	Зач. Івана Хр.	† Томи Ап.
7 24 С	Теклі мч.	Сергія і Вакха
8 25 Ч	Євфросини прп.	Пелагії й Таїсії
9 26 П	ІВАНА БОГОСЛОВА (н. н.)	† Якова Ап.
10 27 С	Калістрата мч.	Євлампія і Євламπίї мч.
11 28 Н	16 нед. по Сош., † Харитона прп.	21. н. по Сош., Филипа ап.
12 29 П	Киріяна прп.	Прова й ін. мч.
13 30 В	Григорія свмч.	Карпа й інш. мч.
14 1 С	Жовтень. Покров Пресв. Бог. н.н.	Параскевії прп.
15 2 Ч	Кипріяна свмч.	Евтимія прп.
16 3 П	Діонісія свмч.	Лонгіна мч
17 4 С	Єротей свмч.	Осії прор.
18 5 Н	17 нед. по Сош., Харитини мч.	22. н. по Сош., † Луки ап. і св.
19 6 П	† Томіу Ап.	Йоїля прор.
20 7 В	Сергія і Вакха мч.	Артемія вч.
21 8 С	Пелагії і Таїсії прп.	Іларіона Вел
22 9 Ч	† Якова Ап.	Аверкія св.
23 10 П	Євлампія і Євламπίї мч.	Якова ап.
24 11 С	Филипа ап.	Арети мч.
25 12 Н	18 н. по Сош. Х. Ц., Прова і інш.	23. н. п. С., Хр. Ц., Марк. і Март
26 13 П	Карпа й інш.	Димитрія вч.
27 14 В	Параскевії прп.	Нестора мт.
28 15 С	Евтимія прп.	Параскеви мч.
29 16 Ч	Лонгіна мч.	Анастасії прмч.
30 17 П	Осії прор.	Зиновія і Зиновії мч.
31 18 С	† Луки Ап. Єв.	Стахія й інш.

Зажурився жовтень в золотій кирей,
Гордий наче лицар, тихий, мов поет,
Вдумався в минуле розкоші своєї,
Хоч ще і сміється — чує часу лет.

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 10. 1187. Помер князь Ярослав Осмомисл.	14. 10. 1921. Почався в Києві перший Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Православної Церкви.
1. 10. 1665. Вибір гетьмана Петра Дорошенка.	15. 10. 1943. Масові розстріли німецькою окупаційною владою українського духівництва і православного населення.
3. 10. 1930. † письменниця Олена Пчілка.	15. 10. 1959. Вбитий большев. агентом Степан Бандера, провідник ЗЧ ОУН.
4. 10. 1891. Народився поет Юрій Клен.	16. 10. 1876. Народився Сергій Єфремов.
4. 10. 1930. † артистка Марія Заньковецька.	16. 10. 1918. Скликано у Львові Українську Національну Раду.
5. 10. 1657. Вибір гетьмана Івана Виговського.	22. 10. 1898. Народився поет Дмитро Фальківський.
5. 10. 1941. Заснувалася Українська Національна Рада в Києві.	22. 10. 1953. † митрополит УАПЦ Полікарп Сікорський.
7. 10. 1926. † В. Гнатюк, український етнограф.	23. 10. 1921. Всеукраїнський Церковний Собор. Відродження Української Автокефальної Православної Церкви.
7. 10. 1253. Коронація князя Данила в Дорогичині на галицького короля.	26. 10. 1922. † письменник - історик Орест Левицький.
8. 10. 1942. В Почаївській Лаврі підписано акт поєднання Українських Церков Автокефальної і Автономної.	28. 10. 1894. † автор "Історії української літератури" О. Огоновський.
9. 10. 1596. Проголошення Церковної Унії в Бересті.	29. 10. 1794. † мандрівний філософ Григорій Сковорода.
9. 10. 1917. † мистець-маляр Сергій Васильківський.	30. 10. 1947. † поет Юрій Клен (проф. Освальд Бурггардт).
10. 10. 1893. † байкар Леонід Глібів.	30. 10. 1930. В Едмонтоні вийшло 1-е число "Нового Шляху".
11. 10. 1835. Згинув Устим Кармелюк.	
12. 10. 1624. Запорожці здобули Царгород.	
12. 10. 1957. Вбитий большев. агентом д-р Лев Ребет, публіцист і голова ОУНз.	
13. 10. 1866. † письменник Петро Гулак-Артемівський.	

*Вітерсць повіє — порожніють віти,
Стелиться барвистий по траві гилим,
Як листки спадають, мов багряні квіти...
Закурився жовтень і я разом з ним.*

*Задивляюсь в далеч... На небес основі
Виткались узор мудрости буття.
У святочній тиші, в зародках обнови
Спочище в гілках молоде життя...*

"Жовтень"

Ол. Неприцький-Грановський

ЛИСТОПАД

NOVEMBER

30 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 19 Н	19. нед. по Сош., Йоїля пр.	24. н. по С., Косми і Дам'яна
2 20 П	Артемія вмч.	Акиндина й інш. мч.
3 21 В	Іларіона вмч.	Акепсима й інш. мч.
4 22 С	Аверкія св.	Йоанікія вел.
5 23 Ч	Якова ап.	Галактіона мч.
6 24 П	Арети мч.	Павла св.
7 25 С	Маркіяна й Мартирія мч.	Єрона й інш. мч.
8 26 Н	20. нед. по Сош., Дмитрія влмч.	25. н. по С. Собор Арх. Мих.
9 27 П	Нестора мч.	Онисифора мч.
10 28 В	Параскеви вмч.	Ераста й інш. мч.
11 29 С	Анастасії	Мини й інш.
12 30 Ч	Зиновія й Зиновії мч.	Йосафата свмч. Пол. (н. н.)
13 31 П	Стахія й інш.	† Івана Зол. св.
14 1 С	Листопад. Косми й Дам'яна	† Пилипа ап.
15 2 Н	21. нед. по Сош., Акиндина, мч.	26. н. по С., Гурія й інш. мч.
16 3 П	Акепсима й інш.	† Матєя ап.
17 4 В	Йоанікія Вел. прп.	Григорія чуд.
18 5 С	Галактіона мч.	Платона і Романа мч.
19 6 Ч	Павла ап.	Авдія прор.
20 7 П	Єрона й інш.	Григорія прп.
21 8 С	Собор Арх. Михаїла	Введення в храм П. Д.
22 9 Н	22. нед. по Сош., Онисифора мч.	27. не. по С., Филимона й інш.
23 10 П	Ераста ап.	Амфілохія й Григорія
24 11 В	Мини й інш. мч.	Катерини вмч.
25 12 С	Йосафата свмч. (н. н.)	Климента папи
26 13 Ч	† Івана Зол. св.	Алипія прп.
27 14 П	† Филипа па	Якова перс.
28 15 С	Гурія й інш.	Стефана прмч.
29 16 Н	23. нед. по Сош., † Матєя ап.	28. н. по Сош., Парамона мч.
30 17 П	Григорія чуд.	† Андрія ап.

ЛИСТОПАД

Пожовкле листя, сіре небо,
Осінній вітер, листопад.

Ох, скільки споминів далеких
До нас вертається назад!..

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 11. 1861. Народилася письменниця Дніпрова Чайка.	ти гетьмана Скоропадського.
1. 11. 1889. Народився письменник Остап Вишня (Павло Губенко).	15. 11. 1878. Народився поет Грицько Чупринка.
1. 11. 1918. Листопадовий зрив. Українські війська зайняли Львів.	15. 11. 1945. Була заснована в Авгсбургу Українська Вільна Академія Наук.
1. 11. 1944. † у Львові митрополит Андрій Шептицький.	16. 11. 1863. Народилася письменниця Ольга Кобилянська.
3. 11. 1941. Зруйновано вибухом Велику Успенську Церкву Києво-Печерської Лаври.	17. 11. 1828. Народилася письменниця Ганна Барвінок.
3-7. 11. 1927. Перша Конференція Українських Націоналістів у Празі поклікала до життя перший Провід Українських Націоналістів з полк. Є. Коновальцем на чолі.	19. 11. 1698. † гетьман України Петро Дорошенко.
4. 11. 1921. Другий Зимовий Похід під ком. Ю. Тютюнника.	20. 11. 1917. Третій Універсал Української Центральної Ради про самостійність Української Держави.
6. 11. 1912. Помер Микола Лисенко, музик і композитор.	21. 11. 1921. Большевики розстріляли під Базаром 359 українських вояків.
6. 11. 1811. Народився поет Маркіян Шашкевич.	21. 11. 1943. Засновано в Канаді "Осередок Української Культури й Освіти".
7. 11. 1940. В Канаді постає "Комітет Українців Канади".	23. 11. 1873. † український учений Михайло Максимович.
9. 11. 1872. Народився письменник Богдан Лепкий.	23. 11. 1919. † видатний критик Микола Євшан.
10. 11. 1708. Москалі здобули і зруйнували Батурин, тодішню столицю України.	24. 11. 1934. † помер історик Михайло Грушевський.
10. 11. 1838. † Іван Котляревський.	25. 11. 1838. Народився письменник Іван Нечуй-Левицький.
13. 11. 1923. † письменник Іван Липа.	25. 11. 1901. Народився поет Михайло Орест.
14. 10. 1918. У Києві засновано Українську Академію Наук.	29. 11. 1778. Народився Григорій Квітка-Основ'яненко.
14. 11. 1918. Гетьман Павло Скоропадський проголосив федерацію України з Росією.	29. 11. 1899. Народився письменник Григорій Косинка.
15. 11. 1918. Початок повстання про-	29. 11. 1902. † український поет-революціонер Павло Грабовський.
	30. 11. 1922. † Старик і Березинський, бойовики ОУН.

*Був час і вігрянний і зимний,
І листя падало на шлях,
Та в душах нам світило сонце
І квіти нам цвіли в серцях.*

*О, незабутній Листопаде!
Пройдуть літа, пройдуть віки,
А Ти стоятимеш над нами
Як тінь Господньої руки.*

Роман Купчинський

ГРУДЕНЬ

DECEMBER

31 днів

Н. Ст. Дні	Старого Стилю	Нового Стилю
1 18 В	Платона й Романа	Наума прор.
2 19 С	Авдія пр.	Авакума прор.
3 20 Ч	Григорія прп.	Софонія прор.
4 21 П	Введення в храм П. Д.	Варвари вмч.
5 22 С	Филимона ап.	† Сави Освщ.
6 23 Н	24. нед. по Сош., Амфілоха	29. н. по С., Св. Николая чуд.
7 24 П	Катерини вмч	Амвросія св.
8 25 В	Климента папи	Патапія прп.
9 26 С	Алипія	Неп. Зач. П. Д.
10 27 Ч	Якова перс. вмч.	Мини й інш.
11 28 П	Стефана мч.	Даниїла Столп.
12 29 С	Парамона мч.	Спиридона прп.
13 30 Н	25. нед. по Сош. † Андрея Ап.	Нед. Праотців, † Євстратія мч
14 1 П	Грудень, Наума прор.	Тирса й Левкія мч.
15 2 В	Авакума прор.	Елевтерія свмч.
16 3 С	Софонія прор.	Аггея прор.
17 4 Ч	Варвари вмч.	Даниїла прор.
18 5 П	† Сави Освщ. прп.	Севастіяна й інш.
19 6 С	Николай чуд.	Боніфатія мч.
20 7 Н	26. нед. по Сош., Амвросія Мед.	Н. пер. Різдвом, Ігн. Б. свщмч
21 8 П	Потапія прп.	Юліанії мч.
22 9 В	Непор. Зач. П. Д.	Анастасії вмч.
23 10 С	Мини й інших мч.	10 мч. у Креті
24 11 Ч	Даниїла Столп.	Нав. Різдва, Євгенії мч.
25 12 П	Спиридона прп.	Різдво Христове
26 13 С	† Євстратія й інш.	Собор П. Б. і св. Йосаф. Обр.
27 14 Н	Нед. Праотців, Тирса мч.	Нед. по Різдві і Первмч. Степ.
28 15 П	Елевтерія свщм	20,000 муч. у Нікомидії
29 16 В	Аггея прор.	Дітей уб. у Вифлеємі
30 17 С	Даниїла	Анісії мч.
31 18 Ч	Севастіяна й інш.	Меланії прп.

Сніг в гаю... але весною
Розів'ється гай...
...Може долею ясною
Зацвіте й мій край.

В небі мла, а сонце гляне, —
Мла розтане вмиг...
...Може й мій народ повстане,
Морем зашумить!

ІСТОРИЧНИЙ КАЛЕНДАР

1. 12. 1893.	Народився письменник Микола Хвильовий.	ка, В. Мисика, Д. Фальківського, М. Терещенка, Гр. Косинку, Ів. Крушельницького, М. Лебединця, Костя Буревія, Романа Шевченка.
2. 12. 1874.	† письменник Олекс Петрович Стороженко.	16. 12. 1637.
2. 12. 1919.	Початок Першого Зимового Походу під ком. ген. Омельновича - Павленка.	Бій козаків з поляками під Кумейками.
2. 12. 1938.	Проголошено Карпатську Україну автономною державою.	17. 12. 1939.
4. 12. 1803.	† на Соловецьких островах останній кошовий Запорізької Січі Петро Кальнишевський.	В копальнях Камчатки загинув поет і літературознавець М. Драй-Хмара.
5. 12. 1878.	Народився О. Олесь.	18. 12. 1856.
5. 12. 1917.	Відкрито у Києві Українську Академію Мистецтв.	Народився артист Микола Садовський.
7. 12. 1936.	† Василь Стефаник.	18. 12. 1871.
8. 12. 1868.	Засновано у Львові Товариство "Просвіта".	Народився поет Микола Вороний.
11. 12. 1840.	Народився письменник Михайло Старицький	19. 12. 1240.
11. 12. 1891.	† О. Потебня, видатний український вчений лінгвіст.	Татарський хан Батий зруйнував Київ і рушив на Галичину.
12. 12. 1890	Народився полк. Андрій Мельник, Голова Проводу Українських Націоналістів.	19. 12. 1918.
12. 12. 1871.	† письменник Анатоль Свидницький.	Директорія УНР вїхала до Києва — відновилася УНР.
12. 12. 1900.	† письменник Олександр Кониський.	21. 12. 1764.
14. 12. 1918.	Війська Директорії УНР і Січові Стрільці зайняли Київ. Скоропадський зрікся влади.	Москва скасувала гетьманщину.
17. 12. 1848.	† письменник Євген Гребінка.	22. 12. 1834.
18. 12. 1934.	Большевицький таємний суд засудив до страти 28 українців, а між ними письменників: О. Влизь-	Народилася письменниця Марко Вовчок.
		22. 12. 1932.
		Героїчна смерть Біласа і Данилишина, членів УВО - ОУН.
		23. 12. 1873.
		Засновано у Львові Наукове Тов-во ім. Т. Шевченка.
		24. 12. 1653.
		Перемога гетьмана Б. Хмельницького під Жванцем.
		25. 12. 1848.
		У Львівському університеті засновано катедру української мови.
		29. 12. 1724.
		У Петропавловській в'язниці помер наказний гетьман Павло Полуботок.
		31. 12. 1637.
		† Павлюк, провідник козацького повстання.

*Як вулкан, стоїш ти, згаслий,
Але чую я,
Що в душі твоїй прекрасній
Море ще огня.*

*Вір'ю я, що обороне
Сам себе мій край...
О мій велетню-Самсоне,
Пути розривай!!*

О. Олесь

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЕНДАР НА 1964 РІК

1964 рік є переступним роком і має 366 днів. У цьому році минає 382 роки від заведення григоріанського ("нового") календаря.

Це 976-ий від хрещення України, 396-ий від Берестейської церковної унії.

ПАСХАЛІЯ

(За старим стилем, а дати за новим)

Ключ граничний **БІ**.

Вруціліто до 14 березня **З**. Від 14 березня **В**.

Тріод починається 28 лютого.

Поклони — 15 квітня.

Благовіщення — 7 квітня.

Великдень — 3 травня.

Вознесіння Господнє — 11 червня.

Зіслання св. Духа — 21 червня.

ПОСТИ

1. У наведір'я Христового Різдва, 6 січня.

2. У наведір'я Богоявлення, 18 січня.

3. Сиропусний тиждень, 9-15 березня.

4. Великий Піст, 16 березня — 2 травня.

5. Петрівка, 29 червня — 11 липня.

6. У день Усікновення Ч. Голови св. Івана Хрестителя, 11 вересня.

7. У день Воздвиження Чесн. Хрест, 27 вересня.

8. Пилипівка, 28 листопада — 6 січня.

9. Кожної п'ятниці — крім загальниць.

ЗАГАЛЬНИЦІ

1. Від Христового Різдва 7 січня до Богоявлення 19 січня включно крім наведір'я Богоявлення.

2. Між неділею Митаря й Фарисея і неділею Блудного Сина, 23 лютого — 1 березня.

3. Від Великодня до Томиної неділі, 3-9 травня.

4. Від Зіслання св. Духа до неділі Всіх Святих, 21-27 червня.

ЗАБОРОНЕНІ ЧАСИ

для весіль і забав із музикою

1. Для вінніпегської архієпархії, торонтської і саскатунської єпархій заказані часи є тільки в часі Пилипівки та Великого Посту.

II. В едмонтонській єпархії заказані часи треба держати таксамо як передтим, це є:

1. Всі п'ятниці, крім загальниць перед Великим Постом і по Зелених Святах.

2. Від початку Пилипівки до Богоявлення.

3. Від Сирного понеділка до Томиної неділі, 16 березня до 5 травня.

4. В Петрівку та Спасівку.

5. В день Усікновення Ч. Голови Івана Хрестителя.

6. У день Воздвиження Ч. Хреста.

ПАСХАЛІЯ

(за новим стилем)

Ключ граничний (пасх. буква) **С**.
Вруціліто (недільна буква) до 1 березня 1964 Г.

Тріод починається 19 січня.

Неділя м'ясопустна — 1 лютого.

Поклони — 11 березня.

Благовіщення — 25 березня.

Великдень 29 березня.

Вознесіння Господнє — 1 травня.

Зіслання св. Духа 17 травня.

СПИСОК СЛОВ'ЯНСЬКИХ ІМЕН

Богодар	9 листопада	Гримислав	12 жовтня
Богомир	13 січня	Держислав	16 липня
Богуслав	29 квітня	Добромир	4 січня
	22 травня		5 червня
Богухвал	18 березня	Доброслав	10 січня
Богдан	19 березня	Довгослав	18 червня
Богданна	6 лютого	Домослав	15 січня
	17 липня	Збігнєв	17 березня
Богдар	27 травня	Збоїслав	28 червня
Богумил	18 квітня	Здислав	29 січня
	5 листопада	Здобислав	30 липня
Бойомир	6 січня	Земислав	13 жовтня
Божема	14 березня	Зимовит	19 жовтня
Божеслава	31 травня	Ігор	18 травня
Болеслав	22 липня	Ізяслав	6 липня
	19 серпня	Казимир	4 березня
Борис і Гліб	15 травня	Казимира	21 серпня
	6 серпня	Квітослава	1 квітня
Бронислав	16 жовтня	Красислав	17 квітня
Бронислава	3 вересня	Любомир	1 травня
Будислав	1 бересня	Любомира	21 березня
Ванада	3 червня		24 березня
Вислав	7 червня		24 липня
	9 грудня	Любослав	12 квітня
Витослав	22 січня	Людомир	10 листопада
Вірослав	27 лютого	Людослав	30 листопада
Властимир	23 жовтня	Лютослав	26 жовтня
Войтіх	23 квітня	Мечислав	1 січня
Володимир	16 січня	Милослав	3 липня
	9 квітня	Милош	25 січня
	28 липня	Мирослав	26 лютого
Володимира	9 січня	Мирослава	26 липня
	11 серпня	Мстислав	8 січня
Володислав	3 квітня	Мстислава	9 березня
	25 вересня	Олег	7 серпня
Володислава	13 грудня	Ольга	24 липня
Всеволод	6 листопада	Остромир	4 серпня
В'ячеслав	15 червня	Пребислав	22 жовтня
	28 вересня	Предислав	22 лютого
Годислав	22 березня	Перемислав	13 квітня
Годимир	31 жовтня		30 жовтня
Горислав	28 листопада	Радивой	10 липня
Гнівомир	8 лютого		

Радомир	16 листопада
	28 січня
Радослав	15 липня
Ратимир	19 січня
Ратислав	2 червня
Родослав	2 березня
	8 квітня
Ростислав	17 січня
	4 вересня
Славобій	25 лютого
Славомир	17 травня
	5 листопада
Славомира	5 лютого
	8 травня
	18 листопада
Станислав	2 жовтня

Судомир	2 квітня
Святополк	1 червня
	25 вересня
Святослав	7 січня
Святош	12 березня
Томир	27 листопада
Томира	24 травня
Томислав	21 грудня
Чеслав	20 липня
Ядвига	15 жовтня
Яромир	11 квітня
	28 травня
Ярополк	18 січня
Ярослав	21 січня
	25 квітня

СМУГИ ЧАСУ В КАНАДІ

В Канаді заведено 5 основних смуг часу, з яких кожна має 15 ступнів географічної довжини з різницею одної години між смугами.

Атлантийська	від 60 до 75	геогр. довжини
Східня	від 75 до 90	геогр. довжини
Середня	від 90 до 105	геогр. довжини
Гірська	від 105 до 120	геогр. довжини
Тихоокеанська	від 120 і далі	на захід.

Отже коли в Галифаксі 12 година, то в Оттаві 11, у Вінніпегу 10, в Едмонтоні 9, а у Ванкувері 8.

УРЯДОВІ СВЯТА В КАНАДІ

Новий Рік, Велика П'ятниця, Великодній Понеділок, День Вікторії, День Домінії (Держави) 1-го липня, День Праці — 1-ий понеділок у вересні, День Подяки, День Замирення — 11-го листопада, Різдво — 25-го грудня.

У римо-католицькій провінції Квебек святкують ще й ці свята: Богоявлення, Попелева Середа, Вознесіння, св. Івана Христителю, Всіх Святих, Непорочне Зачаття.

ДЕРЖАВНІ СВЯТА В ІНШИХ КРАЇНАХ

Австралія	26 січня	День Австралії
Англія	7 червня	День урод. корол. Єлисавети II.
Аргентина	25 травня	Травнева Революція, 1810
	9 червня	Деклярація Незалежності, 1816
Бельгія	21 липня	День Незалежності, 1831
Бразилія	7 вересня	День Незалежності, 1822
Гаїті	1 січня	День Незалежності, 1804
Голландія	30 квітня	День уродин Королевої Юліяни
	5 травня	День Визволення, 1945
Греція	25 березня	День Незалежності, 1821
Данія	11 березня	День ур. Короля Фредерика IX.
Домініканська Респ.	27 лютого	День Незалежності, 1844
Індія	26 січня	День Республіки, 1950
Ірландія	17 березня	День св. Патрика
Італія	4 листоп.	День Перемоги, 1918
Китай	17 лютого	Новий Рік
	10 жовтня	День Республіки, 1911
Куба	20 травня	День Незалежності, 1902
Мексіко	16 вересня	День Незалежності, 1810
Нова Зеландія	26 вересня	День Домінії, 1907
Норвегія	17 травня	День Конституції, 1814
Пакистан	14 серпня	День Пакистану, 1947
Перу	28 липня	День Незалежності, 1821
Південна Африка	31 травня	День Унії, 1910
Польща	3 травня	Конституція 3 травня, 1791
	22 липня	День Визволення, 1944
СССР	7 листоп.	Жовтнева Революція, 1917
	5 грудня	Сталінська Конституція, 1936
Туреччина	29 жовтня	День Республіки, 1923
Франція	14 липня	Збурення Бастилії, 1789
Чехословаччина	28 жовтня	День Незалежності, 1918
Чіле	18 вересня	День Незалежності, 1810
Швейцарія	1 серпня	Національне Свято
Швеція	6 червня	День Конституції, 1809
Югославія	29 листоп.	Проголошення Нар. Республіки

ПОШТОВА ТАРИФА

ЛИСТИ:

Місцеві листи — 4 ц. за першу унцію, по 2 ц. за кожену дальшу унцію. Канада: 5 ц. за першу унцію, 3 ц. за кожену дальшу унцію.

З а в в а г а: всі листи, надані в Канаді для доручення в Канаді, висилаються літунською поштою, якщо не перевищують 8 унцій. За надвишку тягару обов'язує тарифа літунської пошти.

Велика Британія і весь Бріт. Коммонвелт, ЗДА, всі американські країни, Франція й Еспанія — 5 ц. за першу унцію, 3 ц. за кожену дальшу унцію.

Інші країни — 6 ц. за першу унцію, 4 ц. за кожену дальшу унцію.

Всі доплати рахуються подвійно від звич. тарифи. якщо посилка була не оплачено або недостатньо оплачена.

КАРТКИ:

Канада й усі країни світу — 4 ц.

СВЯТОЧНІ ПОБАЖАННЯ:

В Канаді і до всіх країн світу в незаклеєнім конверті — 2 ц.

ЛІТУНСЬКА ПОШТА:

1. Канада, ЗДА, Гаваї і всі країни Північної Америки, не згадані в групі 3 — 7 ц. перша, 5 ц. кожна дальша унція.
2. Велика Британія, Північна Ірландія, Республіка Ірландія і вся Європа — 15 ц. за кожену $\frac{1}{2}$ унцію.
3. Бермуди, Центральна Америка, Куба, Мексико, Західні Індії, Південна Америка — 10 ц. за кожену $\frac{1}{2}$ унцію.
4. Острови Гвам і Філіппіни — 25 ц. за кожену 1 унцію.
5. Африка, Азія, Австралія й Океанія — 25 ц. за кожену $\frac{1}{2}$ унцію.

З а в в а г а: Спеціальні листи т. зв. "Канада Ейр Леттерс" можна висилати літунською поштою за 15 ц. до Англії і всієї Європи. На літунських листах повинна бути наліпка "AIR MAIL" або такий самий надпис, найкраще червоним.

ДРУКОВАНІ ПОСИЛКИ

Книжки й друки в Канаді та в цілому світі від 1 квітня, 1964, : 3 ц. за перші дві унції, 1 ц. за кожені дальші дві унції.

Один пакет друкованих посилок не може перевищати в Канаді і загроницею — 6 фунтів і 9 унцій.

Часописи й ін. періодичні видання, газет і журналів видавані в Канаді, бо за друки є інша оплата

- а) в Канаді й до країн брит. спільноти народів, Франції, Еспанії, Півд. та Півн. Америки — 2 ц. за перші 4 унції, 1 ц. за кожені наступні 4 унції.

- б) до всіх інших країн світу — 2 ц. за перші 2 унц. та 1 ц. за кожні наступні 2 унц.
Дозволена вага до 6 фунтів і 9 унцій.

СПЕЦІАЛЬНІ ОПЛАТИ

Есі ці посилки можна висилати реєстровано (поручено) за доплатою 30 ц.

За посилки поспішні, "Special Delivery" доплата виносить 20 ц.

ВИСИЛКА ПАКЕТІВ

В кожному випадку найкраще засягнути ближчих інформацій в поштовому уряді.

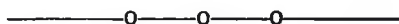
В Канаді можна висилати пакети не тяжчі, як 25 фунтів. Оплата різна, залежно від місця віддалення.

Пакети до Америки не можуть перевищити 15 фунтів, зате можна висилати багато пакетів нараз.

Пачки до Європи не можуть бути тяжчі, як 20 фунтів. Висота оплати залежить від країни, до якої висилається.

ТЕЛЕГРАМИ

Телеграми надаються через залізничні компанії СіПіаР або Сіе-НаР, (С.Р.Р., С.Н.Р.). Оплата різна до окремих провінцій, її висота залежить від віддалення місця призначення.

ВІДДАЛЬ ВІД ТОРОНТА

(В милях)

Брендон, Ман.	1,340	Норт Бей, Онт.	228
Брантфорд, Онт.	64	Ошава, Онт.	33
Келґари, Алта	2,028	Оттава, Онт.	247
Шарлотетавн, Р. Е. І.	1,018	Пітерборо, Онт.	77
Чорчил, Ман.	2,185	Пр. Руперт, Б. К.	2,964
Кобалт, Онт.	330	Квебек, Кве.	503
Кокран, Онт.	479	Реджайна, Саск.	1,562
Едмонтон, Алта	2,008	Ст. Кетеринс, Онт.	71
Форт Віліям, Онт.	811	Саскатун, Саск.	1,677
Фредеріктон, Н. Б.	788	Шербрук, Кве.	435
Галифакс, Н. С.	1,081	Содбури, Онт.	260
Гемилтон, Онт.	39	Тимминс, Онт.	485
Кенора, Онт.	1,105	Ванкувер, Б. К.	2,670
Кінгстон, Онт.	161	Вікторія, Б. К.	2,755
Кіченер, Онт.	62	Виндзор, Онт.	255
Лондон, Онт.	115	Вінніпег, Ман.	1,207
Монтреал, Кве.	334		

МІРИ Й ВАГИ

I. МІРИ ДОВЖИНИ

а) канадійські:

- 1 геогр. ступінь = $69\frac{1}{2}$ милі
- 1 геогр. ступінь = 60 геогр. миль.
- 1 миля = 1,760 ярдів = 5,280 стіп.
- 1 сажень = 6 стіп.
- 1 ярд = 3 стопи = 36 цалів.
- 1 стопа = 12 цалів.

б) європейські:

- 1 морська миля = 1,852 метрів.
- 1 геогр. миля = 7,420 м.
- 1 кілометр = 1,000 м.
- 1 метр = 100 сантиметрів.
- 1 сантиметр = 10 міліметрів.

II. МІРИ ПОВЕРХНІ

а) канадійські

- 1 миля = 640 ейкрів.
- 1 фарма = 160 ейкрів.
- 1 ейкер = 4,840 квадратних ярдів.
- 1 квадратний ярд = 9 квадратних стіп.
- 1 квадратна стопа = 144 квадратні цалі (інчі).

б) європейські

- 1 гектар = 10,000 квадратних метрів.
- 1 морг = 5,754.6 квадратних метрів.
- 1 квадратний метр = 1,000 квадратних сантиметрів.
- 1 квадратний сантиметр = 100 квадратних міліметрів.

III. МІРИ ВАГИ

а) в Канаді:

- 1 тонна = 2,240 фунтів.
- 1 тонна ам. = 2,000 фунтів.
- 1 сотнар = 100 фунтів
- 1 фунт = 16 унцій.
- 1 унція = 16 драм.

б) в Європі:

- 1 тонна = 10 сотнарів.
- 1 сотнар = 100 кілограмів.
- 1 кілограм = 100 декаграмів.
- 1 декаграм = 100 грамів.

IV. МІРИ ОБ'ЄМУ

а) в Канаді:

- Дещо інакші тут міри плинних тіл,
- а інакші міри на тіла сипкі.

Міри тіл плинних:

- 1 гальон = 4 кварта.
- 1 кварта = 2 півкварти або пайнти.
- 1 пайнт = 4 джіл.
- 2 ложки = 1 унція.
- 1 ложка = 4 часві ложечки.

Міри тіл сипких:

- 1 бушель = 4 пеки.
- 1 пек = 2 гальони.
- 1 гальон = 4 кварта.
- 1 кварта = 2 півкварти або пайнти.

б) в Європі:

- 1 гектолітр = 100 літрів.
- 1 літра = 100 центилітрів.

A. МІРИ ЄВРОПЕЙСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА КАНАДІЙСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

- 1 міліметр = .03937 цаля (інча).
- 1 сантиметр = .3937 цаля.
- 1 дециметр = 3.937 цаля (інча).
- 1 метр = 39.3707 інча = 3.281 стопи (фут) = 1.0936 ярда.
- 1 кілометр = 1093.6 ярди.

МІРИ ПОВЕРХНІ

- 1 кв. міліметр = .00155 кв. цаля (інча)
- 1 сантиметр кв. = .155 кв. цаля (інча).
- 1 кв. дециметр = 15.5 цаля (інча).
- 1 кв. метр = 1550 кв. цалям (інчам) = 10.764 кв. стопам (футам) = 1,196 кв. ярдам.
- 1 ар = 100 кв. метрам = 119.6 кв. ярдам.
- 1 гектар = 2.471 акрів = 11.960 ярдів.

МІРИ ОБ'ЄМУ

- 1 куб. міліметр = .000061 куб. цаля (інча).
- 1 куб. сантиметр = 0.061025 куб. цаля (інча).
- 1 куб. дециметр = 61.0254 куб. цаля (інча).
- 1 куб. метр = 61025 куб. цалів (інчів) = 35.3156 куб. стопи (фут) = 1.308 куб. ярд.
- 1 літр = 1 куб. дециметр = 1.0567 амер. кварта.

МІРИ ВАГИ

1 міліграм = 01543 грейн
1 грам = 15.432 грєн = 0.565 драм
1 кілограм = 15432.3 грейн = 2.205 фунта = 35.574 унції
1 сотнар = 220.46 фунтів = 2.2046 сот.
1 тонна = 2,204.6 фунтів = 22.046 сот. = 1.102 тонни.

Б. МІРИ КАНАДІЙСЬКІ В ПЕРЕМІНІ НА ЄВРОПЕЙСЬКІ

МІРИ ДОВЖИНИ

1 цаль (інч) = 2.54 сантиметрів
1 стопа = 30.48 сантиметрів
1 ярд = 91.44 сантиметрів
1 миля = 160933 сантиметрів = 1.60935 км.

МІРИ ПОВЕРХНІ

1 кв. цаль (інч) = 6.45 кв. цент.
1 кв. стопа (фут) = 929 кв. цент.

1 кв. ярд = 8361 кв. цент.
1 акр = 0.404 гектара = 0.703 морга = 4,047 м.
1 фарма = 64.75 гектара = 111.37 морга.

МІРИ ОБ'ЄМУ

1 куб. інч = 16.39 куб. цент.
1 куб. стопа (фут) = 28316 куб. цент.
1 куб. ярд = 764535 куб. цент.
1 імперіальний гальон = 4541 куб. цент.
1 америк. гальон = 3787 куб. цент. (3,78 літри).

МІРИ ВАГИ Й МАСИ

1 драм = 1.77 грамів
1 грейн = .0648 грама
1 унція = 28.35 грама
1 фунт = 453.6 грама
1 тонна = 907.185 кг. = 0.907 тонни
1 сотнар = 45 359 кг.

МІРИ ТЕПЛА

Від найдавніших часів відчували люди потребу точних мір тепла і холоду. Спершу тільки для вжитку в домашньому господарстві, а то й просто з цікавості, опісля з розвитком науки, теж і для дуже точних наукових помірів.

Для цієї цілі придумано окремих прилад, що зветься тепломіром, або з грецька термометром (по-грецьки: термос — тепло, метрос — міра). За підставу взято два пункти: пункт замерзання води і пункт кипіння води та переміни її в пар. Відстань поміж цими пунктами поділено на рівні часті, називаючи їх ступенями тепла. І тут зазначилися різниці поміж окремими вченими, що чи то винайшли тепломір, чи то його вдосконалювали.

Тепер у світі вживаються три роди тепломірів: Цельзія, Реоміра і Фаренгейта, названі так від імен учених, що їх винайшли, та означаються в

скороченні початковими буквами їх назв: "С", "R", "F".

Цельзій поділив відстань між замерзанням і кипінням води на 100 ступенів та означив пункт замерзання, 0 ступенів, а пункт кипіння як 100 ступенів. Цей тепломір уживається переважно в Європі.

Реомір ту саму відстань поділив на 80 ступенів, даючи 0 ступенів на пункт замерзання і 80 на пункт кипіння води. Цього тепломіра вживають часто в Франції та в сферах французького політичного й економічного впливу.

В Канаді, Америці й Англії вживають тепломіра Фаренгейта. Його ступені тепла значно менші, напр. при 0 ступенів Цельзія маємо + 32 ступені Фаренгейта, а при + 100 маємо + 212 ступенів Фаренгейта. Отже на 100 ступенів Цельзія припадає 180 ступенів Фаренгейта.

МІРИ Й ВАГИ

Міри довжини (з європейських на канадійські):

В и м і р	Цаль (inch)	Стопа (foot) 12 цалів	Ярд (yard) 3 стопи	Миля (mile) 5280 стіп
1 міліметр	0.03937	—	—	—
1 сантиметр 10 мм.	0.3937	—	—	—
1 метр 100 цт.	39.3701	3.28084	1.09361	—
1 кілометр 1000 м.	—	3280.84	1093.61	0.62137

Міри довжини (з канадійських на європейські):

В и м і р	Міліметр	Центиметр (10 мм.)	Метр (100 цт.)	Кілометр (1000 м.)
1 цаль (inch)	25.4	2.54	—	—
1 стопа (foot) 12 цалів	304.8	30.48	—	—
1 ярд (yard) 3 стопи	914.4	91.44	0.9144	—
1 миля (mile) 5280 стіп (1760 ярдів)	—	—	1609.35	1.60935

Міри поверхні (з європейських на канадійські):

В и м і р	Кв. цаль (sq. in.)	Кв. стопа (sq. ft.)	Кв. ярд (sq. yd.)	Ейкер (acre)
1 сантиметр ² 100 мм ²	0.155	—	—	—
1 метр ² 1000 цт. ²	1550.016	10.764	1.196	—
1 морг 5754.6 м ²	—	61942	6882.5	1.422
1 гектар 10000 м ²	—	—	11960.0	2.471

Міри поверхні (з канадійських на європейські):

В и м і р	Кв. цент.	Кв. метр	Морг	Гектар
1 кв. цаль	6.45	—	—	—
1 кв. стопа 144 кв. цалі	929.03	—	—	—
1 кв. ярд 9 кв. стіп	—	0.83613	—	—
1 ейкер 4840 кв. ярд	—	4.047	0.703	0.404

Ваги в Канаді (з європейських на канадійські):

Вага	Драм (drams)	Унція (ounce)	Фунт (pound)	Сотнар (setner)	Тонна (ton)
1 грам	0.565	—	—	—	—
1 декаграм 10 грамів	5.65	0.35574	—	—	—
1 кілограм 100 декагр.	—	35.574	2.2046	—	—
1 сотнар 100 кг.	—	—	220.46	2.2046	—
1 тонна 10 сотн.	—	—	2204.6	22.046	1.102

Ваги в Канаді (з канадійських на європейські):

Вага	Грам	Декагр.	Кілогр.	Сотн.	Тонна
1 драм	1.77	—	—	—	—
1 унц. (oz.) 16 драм	28.35	2.835	—	—	—
1 ф. (pound) 16 унцій	—	45.359	0.45359	—	—
1 сот. (setner) 100 фунтів	—	—	45.359	0.453	—

МІРИ ОБ'ЄМУ В КАНАДІ (в порівнянні з європейськими):

а) Плинні тіла:

1 півкварта (1 pint)		рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти		"	1.1365	"
1 гальон (gallon) — 4 кварта		"	4.546	"

б) Сипні тіла:

1 півкварта (1 pint)		рівняється	0.56825	літри
1 кварта (quart) — 2 півкварти		"	1.1365	"
1 гальон (gallon) — 4 кварта		"	4.546	"
1 пек (peck) — 2 гальони		"	9.092	"
1 бушель (bushel) — 4 пеки		"	36.368	"

Збіжжя в Канаді міряють звичайно бушлями, в Європі натомисть в більшості на вагу.

Для порівняння подаємо вагу бушля, і так:

1 бушель пшениці важить 60 фунтів канад., або кругло 27.21 кг.

"	жита	"	58	"	"	"	"	26.30	"
"	ячменю	"	48	"	"	"	"	21.77	"
"	вівса	"	34	"	"	"	"	15.42	"
"	гречки	"	50	"	"	"	"	22.67	"
"	картоплі	"	60	"	"	"	"	27.21	"
"	гороху	"	64	"	"	"	"	29.02	"
"	цибулі	"	50	"	"	"	"	22.67	"

**ПОРІВНЯННЯ СТУПІВ МІРИ ТЕМПЕРАТУРИ ВСІХ ТРЬОХ СИСТЕМ
ДАЄ НАМ ПОНИЖЧА ТАБЕЛЯ:**

Реомір	Цельзій	Фаренгайт	
80⁰	100⁰	212⁰	пункт кипіння води
76	95	203	
72	90	194	
68	85	185	
63.1	79.9	174	
60	75	167	
56	70	158	пункт кипіння алькоголю
52	65	149	
48	60	140	
44	55	131	
42.2	52.8	127	
40	50	122	
36	45	113	температура людської крові
33.8	42.2	108	
32	40	104	
29.3	36.7	98	
28	35	95	
25.3	32.2	90	
24	30	86	
21.3	26.7	80	
20	25	77	
16	20	68	
12.4	15.3	60	
10.2	12.8	55	
8	10	50	пункт замерзання води
5.8	7.2	45	
4	5	41	
1.3	1.7	35	
0	0	32	
— 0.9	— 1.1	30	
— 4	— 5	23	
— 5.5	— 6.7	20	
— 8	— 10	14	
— 9.8	— 12.2	10	
— 12	— 15	5	
— 14.2	17.8	0	
— 16	— 20	— 4	
— 20	— 25	— 13	
— 24	— 30	— 22	
— 28	— 35	— 32	
— 32	— 40	— 40	

ВИСОТА ЛЮДСЬКОГО РОСТУ В МЕТРАХ І КАНАДІЙСЬКИХ СТОПАХ.

метри	канад. стопи	метри	канад. стопи
1.22	4'0"	1.60	5'2"
1.24	4'1"	1.63	5'4"
1.27	4'2"	1.65	5'5"
1.30	4'3"	1.68	5'6"
1.32	4'4"	1.70	5'7"
1.35	4'5"	1.73	5'8"
1.37	4'6"	1.75	5'9"
1.40	4'7"	1.78	5'10"
1.42	4'8"	1.80	5'11"
1.45	4'9"	1.83	6'0"
1.47	4'10"	1.85	6'1"
1.50	4'11"	1.88	6'2"
1.52	5'0"	1.91	6'3"
1.55	5'1"	1.91	6'4"
1.57	5'2"	1.96	6'5"

ПОРІВНЯННЯ МІР ДОВЖИНИ РІЗНИХ НАРОДІВ.

Англійська й американська миля має	1,760 ярдів
Шотландська миля	1,934 "
Ірландська миля	2,240 "
Німецька миля	8,106 "
Голландська миля	6,480 "
Італійська миля	1,766 "
Швейцарська миля	9,152 "
Шведська миля	7,341 "
Данська миля	7,345 "
Арабська миля	2,143 "
Римська миля	1,628 "
Турецька миля	1,826 "
Флямандська миля	6,869 "

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій:
Щоб лани широкополі
І Дніпро, і кручі
Було видно, — було чути,
Як реве ревучий!

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... Отоді я
І лани, і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися... А до того
Я не знаю Бога!

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кров'ю
Волю окропіте!
І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом!

25. XII. 1845.
Переяслав

М. І. МАНДРИКА

ДАР ГЕНІЯЛЬНОСТІ У ШЕВЧЕНКА

По діброві вітер віє,
Гуляє по полю;
Край дороги гне тополю
До самого долу...
(“Тополя”)

Такі прості і звичайні слова! А до Шевченка і після Шевченка ніхто не створив такого безконечно щирого, повного живого духу і вічної краси поетичного образу. І в народній словесності — пісні, хоч як цей твір до неї близький, не знайдемо такої завершеної в собі поетичної досконалості.

І скільки було так званих епігонів Шевченка, наподоблювачів і переспівувачів, а всі їх зусилля були марними!

Читач чи слухач сприймає “Тополю”, неначе п’є чудесну живу воду, злучену з музикою, що наповнює серце й душу незвичайними чарами. Я мав нагоду перевірити це на багатьох спостереженнях у різних шарах українського народу. І це відноситься не тільки до “Тополі”, яку я взяв лише як приклад.

Чим же пояснити цей чар Шевченкової поезії?

Це є дар, рідкісний і надзвичайний, поетичної геніяльності. Генії не виробляються наукою чи вправами — вони родяться. В комплексі біологічних чи генетичних законів людина з самого свого зародку дістає відмінні, сказати б — персональні елементи обдаровання (чи зовсім їх не дістає). У відповідних обставинах вони розвиваються і досягають свого розцвіту. В цей спосіб людство дістає геніяльних філософів, музик,

малярів-артистів, науковців, поетів, письменників і т. п.

За цими геніями, яких небагато, ідуть таланти — великі, менші й малі. Вони не родилися геніями, але в народженні дістають більші чи менші обдаровання, все ж не геніяльність. А вже за цими виступають бездарні епігони, які наподоблюваннями чи штучними комбінаціями силкуються здобувати ореол слави.

Геніяльність у Шевченка дала йому загострене відчуття краси слова і виявлення тієї краси в словесній творчості. Так як би він дістав чарівний золотий ключ до вікової скарбниці словесної культури свого народу, ключ, якого ніхто до нього не мав. А тому, що кожна українська душа наповнена жаданням тієї, замкнутої золотим ключем краси слова, вона відзивається на неї непереможною силою і впиває її в себе беззастережно.

Зовсім не роблять такого впливу на душу читача твори поза геніяльністю. Талановиті читається, чи слухається їх з приємністю чи насолодою, але завжди з певним елементом настороження, персональної оцінки. Твори ж “безталанні” не залишають сліду.

Геніяльний поет — це імпульсивний творець, силою внутрішнього гону його творчого духу. Його твори наповнені тим живим духом; форма їх лише зовнішній одяг. Тому твори генія, в даному разі твори Шевченкові — це само життя — вони живі. Подібно до людини, яка визначається зовнішньою красою і разом з тим повна

внутрішньої духової краси. До цього наближаються й твори видатних талантів.

Битвори псевдо-людей, що старанною працею й штучними засобами обробляють форму своїх витворів, це мертва матерія — мапексени (ляльки), або штучні квіти, в яких нема коріння й соків життя. Справжня поезія — це містецька форма, вилита імпульсивно творчим надхненням поета і наповнена внутрішньою духовою красою живого змісту.

Другий елемент геніяльності є загально людська прозорливість.

Цей, знову виключний, дар прозорливості відкрив Шевченкові так мовити — “Книгу битія”, в минуле, сучасне й будуче України, чого ніхто до нього навіть у підозрінні не мав. В мисленних очах Шевченка встала Україна

зі смертного ложа до життя, до боротьби, як нація, народ, якої смерть уже оплакували його попередники, включно з Котляревським. Для них Україна була вже в минулому, як історична згадка без будуччини. Для Шевченка вона не була лише в минулому, лише на папері, а жива; складена з живих людей — поневолених і принижених, які не вмерли й не вмируть в поколіннях, а мають встати:

*Нічим отверзуться уста;
Прорветься слово, як вода...*

І він, один на всю Україну, на всю московську сатрапію, на весь світ ставить своє СЛОВО на їх сторожі:

*Возвеличу малих отих,
Рабів німих —
Я на сторожі, коло них
Поставлю Слово!*

K. E. DZINKOWSKI

АДВОКАТ, НОТАР
і УПОВНОВАЖЕНИЙ

902 — 457 Main St. — Ph.: WH 3-4885
WINNIPEG, MAN.

PHARMACY CENTRE

1855 MAIN ST. — Tel.: 334-6181
WINNIPEG, MAN.

ATLAS REALTY COMPANY
Realtors, Insurance, Mortgages

461 Main St. — Winnipeg, Man.
Ph.: WH 2-5929
WH 2-7636
WH 3-5166

VICTORIA MEAT MARKET

735 SELKIRK AVE. — Tel.: JU 6-3135
WINNIPEG, MAN.

**СРОГО
FUNERAL CHAPEL**

MAIN & LUXTON — Ph.: JU 6-8044
WINNIPEG, MAN.

Dr. M. KANCHIER
ДЕНТИСТ

Ste. 1 — 407 Selkirk Ave. Ph.: JU 2-7044

MELNYK BROS

УКРАЇНЬСКА ФІРМА У ВІННІПЕГУ

ELECTRICAL CONTRACTORS

LIGHT — HEAT — POWER

INSTALLATION & MAINTENANCE

561 Selkirk Ave. — Ph.: 589-1487
WINNIPEG, MAN.

С. Ф. СМІЛЬСЬКИЙ
ОПТОМЕТРИСТ і ОКУЛІСТ

Royal Bank Bldg. Tel.: JU 6-2482
Pir Selkirk & Sallen — Winnipeg, Man.

Погруддя з пам'ятника Т. Шевченкові у Вашингтоні (гіпсовий відлив)
роботи Л. Молодожаніна з Вінніпегу.
Пам'ятник буде офіційно відкритий в липні 1964 р.

І прийде час, так неминуче, як
приходить день після ночі, коли

Встане Україна

І розвіє тьму неволі...

Уже в ранніх його романтичних
творах пробивалася ця прозорли-
вість, і вона разила й будила йо-
го сучасників патріотів. Першим
означив він огненним словом сво-
го генія минуле польське пану-
вання:

*Гине слава, батьківщина;
Немає де дітись.
Виростають нехрещені
Козацькій діти;
Кохайються невімчани,
Без попа ховають;
Запродана жидом віра —
В церкву не пускають.*

У цих восьми рядках ціла істо-
рія української неволі під ляха-
ми. Ця "колосальна" мініятура,
як причастя моментального піз-
нання давньої трагічної Істини, як
клич до воскресіння, освітлює
темне небо невольного народу най-
яснішим сонцем.

А позатим всю силу свого слова
і духу Шевченко кидає на суча-

сного йому гнобителя України.
І знову сам, один, осяяний своїм
прозрінням, озброєний своїм ге-
нієм і надхненний найвищою по-
святою для свого народу, на-
роду живої України, якої, як ве-
ликого конгрегату уярмлених і
принижених людей, його сучасни-
ки майже не добачали. От хоч би
приклад на П. Кулішеві, який був
видатним поетом, істориком і па-
тріотом. П. Куліш, в правдивому
надхненні, пише:

*Хожу, брожу по городу,
По городу великому...
Віддав би я своє серце,
Та нікому, та нікому...*

Куліш хоче зіддати своє серце,
але не бачить — кому міг би йо-
го дати, хоч п'ятнадцять мільйо-
нів українського народу стогнуть
у ярмі, яке наклав і утримує той
"город" — Петербург. Куліш слі-
пий через брак геніяльного проз-
ріння.

А от Шевченко:

W. B. MAKOTA
RADIO & TV SERVICE
801 Conso! — Ph.: ED 4-2700
WINNIPEG, MAN.

P. N. MATWIJCHYNA
& SONS
GROCERY — MEAT
CONFECTIONERY
1041 ABERDEEN AVE. — Ph.: JU 6-4556
WINNIPEG, MAN.

MONTREAL FUR CO.
Виріб різних гатунків футер
з найкращих матеріалів і по
дешевій ціні.
За роботу і матеріали гарантуємо.
Продаємо також шкiри на обув.
Власник — С. КУШНІР
502 SELKIRK AVE. — Ph.: JU 9-4445
WINNIPEG, MAN.

ANTHONY
T. HAMMERLING L.L.B.
BARRISTER, SOLICITOR
& NOTARY
2 - 594 SELKIRK AVE.
Ph.: 582-6436
WINNIPEG, MAN.

творють форми в процесі свого надхнення, гону внутрішньої духової сили, що укладає його ідеї в слова, а слова в поетичні форми. Так творив і Шевченко. Форми його поезій різноманітні. Коли в них тепер знаходять щось те, що підходить під механічні "норми", то у Шевченка все це робилося само-собою без "гемблювання"; напр. алітерації чи звукописи були спонтанними, а не вишуканими й підібраними.

Розуміється, що Шевченко, як і інші геніяльні псети, міг користати з усталених форм версифікації, коли вони співпадали в процесі творчості із її змістом, коли у Шевченка, як і кожного справжнього поета, є пануючим над формою.

Живий дух поезії, палаючий правдивим надхненням, і повноцінний зміст її, як голос Вічності і Вічної Краси і Правди, втілений у мистецтво слова, є запорукою поетового безсмертя, як і безсмертя його твору.

В цьому й полягає, мимо всього іншого, безсмертя Т. Шевченка.

Чимало разів велися диспути над питанням релігійності Т. Шевченка. Одні намагалися зробити його атеїстом, другі старалися довести протилежне і, перекручуванням його думок, виправдовували його ті чи інші твори.

Правда є в іншому. Шевченко безумовно був релігійним. Однак він стояв вище понад всіма догмами, витвореними не божественною силою, а людьми. Божественна сила в його уяві була основою світу і джерелом Правди і Добра. Саму Україну Шевченко сприймав, як витвір божественного закону. Його боротьба й посвята за визволення з неволі України, її уярмленого народу, були в його душі, як генія, наказом і непереможною рушійною силою Божественної Одвічності. І коли він звертався до Бога ніби з докорами:

А ти, Всевидящее Око?

Заснуло в кіоті глибоко?

або в іншому місці:

А до того я не знаю Бога...

Це був його гіркий, безмежно болючий стогін і відчай від страждань його народу; страждань, яких інші не відчували й не могли так відчувати, як він — вибранець з вибранців народу волею тієї ж Божественної Одвічності.

І даремно дехто пробував оправдати його вислів "не знаю Бога" граматичними комбінаціями, ніби "не знаю" є те саме, що й "не розумію", бо це тлумачення веде до абсурду, а Шевченко не потребує оправдань і захисників.

Шевченко стоїть вище всіх над нами.

ЩАДІТЬ ЧЕРЕЗ ЗАКУПИ
в українській фірмі

878 MAIN ST. — WINNIPEG, MAN.

SELL-RITE WHOLESALE LTD.
860 Logan Ave. — Winnipeg, Man.

BARYLUK & KUCHER

БАРИЛЮК І КУЧЕР

АДВОКАТИ, НОТАРИ
і УПОВНОВАЖЕНІ

364 MAIN ST.
4th Floor Crown Trust Bldg.
Ph.: WH 2-5151; WH 2-5152
WINNIPEG, MAN.

Др М. АНТОНОВИЧ

ЛЮДИНА – СУСПІЛЬСТВО – НАЦІЯ: СОЦІОЛОГІЧНА ПОВ'ЯЗАНІСТЬ І ЕТИЧНА ГРАДАЦІЯ

Вступ

Усі системи думок, як би ми їх не окреслювали і як би ми їх не називали, поставали і постають не як якесь надхнення згори, а внаслідок скомплікованих обставин історичної долі, традицій, характерних рис даного суспільства, його вірування, соціального укладу, культурного рівня, впливів сусідніх суспільств, тощо.

З цього вже ясно виходить, що кожна така система, ідеологія, чи світогляд вбирає в себе різні думки не лише однодумців, але й противників, досвід попередників, а поряд з тим вона хоче дати даній спільноті ідеал майбутнього кращого життя, протиставляючи його минулому чи теперішньому недосконалому станові. Таким чином всі такі системи складені з різних, не завжди співзвучних первнів і хоч прихильники даних рухів залюбки твердять, що їх ідеологія є ясна і логічно завершена, насправді з первнів системи можна скласти декілька подібних систем.

Це зокрема торкається соціалізму. Скільки суттєвих різниць є між думками таких теоретиків соціалізму, як напр. Сен Сімон, Ляссаль, Маркс, Каутський, Сталін; додаймо до цього систему думок сучасних лейборитських діячів, чи теперішньої західноєвропейської соціал-демократії. Поряд із спільними й подібними думками цих соціалістів чи соціалістичних рухів є також багато відмінних, а навіть протилежних думок, які

було б трудно звести до спільного знаменника.

Вищесказане відноситься також до українського націоналізму. І тут можна було б визначити декілька різних хоч подібних систем. Назвемо декілька прізвиськ: Донцов, Липа, Вассіян, Андрієвський, Ольжич. Кожний з них мав чи має свою систему думок, що відрізняється у дечому від інших. Ба що більше — можна розрізняти три фази націоналізму Донцова (напочатку 20-тих років уенерівський націоналізм, 30-і роки — донцовізм і від 40-их років елітаризм, кастократизм — отже фактично заперечення націоналізму). Все ж таки націоналізм решти нами названих діячів можна було б звести до спільного знаменника.

ЛЮДИНА

Парадоксом треба назвати явище, що деякі ідеологи нехтували і нехтують людською одиницею, хоч вони творять свої системи для поліпшення життя якоїсь людської громади, в ширшому чи вужчому пляні. Ще дивнішим є той факт, що в минулому дуже часто саме такі системи думок, в яких окремій людині та її правам присвячено якнайменше уваги, отримували підтримку широких мас.

Системи думок, в яких висказані ідеї поневолення, чи придушення людей, чи людських спільнот, з яких би то не було причин, треба рішуче засудити. У цьому часто грішили не лише політичні,

але й релігійні провідники, які часто на неповноправне животіння засуджували не лише інакше думаючих, але й своїх прихильників. Політичні — марксисты, релігійні — секти.

У минулому також деякі нації налістичні ідеологи робили ту помилку, що нехтували людською одиницею чи пропсвідували негуманні ідеї супроти більших чи менших груп людського суспільства. Речі це надто добре і широко відомі. Згадаємо "The joy to kill" цитат Дж. Лондона, засаду підкреслену Донцовим у "Націоналізм". І між українськими націоналістами були прихильники таких крайніх ідей, а коли ці ідеї здійснювано в житті, тоді ми переживали глибоко трагічні події, яких наслідки відчутні дотепер.

З другого боку інші націоналісти, як Липа з його "любов'ю до української людини", чи Ю. Васіян у його історіософічних працях, чи О. Ольжич ставили людську одиницю завжди на відповідну базу з її вільним волевиявленням та іншими цінностями.

Досить характерною з цієї точки зору є недавня дискусія в Україні, під час якої засуджено Миколу Вінграновського за те, що він посмів сказати, "я син, а не слуга народу". Очевидно советська критика його засудила,

бо ж советська система саме побудована на поневоленні одиниці, отже московським можновладцям видалося небезпечним, що хтось відмовляється від того, щоб бути слугою, а хоче бути сином, щоб повноцінним членом родини (в даному разі широкої родини — нації). Цей випадок дуже маркантний і він виявляє, як не можна краще базу большевизму та його намагання придушити людину навіть у чисто теоретичній площині.

Людина, людська істота є основним елементом всього суспільного життя на землі. Без неї, без її творчого інтелекту не було б жадного поступу, не було б і пізнання історії, цивілізації, культури та цілеспрямованости. Тому до людської одиниці треба ставитися з належною повагою — не можна її придушувати, непотрібно одмежувати, насильно вкладаючи у вузькі рамки створені іншою недосконалою і в той чи інший спосіб обмеженою істотою чи групою їх.

Свобода, вільне волевиявлення стають передумсвою дальшого прогресу людства, творять базу, на якій людство може йти до нових висот і досягнень. Усе, що стоїть на шляху до кращого життя людини у майбутньому треба поборювати і усувати.

**ZAWIDOSKI
FUNERAL HOME**

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

724 SELKIRK AVE.
Ph.: JU 9-4911

WINNIPEG, MAN.

J. R. HNIDAN, B.A., LL.B.

BARRISTER AND SOLICITOR,
NOTARY PUBLIC

614 Evenue Bldg., 265 Portage Ave.
Winnipeg 2, Man.
Ph.: Off. WH 3-5216; Res. HU 9-6532.

NORTH WINNIPEG CO-OP. Ltd.

ВУГІЛЛЯ — ДРОВА — ОЛИВА

1042 Selkirk Ave. — Ph.: JU 2-4956
WINNIPEG, MAN.

З другого боку немає потреби обожувати людську істоту. Цю помилку роблять деякі інтелектуальні кола на заході і в наслідок того доходять до абсурду: проголошують людину самоціллю і поборюють всякі рамки людського суспільства. Цей індивідуалізм врешті приводить до анархізму і до заперечення доцільності всякого соціального життя. Ці ідеї не менше шкідливі для існування людства і людської спільноти, як і протилежні ідеї підпорядкування людини якимсь тоталітарним системам з поневоленням і запереченням основних людських прав.

Не диво, що іноді постають дуже складні питання у зв'язку з взаємновідношенням між свободою і необхідними обмеженнями, які існують у всіх без винятку суспільних групах. Теоретично ці питання дуже трудно вирішувати, однак вони дуже упрощуються, а іноді й без дискусій зникають, коли взяти конкретне життя в його нормальних рамках. Тут дуже багато залежить від виховання і від внутрішнього наставлення людини — громадянина. Одні і ті самі закони чи звичаї можуть декому уважатися обмеженням свободи, а для другого це прості норми, які уможливають краще співжиття між людьми. Нам доводилося зустрічати людей, які примусове їдження автом правим боком уважали обмеженням особистої свободи. Але ось серйозніший приклад: примус ходити з особистим документом дехто може на цьому континенті уважати обмеженням свободи, в той час, коли в деяких культурних і демократичних державах Західної Європи це самозрозумілість. Такіх прикладів можна навести багато. Тут дуже багато залежить

від звичаїв, темпераменту і світогляду даної людини, чи групи людей.

Інколи обмеження можуть ставати обтяжливими для людей. Чим далі, тим більша кількість громадян даної спільноти усвідомляє собі зайвість якогось законного обмеження і починає його поборювати. У суспільствах з демократичним устроєм існує законна змога застарілі чи обтяжливі обмеження усунути шляхом мирної еволюції чи нормального опиту громадян.

Іноді, коли обмеження торкаються надто основних, засадничих питань, чи коли немає змоги, як у тоталітарних країнах, вводити зміни чи усувати мирним шляхом обтяжливі й шкідливі обмеження громадян, нарастають революції. Ці революції можна назвати нормальними, коли велика більшість даних громадян уважає існуючий стан ненормальним і намагається силою довести до поліпшення стану і "ненормальними", коли обтяжливі обмеження відчуває лише незначна меншість громадян, яка, не зважаючи на це, з особистих користей хоче насильно змінити існуючий стан. Такі революції можуть принести більше лиха ніж користи, бо ж замість одних обмежень приходять інші, часом далеко гірші. Доброю ілюстрацією цього може послужити революція проти царату в березні 1917 року і большевицька революція в листопаді.

СУСПІЛЬСТВО

Людина ніколи не була відокремленою, за винятком ненормальних, чи надзвичайних відносин. Арістотелеве "ціоон політік" стало такою загальною визнаною теоремою, що доказувати її на цьому місці, мабуть, зайво.

Людина створює певні групи, які допомагають людині краще виконувати важливі функції охорони її прав, мастку, безпеки, тощо.

Всі людські твори суспільства недосконалі. Існують триваліші і менше тривалі громади, органічні і менше органічні, справедливі і невинуваті, при чому невинуватими громадами називаємо ті, які постають з метою експлуатації ширших чи вузких верств населення даної громади чи сусідніх з нею. Керманичі таких груп силою, інерцією чи обманом тримаються при владі і, використовуючи своє становище, поневолюють інших чи наміряються поширити свої володіння. Це типові колоніальні країни, яких у минулому було багато, а найтипівішим представником їх у сучасності є Советський Союз.

Шинки домашнього виробу,
ковбаси з часником
і поладвицею,
сальцесони, зайці, кишки і т. д.

ПО УМІРКОВАНИХ ЦІНАХ

п о р у ч а є

**M. S. Meat Market
& Grocery**

МАРІЯ і СТЕПАН ЯНКІВСЬКІ,
власники

444 King St. — Ph.: JU 2-4943
WINNIPEG, MAN.

Іноді буває так, що внаслідок певних потреб постає якась організація (вузкого чи ширшого значення), а опісля в наслідок диференцій, та різних інших складових процесів, яким ми, на жаль, на цьому місці не можемо присвятити глибокої уваги, ця організація, незважаючи на те, що вона в минулому виконувала задовільно свої функції і тим самим була позитивним і прогресивним явищем в історії, стала пережитком і перешкодою на шляху до дальшого розвитку. Тут прикладом можуть послужити деякі монархії європейського континенту. Утримувати далі при житті такі організми ненормально і шкідливо.

За час свого існування людство творило і продовжує далі творити різні групи, при чому основною ціллю таких творів можуть бути дуже різноманітні міркування, прагнення, симпатії, тощо. Базою для таких груп можуть бути більше чи менше органічні спільні інтереси — родові, племінні, національні, релігійні, мистецькі, економічні, гуманітарні, тощо.

Внаслідок того маємо тисячі і десятки тисяч різних організацій ширшого чи вузкого характеру, які незвичайно різняться щодо характеру, завдань, значення чи

**КРЕДИТОВА КООП.
ПІВНІЧНОГО ВІННІПЕГУ**

(NOTRN WINNIPEG CREDIT UNION
SOCIETY LTD.)

667 Florc Ave., Winnipeg 4. Ph. 589-8808

Кооператива відкрита: понеділок, вівторок, середа від 9-12 рано і 5-7 веч.;
четвер і п'ятниця від 9-ої рано до 7-ої
ввечері; а в суботу до полудня.

кількості організованих осіб. Різноманітність цих соціологічних груп збільшується ще в наслідок людського характеру, певних моральних основ, виховання, традиції, освіти та її рівня, замилювання, темпераменту, бажання влади чи наживи, взаємовідносин і взаємовпливів, релігійних вірувань, тощо. У залежності від переваги одних елементів над другими і їх взаємодії витворюються певні спільні риси, інтереси, звичаї, які стають спільним набутком даної групи, а це дає право, очевидно з певними обмеженнями і винятками, говорити про характерні риси даної суспільної групи, не генералізуючи надто цих тверджень. На цій підставі де-хто говорить про спільні характерні риси нації, в той час, як скептики вважають, що таких узагальнень робити не можна. Все ж таки маємо безліч праць, які описують характерні риси окремих народів і писані вони часом відомими соціологами. У всякому разі узагальнення необхідні і навіть, якщо в наслідок узагальнення трохи скреслюються подробиці, все ж таки вони дають змогу краще зрозуміти дану соціологічну групу, яку не хочемо вивчати.

З розвитком людства і його диференціацією дуже урізноманітнилися і ускладнилися форми організованого життя людства. Цей процес продовжується. Однак, є певні критерії, які нам допомагають вкладати явища в певну схему і визначати важливіші і менше важливі соціотвори сили.

Візьмемо наше високорозвинене суспільство, в якому існує безліч товариств, що об'єднують людей спільних зацікавлень. Маємо спортові, наукові, літературні, об-

разотворчі, туристичні чи інші товариства спільного і спеціального зацікавлення. Членство в такому товаристві не перешкоджає даній людині належати до інших подібних товариств і груп.

Справа різко міняється, коли маємо діло з важливими соціологічними групами, як наприклад релігійна чи національна. Трудно собі уявити, щоб хтось відночас належав до двох різних віроісповідних чи національних груп. Учасць у одній такій групі виключає приналежність до якоїсь іншої подібного стилю групи. Часом важливість приналежності до такої групи (релігійної чи національної) сповнює глибоким патосом і деякі крайні елементи під впливом своїх глибоких почувань починають підпадати під вплив виключності. Доки хтось вважає свою націю чи своє віроісповідання для себе найкращим, доти ще все в порядку. Зрештою це ж зовсім нормально, що я як українець, українську націю люблю найбільше. Гірше, коли цей особистий момент узагальнюється і виставляється закон, що всі інші віроісповідання чи нації нічого не варті. Це вже симптоми небезпечні і їх треба оминати. У нашому культурному суспільстві приналежність до якоїсь соціотворчої групи може сповнювати гордістю дану людину, але це ще не управнює ту людину ненавистіти всіх інших.

НАЦІЯ

Упродовж історичного розвитку маємо різні чинники, які сприяли створенню важливих суспільних груп. Серед них економічні, політичні, географічні, звичасві, релігійні, соціальні, родові, племінні та національні (чи обереж-

ніше кажучи етнічні) виявлялися найбільше формуючими і найміцнішими.

Комуністична ідеологія ставить на перший план, як найважливіший формуючий чинник саме економічні інтереси. Звичайно економічні фактори дуже важливі і їх не приходиться недоцінювати, а проте вони не вирішують і не wyjaнюють всіх питань, тимбільше що іноді, зокрема коли йдеться про минулий час, трудно на підставі неповних даних зробити безспірні висновки. Карпатська Україна економічно довгі століття не була або була дуже слабо пов'язана з материком, ба що більше, можна було б сказати, що вона й тепер більше пов'язана географічно з Мадярищиною ніж з Україною, а все ж таки ця частина української землі рішуче заявляє свою волю належати до України і являється невідомою частиною нашої території.

Релігійна приналежність також відходить на задній план, коли йдеться про одну націю, хоч не завжди в минулому воно так було, а ще й тепер приналежність до різних церков може викликати внутрі нації серйозні тертя, які не завжди легко поладити. У середньовіччі, коли приналежність до народу не відогравала такої важливої ролі, як релігійна при-

належність, віроісповідання було головним формуючим чинником суспільного життя. У старій київській Русі бачимо спершу родові формуючі групи населення, опісля племінні, а ще пізніше державні і релігійні, що дуже часто в тій добі було одним і тим самим.

Большевицькі ідеологи залюбки визнають тверді закони розвитку суспільних груп від матриархату, через патріархат до родового устрою, опісля час творення племен, народів, а завершенням цього процесу має бути безкласове суспільство всіх народів і їх злиття в одну (очевидно московську) націю.

Вже самі преміси невідповідні: знаємо з історичного розвитку різних народів, що ці форми не є обов'язково фазами, через які переходять примусово всі спільноти. У деяких народів ми не знайдемо слідів матриархату, чи матриархату. У деяких народів процеси проходять швидшими, у деяких повільнішими темпами.

Зате дуже часто релігія як формуючий чинник відіграє переважливу роллю, хоч комуністи не приписують їй такого значення.

У залежності від того, які явища переважають і формують суспільство, ми маємо з повними застереженнями право говорити про

Найкращі побажання для читачів
Нового Шляху складає:

UNIVERSAL STORES LTD.

228 — 20 Street W. — Saskatoon, Sask.

ПЕКАРНЯ НЕСТОРА

912 — 20 St. West — Saskatoon, Sask.

Вітає своїх Відборців
і поручає найдобріше печиво.

Найкращі побажання для читачів
Нового Шляху складає:

МИРОН ЧАРНЕЦЬКИЙ
АДВОКАТ, СОЛІЦИТАТОР і НОТАР

513 Canada Bldg. — Saskatoon, Sask.

Найкращі побажання для читачів
Нового Шляху складає:

Dr. M. F. STADNYK
ОПТОМЕТРИСТ

512 Canada Bldg. — Saskatoon, Sask.

такі або інші епохи. Ми вже згадали, що в середньовіччі головним формуючим чинником була релігія. Розвиток з одного боку науки, а з другого боку політичного життя переформував у XVII і XVIII стол. життя в Європі так, що замість релігії прийшли на перше місце інші соціотворчі первні, а в першу чергу відчуття національної гордості і спільності.

Націоналізм (беремо в даному разі цей термін у якнайширшому значенні цього слова) не прийшов сам, відірвано і окремо. Як це не дивно, деякі націоналістичні формації залюбки протиставляють націоналізм демократії, чи лібералізму. Ідеться звичайно про непорозуміння. Поширення науки, світогляду та ідеї рівноправності, які породили демократію, стали також основою націоналізму. Ба що більше. Без демократії (очевидно маємо на увазі не політичні доктрини сучасності, а світогляд ві ідеї минулого) і висунення нації на той високий п'єдесталь, на якому вона тепер перебуває і сам націоналізм був би неможливий. Демократія прочистила ґрунт, усунула нерівність між людьми перед законами, різні привілеї, стани, тощо і лише на цій базі можна було говорити про висунення нації, як найвищої цінності людства, за яку варто навіть вмерти, коли вона знаходиться в небезпеці. Обидві польські революції в XIX стол. (1830-31 і 1863 рр.) були засуджені на невдачу, бо їх підіймала шляхетська верства, а широкі кола населення відмовилися її підтримати, бо знали, що в створеній тою шляхтою незалежній державі вони далі були б поневоленою і безправною групою людей, хоч може у т. зв. "своїй державі".

Трохи інакше формувався укра-

їнський нарід і завдяки певним передумовам він міг сформувався трохи раніше. З уваги на де-націоналізацію вищих верств українські маси протистояли назагал чужинецьким поневолювачам політичним і соціальним, а на великій частині нашої землі — пани — поневолювачі були ще й іншого віроісповідання, що й поглиблювало різниці між народом і панами. Ці та й інші моменти мали величезне значення для формування своєї нації. У нас помічаємо, власне кажучи, цікаве парадоксальне явище, що ідею нації, її обґрунтування дали вищі верстви українські, ще не зде-націоналізовані, а опісля широкі верстви переймають цю ідею і переводять в життя, а шляхті не лишається місця в рамках нації і рештки її переходять у чужий табір. Це мало і свої негативні наслідки, але не так уже неправі наші хлопомани та народні демократи, як Єфремов, тощо, коли вони говорили про безкласовість української нації. Ця теза засуджена більшовиками, але ті дані, які більшовицькі учені приводять на її заперечення це фактично вийнятки. Звичайно — безкласовості не було і протягом XIX стол. почали з народньої гуцї творитися свої кращі люди — згадаємо лише Смиренка і Чикаленка — але вони не встигли створити своєї власної кляси суспільства і вповні відділитися від своїх братів і сестер по нації, а навпаки жили їх інтересами.

XIX сторіччя принесло велике піднесення у національному розумінні. Визвольні війни грецького, німецького, італійського та балканських народів, щоб згадати лише декілька з них, поширили ідею націоналізму і зробили її головним явищем життя.

Звичайно процес самосвідомості і революційного чи еволюційного піднесення ідеї нації до великих висот не відбувався у всіх народів одночасно і однаково. У деяких націй, які мали свої держави традиційно і не зазнавали національного тиску, національна свідомість часто виливалася в боротьбі за економічні і соціальні права, у деяких націоналізм дуже скоро вироджувався в імперіялізм і колоніялізм, а в деяких це була боротьба за об'єднання окремих держав в одну спільну національну державу.

Для тут народженої молоді мусимо підкреслити, що ми термін нація вживаємо в середньо-східньо-європейському значенні, а не західньо- або північно-американському. На заході термін нація однозначний з державою, а в нас він означає окремішність етнічну й історично-соціальну; цей розподіл вносить дуже багато непорозумінь, з якими ми зустрічаємося майже щодня.

Сюди належить також питання денаціоналізації. Це приkre явище, з яким ми боремося тут, можна було б розглядати також з двох точок зору: 1) нація; 2) батьківщина; приналежність до української нації не протирічить державній приналежності.

З теперішньої точки зору можна сказати, що хоч період націо-

налізму ще триває, однак він не однаковою мірою проявляється. Самостійні держави тепер намагаються поволі знаходити спільну мову і об'єднувати свої держави в економічні чи військові союзи, які забезпечать ще краще розвиток даних націй на майбутнє. Інші ведуть ще визвольну боротьбу за свої національні права, а націоналістична ідея для них з основною рушійною силою. До таких націй належатиме ще довгий час українська, білоруська, грузинська та інші європейського континенту, а також багато націй, народів і навіть ще покищо племен в Азії та Південній Америці. Відступлення українців сьогодні від ідеї націоналізму, себто припинення боротьби за національні ідеали в усіх можливих сферах життя, було б однозначне з самогубством і з непростимою легкодушністю. Тому сьогодні це настирливіше, ніж будь-коли перед тим, перед нами стоїть аж до звільнення цілої України з під московської окупації і створення на її території суверенної української держави. Щойно перейшовши цю фазу розвитку і певний етап вільного державного життя, ми зможемо дійти до стадії, в якій сьогодні країни західньої Європи творять економічні спілки і забезпечують даліші етапи розвитку своїх народів.

Д-р МЕЛЕТІЙ СИНГУРОВИЧ
ЛІКАР і ХІРУРГ

3914 - 118 Ave., Edmonton — Beverly
Phone:

Office: GR 9-3318 — Res. GR 9-4443

Off. Ph.: GA 4-2283 — Res. Ph.: NU 8-3494

A. DUBENSKY & E. HUGHSON
АДВОКАТИ і УПОВНОВАЖЕНІ

304 - 305 C.P.R. Building
EDMONTON, ALTA.

PETER SAVARYN, B.A. LL.B.
АДВОКАТ і НОТАР

307 TEGLER BLDG. — EDMONTON, ALTA.
Phone: Office GA 2-7548; Res. GR 9-3556

Dr. P. H. KOZIAK

ЛІКУЄ ВСІ НЕДУГИ ОЧЕЙ
і ПРИПАСОВУЄ ОКУЛЯРИ

709 Tegler Bldg. — Edmonton, Alta.
Office Ph.: GA 2-8815 — Res. Ph.: 434-1092

ЛЕВ ПИЛИПЕНКО

ПОХІД ДВОХ ВОРОГІВ

Охоплена пекельним вогнем і чорним димом, земля стогнала, корчилася, тремтіла. Таке ж саме творилося з серцями живих людей, які глибоко закопалися в ту землю, шукаючи в ній захисту від навіженої смерті, що в несамавитому танку літала в повітрі, несподівано падала на землю, рвала її немилосердно гострими зубами та разом із нею перелякані напівбожевільні тіла бійців. З кожним новим несамо-вним гуком скаженим вихором злітала високо в повітря земля, відірвані руки, ноги й голови людей. Смерть справляла свою забаву, бо була певна себе і свого здобутку. Здавалося, що в такій оргії рознузданого пекла не могло залишитися на даному клатті землі нікого живого. Але живі ще були. Вони ще глибше вкопувалися, намагаючися злитися з землею, вкритися нею.

Німецькі танки били й били. Скаженими собаками гарчало залізо плазунів. Крицевим пірколом сунули вони вперед, вишльовуючи вогонь та сіючі густим сталевим дощем.

Ми — советські вояки — окопалися в районі Корнево біля річки С. Німецькі літаки розбомбили станцію Корнево, де з двох ешелонів со-ветського поповнення майже ніхто не залишився в живих. Із нашої обо-рони теж більша частина полягла трупам. Не витримавши натиску німців, під покривом темряви ночі ми покинули свої нори в землі й почали тікати до річки. Від вибухів гриміла земля і гула, як порожня бочка від ударів молота. Кулі, як сотні батогів, ляскали в повітрі на-вколо нас. І ніхто з нас не знав, чи добіжить до мосту живим. А там, по той бік мосту, вже чекає порятунок, чекає життя. Скоріше вирва-тися б з цього пекла. З інстинктом самоврятування ми бігли й бігли, обганяючи страшну смерть. Ось уже в темряві заблищало, освічене вибухами гарматнів, плесо води. Уже виділялися контури рятівничого мосту, за яким був наш порятунок. Німці через ріку швидко не перей-дуть. Ще кілька зусиль в ногах, ще більше набрати повітря в груди, понапружитися, і ми врятовані.

Та раптом страшний вибух порвав повітря, заглушивши розриви гаматніх набоїв. Перед нашими очима вся гігантська темна система мосту рухнула в воду. Советські підривники зірвали міст, щоб припи-нити наш відступ, щоб ми всі трупам лягли під ударами ворога, захищаючи землю другого ворога. Лише на одну мить ми стали, мов за-кам'янілі, не збагнувши, що вчинилося. Але то була лише одна мить. Вогонь і рев заліза поза нами гнали швидко до води. Ось вогкість річки обдала наші розпалені обличчя. Ногами стали на пісчаний бе-рег. Скинувши шинелі й покинувши зброю, ми без довгої надуми кину-лися в воду. Розігріті довгим бігом тіла окутала осіння холодна вода. Кожний загрибав руками ту воду та рвався з усієї сили до протилежно-го берега. Одні, що погано плавали, зникали з поверхні води, інших настигали кулі, а інші греблися до берега. На щастя ріка була не д-уже широка, і мені та багатьом з плавців удалося стати на твердий

грунт протилежного берега. Дріжали всім тілом, ішли ми в темряві до "своїх". Попали в самі руки загороджувального карального відділу військ НКВД. Зібрали нас усіх у лісі, де стояла советська артилерія, і наказали всім роздягнутися наголо. Я штовхнув ліктем свого друга Павла Свитенка й шепнув йому на вухо:

— Давай утікати в ліс, бо нас за відступ, як зрадників, усіх постріляють. Бачиш, як тримають автомати на поготові.

— Почекай ще трохи. Побачимо, що вони далі робитимуть. У темряві втічемо в останню хвилину, — відповів Павло.

Нас перерахували. Із усієї нашої частини залишилось живими коло 260 осіб. Більше половини загинули. Голих у черзі нас підводили до вантажних автомашин і видавали білля та нове обмундування. Також видали нову автоматичну зброю і сказали, що ми сформовані тепер у п'яту повітряну десантну бригаду (скорочено ВДБ) для перекидання нас літаками в глибину запілля німців. Ми скорилися тому наказові, раді вже, що зараз не постріляють "свої", а викинуть пізніше на розстріл ворогові ч. 2 — німців. Їсти нам не дали нічого, бо не мали, а казали здобувати їжу серед місцевого цивільного населення. Відоме советське здобування: голодні в край бійці стріляли гусей, курей, свиней, брали хліб, не зважаючи на плач і скарги населення. Усю війну таким способом розв'язували проблему харчування советського війська. Де в час війни поділися всі награбовані в колгоспах України пожитки — невідомо. Певно, пішли на розгортання комунізму в других країнах.

Одного дня нам заявили, що ми повинні тут трохи зачекати, бо німецькі літаки розбомбили на станції Баянь склад палива для літаків та й літаки побомбили на аеродромі. За цей час навчали нас, як поводитися з парашутами та як користуватися новою автоматичною зброєю.

Їсти не було нічого. Наостогидло дивитися на безпощадні грабунки та плач селян. Ми бачили, що нас готують до смерті. А за чиї інтереси ми, українці, мусимо вмирати? Цей советський ворог ч. 1, а нім-

ПАЧКИ В УКРАЇНУ
ВИСИЛАЄ ШВИДКО І ДЕШЕВО
ПІД ПОВНОЮ ГАРАНТІЄЮ
OVERSEAS EUROPEAN TRADING CO.
M. LAWREN
9753 Jasper Ave. — Phone GA 4-6860
EDMONTON, ALTA.

Д-р В. С. БРИК
ЛІКАР І ХІРУРГ
11029 — 127 St — Edmonton, Alta.
Phone: Office HU 8-9669 — Res. GA 4-5529

НАЙКРАЩА ОБСЛУГА
VETERAN APPLIANCE SERVICE
Co. Ltd.
SALES — PARTS — SERVICE
11035 — 95th Street, Edmonton, Alberta
Our New Phone Number 424-0064

Dr. PETER A. STARKO
Dr. JOSEPH J. STARKO
Dr. AL A. STARKO
OPTOMETRISTS
230 Tegler Bldg. — Edmonton, Alberta
Phone GA 2-1248 — GA 2-6306

McCAULEY SERVICE STATION
10604 - 95 ST., EDMONTON
Steve Chilibeck

YANDA, GREGORY
& SNAYCHUK
АДВОКАТИ І НОТАРИ
307 Royal Trust Bldg. — Edmonton, Alta.
Можете писати по-українськи.
Phone: GA 2-2115

ці — ч. 2. І одні і другі несуть нашому народові руїну, смерть і поневолення. Як умирати за інтереси наших ворогів, то краще зберегти своє життя. Може ще воно пригодиться колись для рідної батьківщини — України. Цю свою думку я передав своєму другові Павлові Свitenковi, який солідаризувався зі мною. Ми вирішили втікати з поля бою ворожих нам армій. До нас ще приєднався Михайло Карпенко та один лейтенант. Усі були українці і всі однієї думки — не датися ворогам використати на полі бою.

Забравши автоматичну зброю, однієї ночі ми пішли в тил — в Україну, де панував уже ворог ч. 2. Біля невеликого мосту через річку стояв вартовий із загороджувального відділу. Коли ми наблизилися до нього, щоб перейти через міст, він запитав нас, чому ми йдемо в сторону німців.

— Усе вже тут поїли. Нема де дістати і шматка хліба. Ми голодні. Роздобудемо щось по ту сторону ріки й вернемося назад, — я відповів йому.

— Добувайте харчі по цей бік річки, бо там наші займають невелику територію і теж усе там поїли. Ви хочете німцям піддатися? Утікаєте до ворога, зрадники!

— Які ми зрадники, коли з вогню боїв ніколи не вибуваємо й голодні, аж шкура болить! Ти тут, хаме, стоїш біля мостів та ховаєш під ними свою голову від смерті, то ти, свине, не зрадник, а нас називаєш зрадниками?! Зараз із тебе, падлюко, й кишки набік, коли ти тільки ще писнеш, — закричав я, наставивши йому в груди свій автомат. Мої колеги зробили те ж саме, що й я. Побачивши небезпеку, охоронник знітився і вже лагідно промимрив:

— Та я нічого проти не маю, ідіть та скоро вертайтеся. Я знаю, що й там ви їсти не роздобудете, то й заперечував переходити міст.

Перебравшись через міст, ми йшли полями, обминаючи головні дороги, по яких їхали до залишеного нами мосту поодинокі автомашини, навантажені советськими бійцями. По цьому ми бачили, що советчики вже замітали свої сліди по цю сторону ріки. Кожну хвилину ми сподівалися зустрічі з німцями. Але ми уникали таких зустрічей і з відходячими і з наступаючими арміями.

На поле спадав осінній похмурий вечір, коли ми підходили до ставка недалеко від села Вікторівка. Прозоре плесо води, як ряскою, було вкрите зграями диких качок. Поривчатий у своїх вчинках Свитенко не витримав і з радості викрикнув:

— Ото буде смачна вечеря в нас цього вечора, — приклав до плеча автомат і став прицілюватися в найгустіший табун качок. Ми стали були відраджувати йому від цього нерозважного вчинку, бо можна накликати на себе небезпеку з боку німців. Але стримати Павла було вже пізно, бо він уже кілька черг пустив з автомата. Зробивши страшний галас, качки знялися чорними хмарами й зникли в протилежному боці. Хоч би одна качка лишилася на воді! Тільки ущух качиний крик, як зі сторони села Вікторівки заокотали черги з кількох автоматів. Німці обстрілювали нас. Склалася небезпечна ситуація. Ми скористалися готовими шанцями, що були поблизу нас, і почали відстрілюватися. Тільки темрява ночі врятувала нас, бо німці не бачили цілі і сили

ворога, припинили свою стрілянину. Коли вже стихло, ми вилізли з шанців і пішли полями, обминаючи ссла. Натрапивши на ожеред соло ми, ми вирішили заночувати в ньому. Виморені, знервовані й голодні, ми скоро заснули.

Ранок розмазав сіре світло по багнистих полях і дорогах, але сонце не з'являлося на небі; чи то воно закуталася в сіру ковдру хмар і ховається від пронизливого вітру, що рябить на калюжах, чи то набридло йому дивитися на змучених війною людей та знищену землю.

Вилізши з своїх нор в ожереді, ми почали обтрушувати соломі один з одного. Голод нам так докучав, що треба було в першу чергу задовольнити цю потребу. Вирішили розбитися на дві групи по два, щоб уникнути в майбутньому якихось прикрощів. Карпенко з лейтенантом пішли до села, що було навпроти, а я з Свитенком попрямували в невеличке бічне село. Зброю ще несли з собою на всякий випадок. Ні по дорозі, ні на околиці села ми не зустріли німців. У однієї жінки, чоловік якої теж воював, поснідали картоплею з огірками, добре наповнивши свої шлунки.

— Може й мій десь отак, як ви, з голоду конас, — висловила жаль молодиця і поділилася з нами тим, що мала. Сказала, що в цьому селі були вже німецькі танки й десь поїхали далі. Подякувавши молодицю, ми пішли, прямуючи до Київщини. Коли йшли полями, бачили, як по шляху снували німецькі автомашини. Так мандрували ми кілька днів, доки дійшли до річки Бар недалеко міста Путилова. Міст через ріку був зірваний, а недалеско зірваного мосту стояла одинока хатина, біля якої всталося два чоловіки. Увесь берег ріки був укритий розбитими автомашинами, валялися кулемети, купами лежали набої, гвинтівки та всяка амуніція саветських військ. Свою зброю ми вже кілька днів покинули й перебралися в цивільний одяг, обмінявши його за свій військовий. Свитенко ніяк не хотів залишити верхньої в'їськової сорочки й носив з собою. Підійшовши до чоловіків, ми запитали, як би нам перебраться на протилежний берег.

— Усі човни німці знищили, — була коротка відповідь одного з них.

— А може ви маєте десь прихованого човна, то перевезіть нас, ми вам добре заплатимо — прохав я.

При собі ми вдвох мали біля п'яти тисяч совєтських рублів, які ми взяли з розбитого авта НКВД.

PETRIW
INSURANCE SERVICES
УКРАЇНСЬКЕ БЮРО
УСІХ РОДІВ АСЕКУРАЦІЇ
11135 — 63 St.
Tel. GR 7-1805 Tel. 474-7820
EDMONTON, ALTA.

MONARCH
AUTO BODY
LTD.
EMIL ROGUSKI
ПОВНА НАПРАВА АВТ
Солідна робота!
10971 — 98 Street — Ph. 422-2891
EDMONTON, ALTA.

МЕККА ТУРИСТІВ У КАНАДІ. — Завдяки кращій комунікації і транспортації та вигіднішому устаткуванню для туристів на далекій канадській півночі, з кожним роком щораз більше іноземних туристів, особливо спортсів-риболовців, відвідує район. — На світлині, одно з незвичайно рибних озер у лісистій околиці північної Канади, коло містечка Флін Флон, у Манітобі

— Як дасте шість тисяч рублів, то перевеземо. Ми ще маємо прихований один човен. Але як так ми будемо воювати, як ви, то добра нам від німців не чекати. Утікаєте з фронту, дезертири! — без вагання висловив свою думку дядько з вусами.

— Та ми не дезертири, а на окопах робили, а тепер ідемо додому — заперечував я.

— Щось не похоже по вас, щоб ви окопи копали — настоював на своєму настирливий дядько.

Я зрозумів, що ці чоловіки були настроєні на советський лад, не хотів їх гнівити, щоб не відмовили в перевозі.

— Ми маємо п'ять тисяч, а на додачу візьміть ще оцю сорочку — сказав Свитенко.

— Кажете, що не дезертири?! А ось же на сорочці відзнака ВДБ. Ну, давайте гроші, то вже перевеземо — згодилися дядьки. Не рахуючи, ми віддали дядькам гроші. Пожадливий на сорочку й чомусь на советські гроші, дядько забрав плату й поніс до хати, а другого послав у верболіз за човном. Скоро підплив і човен. Той чоловік, що взяв плату, знову вернуся до нас і запропонував:

— Будемо перевозити вас по одному: один залишиться на березі, а другого повеземо. Я побачив, що ці советчики готують для нас якусь неприємну несподіванку. Або десь є в засаді червоні партизани і хочуть нас віддати їм до рук, або самі червоні партизани й хочуть нас зліквідувати. Не довго думаючи я прийшов до рішення: схватив із землі гвинтівку, загнав набій і крикнув:

— Руки догори! Рушайте обидва до хати! Дядьки покірно виконали мій наказ. У хаті ми забрали назад свої гроші (сорочку вже залишили) і повели дядьків до човна.

— Ти, Павле, веслувати вмієш? — запитав я.

— Так.

— Влізай до човна. А ви, падлюки, негайно лягайте на землю і не руште! Зробіть будь який рух — постріляю, — наказав я.

Дядьки полягали, Павло сів веслувати, а я у керма направив на дядьків гвинтівку, не спускаючи їх з прицілу. Коли ми перебралися на протилежний бік, я закричав до дядьків:

— Якщо маєте другий човен, то заберете і цей. А тепер, допобачення! Кинувши об землю рушницю, ми помандрували далі.

Села, убогі на радість, багаті на сльози, обідрані двома окутанта-

HOME MEAT MARKET

10342 — 101 St. — Ph. GA 2-8385

EDMONTON, ALTA.

НАЙСТАРША ВИРІБНЯ М'ЯСНИХ
ПРОДУКТІВ НА СТАРОКРАЙОВИЙ
СПОСІБ

Власники:

М. БАЙРАК і Н. МАРЧИШИН

UKRAINIAN BOOK STORE

10348 - 101 St., EDMONTON, ALTA

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР

українських книжок, рекордів,
музичних творів, словарів,
ниток, стінних календарів,
образів, і т. п.

НА БАЖАННЯ висилаємо КАТАЛОГИ
книжок, рекордів і стінних календ.

ми села, скорчившись лежали в ярах та балках, мов старчата в рівчакх. Ми намагалися обходити ті села і лише на ночівлю впрохувалися десь до крайніх хат, де й діставали убогу поживу. Дехто з милосердя давав ще й нам на дорогу кусень хліба або кілька печених картоплин. Ми були й тому раді. Советських грошей тут ніхто не хотів брати. Уже кілька разів бачили й німців, але ніхто з них не звертав на нас уваги. Наблизившись до Яготина, Павло сказав:

— Знаєш, Грицю, що я зроблю? До наступу ночі ще маємо багато часу, то я зайду в Яготин, де є моя заміжня сестра, і в неї я переночую, а ти йди до мого села й переночуєш у моїй хаті. Там тебе нагодують і влаштують переспати. Я, звичайно погодився на цю пропозицію, бо вже й мені залишилося до моєї домівки не так уже далеко. Попрощавшись, ми розійшлися.

До села Студеників Переяславського району я прибув вечором. Люди показали мені хату мого колеги Свитенка. Коли я відчинив двері, мене зустріло дві жінки з заплаканими обличчями: дружина Павла та мати. Привітавшись, я запитав:

— Чи не дозволили б мені одну ніч переночувати, бо вже дуже зморився.

— Та де в нас ночувати, коли ми не маємо й кусника хліба. Шукайте десь іншої хати, де вам дадуть і повечеряти.

— Та я б уже й голодний ліг спати, коли б мені переспати в теплій хаті. Може б у вас знайшовся оберемок соломи, то я б на підлозі й переспав, — прохав я.

— Не можемо ми вас пустити, бо ми дві жінки, а ви мужчина, та й їсти не маємо що дати. Ідіть десь інше, — сказала молодиця.

— А чому ви такі сумні та заплакані, ніби когось недавно похоронили? — запитав я.

— Ви як у око вліпили, — заголосила стара жінка. — Похоронили, чоловіченьку добрий, похоронили я рідного сина, а ця нещасна молодиця свого чоловіка.

— Коли ж і де ви його похоронили? Чи в своєму селі, чи де інде? — допитувався я з цікавості, маючи на гадці Павла.

— Та минулої ночі в нас ночував один чоловік, сам з Конотопа, і сказав, що Свитенка Павла під час бою вбито, і він сам похоронив його, — голосячи на всю хату, говорила молодиця. Стара мати так схлипувала, що й слова не могла промовити.

— А що буде, коли ваш чоловік живий? — запитав я.

— Та де там живий, коли я вчора і свічку спалила на спомин за упокій його душі, та й чоловік же той не брехав, — настоювала на своєму молодиця.

— А ви повірите мені, що я ще сьогодні з вашим чоловіком ішов разом?

— То де ж він дівся, коли ви ішли разом? Чому ж він не прийшов разом із вами додому? — допитувалася мати, витираючи останню сльозу на щоці, що затрималася на рубці зморщеної шкіри.

— Киньте плакати, бо то все вигадки за вашого Павла. Він живий, тільки зайшов переночувати в Яготин до своєї сестри, а завтра вранці вже буде дома. Звідки я знаю, що в Яготині є ваша дочка? Завтра рано самі переконаєтеся, що не брешу, коли Павло прибуде

додому, — заспокоював я обох жінок.

На них, ніби повіяв враз якийсь живодайний вітер: обличчя враз прояснилися, в очах заграли веселі промінці, уста покрилися нескладною привітною усмішкою. Почуття радісної надії закралося глибоко в груди.

— Ну, коли ви воскресили із мертвих нашого Павла та ще й друзі з ним, то вже не відмовимо, ночуйте в нас. Щось і повечеряти роздобудемо, — весело заокотіла стара.

Переспарши ніч, я вже сам пустився у дальшу свою мандрівку.

Недалеко від містечка Березані мене захопила ніч. Я вирішив зайти переночувати в хutorець, що був на моєму шляху. Побачивши під бляхою добру хату, я й напрямився до неї. На подвір'ї ходив кремезний дядько з козацькими вусами, до якого я й звернувся:

— Це ти той, що, втікаючи з комуністами, палиш Березань, Борщів і людські хліба, а тепер тобі хати потрібно?! Немає в мене хати для таких, як ти, — злісно відрубав дядько.

— Та я сам кинув фронт і пішов від комуністів, бо вони, як ваші, так і мої вороги. Не хочу емірати за них. Пустить дядечку, я й їсти не хочу (а їсти хотів, аж шкіра боліла), тільки в теплі переспати ніч, — благав я.

— А звідки ж ти є?

— Я з села Л...

— А чий же ти син?

— А хіба ви там кого знаєте? — здивувався я.

— Авже ж, що знаю.

— Я син Пригоди Йосипа, коли чували.

— Справді?! Та то ж мій друг. Ми разом із ним служили ще при царському війську. Знаю, що такого батька син не буде палити сіл. Він був добрий господар і щира людина. Ну, заходь, заходь ночуй.

За вечерею ще довго господар розпитував про долю мого батька та інших знайомих із мого села. Розповів, що він розкуркулений, недавно повернувся зі заслання з Сибіру і це вже при німцях увійшов до

Коли збираєтесь їхати в близьку чи
далеку дорогу звертайтеся —
NICKEL BELT COACH LINES Ltd.
151 Elm Street, East
SUDBURY, ONT.

GORDON C. JONES INSURANCE
INSURANCE, REALESTATE
Ph.: Res. 675-6654; Off. 674-5822
MAILING ADDRESS: P.O. Box 723,
New Location 137 Cedar St.
SUDBURY, ONT.

JOE'S GROCETERIA
350 Melvin Ave. -- Ph. 673-8445

КУПУЙТЕ СПОЖИВЧІ ТОВАРИ
JOE'S GROCETERIA

Безплатний довіз.
Наші ціни умірковані.

Завжди, в усіх справах,
звертайтеся за порадою до

JOHN RYAN
BARRISTER, SOLICITOR
and NOTARY PUBLIC
238 ELM ST. W., SUDBURY, ONT.
Telephon 675-7513 — Box 455

власної хати. Другого дня вранці господар дав мені в дорогу трохи поживи. Біля Березані ніяк не можна було обійти міст через ріку. Треба було йти мостом, біля якого ходив німецький вартовий. Користуючися невеликим запасом слів із німецької мови, що я мав із семирічної школи, я пішов просто до вартового. По обидва боки мосту були розкидані трофеї війни, лежали непоховані трупи советських всяків і цивільних чоловіків і жінок. Така картина при цьому вузькому проході справила на мене пригніблююче враження. І рідне село вже недалеко і можу тут трупом полягти. Підійшовши до німця, я чемно привітався по-німецькому й запитав, чи можу перейти через міст, бо йду до своєї матері. Чи то рідна мова подіяла на німця, чи вранішній добрий настрій після смачного сніданку ще тримався в нього, але він так привітно віднісся до мене і вже на моїй мові повторив:

— До матка, до матка? *Gehen Sie!*

— А не будете стріляти? — вказуючи на трупи запитав я.

— *Nein*, — була відповідь.

З великим страхом і недовір'ям, але не оглядаючись, я перейшов на другий бік. Там теж купами лежала советська зброя і трупи вояків і цивільних. Поміж них було дуже знайоме обличчя мог земляка Василя, але підійти боявся, бо в бункері сиділи німці, які пильно слідували за кожним моїм рухом. Відійшовши кілька гонів, я оглянувся, але німці з бункру не виходили.

До містечка Баришівка дійшов без пригод. Минаючи невеликий гайок, бачив, як одна жінка відійшла від трьох чоловіків, несучи в хустині зав'язану порожню посуду від поживи. Я був певний, що вона приносила харчі червоном партизанам, які перебували в гаю. Настирливо вона хотіла приєднатися до мене щоб іти разом до міста, але я категорично відкинув її пропозицію, висловившись трохи різко:

— До цього гаю ми не йшли разом, то й від гаю підемо нарізно, — й залишив її далеко позаду себе.

У Баришівці я мав тітку і йшов до неї перебути ніч, бо до домівки лишалося ще 14 кілометрів, а вже почало вечоріти. У містечку мене затримала українська поліція, вимагаючи від мене документів про мою особу.

— Та я не маю ніяких документів, бо кинув фронт і йду додому в село Л..., — відпирався я.

— То ти червоний партизан, яких тут ще досить вештається. До кого ти йдеш у містечко, коли ти тут не мешкав?

Я назвав прізвище моєї тітки.

— А як було звати її дочку? — запитав швидко один з поліцаїв.

— Ольгою, — відповів я.

— То він не бреше, — сказав поліцай. — Я з Ольгою тут разом ходив до школи.

Мене звільнили, і я попрямував до тітчиної хати. Поліцаї все слідували куди я йшов.

Другого дня ранок був чудовий. Сонце зійшло в білій млі, бо перший мороз був надто уважним до роси і зробив її схожою на розсипані перли. Повіяв ранковий вітер і приніс із степів запах перепрілої старої соломи.

Минали рік за роком. Тільки лишилися сліди, лишилася історія.

OLIVER E. AHOLA

BELL TRAVEL AGENCY

7 Frood Road

Sudbury, Ont.

Phones: Office — 675-7331; Res. — 673-6613

БЕЗКОРИСНА ОБСЛУГА НА ВСІ ВОЗДУШНІ ЛІНІЇ,
КОРАБЛІ ТА КВИТКИ НА ЗАЛІЗНИЦІ

CANADIAN NATIONAL RAILWAYS AGENT
PASSENGER SALES

EMBASSY ROOM RESTAURANT

ТУТ КОЛО НЬОГО

Mandarin Motor Hotel

НАИБІЛЬША СОДБУРСЬКА КРАМНИЦЯ

ТЕ Д А Л А Н Г Е

Telephone: 674-5244-5

four cor. HWY 69

SUDBURY, ONTARIO

Нехай
ваші
ощадження
працюють
за

4%

ВІДСОТКИ

у Montreal Trust, Sudbury, Ont.

ЗАПОВІТ

Минає 150 років з дня народження геніяльного Сина нашої Батьківщини Тараса Шевченка і знову беремо до рук “Кобзаря”, де на першій сторінці читаємо:

Як умру, то поховайте мене на могилі,
Серед степу широкого на Україні милій.

Воля Шевченка виконана і в травні 1861 року тлінні останки великого Співця перевезли з далекого, туманного Петербургу в Україну. Труна Покійника була запакована в олив'яну домовину і пароплазом “Кременчуг” із Києва перевезена до Канева та покладена на чумацький віз, який тягли дві пари волів, тай рушили в “далеку дорогу”. Та коли населення Канева довідалось про прибуття тіла Пророка України, бе-

рег укритися каневчанами, а юнаки та дівчата розпрягли волів, самі впряглись і потягнули віз до Чернечої гори. Панахиду на горі правив протосрей місцевого собору пан-отець Мацькевич. Як і не дивно на ті часи, пан-отець свою промову виголосив українською мовою:

“Ось, брати-християни, перед нами світло, що світило всій Україні, перед нами Тарас Шевченко. Гори канівські, луги і доли українські! Ви бачите перед собою Мужа, який любив Україну і якою Україна любила... Від північної столиці Росії і до нашого скромного містечка — чий прах шестує? Кого проводять так далеко і з такою пошаною? Чи мужа

Первісний вигляд могили Т. Шевченка в Каневі
(Фото, 1861.)

сповненого бойових заслуг? Чи достойника, що прославив себе на полі політичної діяльності, що діяв силою влади і закону? Ні, брати! Це Тарас Шевченко! Хто ж його не знає!...”

Зразу ж після похорону приявні з власного почину почали висипати могилу за старим звичаєм: шапками, хустинами, торбинами, старі й малі, хлопці й дівчата, приносячи землю з ярів та проваль. Виросла висока могила, а на ній поставлено високий дубовий хрест, який простояв до 1884 року, коли його замінили кількадеметровим залізним хрестом пофарбованим на біло. Коли в Україні запанували комуністи, які викорчували релігійні переконання нашого народу, хрест на могилі Шевченка зняли в-літку 1924 року і поставили пам'ятник з чорного лабрадору з погруддям Кобзаря, який у 1939 р. замінили теперішнім.

**Щоб лани широкополі і Дніпро і кручі
Було видно, було чути як реве ревучий!**

До могили з міста Канева є два шляхи: один — горою, “серед степу широкого”, другий — низом, по-під горою, берегом. Тож і піднявшись на гору бачитимете, що шлях розходитьс: праворуч шлях іде на степ, що його кінця-краю не видно, а ліворуч шлях прямує до садка, що ген-ген його видно на схилах гори. Проїшовши са-

док мусите трохи спуститись і попадете на Шевченківську, колишню Чернечу гору, де й побачите могилу Поета. Другий шлях йде низом, по-під горою, що вкрита зеленим килимом буйної трави. Идучи цим шляхом, потрапляємо до широких дерев'яних сходів, що ведуть з берега до могили. Могилу масово відвідують, а на Зелені Свята на Тарасовій горі відбувався ніким не заповіджений і не скликуваний, але завжди людний з'їзд поклонників Поета. Ці постійні відбудування могили дуже непокоїли місцеву владу, тому в день сторіччя народин Поета, 9 березня, 1914 року, величезний загін озброєної поліції цілу добу вартував на могилі, боячись сходин. Досить було місцевій владі помітити, що хтось дуже часто відвідує могилу, зразу б за такою особою встановлювали негласний поліційний нагляд.

Та ось прошуміла перша світова війна, розвалилась Російська Імперія, звільнились від поліційного гнету царського режиму і поневолені народи, почали розбудовувати свої національні держави. Постають самостійні Естонська, Латвійська, Литовська, Польська держави, проголошують незалежність Айзербеджану, Вірменії, Білорусії, Грузії, України і Фінляндії, що сприяло поширенню твор-

J. T. PAQUETTE & SONS

84 Durham St.

SUDBURY, ONTARIO

Phone: 675-6641

**НАЙБІЛЬШ ВИБАГЛИВІ ПІДПРИЄМСТВА
ЧОЛОВІЧОЇ ОДЕЖІ Й ВЗУТТЯ**

**Спеціальність: Сорочки Тук, Багаж Мекбравна, всяке взуття.
Піvgотові, роблені до міри убрання.**

чости кожного народу. Наш народ, дбаючи про своє майбутнє, засновує густу мережу національних шкіл, де російська мова зовсім зникає з розкладу навчання. Триста років усі школи — від найнижчих клас до університетів, були з російською мовою навчання. В старших класах середніх шкіл появилася російська література, де українські твори, починаючи від "Слова о полку Ігоревім" та твори Теофана Прокоповича, Степана Яворського, Янікія Галятівського, вже були зразками російських літературних праць давнього часу. Тож не дивно, що кожне село чи навіть хутір зразу ж відчиняє свою школу, а у волосних селах творяться повні середні школи, як загально освітні, так і фахові. І коли б ви їхали залізницею з Києва до Полтави, то вже в Дарниці були дві повні середні школи: залізнична і в самій Дарниці. В Бортничках — школа лісівництва, в Кучакові — гімназія, в Борисполі — агрономічна школа і гімназія, в Барисівці — середня економічна школа, в Березані — гімназія, а вже в Переяславі дві повні середні школи; комерційна і реальна школи та в пригородах низка початкових шкіл. А вже про Яготин чи Кононівку, де цукроварні та фабрики, і говорити не доводиться. І так аж до самої Полтави, і так по всій Україні.

Як понесе з України у синєє море
Кров ворожу, оттоді я й лани і гори —
Все покину і полину до самого Бога
Молитися. А до того — я не знаю Бога!

Саме цю частину "Заповіту" використали "істинно-руські люди" — чорносотенці-монархісти, щоб проголосити Шевченка "безбожником", накласти на нього тавро "атеїста" і повести проти всіх його творів запеклу боротьбу. Але вся молодь України, а в першу

чергу студентство, запротестувала проти цього своїми демонстраціями в Шевченківські дні в березні.

Ось у столиці України у Володимирському соборі студенти проспівали: "Вічну пам'ять", виходять на вулицю, стають у колону і, співають "Заповіт". Похід рушає бульваром до Володимирської вулиці, де поліція і козаки намагаються нагаями розігнати демонстрацію. Але даремні зусил-

Пізніший вигляд могили Т. Шевченка в Каневі — (Фото)

ля, бо чи ж можна спинити кількатисячну демонстрацію? Чеченці та інгуші, що складали козацькі загони, вже знали, як боротися з демонстрантами і зразу ж почали відрізувати невеликі групи студентів та загонити їх до казарм або до поліційних участків чи прямо до великих зал театрів чи установ, де демонстрантів тримали цілу ніч, а на ранок відпускали

додому. Правда, не всім так щасливо проходила демонстрація, бо кожен рік кілька студентів виключали з університету чи переводили до університету в Омську, в Сибірі, в якому завжди були вільні місця, і там вони закінчували свою освіту. Тих же демонстрантів, що мали блакитно-жовті стрічки, саджали до в'язниці, де часто вони сиділи цілими роками.

Та був один такий рік, коли жадного студента столиці не заарештували, жадного не били нагаями. Це був 1912 рік. Того року студенти столиці, як завжди, готувались до демонстрації, але раптом днів за три до свят усіх студентів повідомлено, що в новому костюлі св. Миколая на Великій Васильківській вулиці митрополит Андрей, що в цей час приїхав зі Львова до Києва, буде правити Панахиду по Шевченкові. Зараз же церковний хор Університету та хор Духовної Академії, а диригентом обох хорів був Олександр Кошиць, погодилися проспівати Панахиду, про це були повідомлені усі інші, як і все студентство. Вже в 9 годині ранку костюл почали заповняти студенти, а за пів години там ніде було й поверну-

тись. В 10-й годині митрополит Андрей сам, без жадного священика, вийшов на середину костюлу і почав правити Панахиду.

Уперше в столиці України полилась гаряча молитва до престолу Всевишнього за спасіння душі найкращого Сина нашої Батьківщини. Лилися журні мелодії ірмосів та стихів, а в той час на вулиці, перед костюлом, почали шикуватись козаки та поліцаї. Коли ж хор почав співати "Со святими упокой", всі присутні приєднались до цього і могутній спів, що нісся з костюлу, зупиняв увагу людей, які проходили вулицею; вони мимоволі завертали до костюлу, а не маючи можливості протиснутись до середини, зоставались на паперті чи ставали коло стіни на цвинтарі. Закінчилась молитва і хор заспівав останній ірмос, а Владика пройшов до вітаря і по скінченні співу звернувся до присутніх із словом.

І знову перший раз із вітаря Божого Храму студенти і присутні почули рідну мову з уст великого українського церковного Достойника. Великий Владика згадав про той розпач, що охопив Шевченка, коли він бачив крив-

THE EMPIRE COAL

54 Elm St. W. — Ph.: 675-6433
SUDBURY, ONT.

ДОВІРНЕ ВУГІЛЛЯ
ОЛИВА ДО ПАЛЕННЯ
фарби і приладдя
до малювання.

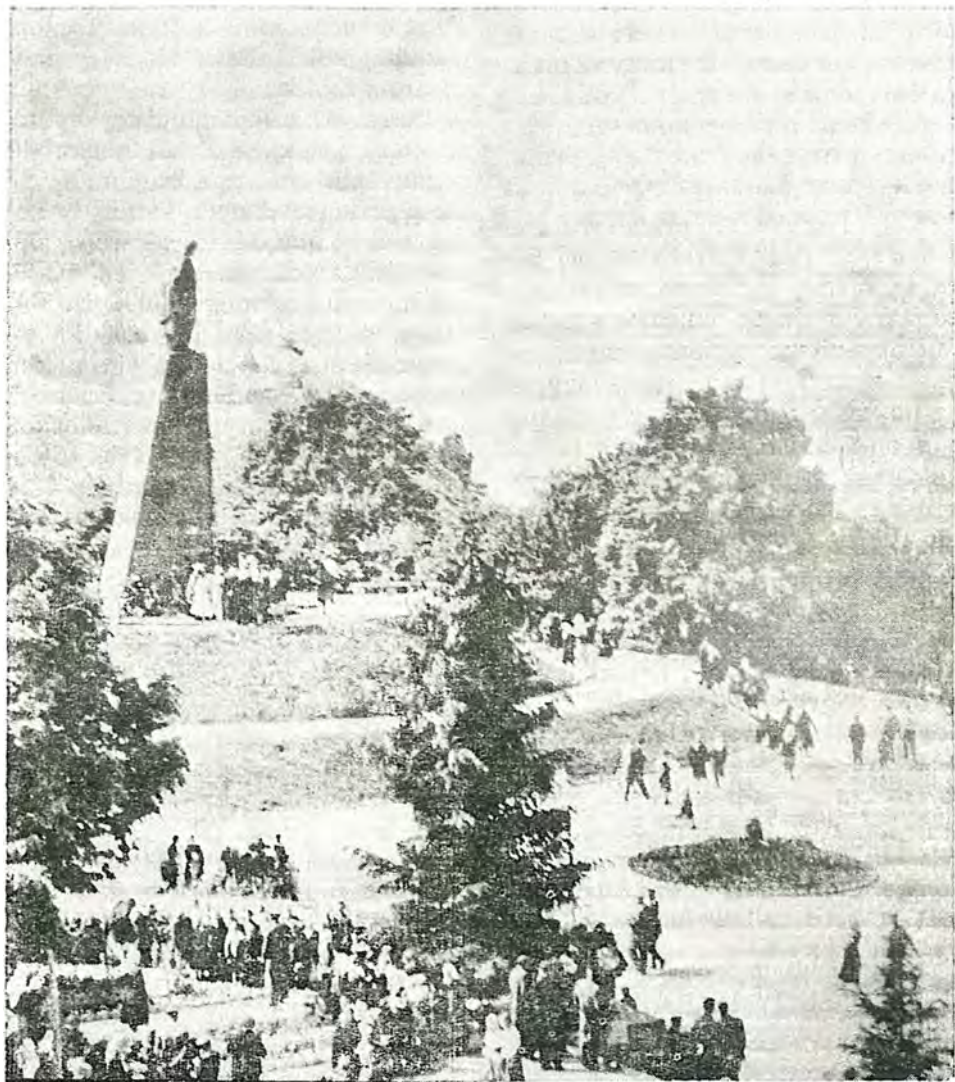
CANADIAN PITTSBURGH Industries Ltd.

260 Lorne St. — Ph.: 673-9541
SUDBURY, ONT.,

НАЙЛІПШІ ФАРБИ
ДО МАЛЮВАННЯ

ду, яку чинили над його народом. Він згадав про ті гарячі молитви, що їх Шевченко посилав до Господа, просячи Його виправити ту кривду. Але, як людина, наш Кобзар не міг знати шляхів, якими Бог веде нашу Батьківщину, а не бачивши покращання долі свого народу, Шевченко в розпуді починає скаржитись на Бога. Вороги наші використали саме цей момент і найкращого Сина нашої Батьківщини проголосили безбож-

ником. Вони нарочно промовчували про святий огонь любови до Батьківщини, яким горіло серце Кобзаря і який, саме, і змусив його скаржитись на Бога. "Вони не розуміли заклику Поета любити Батьківщину "во врем'я люте" і Його вимогу: "в свою останню мінуту за неї Господа моліть". Але цей заповіт нашого Генія ми схоронили в своєму серці і саме тому всі свої сили ми повинні віддати на добро Батьківщині. Тож

Загальний вигляд пам'ятника на могилі Т. Шевченка в Каневі
(теперішній)

помолилось, мої любі діти, Господу Богу, щоб Він пам'ять про нашого Кобзаря зберіг навіки." З цими словами Владика обернувся до віктаря і виголосив молитву за спокій душі раба Божого Тараса і просив Господа "сотворити Йому вічну пам'ять". З останнім словом Митрополит став навколішки, а разом з ним і всі присутні, співаючи "Вічну пам'ять". Це почули ті, що стояли на паперті та навкруги костюлу, і приєднались до співу та приклякнули. І тут сталося те, чого ніхто не сподівався: козаки наче на команду, всі скинули шалки і почали хреститись. Замовкля в костюлі ця остання молитва, Великий Владика поблагословив приєднаних і відпустив їх з миром додому. Бачучи, що студенти і народ мирно розходяться на всі боки, командир козачого загону дав команду і сотня, співаючи якусь бадьору пісню, рушила до касарень, а поліцаї теж порозходилися по своїх місцях. Тож у цьому році не було заарештованих, не було битих нагаями і жадного студента не звільнили з високої школи.

Поховайте та вставайте, кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю волю окропіте!

Стодев'ятнадцять років тому наш Кобзар визначив шлях до волі, бо без боротьби Свободи не можна досягнути. І ось тепер репрезентант З'єднаних Держав Америки Довірочної Комісії Об'єднаних Націй, Сидні Ейтис, заявляє: "Треба сподіватись, що раніш чи пізніше на форумі Об'єднаних Націй мусить прийти до остаточної розправи також із найгіршим у світі колоніалізмом, що ним є червоний комуно-московський колоніалізм." Це своє сподівання амбасадор Ейтис висловив у Інституті американської чужомовної преси, де були понад 40 редакторів та представники 22 американських публікацій у мовах: альбанській, арабській, вірменській, голландській, грецькій, еспанській, жидівській, італійській, китайській, литовській, лотиській, мадярській, німецькій, норвезькій, чеській та шведській. Отже 23 мовами крім англійської, що нею промовляв Ейтис, була розповсюджена його заява, а "Заповіт" нашого Поета вже маємо перекладений на 46 мов — а то:

**RENE'S
RADIATOR SERVICE**
194 ELM ST. E. — Tel.: 674-1957-9
SUDBURY, ONT.

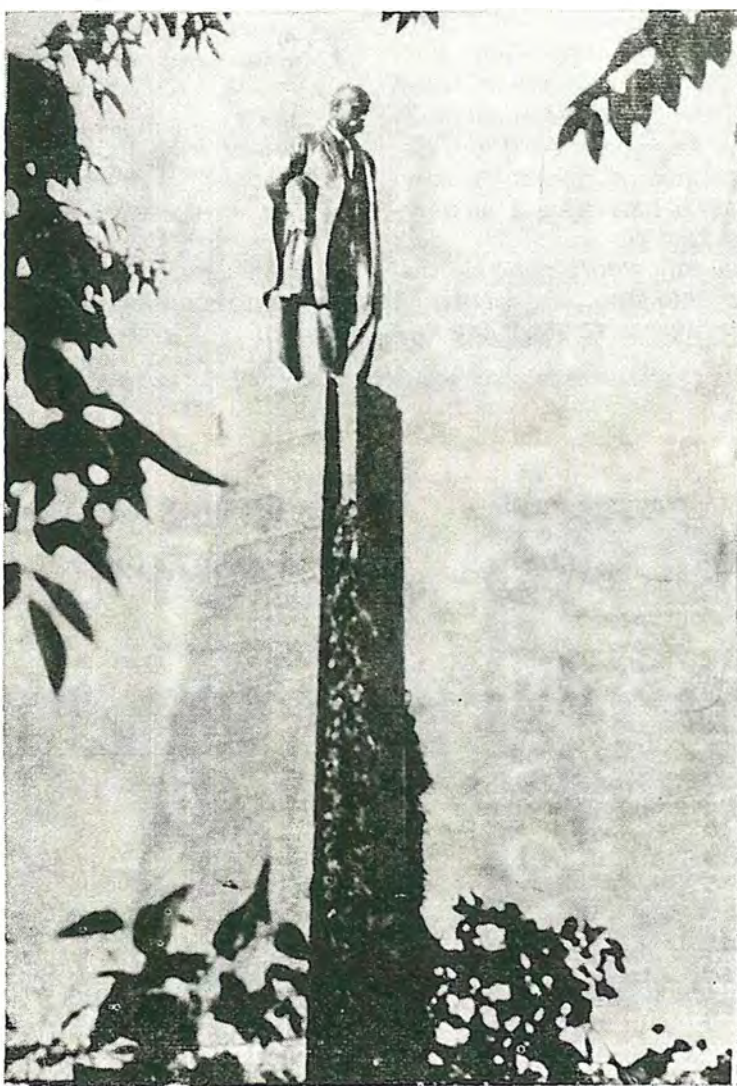
ERNIE'S SIGNS LTD.
NEON SIGN MANUFACTURERS
Ernst T. Coutu Ph. 675-7568
PRESIDENT
16 Young Street North, Sudbury, Ont.

Купуйте завжди в
**УКРАЇНСЬКІЙ СПОЖИВЧІЙ
КООПЕРАТИВІ в СОДБУРІ**
Першоякісні товари — Безплатна
доставка — Даємо на сплату.
Вписуйтеся в члени
і будьте покупцями.
**SUDBURY UKRAINIAN
CO-OP**
Kathleen — Frood Rd. — 674-1993
SUDBURY ONT.

4%
НА ЗАОПІДЖЕННЯХ
ВІДСОТКИ З ЛАТИ ДЕПОЗИТУ
ПРИВІЛЕЙ БЕЗКОШТОВНИХ ЧЕКІВ
ДЕПОЗИТИ ЧЕРЕЗ ПОШТУ
ОПЛАТА ПОШТИ ТА БЕЗКОШТОВНЕ
ДОСТАЧАННЯ КОВЕРТ
Години — 9 до 5.
У вівторки: 9-8 — У П'ятниці: 9-6
GUARANTY TRUST
Найбільша канадська незалежна
ТРАСТ КОМПАНІЯ
105 Durham St. S. — Ph. 675-7581

англійську, абхазську, азербайджанську, башкірську, білоруську, болгарську, вірменську, грузинську, грецьку, естонську, жидівську, кабардинську, казахську, киргизську, китайську, корейську, латишську, литовську, молдавську, ненецьку, німецьку, норвежську, осетинську, польську, португальську, південноосетинську, північноосетинську російську, румунську, сербську, словацьку, словенську, таджицьку, туркменську, ту-

рецьку, угорську, узбецьку, урмудську, фінську, фламандську, французьку, чеську, чуваську, шведську якутську та японську. ("Заповіт" мовами народів світу — Видавництво Академії Наук України, Київ, 1961 рік). Отже заклик нашого Кобзаря поширився між 46 народами і це створило ґрунт для сприйняття і повного зрозуміння заклику репрезентанта ЗДА довірчої комісії ОН Сидні Ейтіса.

Фрагмент пам'ятника на могилі Т. Шевченка в Каневі

І мене в сім'ї великий, в сім'ї вольній,
новій,
Не забудьте пом'янути незлим, тихим
словом!

Пам'ять про свого Кобзаря народ свято хоронить. Ту місцевість, де поховано Поета, назвали Шевченківською округою. В містах і селах з'явилися Шевченківські вулиці, школи, сади, парки і заповідники імені Поета, в багатьох містах поставлено Йому пам'ятники, а в столиці, де був пам'ятник імператора Ніколая Першого, замість нього, тепер там стоїть гноблений ним Шевченко. Навіть у самій Москві є пам'ятник Шевченкові. Тож не тільки в Україні, а в Австралії, Америці, Європі. В різних містах по всьому світу тепер є пам'ятники нашому Кобзареві. У "великій сім'ї" всіх народів не забувають про геніального Сина України, але на нашій землі нема ще волі. Нові комуно-

московські понеголювачі ще з більшою жорстокістю нищать все українське, намагаються стерти навіть згадку про Україну. Але наш народ кілька років жив вільним життям, він був господарем своєї країни і побачив, що він може сам зробити, бо лише за три роки він для себе зробив більше ніж зроблено за триста років російського панування. Він повірив у свої сили, він зруйнував легенду, що сам він не може керувати своєю Державою. Наш народ можна поневолити, але його вільного духу вже ніхто, ніколи не скує і

...прийде час і ти вогнистим видом
Засяєш у народів вільних колі,
Труснеш Кавказ, впережешся Бескидом,
Покотиш Чорним морем гомін волі
І глянеш, як хазяїн домовитий,
По своїй хаті і по своїм полі.

— продовжиє "Заповіт" Кобзаря України Великий Каменярь — Іван Франко.

У ВСІХ ВАШИХ СПРАВАХ

ЗВЕРТАЙТЕСЬ

до

Rodger Mitchell, M.P.

ПОСОЛ

164 ADIE

—

Phone: 673-0554

SUDBURY, ONTARIO

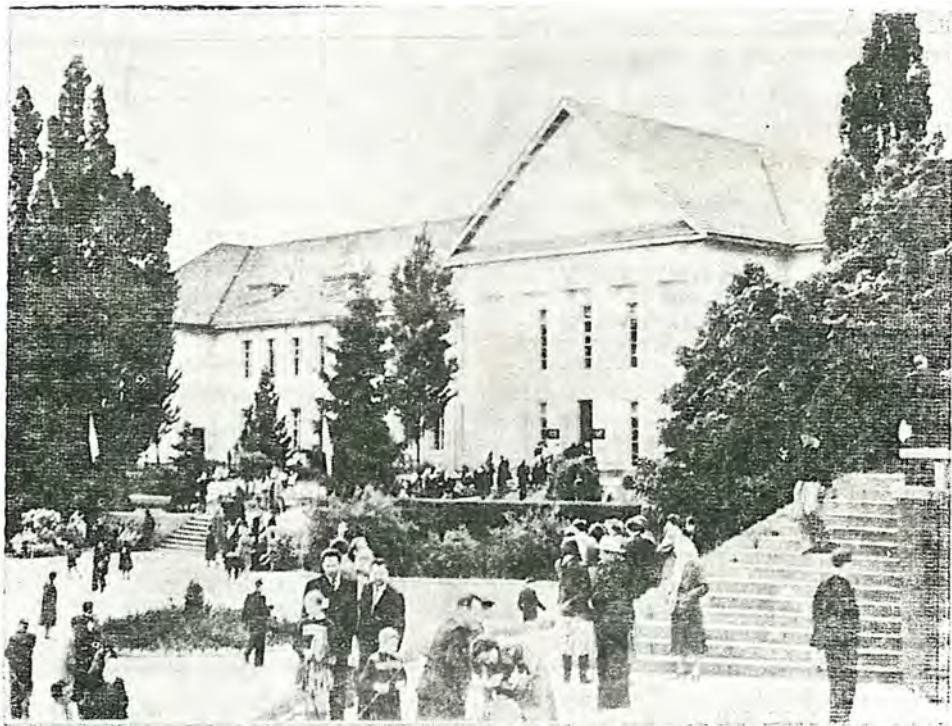
ДО 150-РІЧЧЯ УРОДИН АПОСТОЛА ПРАВДИ Й ВОЛІ!

(1814 — Березень — 1964)

В березні ц.р. український на-
рід відмічує 150 роковини уродин
Тараса Шевченка. Весь українсь-
кий нарід, куди б і закинула його
недоля, докладає всіх зусиль, щоб
торжественно відмити ці 150-ті
роковини уродин Батька Тараса,
вшановуючи його як найбільшого
громадянина, свого безсмертно-
го Кобзаря, Апостола науки, прав-
ди і волі!

Звеличуючи Тараса Шевченка,
ми шануємо в нім не тільки вели-
кого поета, мистця-художника, а
вшановуємо його як безсмертно-
го борця-мученика за волю Укра-
їни. Шевченко віддає Україні ці-
ле своє життя, свій великий та-
лант та надзвичайних розмірів
мистецькі здібності. Більше того
— Шевченко підняв новий клич
боротьби, і за цю ідею, за ці нові

гадки і думки, які він так сміло,
так щиро та проречисто відкрив
перед народньою гущою. Шевчен-
ко страдав на засланні й це зруй-
нувало його молоде життя, тож
Шевченко поляг мучеником за
долю українського народу. Своєю
самопопечатою Шевченко здобув
собі признание як найбільший
син України, а пошана цілого у-
країнського народу — це заслу-
жена вдячність, це терновий ві-
нець заслуги, який здобув він со-
бі життям повним терпіння, твор-
чості й посвяти! Шевченко —
наш національний Апостол, який
виховав цілу нашу суспільність,
а своїми поетичними творами дав
нам право на те, щоб ми могли
стати в ряди культурних народів.
Завдяки поетичній творчості Шев-
ченка нарід наш відзискає своє

Будинок меморіального музею Т. Шевченка в Каневі

національне "Я", почуття своєї історичної ваговости та свідомости своїх прав і завдань.

Заслуги Шевченка для нашого народу великі не лише тим, що Шевченко віддав для нього ціле своє многострадалне життя, а більш величні вони тим, що він створив нам свою поетичну спадщину — духовий скарб вічної правди, добра та любови! Своїми творами Шевченко збудив у широтах суспільства нашого народу любов до свободи, тугу за нашою славною минулиною, а заодно підніс великий протест проти визиску, гноблення, неправди й насильства. Шевченко — духовий провідник наших визвольних змагань, який підняв клич боротьби за права й достойність людини. Вже тоді виступив він за права та рівноправність жіноцтва і то в таких розмірах, що все світове письменство не видало такого різного оборонця рівноправности й свободи людини та народів!

В спадщині Шевченко залишив нам свого безсмертного Кобзаря — наше національне євангеліє,

яке стало дороговказом у житті народу й по сьогодні являється провідною думкою в нерівних змаганнях за історичні права нашого народу. Кобзар Шевченка — це духова скарбниця, з якої нарід наш постійно черпає нові сили й нове завзяття до дальшого змагу за своє повне визволення — працювати, може навіть довгим, тернистим і кровавим, але зате певним, шляхом до свого власного державного життя.

Відзначаючи 150-ті роковини нашого національного Апостола, ми, українці розпорошені по всьому світі, за власною спроможністю звеличуємо його світлу пам'ять свідомі того, що культ Шевченка не завершується обходами та поклонами, бо Шевченко не іконостас, а жира і діюча сила. І тільки життя повне зусиль і змагань, вказане ним, а творене нами, буде справжнім його культом!

Шевченко оставив нам свій Заповіт, щоб його не раз у рік святочно речитувати, а завжди, всюди та постійно його здійснювати і здійснити.

М. Данилишин
Аргентина

**KARI
PHARMACY**
187 KATHLEEN ST.,
Cor. LANSDOWNE
Tel.: 675-6572 SUDBURY, ONT.

ED. LAURIN
ГОДИННИКАР
Направляємо старі
і продаємо нові.
7 CEDAR ST. — SUDBURY, ONT.

**NORTHERN DOMINION
DISTRIBUTORS CO. LTD.**
Власники
MIKE BUEA, BILL BURDUN
*Wholesalers and Operators
of Vending Machines*
за порадою звертайтеся до
управителя В. БОРДУНА
883 Bancroft Dr. — Ph. 674-9370
SUDBURY ONT.

РЕМОНТ І ВІДНОВЛЕННЯ ДОМІВ
І КОМЕРЦІЙНИХ УСТАНОВ
Загальна контрактурська робота.
**JENSEN'S BUILDING
CENTRE**
2 СКЛЕПИ
ДО ВАШОЇ ОБСЛУГИ
266 FROOD RD., SUDBURY, ONT.
Matt Jensen
Ph. 674-2722 Res.: Ph. 674-4779

ВСЕ ШАБАШ!

(Фейлетон)

Перш, ніж лягти спати я сідаю за стіл і роблю, критичний аналіз прожитого дня. Старанно пригадую, що я зробив за день, а чого не зробив. У мене є спеціальний зошит, де записую все, чого досяг за день і чого не встиг досягти. Отак сиджу і пишу.

Перше: прокинувся пізно, фіззарядки не робив (рання руханка).

Друге: запізнився на роботу, посварився з табельницею.

Третє: образив дружину.

Четверте: пропустив заняття у вечірній школі.

П'яте: написав і бешкетував у парку.

Шосте: додому прийшов о другій годині ночі.

“Еге, — думаю я, — далі так діло не піде. Так жити категорично не можна. Адже, — думаю я, — цей день нічого корисного мені не дав. Так чи ні? Виходить, що я прожив його даремно і міг би з успіхом не жити в цей день, коли він нічого не приніс мені. Так чи ні? Ну, а якщо все життя буде складатися з таких порожніх днів, тоді, питаюся, для чого таке життя? Яка з нього радість або користь? Його можна й не жити. Вірно я кажу? Так?”

“Ні, — твердо заявляю я, — треба круто міняти свій життєвий курс”.

Я рішуче перегортаю сторінку свого зошита і з нового рядка пишу великими літерами:

“Це я повинен виконувати, щоб життя стало корисним і повноцінним”.

Під великими літерами я пишу маленькими літерами свій девіз:

“День, що не приніс мені ні-

чого нового, — навіщо він?”

Потім я пишу пункти:

1. Покинуть курити.

2. Регулярно вставати вчасно і робити фіззарядку та мокро обтирання.

3. Бути ввічливим з усіма і лагідним з дружиною.

4. Серйозно взятись за навчання.

Підвищувати свій спеціальний і загальний рівень.

6. Суворо дотримуватись пунктів взятого зобов'язання.

Після цього у мене на душі стає легко і радісно, і я лягаю спати, щоб з ранку почати нове повноцінне життя.

Ранком я прокидаюсь пізно, бо засинаю о третій годині ночі. Про фіззарядку, звичайно, і мови не може бути. До того ж погода якась сира, і в голові суцільний шурум-бурум од випитого напере додні. Я запальною цигарку й біжу на роботу, щоб не запізнитися.

Звісно, я запізнююсь. Од цигарки натщесерце голова ще більше болить. “Добре, — вирішую я про себе, — сьогодні похмелюсь, а завтра все — шабаш! Це твердо”.

Від прийнятого рішення мені стає легше, але тут приходить табельниця і починає бубоніти: “Чому запізнилися? Чому в робочий час до закусочної бігаєте?”

“О, відьмо, — думаю я, — відчепися ти від моєї душі!” А сам увесь киплю. Хоч я й киплю увесь, проте стримую себе, щоб бути ввічливим згідно з третім пунктом зобов'язання. Я кажу їй, що це в останній раз, але вона своєї: “У вас кожен день “в останній раз”. Пора ж, нарешті, покінчити з цим”...

Я не стримуюсь і порушую звичливість.

Додому я приходжу вже зовсім пригнічений своїми негідними вчинками.

Дружина моя Таня теж прийшла з роботи і саме готує обід.

Я голодний, як вовк, але, згадавши про своє зобов'язання, лагідно питаю дружину:

— Кишенько, обід готовий?

— Ще ні, — відповідає вона. І так, знаєте, спокійно відповідає, наче я не з роботи прийшов, а з чаювання.

Це дратує мене. Я ледве стримуюсь. Зціпивши зуби, я ще раз питаю дружину. "Що ж ти, кавуля, робила до цього часу?" — грюкаю з досади дверима і йду з дому на всі чотири боки.

Обідати мені доводиться в ресторані. Я розповідаю сусідові по столику про свої пункти, і він пропонує мені випити по маленькій за моє нове повноцінне життя.

Звичайно, я відмовляюсь. Але знайомий наполягає і говорить, що образиться, якщо я не вип'ю з ним по маленькій за моє повноцінне життя.

"Ну, добре, — вирішую про себе, — сьогодні нехай вже так і буде але з завітрянного дня все — шабаш!"

Од цього рішення мені знову стає легко і радісно, і ми випиваємо по маленькій. А щоб не залишитися в боргу, я в свою чергу частую.

Потім ми випиваємо ще і розходимося по домівках. Тільки те-

WAVY INDUSTRIES LTD.

- Доставляємо готовий цемент
- СКОРА ОБСЛУГА

140 Douglas, W. Sudbury, Ont.

Phone: 675-5675

CASSIOS HOTEL & RESTAURANT LTD.

HIGHWAY 17 — SUDBURY, ONT.

Одна миля на захід від Судбури.

Telephones:

Motel 674-4203-4; Restaur. 675-5213

"CATERING TO FINE FOOD
AND ACCOMMODATION"

Постачання на бенкети й весілля
різних розмірів

MORRISON PLUMBING and HEATING (SUDBURY) LTD.

164 Elgin St. Tel.: Off. 674-0797

Res.: 673-4030 — 675-6996

БЛЯХАРСТВО — ВОДОПРОВОДИ
— ОГРІВАЛЬНА СИСТЕМА —
— СТОКЕРИ — ФОРНЕСИ НА
ОЛИВУ —

Всілякого роду поправки.

DOMINION ROYAL TIRES

DOMINION TIRE STORES

ПІД УПРАВОЮ

S. L. (SYL.) MENARD

111 ELM ST., SUDBURY, ONT.

Ph.: 673-5159; Res. 674-5207

пер я згадую про школу. “Добре, — вирішую про себе, — сьогодні було в останній раз, а завтра все — шабаш!”

Додому я добираюсь о другій годині ночі. Дружина моя Танюша плаче і говорить крізь сльози, що я не людина, а ганчірка. Мені стає шкода себе, а на душі стає гірко і порожньо від марно про-

житого дня. Щоб довести, що я людина, а не ганчірка, я рішуче сідаю до столу, витягую свого спеціального зошита і твердо виводжу на новій сторінці:

“Це я повинен виконувати щоб життя стало корисним і повноцінним!...”

В. Плахотников
("Перець", Київ)

Т. Шевченко — Автопортрет

Папір, туш, перо (22,7 x 18,4), Яготин, 23-26. XI, 1843.

Продаємо нові і направляємо
старі наколесники

ENGLISH BROTHERS
CYCLE & SPORTS
REMINGTON & BROWNING

Phone: 675-8660
127 Durham St. South
SUDBURY, ONT.

THE CRESSEY JOURNAL
PRINTING COMPANY LTD.

ДРУКАРІ КОМЕРЦІЙНИХ
І ЗАГАЛЬНИХ ПРАЦЬ
ТА ЛІТОГРАФИ

9 BEECH ST. E. — P.O. Box 307
Phone 673-7127
SUDBURY, ONT.

Young Electric

134 Larch St. Sudbury, Ont.

Phone: 674-4746

ЕЛЕКТРИЧНІ КОНТРАКТОРИ ДЛЯ
КОМЕРЦІЙНИХ, ПРОМИСЛОВИХ
І МЕШКАЛЬНИХ ДОМІВ.

КОМПЛЕТНЕ УМЕБЛЮВАННЯ

д л я

ХАТИ, ГОТЕЛЮ, РЕСТОРАНУ,
O. W. EATON FURNITURE
COMPANY LIMITED

Notre Dame at Bond
Tel.: 673-3621 Sudbury, Ont.

A. LAFRANCE & SONS
LIMITED

МАЙСТРИ
У ВИРОБИ

НАЙЛІПШОЇ ЯКОСТІ ФУТЕР
8 Durham St. N., Sudbury Ont.

G O D D A R D

Appliance Center Ltd.

Першорядне устаткування
в ДВОХ крамницях

693 Lorne 118 Durham
SUDBURY, ONT.

SUDBURY STEAM LAUNDRY

Найчистіша робота виходить лише
з нашої фірми.
ЗАХОДЬТЕ, А ПЕРЕКОНАЄТЕСЬ!
171 Larch St. Sudbury, Ont.
Phone: 675-6445

JOHNNY'S GARAGE

SAFETY GLASS — RADIATOR
AND AUTO BODY REPAIRS

330 Antwerp at Kathleen St.
Phone: 674-9621

SUDBURY, ONT.

Коли Вашому автові щось бракує,
звертайтеся до нас за порадою!

Проф. Д-р. ПЕТРО СТЕРЧО

НАЦІОНАЛІЗМ І ДЕМОКРАТІЯ

Без сумніву, у сучасну пору націоналізм являється найважливішою динамічною силою на арені світових подій. Досить глянути на мапу світу з-перед двадцяти років і порівняти її з мапою теперішнього світу, щоб ствердити щонайменше подвоєння числа суверенних держав від того часу. На установчій конференції Об'єднаних Націй в 1945 р. взяли участь представники п'ятдесятьох країн, а в сучасну пору ця сама міжнародна організація нараховує около 115 членів. Русійська сила націоналізму поневолених народів Азії та Африки перемогла поневолювачів-імперіалістів і ці народи створили свої суверенні держави.

Одночасно із загальним визнанням великої важливості націоналізму, як рушійної сили, зокрема в міжнародних взаємовідносинах, існують поважні різниці поглядів на націоналізм, якщо йдеться про його внутрішню вартість, а зокрема його ефект на хід подій і співжиття людей і людських спільнот у світі. Одні вважають націоналізм шляхетною і корисною ідеологією, другі ж вбачають у ньому вияв справжнього егоїзму, а навіть примітивізм у сучасну атомову добу. Деякі автори описують націоналізм, як процес державного будівництва, а інші підкреслюють лише його психічно-емоційний патос. Знову ж одні трактують його самоціллю, тоді як інші вважають його тільки засобом до досягнення мети нації. Не диво ж, отже, що навколо націоналізму точиться завзята дискусія поміж

його визнавачами та його противниками.

В центрі свого заінтересування націоналізм ставить націю, як людську спільноту спаяну вірою та почуваннями приналежності до неї, спільним походженням, спільною мовою і культурою, спільним історичним минулим, а зокрема вірою в спільне світле майбутнє. Тому то нема одного універсального націоналізму, а є стільки окремих націоналізмів, скільки є окремих націй, бо ж кожний націоналізм є тим, чим його націоналісти окремої національної спільноти створили. Націоналізми окремих народів дуже часто стоять до себе в протиставленні, а не солідарності. Все ж таки існують певні елементи, які лягають в основу кожного націоналізму. До них треба насамперед зарахувати прив'язання до певної території; спільні елементи культури, як от мова, звичаї й обичаї, література й мистецтво; віра в спільне походження, спільне історичне минуле та світле майбутнє; підтримка власної національної держави з суверенною владою в ній, або спільні змагання за створення такої національної держави, бо ж одним з найосновніших принципів націоналізму є визнання окремішності кожної нації та її права на власну суверенну державу; почуття спільних інтересів з іншими членами тієї ж національності та плекання почуття братерства й пошани до них; почуття відданості своїй нації за її територією, культурою, громадськими й економічними інституціями, національним прово-

дом і всіма окремими членами національної спільноти, яку націоналісти вважають чимось більшим від самої лише суми окремих її членів; націоналісти всіх країн підкреслюють свою окремішність у відношенні до інших національних спільнот і поділяють радість з приводу окремих досягнень і сум з приводу окремих невдач нації, як цілості, чи важливих акцій її видатних членів; віра в світле майбутнє національної спільноти являється тою рушійною силою, яка двигалася націю до всіх кращих досягнень і не допускає до зледачіння значної частини її членів, а зокрема її духово-творчого елементу, і в той спосіб зберігає національну спільноту від занепаду. Отже, націоналізм — це динамічний і оптимістичний рух.

Націоналізм визнає власну національну спільноту основним джерелом творчої енергії, культурного розвитку та соціального і господарського добробуту. Найкращою формою політичної організованості людства вважає він систему національних суверенних

держав, базованих на принципі самовизначення народів, а не на принципі "права" завойовника. Національна суверенна держава, як правно політична організація національної спільноти, являється засобом зовнішнього вияву нації та забезпечує всесторонній розвиток національної спільноти та її індивідуальній людині в ній. Принцип самовизначення покладе в основу активне виявлення індивідуальних одиниць і всеціло гармонізує з демократичними методами. Як відомо, вперше в історії застосовано його в практиці в часі Французької Революції*), від якої фактично датується і доба модерного націоналізму.

У протиставленні до багатьох інших ідеологій, націоналізм стоїть на становищі *примарної* (перш за все) лояльності одиниці-громадянина до нації, як національної спільноти, а не до певного династичного роду, феодалного пана, окремого племені, чи регіональ-

*) В липні 1791 р. мешканці двох дистриктів папської держави Avignon і Venaissin більшістю голосів вирішили прилучитися до Франції.

ВПИСУЙТЕСЯ ТЕПЕР!
Дітей віком 7 ліг і понад приймаємо
також на навчання
PROM SCHOOL OF ACCORDION
Phone: 673-37135
Empire — PLAZA Bldg., Sudbury, Ont.

UNION CAB LTD.
13 ELGIN ST. N. — Phone 674-4277
SUDBURY, ONT.
МИ Є ПРИ ВСІХ ПОЇЗДАХ

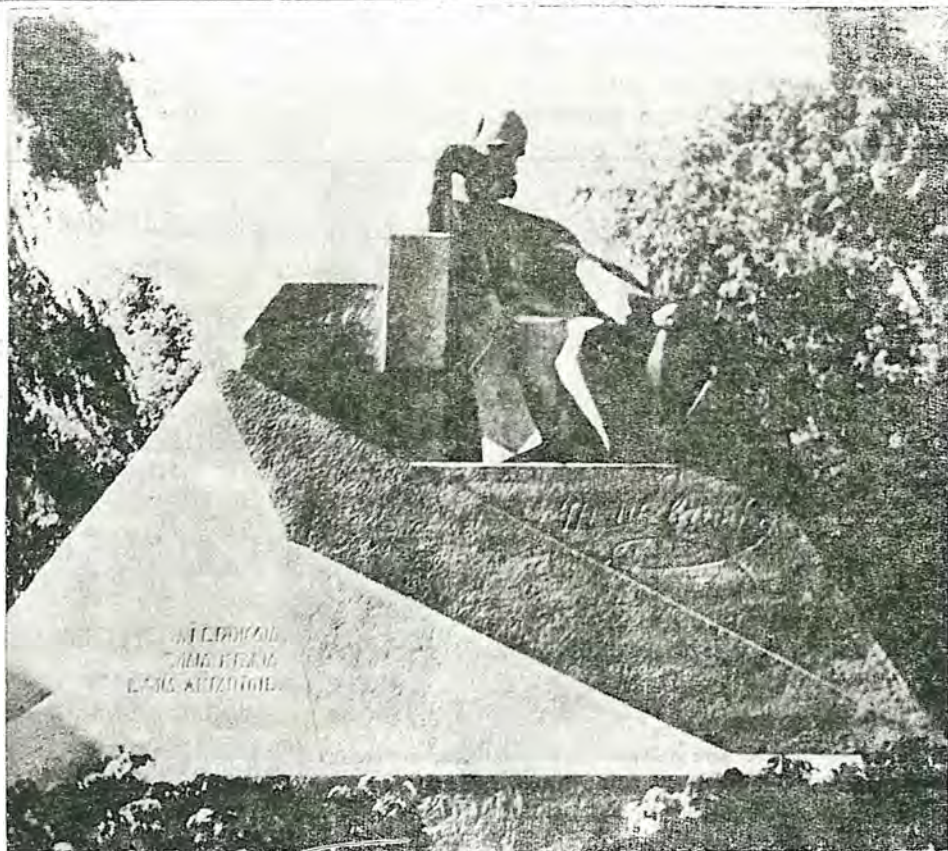
**MEREDITH - CONNELLY
MOTORS**
НОВІ і ВЖИВАНІ
та ВІДРЕМОНТОВАНІ АВТА
Phone: 674-19001 (7 Lines)
250 Frood Road, Sudbury Ont.

НАШІ СУДБУРСЬКІ ДРУЗИ
приносять свої проблеми
ремонту й відновлення домів
до
EVANS LUMBER
128 PINE ST. — Phone 674-1921
SUDBURY, ONT.
Відвідайте наш центр кращих
домів.

ної держави. Тому то націоналізм стоїть у противенстві до багатонаціональної держави, в якій скремі національності держать терором. І саме цей елемент націоналізму кладе тривкі основи під демократію, зокрема ліг він в основу демократичного державного ладу з його принципами свободи й рівності. Тільки на базі *активного патріотизму* окремих членів-одиниць можна досягнути ідеал національної єдності, яка в свою чергу промощує шлях до національно-державної суверенності, посередництвом якої нація забезпечує собі всесторонній розвиток і сповнення своєї місії серед вселюдської спільноти на землі.

Розміри цієї статті не дають

змоги проаналізувати різні аспекти націоналізму, як от культурного, господарського, філософічного і ін. Хочемо однак заторкнути ще деякі політичні аспекти націоналізму. Очевидно, те, що було сказане вище, далеко не вичерпує різних відтінків націоналізму, або політичних рухів, що їх зв'язують із націоналізмом. Не можна ж бо утотожнювати шовінізму, імперіялізму, расистського нацизму чи тоталітарного фашизму із справжнім націоналізмом, який у свою основу кладе принцип свободи народам і ставить наголос на гідність людини. Всупереч противникам націоналізму, справжній націоналізм не плекає культу ненависництва до всього чу-

Пам'ятник Т. Шевченкові в Полтаві
(один з перших)

жого, не плекає культу вищости всього, що своє, незалежно від справжньої істоти цього "свого", бо ж як же ж можна сподіватися пошани для себе, коли її нема у відношенні до інших. Цінити, шанувати, плекати й розвивати свої національні цінності не треба утотожнювати з понижуванням усього чужого. Як Шевченко казав: "І чужого навчається, свого не цурайтесь!"

Визвольний націоналізм — це стадія, яку пройшли всі народи, які тепер живуть вільним життям. Наголошуємо тут *всі народи*, бо в одних випадках ішлося про визволення широких народніх мас від феодалного чи абсолютистичного монархічного гніту, а в других ідеться про визволення поневолених націй з пазурів імперіалістів-поневолювачів. Так у одному, як і в другому випадку принцип свободи й рівності мобілізу-

вали широкі народні маси до боротьби проти гнобителів індивідуальних людей та цілих національних спільнот. Власне цей, гизвольний націоналізм, створив найкраще підложжя для розвитку демократичного ладу. Визвольний націоналізм має в собі найбільшу дозу добровільности одиниці, а тому є він чи не найяскравішим явищем справжнього волевиявлення народу. Добровільно вступати в лави визвольного руху нації — це не тільки вияв найвищого ступня лояльності й любови до свого народу; це свідоме приймання всіх невідгод життя борця-визволителя, це готовість віддати себе в жертву за краще майбутнє національної спільноти й окремої одиниці в ній. Отже, визвольний націоналізм створив новий тип війська. Від часів спартанців, українське козацтво було мабуть першим військом всена-

**ВСІ МАТЕРІАЛИ
ДЛЯ
НОВОЇ БУДОВИ АБО НАПРАВOK
КУПУЙТЕ
в ЛЯБЕРЖА**

**LABERGE
LUMBER**

124 Louis Street at Notre Dame

Phone: 675-8331

★ **FREE PARKING** ★

SUDBURY, ONT.

**Це завжди
справа
доброго
розсудку
ПИЙТЕ ХОЛОДНІ
НАПИТКИ**

**SILVER
FOAM**

BEVERAGES

ПЛЯШКОВІ І
РОЗПОДІЛЮВАНІ

**SUDBURY BREWING
& MALTING CO. LTD.**

Phone 675-7561
SUDBURY, ONT.

роднього характеру (в противагу наємним військам того часу в західній Європі), яке билось “за рольності козацької та віру християнську”. Це саме бачимо відтак у визвольній війні американських колоній (1776), як і у великій Французькій Революції.

Тоді як визвольний націоналізм підкреслює принцип рівности та свободи з однаковим природнім правом кожної нації жити своїм власним національно-державним життям і порядкувати всі справи нації по власній вподобі (якщо, однак, це не йде на неоправдану шкоду інших націй), *експанзивний* націоналізм відступає від цієї основної засади й перетворюється у шовінізм, імперіялізм, расизм і т.п. “ізма” з їхніми проповідуваннями вищости культури, виключного месіанізму, історичного й економічного права на поневолювання інших народів чи навіть цілковитого винищення окремих народів, як це робили гітлерівські та російсько-більшевицькі на родовбивці. Цього роду “ізма” ми не вважаємо націоналізмом.

Було б помилково думати, що кожний визвольний націоналізм мусить неминуче втратити свої моральні й етичні принципи рівности та свободи націй у їх взаємовідносинах між собою, а одиниці-громадянина перед законом унутрі держави, як тільки досягне свою ціль, тобто визволення нації і створення суверенної національної держави. Визволившись від зовнішньої неволі та внутрішнього утиску, нація може вільно впернути у внутрішню саморозбудову. Ріст духовно-культурної творчости, поширення і підвищення рівня всенародньої освіти, господарська розбудова країни на підвищення життєвого стандарту на-

селення зовсім не потребують бути базовані на шовінізмі, плеканні культу ненависти до всього чужого, чи господарському збагачуванні країни коштом інших народів і їх країн. Існують усі дані вірити в те, що після відновлення української соборної суверенної держави український націоналізм не зійде на манівці, бо матиме всі підстави до внутрішньої саморозбудови нації власними духово-культурними й матеріальними ресурсами.

Український націоналізм вже успішно пройшов стадію культурного націоналізму й стоїть у політичній боротьбі за визволення українського народу з-під чужого російсько-більшевицького панування. Від несміливих заяв Кирило-Методіївського Братства (з 1846 р.) про республіканську федерацію всіх слов'ян, через гасло Миколи Міхновського “Україна для українців” від Сяну й Карпат по Чорне Море й Кавказ (з 1900 р.), український націоналізм пірвав народні маси на боротьбу за створення української самостійної держави в 1917-20 роках, яка у відмінній формі триває і по сьогодні. Впродовж 45 років, триваючої Української Національної Революції український народ поніс колосальні жертви крові й життя, які побуджують все нових борців до боротьби за краще завтра свого народу.

Український націоналізм стоїть на певних засадах, які лише згадаємо тут без глибшої їх аналізи, бо вони загально відомі. Все ж таки треба їх пригадати, бодай для реєстру. По-перше, принцип *самовизначення народів*, що його застосовано зокрема на мировій конференції в 1919 р. в Парижі у відношенні до розчленування Австро-Угорської Монархії та Отто-

манської Імперії, це загально-прийнятий принцип для упорядкування світу, а тому повинен він бути застосований і до новітньої імперії московського народу, званої тепер Советський Союз. Застосовуючи цей принцип, по другій світовій війні при допомозі Об'єднаних Націй перетворено цілі два колоніальні континенти, Азію та Африку, на около п'ятдесят нових самостійних держав. Так як у минулому право на самовизначення було наголошувало в чотирнадцятьох пунктах Вудро Вилсона, якими, до речі, позбавлено України такого самого права як напр. чехів, чи сербів, бо Вилсон виразно став на становищі неподільності тодішньої російської імперії, так в сучасну пору право самовизначення народів набрало сили міжнародного права шляхом прийняття спеціальної Конвенції Людських Прав у Об'єднаних На-

ціях. В першому артикулі цієї Конвенції читаємо такі постанови:

- “1. Всі народи й всі нації мають право на самовизначення, тобто право вільно рішати про своє політичне, господарське, соціальне й культурне положення.
2. Всі держави... повинні підтримувати реалізацію цього права у всіх їхніх територіях та повинні респектувати примінювання цього права в інших державах...
3. Право народів на самовизначення включає також постійну їхню суверенність над власними природними багатствами й ресурсами...”

У відміну від Вилсонівських пунктів, ця Конвенція Об'єднаних Націй не класифікує народів і країн залежно від симпатій чи антипатій, а встановляє об'єктивний принцип і треба було б лише

DAVY FUELS

177 Kathleen Street

Phone: 675-5647

SUDBURY, ONT.

• ОЛИВА ОПАЛОВА

• ВУГІЛЛЯ

НА СКЛАДІ ВСІ ФАРБИ

І ПРИЛАДДЯ

ДО МАЛЮВАННЯ —

пензлі — терпентина —

валки.

За якісними матеріалами
по уміркованих цінах...
звертайтеся до

The Wahnapiatae Lumber Co. Ltd.

Поверніть одну
милю на схід
від Ванапіта
при шляху ч.
17. Безплатна
доставка в районі
Содбури.

Телефонуйте

694-4728

WAHNAPIATAE, ONTARIO

побажати, щоб світ приступив до застосування його у відношенні до одинокої ще існуючої в світі імперії, Советського Союзу. Без сумніву, в цьому пункті український націоналізм вповні гармонізує з духом часу.

Орієнтація на власні сили — це друга основна засада українського націоналізму, бо тільки власними духами, матеріяльними й фізичними силами можна забезпечити власнопідметність нації. Орієнтація на власні сили мусить бути збережена навіть у процесі визвольних змагань, бо інакше можна втратити таку чи іншу дозу незалежності ще перед приверненням державності. Це не значить, що у визвольних змаганнях не треба шукати за союзником проти поневолювачів нашого народу. Ідеться про збереження *повної суверенності* у вирішуванні українських національних справ. Поруч з цим, український націоналізм висунув принцип *соборності* й у цьому відношенні здобув велику духову перемогу на внутрішньому українському відтинку. Пригадаймо лише часи визвольних змагань, існування двох України з двома окремими урядами, які навіть по проголошенні Акту Соборності з 22 січня 1919 р. не переставали діяти окремо, аж поки на еміграції один підписав т. зв. Варшавський договір, а другий пішов на співпрацю з большевиками. Український націоналізм на цьому відтинку звів боротьбу й рийшов побідником. Сьогодні принцип соборності вже не є лише теорією. Очевидно, принцип соборності засуджує політичну співпрацю з яким небудь претендентом на ту чи іншу частину єдиної України.

Треба з притиском наголосити, що ціллю українського націона-

лізму є всесторонній розвиток українського народу в майбутньому, а тим самим і збереження української національної спільноти, як окремої духово-культурної, державно-політичної, господарської одиниці на всі часи майбутнього. Не на останньому місці належить згадати й збереження самої біологічної субстанції народу, на повну загладу якого Сталін виготовляв уже детальні пляни, а частинно й реалізував їх. Не забуваймо й про те, що подібні пляни мали й гітлерівські расисти.

Стоячи в перманентній боротьбі за відновлення самостійної соборної української держави, український націоналізм стоїть на становищі повної *консолідації* всіх визвольних українських сил у боротьбі проти зовнішніх ворогів. Єдність у визвольній боротьбі не означає позбавлення свободи думки, слова, релігії, світосприймання та політичних поглядів одиниці. *Лише там, де існує толеранція, існує свобода. Лише там, де існує свобода, існує принцип добровільності та справжнього волевиявлення.* Очевидно, для успішного ведення боротьби за свободу необхідна єдність думки й почувань у засадничих справах, але така єдність думки повинна бути вислідом *свідомої* волі, а не примусу.

Націоналізм і демократія — це діти тієї ж самої історичної епохи й у багатьох відношеннях мають те саме коріння. Правда, націоналізм розвинувся з почуття приналежності до одної духово-культурної національної спільноти, яка мала природне коріння, тоді як демократія стала наголошувати свободу й рівність окремої людини. Демократія в своїй суті розвинулася в універсальну ідеоло-

гію, додавши до принципу свободи кожної людини та політично-правної рівності всіх людей ще й ідею братерства всіх людей на землі. Але демократія стала на твердий ґрунт тільки в сполучі з націоналізмом, тобто тільки в національній державі змогла вона себе проявити на практиці. Так як національна визвольна революція американських колоній поклала найтриваліші основи для розвитку демократії, так само Французька революція з наголошуванням демократичних принципів започаткувала добу модерного націоналізму на європейському континенті.

Рівно ж перебудова азійського

та африканського континентів у системи самостійних держав проходить під гаслом націоналізму в сполучі з демократичними кличами. Інша справа, що так націоналізм, як і демократія на тих континентах мають власні забарвлення, які вимагали б окремого розгляду. Хочемо лише зазначити, що так як після Французької революції з 1789 року широкі народні маси почали ідентифікувати себе з своєю національною державою, хоч вона й була раніше створена династичними монархами, в останніх двох десятиріччях в країнах Азії та Африки ідея націоналізму зелектрифікувала широкі й збідовані народ-

SUNSHINE
CLEANERS
ЧИСТИМО, ПРАСУЄМО
ПО НИЗЬКІЯ ЦІНІ
673-3657 — Телефонуйте — 673-3657
351 Elm St. W. — Sudbury, Ont.

MIKE YANKOVICH
7 Cedar St. — Ph: 674-4289
SUDBURY, ONT.
БАЖАЄМО ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО
БРАТАМ УКРАЇНЦЯМ

ОПТОМЕТРИСТ
екзамінує очі і допасовує
шкля
LEOPOLD Y. LACOURCIERE
B.A. R.O. O.D.
ДОКТОР - ОПТОМЕТРИСТ
36 Elm St. E., cor. Durham.
Tel.: 674-5156
SUDBURY, ONT.

SHELDON PORTER
РЕПРЕЗЕНТАНТ
НОВИ ТА ВЖИВАНІ АВТА
McLEOD MOTORS & EQUIPMENT
Limitetd
Ph. — Bus. 673-9501; Res. 674-2253
65 LARCH ST., SUDBURY, ONT.

RITARI AGENCIES LTD.
7 Cedar St., Sudbury, Ont.
Tel.: 675-5685

ВСЯКОГО РОДА
АСЕКУРАЦІЯ
i
АГЕНЦІЯ ПОДОРОЖІ

**BANQUE CANADIENNE
NATIONALE**
(6—315 SUDBURY, ONT.)
ВСІ БАНКОВІ ОПЕРАЦІЇ
виконуємо негайно
по вашому бажанню.

ні маси до боротьби проти білих гнобителів. У кожному з цих випадків широкі народні маси з безвольних підданих перетворилися в суверена держави, даючи підложжя для принципу суверенності народу.

Нема сумніву в тому, що найкращою класичною дефініцією демократії є дефініція Абрагама Линколна, а саме: "Правління народу, через нарід, для народу". Клопіт з блискучими дефініціями є в тому, що вони надто узагальнюють поняття, отже вимагають додаткового здефініювання самих таки дефініцій. Бо ж вирінає питання, що в практиці така дефініція демократії означає? Здається ж бо, що цю дефініцію можна було б пристосувати до засадничо цілком інших родів правління. Під цю дефініцію можна підтягнути і колишню грецьку безпосередню демократію в Атенах, і американський державно-політичний лад, і французьку парламентарну демократію з-перед другої світової війни, і теперішню де-голівську систему, а також індонезійську "керовану демократію" Сукарна, а навіть і "народні демократії" східно-європейських країн під чоботом комунізму. Очевидно, так британська демократія, як і сталінська "єдина справжня демократія" вміщається в цій дефініції. Отже ж, з дефініціями треба бути обережним.

Слово "демократія", як і багато інших термінів з ділянки державно-політичного життя, прийшло до нас із старинної Греції та походить воно від слова "демос", тобто нарід у розумінні *всієї збірноти громадян*. Хоч число громадян з-поміж усіх мешканців Атен було дуже обмежене, бо всього яких 10% з усього населення, все ж у порівнянні з ін-

шими державними ладами, як монархія, тиранія, аристократія чи олігархія, все ж демократія вже зарання набрала розуміння системи правління, базованого на співдії широких народніх мас. Як казав драматург Еврипід про Ате-ни: "Увесь народ, у спільній службі, є нашим королем". Отже, демократичний лад, це такий державно політичний лад, в якому найвища контроля є в руках усіх громадян держави. Ясніше кажучи, в демократії державне правління керує державним життям з волі громадян, а вживання сили зводиться в ній до мінімум. Від часів Кромвелля в Англії та революції з 1789 р. у Франції, не говорячи вже про розвиток цієї проблеми в Америці, поступово поширювано *громадянські права* на щораз ширші кола населення без різниці походження, економічного стану і т.п. так, що в сучасну пору майже всюди панує принцип: "Одна людина — один голос". Зокрема включено в виборчі списки також жінок, а тепер існує сильна тенденція обнизити виборчий вік до мінімального віку 18-го року життя. В той спосіб демократія вважає, що виборче право належить кожному громадянину, *як людині*, а не як членові певного роду, касты, стану, чи власника певної вартости майна.

Вже Аристотель признав, що демократія це найскладніша форма правління, бо в ній від громадянина вимагається найбільше чеснот: він мусить бути приготований наказувати, коли його народ поставить на чоло, але й мусить він бути приготований скромно приймати накази, як тільки його термін урядування мине. За Аристотелем і Тома Джефферсон вважав, що демократія вимагає не тільки чесних, але й відповідно

підготованих громадян, тому клали вони натиск на публічну освіту. Монтескіє додав до цього й любов до батьківщини, як передумову збереження демократичного ладу. Це виразно злигається із патріотизмом, що його так сильно наголошує націоналізм.

Тенденція зводити поняття демократії до самої техніки панування більшості надто вульгаризує суть демократії. Тому що безпосередня демократія з участю усіх громадян у співпраці та керуванні державними справами з огляду на величину сучасних держав неможлива до зреалізування, колишня ідентичність роліदारів і підвладних відпадає навіть у демократії. Тим то основною проблемою сучасної репрезентативної демократії є: в який спосіб установити правління, яке мало б підтримку більшості виборців, які голосують на підставі підтримки

або відкинення пропозицій про-грамових заходів кандидатів, як також здобути загальну лояльність до влади широких народніх мас. Очевидно, що *принцип більшості* залишається в центрі уваги демократії, але ж у справжній демократії громадяни мають різні ці поглядів на перні справи, керуються своїми особистими інтересами, а також мають різні кваліфікації. *Принцип однакової свободи та однакових можливостей* зводить усіх до спільного знаменника.

Модерні демократичні держави приймають у свою основу принцип конституціоналізму, тобто обмеженої влади, з одного боку, а недоторкальних природних людських прав, з другого. Не влада людей, але влада визначена правними нормами являється основою. В такій системі не громадяни служать владі, чи навіть державі, а

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

JACKSON & BARNARD
FUNERAL HOME

233 Larch St. - Entrance to Parking Lot Off Larch St.

навпаки держава — це засіб для реалізації загального добра національної спільноти, а правління це тільки орган, через який національна спільнота прямує до реалізації своїх цілей. У такій державі уряд стоїть у службі народу, а не навпаки. Народ, як суверен, резервує за собою право не тільки критики існуючого правління, але й право кожночасно змінити його особовий склад, а то й структуру.

Різниця поглядів на різні справи, включно до того, що саме є в даному моменті справою національного інтересу, не заводить опозиціонерів до концентраку, ані не змушує їх покидати свою батьківщину. Справжня демократія шанує погляд кожного громадянина, якщо заступаюча думка чи переводжувана акція не являється виразно в інтересі іншої держави. Вона до голосу критики у-

важно прислуховується і конфронтує повсякчасне становище влади з голосами критики в даній справі. Наскільки важлива опозиція в демократії найкраще може послужити приклад Великої Британії, де "голова льояльної опозиції до уряду Їх Королівської Величності" отримує спеціальну платню з державної скарбниці нарівні з членами правління. Так правління, як і опозиція працюють для загального добра нації, дарма що в них є різні погляди на те, як це загальне добро досягнути, або навіть і відносно самої істоти загального добра. Обидві сторони опираються на громадську думку та на виборчі голоси, отже на волевиявлення національної спільноти.

Проаналізувавши основні складові елементи справжнього, не спотвореного націоналізму, з одного боку, а основні складові пер-

Т. Шевченко — Дари в Чигирині 1649 року
Папір, туш (19,7 x 27), Петербург, III-IV, 1844

вні демократії у її справжньому, не звуженому і не "тоже-демократичному" виді, з другого боку, приходимо до заключення, що націоналізм і демократія прекрасно *співгармонізують* між собою, а не стоять до себе у діаметральному протиставленні. Націоналізм і демократія *себе взаємно доповнюють*, бо в центрі свого зацікавлення мають національну спільноту й добро одиниці в ній. Тоді як націоналізм наголошує на самій *ціль* нації, демократія дає найкращу *методу* її реалізації.

Демократичне суспільство, щоб могло розвиватися, мусить мати *одність думки більшості* громадян відносно засадничих справ самого ладу, цілей і завдань і т.п. Ідея націоналізму сприяє ідеї єдності громадян і в той спосіб об'єднує демократичний процес узгодження. Демократія також ви-

магає компромісу, а то й жертви. Немає найменшого сумніву в тому, що націоналізм підтримує такі акції в ім'я національного інтересу.

Націоналізм підтримує на душі й скріплює поневолені народи, які борються за свободу та встановлення демократичного ладу, привертання людської гідності окремій людині та повалення тоталітарних режимів, у яких расистські "надлюди" чи тоталітарні комуністичні ватажки-всезнайки трактують підвладних, як безвольну та безцінну масу. Так націоналізм, як і демократія трактує окрему людину, як вартісного й гідного члена національної спільноти і як такий визнають вони за нею право пошани її особистої гідності, особистої свободи, свободи думки і її вияву, бо тільки така одиниця являється *свідомим* членом своєї національної спільноти та *любовним* громадянином своєї держави.

**НАЙКРАЩІ ПОБАЖАННЯ
МОЇМ ПРИЯТЕЛЯМ
УКРАЇНЦЯМ**

пересилаю

O. J. GODIN, M.P.

4 Durham St., SUDBURY, ONT.

З привітом до вас
TONY'S CONFECTIONARY

(У сусідстві української залі)

134 Frood Road — Sudbury, Ont.
ЦИГАРКИ — ЦУКЕРКИ — НАПИТКИ

176 LARCH ST., P.O. BOX 935
Tel.: OS 4-9696 — SUDBURY, ONT.
У ЮНІЙНИХ СПРАВАХ ЗВЕРТАЙТЕСЬ
ДО МІСЦЕВИХ УРЯДОВЦІВ

Н І М К О

Сторожував я п'ятий рік, а собаки все не мав. То б чи задрімав, чи до товарища словом перекинутися відлучився — знав би: вірний песик, як треба, гавкне, за тебе голос подасть. І взагалі, що то за сторож без собаки!

Я й будку вдома змайстрував, утеплив її за останнім словом техніки, а пожилця в неї ніяк не знаходилося.

І який я був радий, коли одного ранку, повернувшись з роботи, уздрів слід мотоцикла, а на собачій будці під цеглинкою аркушик паперу. Рука — племінника Федька, слюсара із заводу "Метал". На аркушику: "Обережно! (І великий знак оклику). У будці лютий собака".

Разів п'ять простягаю руку, а дверцята не наважуюсь відчинити. Не можу. І, звичайно, не страшно, що собацюра штани пошматує, страшно, що втече і я не наздожену...

Врешті наважуюсь, відчиняю. І... немає нічого. Невже втік? Ось тобі й "лютий собака"! Підсміявся Федько...

Сиджу навпочіпки перед відчиненими дверцятами й роздумую: "Зажди, халамиднику, хіба що не з'явиться..." Коли це щось таке малесеньке, таке кучеряве клубочком викотилося до моїх ніг, перекинулось догори лапками і коротеньким хвостиком мельмель. Саме чорненьке, кінчик хвостика ніби в крейду вмочений, а очі сині-сині. Голеньке пузце рябеньке, ще й посередині крихітний пензлик: ознака чоловічої статі! Ну й Федько! Ну й штукар! А яким великим знаком оклику

лякав...

Радію: виросте! Буде!

Увечері я вперше йшов на варту не сам: за плечима дробоник, а в пазусі справжній пес-друг, помічник, котрий, якщо доведеться, зуміє на повний голос постояти за хазяїна.

Кажуть, найкоротша ніч — у сторожа: не встиг задрімати — сонце сходить. Неправда! Ночі були мені й довгі, й нудні. Тільки з появою сабаченяти покоротшали.

Бувало, лежить біля ніг, а я научую, яким йому належить стати. А то бавлюсь: посмикаю за вухо, за крейдяний кінчик хвоста... Воно ж задерє лапки і так прихильно зазирає у вічі. Шкода стане, — хай тобі грець, лежи, більш не буду.

Першим запримітив його Тодось Жевжик, їздовий з бригади: пізно приїхав чи то з поля, чи то з лісу.

— Ого! — вигукнув. — Оце я пізнаю: тигра! — і прив'яз: Продай. Я з нього, знаєш, яку вещь вичиню!

Ледве відпекався од нахаби. А він давай усім дзвонити: Піли! на варту чи то кошеня, чи то мишеня в пазусі носить.

Згодом кучерявий клубочок на цибатого псого перетворюватись почав. Та от рахуба: собака як собака, а голосу не подає, не гавкає. Більше того, навіть скавчати не вміє. Що не роби — мовчить. Сусідські хлопчак, так ті сирицю з нього м'яли, а він ні звуку. Хоч сам за нього гавкай. Так і прозвали: Німко. Дехто радив прогнати або гицелям віддати, — шкода. Так і махнув рукою на його

го німоту: як-не-як, удвох веселіше.

І виріс він завбільшки з теля, а лагідний, як дитина. Ввійшло у звичку: я за дробовик — Німко до хвіртки, хвостом об неї вибивас, аж гуде: ходім, мовляв, я з тобою.

— Ех, — кажу, — я на твоєму місці дзвінком заливався б. Дивись, яка п'їтьма навкруги. Хай би мені спокійніш на серці було...

І бачу з темряви очі, які ніби відповідають мені:

— Зучили ж вас мої предки до окомилування! Він спатиме, а ти обдурюй народ: ми з господарем не ловим гав! гав!..

Якось Тодось знову завітав. На підпитку, веселий.

— Хочеш, — каже, — щоб твій кобиздох загавкав? Завіє!

— Будеш знуцатись, морду наб'ю, — попереджаю.

— Що ти! У мене по собачій лі-

нії досвід: як не загавкає, то або з ляку репне, або галасвіта забіжить.

Одяг він великого кужуха вовною наверх, зігнувся у три погібелі і, подаючи дикі звуки, застрибав до Німка. Не знавши, сам перелякався б, а той, коли Тодось наблизився, повільно, навіть якось нехотя встав, понюхав, ледь-ледь вильнув хвостом, наче знайомий, але не зовсім приємний особі, поважно зайшов з тилу, покропився на страшидло, і знову ліг, тільки в іншому місці...

— А щоб ти був здох! — вилаяв Тодось, скидаючи кожуха, мокрий від поту.

З реготу я за боки брався, а невдаха-випробувач не на жарт розсердився:

— Я б не тратив харч на таку німу й дурну скотягу!.. — І як сорока, стрекотав по селу, який-то у мене нікчемний собака. — Те-

MOORE'S ESSO SERVICE

Phone: 674-6986

Lorne & Walnut St.

SUDBURY, ONT.

ОПОНИ, БАТЕРІЇ

І ПРИЛАДДЯ

CAR WASHING - LUBRICATION

GOLDEN GRAIN BAKERY

153 Brady St. — Ph.: 675-7341

Sudbury, Ont.

КУПУЙТЕ У НАС ХЛІБ ДОБРЕ
СПЕЧЕНИЙ І СМАЧНИЙ

PROSPERI PLASTERING CO. LTD.

154 Regent St. S. Sudbury, Ont.

PLASTERING STUCCO
& LATHING

Радо уділяємо всіх інформацій
і даємо
безплатний кошторис.

пер Пилипа хоч державну казну
стерегти призначай: не страшно!
смівся схибно.

Насмішив я й Федька історією
про Тодося з козухом.

— Спасибі, племінникові, наді-
лив.

Темно, хоч в око стрель.

Біля колгоспних комор на точ-
ку купа зерна, вкрита брезента-
ми.

Я ходжу від комори до купи, від
купи до комори... Німко плента-
ється слідом. Це наше нове місце
варті. Хоч і не державну казну,

Т. Шевченко -- Циганка - ворожка

Папір, акварель, (26,5 x 20,7), Петербург, не пізніше IX. 1841.

як казав Тодось, — звичайне народне добро довірено нам під захист, а не дрімається.

— Ти б хоч для порядку гавкнув, злодюг полякав. Не перевелися ж, — нагадую чотириноговому приятелеві.

А воно й справді ніби майнув хтось за купу... Я ближче, а воно — нижче, я ближче, а воно — нижче: присідає...

— Стій, — гукаю, бо ей-ей, стрільну!

Мовчить.

Не довго думаючи — до нього!

Воно як розпружиниться та мене по голові бум!

Світ макогоном пішов — я заточився...

І тут почув я одно-однісіньке гарматне: "гав"! а нараз і перелякане, верескливе: — Р-рятуйте-е-е!!

Неслухняними пальцями дістаю з кишені ліхтарика, за якого й забув, що він у мене є...

Заголена купа пшениці... Клунок з розсипаним зерном... На Тодосеві верхи Німко...

Зрозуміло: в чоловіка чималий досвід по собачій лінії...

("Вітчизна" ч. 6/63)

Shell BEECH STREET
SERVICE STATION
48 Beech St. SUDBURY Ph: 673-2542
RENE GAUTHIER
Олива й бензина "Шел" — відмітання
снігу та буксирування — батареї й опони
фірми "Фаярстон" — додатки до авт.

Коли КУПУЄТЕ або ПРОДАЄТЕ:
хату, ферму чи льот,
ЗВЕРТАЙТЕСЬ ЗАВЖДИ ДО НАС.
CHARLES BELL & CO.
REALTORS
Mckay Bldg. Ph.: 673-3631
Sudbury, Ont.

Sekuttis
С Е К Ю Т Т І С ПЕЧИВО
повинно бути постійно на
вашому ідальному столі.
SEKUTTIS BAKERY
34 Fir Lane Phone: 674-4239
Sudbury, Ont.

Ф У Т Р Я Н И Й П Л А Щ
або
іншу одєжу на
холодну зиму
легко виберете
і швидко
купите завдяки
низьким цінам
JOHNSON FURS
16 Durham St. N. Ph.: 673-1331
SUDBURY, ONT.

ДОБІРНОЇ ЯКОСТІ
молочарські продукти.
З давен-давня введені
на ринок через
CO-OPERATIVE DAIRY
231 Spruce St.
Phone: 675-9485
SUDBURY, ONT.

КУПУЙТЕ ЗАВЖДИ
СПОРТОВІ ПРИВОРИ
DE MARCO BROS. LTD.
Phone: 675-7227
Elgin at Beech — Sudbury, Ont.

ВІДОЗВА ГОЛОВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ

в справі творення Українських Січових Стрільців

ГОЛОВНА РАДА ДО ВСЕГО
УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ!

Гряде великий час, вибила слухна година!

Здіймається пожежа війни, в якій тріснуть кайдани, що давили поневолені народи. В сій пожежі кується будучність України.

Настав слухний час, день нашого воскресення. В сей час український нарід кличе синів своїх до бою, за волю України. В сей час нема жертви, яка для нас могла б бути завелика. В сей час одноцілі є наші думки і бажання, однодушні та тверді мусять бути наші діла. Однодушним рішенням Головна Українська Рада з'єднала начальні управи всіх доси в нас існуючих стрілецьких і руханкових організацій в Українську Боеву Управу. Українська Боева Управа стає одинокою старшиною організацій добровольців, яка одержує назву: Українських Січових Стрільців. В її руки вложила Головна Українська Рада верховну владу над Українськими Січовими Стрільцями, а від Тебе, Український Народе, жадаємо карности і послуху. Тому взиваємо весь Український Нарід дати Українській Боевій Управі силу, яка потрібна, щоб викувати будучність України.

Взиваємо всіх хто тільки здатний, молодих, старших, інтелігенцію, селян, міщан і робітників—наскільки вони необняті мобілізаційним наказом ц. і к. армій, стати однодушно в лави Українських Січових Стрільців, під прикази Української Боевої Управи.

В сій ціли Головна Українська Рада наказує безпроволочно заложити в кожній громаді Комітет, який підлягатиме безпосередно Українській Боевій Управі та її відпоручникам, як органам іменованим Головною Українською Радою.

Сі громадські Комітети мають негайно оповістити всім громадянам про організацію Українських Добровольців, під проводом Української Боевої Управи, вияснити народові вагу історичної хвили, яку переживаємо і ціль акцій, до якої взиває Український Нарід, Головна Українська Рада і візвати всіх українських молодців і мущин в громаді необнятих мобілізаційним наказом ц. і к. армій, зголоситися і стати в ряди Українських Січових Стрільців.

Громадський Комітет зладить їх списки і безпроволочно повідомить Українську Боеву Управу у Львові (вул. Можнацького 12), про число, вік та військоове образування (службу, шаржу і т. п.) тих, що зголосилися та й дождатиме дальших приказів, де мають явитися добровольці під команду Української Боевої Управи, котра подбає про все потрібне для добровольців.

Взиваємо дальше всю нашу суспільність, заможних і бідних, мущин і жінок, дати гарячу та жертвенну поміч Українським Січовим Стрільцям, а зокрема збирати датки на зброю і на санітарну службу (Червоний Хрест) та слати їх на адресу скарбника Головної Української Ради.

Всіх, хто остає дома, ззиваємо нести поміч рідним тих, що несуть своє життя на жертвенник України під австрійським та українським прапорами. В тій цілі насліджуй шарварком, громадою обробити поля остаючих під оружем, зайнятися долею неможлих жінок, дітей та старців, та поучити всіх про право родин покликаних, до удержання від держави.

Ззиваємо вкінці, хто нездатний до зброї та остає дома, зокрема Вас, Українські Жінки, нести з бодрим кріпким серцем розлуку з мужами, синами, братами та милими, тямлячи все і всюди, що покликала їх доля України. Не плакати нам, а сміливо нести жертви, поки вернуть наші полки, несучи Україні Перемогу і Свободу!

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Гряде время, якого давно не було. Зближається давно виждана хвиля, що долю Українського Народу віддає в руки самому народови. Тепер, або ніколи добудемо собі волю! Тепер, або ніколи виборемо собі свободу. Або станемо панамі своєї землі, або залишимося на далі в чужому ярмі.

В тім вага хвилі, що самі можемо рішати про свою долю та власними руками добути можемо собі свободу. Від нашої готовости, від наших діл, від нашого завзяття і нашої сили, залежить тепер наша будучність. Тому кличемо до Тебе Народе: До Зброї! З оружем в руці змиримося з відвічним нашим ворогом, з царизмом. З оружем в руці постоїмо за наші права, честь і будучність!

Стрічаймо великий час, як ялося великому народови!

Нехай через весь край котиться наш поклик! Нехай пориває до бою всіх, і тисячі нехай стануть в ряди Українських Січових Стрільців!

Бо пора се великая есть

У завзятій, важкій боротьбі

Ми поляжем, щоб славу і волю і честь

Бо пора се великая есть,

Львів, 6 серпня 1914.

ГОЛОВНА УКРАЇНСЬКА РАДА

Д-р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ — голова

МИХАЙЛО ПАВЛИК—І. заст. голови

МИКОЛА ГАНКЕВИЧ—ІІ. заст. голови

(Мова й правопис оригіналу)

T. & L. ELECTRIC LIMITED

375 Bond St. Tel.: 674-5256

Sudbury, Ont.

- Найліпша обслуга
форнесів на оливу.
- Доставляємо оливу
продовж дня і ночі.

LAURENTIAN FURNITURE

SUDBURY LTD.

Tel.: 675-2291

738 Durham St. S., Sudbury, Ont.

**НАЙЛІПШІ МЕБЛ,
ДИВАНИ, ДРАПЕРІЯ.
Сплата на вигідні рати.**

Значення Маніфесту ГУРади

Маніфест Української Головної Ради, ця відозва, це історичний документ великої ваги. Він розпочинає першу сторінку найновішої історії боротьби українського народу за свою самостійну державу.

З якої сторони не гляділи б ми на нього, його позитивне значення, як історичного документу, є величезне. Це ж образ тодішнього нашого національно - політичного обличчя. Це свідoctво політичної зрілості нашого національного проводу, Головної Ради і цілого українського народу. Це документ національної свідомості і державницької ідеї західньої вітки великого українського народу, його Галицької Волості. Кожне слово Маніфесту має свій глибокий зміст.

Маніфест цей набирає ще більшого значення, коли глядіти на нього з точки тодішнього політичного положення нашого народу по той бік ріки Збруча, де "під московським караулом" закута українська думка не могла й ворухнутись, тоді той Маніфест можна поставити на рівні з історичними універсалами наших гетьманів. Це перший після полтавської катастрофи універсал, що закликає нарід до рішучого чину, до зброї "за волю України". Це прокля-

мація війни українського народу проти відвічного ворога — Москви: "З оружжям в руці постояти за наші права, честь і будучність. Тому кличемо до Тебе, Народе: До зброї!"

Маніфест воскресив збройну силу українського народу, покликуючи до життя: Легіон Українських Січових Стрільців. Він вперше промовив голосною мовою чину, що віками гноблений, принижуваний, роздертий кордонами чужих держав - окупантів український нарід не загинув; що в ньому не завмер дух волі, не заниділа ідея власної самостійної держави, що дух неволі не надщербив чести і гордості народу бути господарем на своїй споконвічній землі. Принижений панцизняним ярмом польської шляхти, український нарід в своїй масі не затратив лицарського духа. Найкращим доказом цього є якраз саме Маніфест Української Головної Ради, як зрілий оwoч політичного розуму тодішніх провідників народу.

Це документ, який гідно зарепрезентує нас як зрілу державну націю перед цілим світом. В цьому саме епохальне значення Маніфесту, як історичного документу.

о. Ст. Хабурський, капелян УСГ,
Торонто

ДЕ ЗБІЖЖЯ Й НЕБЕСА ОБНЯЛИСЬ

*Пролетіли літа як хвилини,
Стиглим колосом вік мій поник,
Синя ж даль зоряної Вкраїни
Євшан-зіллям і зараз манить.*

*Кличуть листям шумливі діброви,
Став, що місяця в плесі прип'яв,
Українок чаруючі брови,
І луги тихим шепотом трав.*

*Манять цвітом співучі садочки,
І уклоном сніжні берізки,
Літніх днів гайові холодочки,
Світанкових листочків слізки.*

*Шумом кличуть лани колоскові,
Медодайні прибої гречок,
Молодиць сон-нісні колискові,
Грою барв вишивки сорочок.*

*Не забудь дорогої Вкраїни,
Де збіжжя й небеса обнялись,
Ті обійми — то ж стяг Батьківщини,
Що в дні волі звивався у вись.*

Лев Пилипенко

Посмертна маска Т. Шевченка

Не доїжджаючи до Содбури, дорогою ч. 17, або 69, перед очима подорожніх відкривається незвичайна картина фабрик компанії Інтернаціонал Нікель. Це велике канадське індустріальне підприємство, інтернаціонального масштабу, має п'ять підземних копалень, три млини, відкриті шахти, дві відливальні, фабрику очищення залізної руди, рафінерію міді й інші великі допоміжні фабрики та устаткування. Річна продукція копалень, що нараховують понад 525 миль підземного простору, дає звич 12 мільйонів тонн залізної руди. З цієї руди добувають 14 різних елементів: нікель, мідь, золото, срібло, селен, телур, платина, залізо, сірка й інші. У Содбурській окрузі, це підприємство zatrudнює 14,000 робітників.

**THE INTERNATIONAL NICKEL
COMPANY OF CANADA, LIMITED**

COPPER CLIFF — ONTARIO

У 50-РІЧЧЯ ВИСТУПУ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ

1. НАРІД КЛИЧЕ СИНІВ СВОЇХ

Народе, до зброї! Наче останній акорд бойової пісні пролунали останні слова Маніфесту Головної Української Ради, 6-го дня, в місяці серпні, року Божого 1914, зі столиці Галицької Волости — з города князя Льва.

“...І все зірвалось, що живе, Вкраїну боронить свою”. Із широкого Поділля, зеленої Буковини, з верхів і полонин Карпат, злетілись молоді орли - соколи, сини,

на поклик батьків, на зазив рідної землі... Вислід перевищив найсміливіші сподівання, викликаючи подив і захоплення серед своїх та смертельний жах серед ворогів. Оце пробудився дрімучий досі український Сфінкс! Пробудився і заговорив твердою мовою Чину, він витягнув обі руки, щоб вхопити за зброю. На заклик Маніфесту ГУРади около двадцять тисяч добровольців зголосилося продовж кількох днів. Коли взя-

УПРАВА КОША І ТОРОНТСЬКОЇ СТАНИЦІ УСС-ів

Сидять зліва: Д-р Ярослав Солтикевич—кошовий, Михайло Девосир—перший заступник кошового і голова Станиці б. УСС у Торонті, Іван Цибульський—член Управи Коша. Стоять зліва: Д-р Антін Моспанюк—секретар Коша, побр. Петро Веприк—член Управи Коша і член Управи Станиці в Торонті, побр. Петро Лозовський—скарбник Коша і Станиці в Торонті, д-р Корнель Вашук—член Управи Станиці в Торонті, побр. Степан Бріль—член Управи Коша і заст. голови Станиці в Торонті.

ти до уваги, що це були мужчини, які залишилися необняті загальною мобілізацією, а далі, коли зважити психозу воєнної паніки, то треба з усею рішучістю ствердити, що нарід зрозумів вагу хрилі та дав доказ, що дійсно "немає жертви, яка могла б бути завелика, коли йдеться про його долю, коли важиться в кривагому змагу судьба народів, а в тому і його власна". В тому історичному моменті 1914 року український нарід виступив так, "як ялося великому народові": одностайно. "Одноцілі є наші думки і бажання, однодушні та тверді мусять бути наші діла" — говорить Головна Рада в Маніфесті і так було. Нарід виказав в повному зна-

ченні цього слова, в найрищому ступені карність і послух, подивугідну дисципліну і тверду волю. Нарід дав найкращих своїх синів і вислав їх на поле бою "кувати будучність України". Так, з волі народу, з його найглибших надрів і найширших верств серед заграви пожеж рідних сіл зродилась оця перша в новітній історії народу — військова формація, лицарі волі, зв'язок і ядро збройної сили народу.

ФАРМЕРСЬКІ
СВІЖІ ПРОДУКТИ
дистанете завжди у нас.
КУПУЙТЕ ТІЛЬКИ У —
SPRINGER PARK FARMS
45 Elm St. W. — Sudbury, Ont.

**COCHRANE'S
STORES**
В УСІХ НАШИХ КРАМНИЦЯХ
ДИСТАНЕТЕ ДОБРУ Й ШВИДКУ
ОБСЛУГУ.
— Downtown Sudbury —
— Copper Cliff —
— Lively —
New Sudbury Shopping Centre

Перевіз?
Якщо так... тоді удайтеся до
**NEELEY'S VAN
& STORAGE CO.**
Tel.: 674-1945 — 674-1946
50 Mathew St., Sudbury, Ont.
БЕЗПЛАТНА ОЦІНКА
для місцевих і далекобіжних
перевозів.

Коли будете хату, гараж тощо,
ЗАВЖДИ ЗВЕРТАЙТЕСЯ
до
**MALLARD
READY-MIX CONCRETE
Limited**
555 KING St. — Tel. 675-3388

Усі друкарські
роботи
замовляйте в
**ACME
PRINTERS
LIMITED**
ДРУКАРІ — ЛІТОГРАФИ —
МИСТЦІ
164 Elm St. E. — Ph. 675-7073
SUDBURY, ONT.

SILVERMAN'S
СОДБУРСЬКА РОДИННА
КРАМНИЦЯ
ВПРОДОВЖ 71-го РОКУ
● ВСЕ ДЛЯ НЕМОВЛЯТ
І ДОРОСЛИХ
Остання мода... Найнижчі ціни...
Найкращий вибір...
19 ELM ST. E., SUDBURY, ONT.

2. МИ ЙДЕМ ЗА УКРАЇНУ ВОЮВАТИ

Українські Січові Стрільці — це не насмне військо, це не варяги, що прийшли фортуна добувати, грошей і слави придбати. Ні, це кість від кости, плоть від плоти, це його сини, це нарід; це вчорашні гречкосії, селяни, багаті і бідні, часто й безземельні, це міщани, робітники, ремісники, діти зі шкільних лавок враз зі своїми учителями, це пробуджений вчорашній слуга кидав свого пана, щоб “Червону Калину підіймати”, волю добувати, йшли вони “на кривавий тан, визволяти братів українців з московських кайдан”.

3. П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ

П'ятдесят років минає, як український нарід вислав своїх синів на поле бою, “за свої права, за свободу” і досі не вертаються вони з поля... О, як забарились!... Пішов твій син, батько, мамо; пішов твій муж, українська жінко, — дружино вірна... вже й сина виряджаєш, вдово... ба й внукові пора вже мабуть іти... лава за лавою, три покоління без перерви. 50 років нарід держить бойовий фронт і зміцнює його, висилаючи на зміну все свіжих, все нових борців за Велику Ідею — за самостійну державу. Все сві-

СТАНІЦІА БРАТСТВА УСС ЕДМОНТОН

Сидять від ліва: М. Галій, А. Соробей, Ю. Буцманюк — голова Станиці, д-р М. Залевський, В. Залуцький-Воробець, д-р І. Романків — секретар, д-р І. Ярема. Стоять: від ліва: інж. А. Байрак, д-р М. Росляк, В. Горбай, О. Юркевич.

жою, все гарячішою кров'ю своїх синів напуває рідну землю.

П'ятдесят років українська Мати виряджає - благословляє синів своїх у кривавий лютий бій... І буде виряджати їх, тих своїх соколів... і буде ждати - виглядати їх повороту до рідної хати... Вона вірить, що він вернеться, бо він, той син її, сказав на прощання: "Я вернуся, моя мамо, як калина зацвіте і принесу до твоєї хати сонце волі золоте..."

Оце 50-річчя, яке святкує нині український нарід.

4. ВЕЛИКИЙ АПЕЛЬ

Ювілей 50-річчя вимаріцу "на кривавий тан" першої української бойової формації, Українських Січових Стрільців — це Ювілей неподоланого героїського духу українського народу!

Нинішнє 50-річчя — це звітова збірка до великого апелю всіх

живих бойовиків - побратимів, славних Усусусів, щоб перед Богом поновити присягу вірності нашому стрілецькому прапорові й Україні, щоб полинути думною на всі бойовища, відвідати тихі могили героїв - побратимів і ще раз заспівати разом пісню про Червону Калину.

Нинішнє 50 - річчя — це радісний вояцький спогад про ті славні криваві бої - змагання з ворогами всіх українських воїнів, всіх синів героїської України, від Українських Січових Стрільців, через Київських Січовиків, армію УНР у всіх її формаціях і родах зброї, через УГА, Карпатських Січовиків, вояків зимових походів, борців ОУН, І-ої Дивізії УНА аж до Української Повстанчої Армії, що зі зброєю в руках боролись за самостійну соборну українську державу. Це збірка до святочного

**EVANS
LUMBER**
128 PINE ST. — SUDBURY, ONT.
Phone 674-1921
Радо розв'яжемо всі ваші
проблеми ремонту.
Відвідайте наш центр кращих
домів.

ПАМ'ЯТНИКИ
з НАЙЛІПШОГО МАТЕРІАЛУ

"Rock of Ages"
& "Eventide"
Місцевий торівець:
N. G. Ruff
Обслуга автом:
P. C. Ruff
Телефонуйте: 673-1846

**SUDBURY MEMORIAL
WORKS**
453 Arnley St. Sudbury, Ont.

DAIRIES LTD.
ОБСЛУГОВУЄ СОДБУРИ
ВПРОДОВЖ 30 РОКІВ
● Сир з сметаною ● Маслянка
● Кисла сметана ● Масло і яйця
Найкраща молочарня Північ. Онтаріо
Найкращі молочні продукти.
158 Shaughnessy — Ph. 675-8391

Зверніться
ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕРУКАРКИ,
яка зробить стилеву зачіску,
що відповідатиме тільки
вам індивідуально.

**ROSE FABBRO'S
BEAUTY SALON**
255 Hazel St. — Tel. 674-4655
SUDBURY ONT.

звіту старих вояків - бойовиків. Це провірка їхніх набійниць - порохівниць, це наказ: держіть порох сухим!

Нинішнє 50 - річчя — це пригадка по всьому світу розсіяним синам і дочкам — дітям Української Землі, що бій за найвищий ідеал народу, за його волю - державу ще не закінчений. Тому:

■ Не складаймо зброї!

■ Нинішнє 50 - річчя — це зов рідної землі, яка кличе: "Не дайте матері, не дайте у руках ката пропадуть". — Це зов рідної крові, що наказує: в цю хвилину, будьте одне. Одноцілі хай будуть ваші думки і бажання, однодушні та тверді хай будуть Ваші діла! В єдності сила народу!

СТАНИЦЯ БРАТСТВА УСС У ВІННІПЕГУ В 1963 Р.

1-шній ряд, зліва до права: Дмитро Микитюк (скарбник Станиці), Степан Волинець (писар), Іван Тиктор (голова), Михайло Погорецький (містоголова), Теодор Пушкар. 2-гий ряд зліва до права: Петро Габа, Семен Мотало, Іван Байдак, Василь Стадник. 3-тій ряд, зліва до права: Дмитро Кокот, Павло Курієвич, Осип Навроцький. Гриць Якимів, Іван Судейко. Нема на світліні: Осип Шелепко і Осип Паньків. Останні з Легіону Українських Січових Стрільців — стрільці з 1914-1918 рр., що живуть у Вінніпегу, Канада.

Нинішнє 50-річчя — це заклик до українського юнацтва: Готуйсь, готуйтесь, юні друзі, щоб стати у ряди борців і боротись за честь народу, за його право бути вільним на своїй прадідній землі, за належне місце між народами вільного світу. Поле боротьби широке. Бій ведеться на всіх ділянках життя!

Нинішнє 50 - річчя має бути ясним променем, проблеском надії на скоре визволення з комуністсько-московської корми, загравою скорого сходу золотого Сонця Волі.

Нинішнє святкування має бути твердим вояцьким словом в сторону рідвічного ворога, що час кари за всі злочини не за горами! Збережені святі храми Господні, поганьблені святощі, гроби мучеників, осквернені могили героїв, невинно пролита кров братів на-

ших кличуть до Бога про месть! І меч месника дасть Господь у наші руки, щоб очистити рідну землю.

Оце ціль і мета, чому ми пригадуємо українській громадськості, позсіяній по всьому світу, на ту хвилину, коли в зазраві воєнної пожежі 1914 року, серед гуку гармат пробудився і воскрес лицарський дух великого українського народу. Воскресла тверда воля — бажання бути паном - господарем на своїй землі. І ніхто і нічим не згасить того духу, ніхто не зломить тої волі, поки не здійсниться вона, поки на українській землі не постане вільна, соборна, незалежна українська держава.

Оце наше слово у 50 - річчя відродження збройної сили українського народу, якій нарід дав почесне ім'я: УКРАЇНСЬКІ СІЧОВІ СТІЛЬЦІ.

ВСІ БАНКОВІ ОПЕРАЦІЇ

для міста Садбурі і околиці
перепроводжує

**THE TORONTO
DOMINION BANK**

J. C. Robinson, Manager

North End, Frood & Jean St.
SUDBURY, ONT.

Коли хочете зайняти краще
становище в канадському
суспільстві,

РАДИМО ЗАПИСАТИСЯ
до

**SUDBURY BUSINESS
COLLEGE**
SUDBURY ONT.

M. S. BRISCEO, Principal
Phone 673-8213

Бажаю
всього доброго
моїм приятелям-українцям
GASTON DEMERS, M.P.P.
CHELMSFORD, ONTARIO

В. ВЕРИГА

АКТ І ЙОГО КОРІННЯ

(ЛИСТОПАДОВИЙ ЧИН)

Першого листопада, 1918, маленька вітка великого українського народу гордо підняла прапор боротьби за своє вільне і незалежне державне життя по нецілих шести століттях жорстокого поневолення Польщею. Чин Першого Листопада 1918 р. став завершенням півтисячоліття впертої і жертовної боротьби українського народу Галичини.

На Акт Першого Листопада ми привикли дивитися як на мілітарно-військовий переворот, не вглиблюючись у його психологічне значення, а духовна революція, яка діяла в парі із мілітарною, є далеко важнішою і далеко тривалішою від самого збройного виступу.

Щоб належно зрозуміти, чим був і що представляв Листопадовий Зрив у Галичині 1918 р., треба хоч коротенько згадати про історичне минуле цієї споконвіку української провінції.

З упадком Галицько Волинської Держави в половині XIV ст. як політичного фактора в центральній-східній Європі, Польща втратила ще кілька років активної боротьби у безнастанних війнах заки зуміла підпорядкувати собі Галичину. І вже в ході тих воєн виготовлений був плян "на знищення Русі". Незважаючи, що наразі Галичина й подальше залишалась ще "Руським королівством". Щоб остаточно закріпити ці землі за собою — треба було знищити нарід, а знищити нарід можна було тільки тоді, коли він залишиться без проводу, без голови. Зрештою в тих часах, а в Польщі навіть аж до початку XX

ст., народом уважали себе тільки шляхта — а все інше — це "бидло" і не тільки у відношенні до простолюддя українського, але навіть свого власного — польського. Із цих міркувань першу атаку Польща повела проти української провідної верстви — цебто українських бояр — шляхти, бо члени цієї суспільної верстви були не тільки політично активні, вони — маючи в своїх руках засоби продукції — мали ключ до багатства країни. І Польща нищить бояр і фізично і економічно.

Активним, чи тільки запідозреним, у боротьбі з Польщею боярам конфіскували їхні маєтки, які в свою чергу роздавали й дарували так польським, як і іншим займам, що спричинились до поневолення української землі та українського народу.

Продовж дріх століть, цебто до половини XVI стол., польська політика зліквідувала українську шляхту в Галичині, ожебрачивши її та позбавивши її якогонебудь політичного значення. Знищивши українську шляхту, Польща не тільки обезголовила український нарід від її провідної верстви, вона знищила одночасно економічну та культурну базу розвитку українського народу. Колились, так само як і тепер, культурна праця вимагала великих коштів, великого знання, освіти й часу, а це все було і є доступне в першу чергу людям багатим. А таких багатих людей український нарід в Галичині вже не мав, починаючи з другої половини XVI ст. Земля та її плід, які тоді були

основним чинником багатства — були власністю чужинців або тих, що відчужилися від українського народу. Всі зиски, які давала українська земля, оброблювана були власністю чужинців або тих, на користь окупантові, скріплювали його а з тим ішли на шкоду інтересам українців. І витворилось зачароване коло: працєю — зле, не працєю — ще гірше.

Другим важливим чинником суспільного багатства була торгівля, якою займалися купці-міщани. Але і про міщан, а зокрема про торгівлю Польща не забула. Т. зв. Магдебурське право, яке давало міщанам самоуправу міст, було так застосоване польською владою, що міщан-українців від цієї самоуправи зовсім відсунули. Фактичними господарями міст уважалися поляки та інші чужинці за принципом віровизнання: римо-католикам усі права і привілеї — а православних, цебто українців, обмежували в правах на кожному кроці. Та все ж таки міщанство показалося твердшим горіхом для польських зубів, а ніж шляхта.

З упадком чи винищенням укра-

їнської шляхти весь тягар культурної та політичної боротьби з Польщею перебрало на себе міщанство. Міщани зорганізовані в професійних цехах, творили церковні Братства, які в свою чергу відіграли велетенську роль в нерівній боротьбі за збереження української спільноти в Галичині, а також і по всій Україні. Але в своєму розгарі праці Братства посунулися дещо задалеко й посягнули по владу над церковною скарбницею, якій це не подобалося. Це у свою чергу штовхнуло єпископів, на дискусію вже не раз перед тим ідею церковної унії з Римом. Справжніми мотивами церковної унії було бажання дати українській церкві сильнішу організаційну форму, придбати сильне оперття на Римський престіл а з тим і усунути причини для безоглядного наступу на Україну польських єзуїтів, які під плащиком католицтва ховали свій національний шовінізм. А далі така унія давала, хоча б теоретичні, можливості досягнути ті всі права і привілеї, якими користувалась римо-католицька церква в Польщі.

На жаль, тут ряд нетактовних

**НАЙКРАЩА УКРАЇНСЬКА
ПЕКАРНЯ**

BEAVER BREAD

103 Lightbourne Ave, Toronto

Tel. LE 5-7445

*виікає всілякого роду хліб
та інші печива, як також
короваї і доставляє
до Ваших домів.*

ВЗУТТЯ medicus

для всіх тих, хто відчуває втому в ногах, кому напухають ноги, або витворюється тверда шкіра в передній часті стопи, хто має хронічні нагнітки. "Medicus" — це одинока фабрика взуття у світі, яка продукує 100% лічниче взуття і то для всіх можливих типів ніг від Е до ЕЕЕЕЕ. Хто носить відповідне для своїх ніг взуття "Medicus" — той навіть після 16 годинного стояння чи ходження, не відчуває втом! Крім взуття "Medicus" — фірма "Orbit" має кольосальний вибір всякого нашого європейського взуття та розкішні туфлі на корках для жінок.

Orbit — 434 Queen St. W.
TORONTO, ONT.

потягнень, як з боку прихильників унії, так і її опонентів, болюче рідбились на українському народі. Польський уряд, побачивши, що римо-католицизм як евентуальний денационалізуючий чинник — не піде, взявся за унію обома руками, як можливого фактора “на знищення Русі”. А це на

довшу мету шкідливо відбилося на самій унії. Ба, що більше, унія з польською владою за собою розбила й так слабкі сили української Церкви та духовенства.

Хоча наступ унії був дуже посилений, Галичина кріпко стояла при вірі своїх батьків ще через ціле століття. До речі, Галичина

ПОЛКОВНИК АНДРІЙ МЕЛЬНИК: МІЖ УСС У ТОРОНТІ

видержала найдовше з усіх українських земель під Польщею, не маючи власної мілітарної сили, якою були запорожці на Наддніпрянщині, яка стала б в обороні українського народу та його Церкви.

Але з початком XVIII ст. Галичині вже було не під силу і, щоб рятувати себе від національної загрози, вона приймала церковну унію. Могло здаватися польській владі, що сполонізувати Галичину включно з простолюддям, було тільки питанням часу. Але й тут ворог завігся. Уніятська Церква скоро стала одним з основних чинників у боротьбі за збереження Галичини українською, чи пак, руською. І коли інші землі України, що боролись мечем і вогнем за православну Церкву — зберегли її коштом української Церкви, Галичина втратила православ'я, але зберегла українську Церкву. Цим історія дала нам ще один зайвий доказ, що не в зовнішніх формах чи назвах лежить основа і суть буття нації, але в її внутрішній силі, у внутрішній настанові народу до самозбереження.

Не змінилось нічого на краще в

Галичині навіть, коли вона попала під панування Австрії. Над українським селянином і надалі панував польський провінційний уряд в імені австрійського цісаря та польський пан-землевласник.

Чому? Бо королівські чи цісарські палати все стоять отвором для панів-вельмож а не для селянина. А українських вельмож уже давно в Галичині не було. І, хоч галицький русин, щоб здобути хоч дрібку цісарської ласки у своїй боротьбі з польською адміністрацією, доказував свою лояльність на всіх фронтах, наражуючи і віддаючи своє власне життя, Відень був глухий на кривди, які поляки робили в Галичині. Австрійська влада тільки грала на українсько-польських антагонізмах та використовувала їх для своїх імеріялістичних цілей.

П'ять століть втратили поляки, щоб знищити Русь, і надаремне, бо вже в половині XIX ст. український нарід Галичини дав про себе знати, що він живе, хоче жити і буде жити. В цей час, завдяки польській колонізаційній політиці залишився був в Галичині тіль-

**УКРАЇНСЬКЕ ПОХОРОННЕ
ЗАВЕДЕННЯ**

КАРДИНАЛ І СИН

366 Bathurst St. Tel. 368-8655

TORONTO, ONT.

FEDERAL HARDWARE
1475-77 Dundas St W. — Tel.: 536-3828
TORONTO, ONT.
Маємо на складі великий вибір фарб,
папір до декорування, кухонне начиння
і чудові речі на подарунки.
ДОСТАВЛЯЄМО ДОДОМУ.

**MERCURY • LINCOLN
METEOR**

Cumming Perrault Limited

**CARS — TRUCKS
PARTS & ACCESSORIES**
6435 Upper Lachine Road
at Cavendish
Tel.: HU 9-3831 Montreal, Que.

ки безправний “хлоп і поп” — селянин і священник. Але цей селянин був русином, церква, до якої він ходив, була його, руська, а в тій же церкві був таксамо переслідуваний часто і своїми власними сарґахами — русин-священник. І цей священник був провідником, учителем і організатором галицького русина аж до останку.

У другій половині XIX ст. почалося у Галичині національне відродження. І в цьому процесі прийшли до помічі брати наддніпрянці, люди порні посвяти і віри в майбутнє українського народу.

Серед таких обставин приходить I. світова війна.

1917 рік. Затріщала в своїх основах московська імперія і на її руїнах постала українська держава. Восени 1918 року Австро-Угорська імперія тріщать. Галицькі полки порозкидані по всіх далеких фронтах, а частина їх уже помирає з голоду по таборах полонених.

Над Галичиною повисли хмари непевности, бо з розвалом Австрії — грозить польська окупація.

І першого листопада 1918 р. Українська Національна Рада Галичини проголошує українську державу на всіх українських землях Австро-Угорщини.

Величній день. На міському ратуші повіває український державний прапор а вулицями гордо маршує українське військо. Не багато його, але воно готове на все...

Ми не будемо зупинятися над перебігом подій, бо про це ми чули не раз; ми не будемо зупинятися над особами — творцями Великого Листопадового Зриву, бо їхні імена вже записані золотими буквами в анналах нашої історії. Зате ми зупинимось над значен-

ням Листопадового Зриву.

Перш за все, Листопадовий Зрив перетворив галицького русина з раба чужої імперії у гордого воїна за українську державу. Цей акт відновив і відсвіжив державні традиції Романа Галицького, Ярослава Осмомисла та короля Данила. Дальше він доказав життєздатність українців Галичини. Продовж не цілих шість століть галицький русин ніколи не був нічим іншим як тільки русином і таким він залишився. В останніх десятиліттях перед війною галицькі русини боролись не тільки проти офіційної Польщі, але і проти Москви, яка намагалася збаламутити їх малоросійщиною та москвофільством, але галицький русин видержав. Ба, що більше, і як воно не дивно, Листопадним Зривом він не створив Західньої Русі, але *Українську Державу*.

І коли ми часто говоримо про Листопадовий Зрив як про українську революцію, ми звичайно маємо на увазі військово-мілітарний акт насильного перебрання влади від чужих адміністраційних чинників. Зате ми рідко коли говоримо про духову революцію Першого Листопада. Русин через ніч зробився українцем, не так по назві, як по уші, бо для широких мас населення назва українців була не так чужа, як нова.

Про це, що воно так було, а не інакше говорить чи не найкраще співець селянської неволі В. Стефаник у своєму неперевершеному творі: *Сини*. Ось фрагмент із цього твору: “Послідний раз прийшов Андрій, він був у мене вчешний. “Тату, каже, тепер ідемо воювати за Україну”. — “За яку Україну?” — А він підоймив шаблев груду землі та й каже: “Оце

Україна, а тут, — і справив шаблею у груди, — отут її кров, землю нашу ідем від ворога відбирати...” Як та єго шабля блиснула, то й мене засліпила. “Сину, кажу, та є ще в мене молодший від тебе, Іван, бери єго на це діло; він дужий, най вас обох закопаю у цю землю, аби воріг з цього коріння її не виторгав у свій бік”.

Ось це і є та духова революція. Батько зрозумів, що Україна — це земля, яку він із своїми предками ген-ген, аж у сіру давнину, скропив своїм потом і за неї варто і двох синів віддати. Він зрозумів, що Україна це його Русь, а Русь це Україна. Отже Листопадовий Зрив зробив галицького русина українцем і зблизив його до того українця що жив під московською займанщиною.

З політичної точки погляду Листопадовий Зрив мав і має велике міжнародне значення. Він

показав перед світом, що Галичина була є і буде українською. Але сам зрив був би пустою фразою, коли б в обороні голошених ним ідеалів не стали тисячі молодих людей, готових на смерть і на життя для України.

Незважаючи на великі спустошення війною, галицькі українці доказали свою національну зрілість і вже хочби тим, що в хвилину потреби, 3-мільйонове населення з великими вже жертвами війни за чужу справу, зуміли ще поставити 100,000 армію для самооборони в дуже несприятливих умовах. А ця армія в свою чергу бажання жити вільно засвідчила численними боями, серед яких чи не найбільш світлим епізодом залишилась Чортківська офензива. А коли показалося що “встоятись не було сили”, Українська Галицька Армія у великій кількості перейшла Збруч, щоб віддати свої сили для послуг України, не західньої маленької вітки, але тої Великої України, якої етнографічні кордони оперлись на “Кавказ високий та дрімучий”.

І в цьому Акті ми маємо другий психологічний момент великої ваги. Галицький русин зрозумів, що його батьківщина не кінчиться на Збручі. Він зрозумів, що немає західньої і східньої, малої і великої, але є тільки одна Україна нероздільна від Дунайця і Сяну на заході по Кавказ на сході. Галицький русин зрозумів і те, що тільки “через Київ дорога на Львів” і без вільного Києва не бути вільному Львовові.

Проголошення західньо-української держави було актом політичним. Це проголошення наступило тоді, коли над Дніпром вже існувала українська держава. Чи варто було творити ще одну укра

ХОЧЕТЕ КУПИТИ, ЧИ ПРОДАТИ
дім, підприємство, готель чи ферму
звертайтеся з повним довір'ям до

В. В. ГРИНИКА
REAL ESTATE BROKER

726 Queen St. W., Toronto, Ont.
Tel.: Off. 363-5316; Res. 364-3846

їнську державу? Чи не краще було звернутись до українського уряду в Києві, щоб він анексував Галичину?

Відповідь на це дає нам історія: 1) Український гетьманський уряд не мав війська, щоб виконало це завдання; 2) Український уряд мав уже певні зобов'язання супроти центральних держав, які могли б потрактувати такий акт як агресію, тому що справа Галичини вже була унормована Берестейським договором. Були ще й інші фактори політичної натури, в які нам сьогодні входить немає змоги. Але найважливішим був психологічний фактор, а саме — галицький провінціоналізм, який треба було взяти до уваги. Галицькі українці, створюючи власну державу, мали ініціативу в своїх руках і тому це мало більший і краший відгук серед населення, чим

кілька полків присланих з Києва, під охороною якого мала б створитись українська адміністрація. Психологічна річка Збруч вимагала часу і розуміння.

Листопадовий Зрив не мав би для нас такого значення, якщо б він не був завершений актом соборности 22 січня 1919 р. Цей акт розв'язав політичну проблему формального існування двох українських держав, а Українська Галицька Армія засвідчила вірність ідеї соборности в численних боях по всій Україні. Листопадовий Зрив не був відокремленням від Української Держави над Дніпром, а тільки першим психологічним, вповні оправданим актом. Він завершив амбіцію тої вітки народу, яка продовж шість століть була залишена на власні сили у важкій боротьбі за своє національне обличчя. Листопадовий

СТАНІЦЯ БРАТСТВА УСС МОНТРЕАЛ

Сидять від ліва: Т. Давидович, Р. Бутулинський, о. М. Марків—голова Станиці, Я. Редчук, М. Лебідь. Стоять від ліва: К. Редкевич, І. Федів, Ф. Штик, Ю. Гарасимів.

Зрив створив Західню Українську Державу тільки на те, щоб негайно після того об'єднатися зі своєю посестрою над Дніпром. Не будь 1-го листопада 1918 р. у Львові, не було б 22 січня 1919 р. у Києві.

Але тут знову рисується інше питання. Якщо західньо-український уряд був готовий до об'єднання з Українською Народньою Республікою, то чому залишив за собою деякі автономні права? На це були дуже важні причини, які існували тоді, особливо політичної натури. Директорія так само як і Центральна Рада не могли рішитися на якусь реальну політику зокрема щодо Росії, так білої, як і червоної. Але при тому треба ствердити, що це було також вислідом вікового розчленування одного народу, а в парі з тим і не однакою ментальності.

Але розглядаючи цю проблему із перспективи звиш чотирьох десятиків років, мусимо справедливо ствердити, що навіть і цей "ухил" вповні виправдав себе. Так званий "Варшавський договір" із 1920 р., який віддавав Галичину Польщі, дав змогу Зах. Українському Урядові обороняти свої права до незалежності за весь час польської окупації між двома світовими війнами. І саме завдяки актові 1-го Листопада 1918 р. міжнародня дипломатія вважала, що Варшавський договір не розв'язав справи Галичини і її вирішила щойно Рада амбасадорів у 1923 р. До речі, навіть тоді Галичину визнали за Польщею де факто, а не де юре.

Листопадовий Зрив не увінчався успіхом, бо не досягнув своєї безпосередньої мети, але він був успішний у тому, що скріпив і загартував українців Галичини в боротьбі із окупантом. І він діяв на-

віть у часі т. зв. миру і діяв на всіх фронтах. Легальні українські партії зводили нерівні бої за українські права в польському соймі. У той же сам час колишні учасники визвольних змагань разом із молодшим поколінням продовжували боротьбу революційними засобами під стягом УВО та ОУН.

Проблеми галицьких українців дискутували в Лізі Націй, у чужих парламентах так само, як і в польському соймі. Листопадовий Зрив показав чужинцям, що українці вміють обороняти свої права.

Листопадовий Зрив — покорив рабство фізичне й духове. Він став, і буде далі символом боротьби за власну державу, як символ волі.

Сьогодні ворог шаліє на всіх українських землях, утішаючись хвилерою перемогою над цілим українським народом. Ворог змушує українців самих оплюгавлювати своїх великих синів як Виговський, Дорошенко, Мазепа й Петлюра та тисячі інших. Нате Москва спотворює нашу історію і національних героїв представляє як зрадників і запродавців, а ренегатів і запродавців роблять там героями і ставлять їм пам'ятники. Український нарід на своїй власній землі не може звеличати таких світлич дат як 22 січня та 1-го Листопада.

Тож хай хоч тут, на чужині, лунає слово правди. Нехай Листопадовий Зрив та IV Універсал 22 січня 1918 р. із актом соборности будуть для нас тим біблійним вогненним стовпом, який має вивести наш нарід із затьми неволі на шлях світла правди.

Листопадовий Зрив зрушив український народ Галичини до збройної боротьби за одну, соборну, суверенну, від нікого незалежну Українську Державу.

З В І Т

Маєва ніч. Місяць озолотив безкрай подільські поля. Тихо, ліниво пливе Стрипа. Її води блищать у місячному світлі, мов живе срібло.

Соромливо зашамотить очерет і знову тихо...

Тихо дрімає над Стрипою на горбі могила... Утоптана стежка до неї. Знать — не забувають про тих, що в ній лежать...

Тишина, така тишина, що в ній чуєш стукіт твого серця, така тишина, що ти певний, що мусить якийсь голос одізнатися, щоби при рода мертвою не видавалася...

Зі сходу подув легенький вітерець. Зашамотів очерет. Задрожала вода Стрипи й постали малесенькі хвилі. Імлою сповилась могила. Перестали мерехкотіти зорі, зупинився місяць...

Поволи отворилась могила... І почали з неї виходити самі молоді, самі гарні молодці... Зі здивуванням розглядалися довкола...

Що це? Коли клалися у цю могилу, була сіра осінь, а тепер?...

Зеленіють поля, віє теплий вітерець. Так довго спали?.. І почали згадувати: їх ряди по цей бік ріки — по той бік — хто був по той

бік?... Ах згадали! Так що це? Не чути гармат, ні крісів...

І всі звертаються до того, що поволи, повагом, останній вийшов із могили... А він також кинув оком по полях і його лице мов зраділо від якоїсь таємної радості. Спокійно кинув у громаду одно слово: Збірка!

Заметушилася громада, стаючи в ряд. Леготом понеслося над Золоту Липу: Збірка! Вітром засвістало над Дністер: Збірка! Бурею загреміло по карпатських дебрах: Збірка! Степовим буйним вихром загуділо над Дніпро: Збірка!

Замерехкотіли зорі до місяця. За шуміли дністрянські лози. Заговорили столітні смереки... Засклекотіло по цілій Україні, і над Сяном, і над Доном, і в Карпатах, і на Кавказі...

Збірка, збірка, збірка!!!

І дивні дива почали творитися в ясну маєву ніч... На зазів із подільських ланів почали отворитись могили. І над Дністром, і в Карпатах, і над Дніпром, ген усюди, де тільки зложили колись до неї того, що мав на шапці рідну відзнаку, що мав мазепинку, а в серці віру. А з них почали вихо-

ПРИЙДЕШНЄ

Мене не буде... Багато літ мине,
Земля не згине, рід не переведеться,
Лиш почорніє троти вся вселенна

І в Україні

Смугляві правнуки від правнуків минулих
Будуть співати пісні над Дніпром
В нових словах з старої мови,
Багатої, як рід наш і підсоння.
А ми до них в старих словах,
Від наших днів далеких, проминулих
Беззвучно говорити будем
Із наших книг —
Іх спадщини скарбів.

М. І. Мандрика

дити самі молоді, самі гарні... І всі спішили на безмежні подільські лани, над тихо, ліниво пливучу Стрипу. І з під Галича, із Карпат, і з над Сяну, і з над Дону, Дніпра, Бога і з Кавказу...

Спішили то роями, то одинцем, то полками цілими. Спішили всі.

Ослаб гураган, злагідніла буря, притих вітер, занімів легіт. Тиша настала...

Все заніміло, все заслуhalося...

Уставилися ряди. — в їх тисячі. Все заніміло — бо це мертві звіти складали...

І запитав старшина першого: З чим приходиш, Товаришу?

А він відповів: Приходжу з Карпат. На найвищому шпилі наш стяг повіває!

І запитав другого: А з чим Ти з'явився, Товаришу?

А той сказав: Я з над Дону прибув на збірку. Над водами Дону,

Дніпра й Бога наш прапор має...

І запитав третього: А що Ти скажеш, Брате?

— Я спішу з над Сяну. На землях Володимирка наш стяг пишеться!

— Чи маєш що нового, Товаришу? — звернувся до четвертого.

— Мене буря пригнала з Кавказу. На його верхах наш прапор із вітром грається!

Перестали мерехтіти зорі. Німо стояли ряди. Тихо плили води Стрипи...

Ціла природа заслуhalася — у стрілецький, січковий звіт...

Дмитро Вітовський

Микола Угрин-Безгрішний. — Нарис історії "Українських Січових Стрільців". Перша частина. Рогатин-Львів-Київ, Видавництво "Журавлі" 1923, ч. I., стор. 7-10. Дано для використання: Бібліотека-Архів д-ра Ол. Соколишина в ЗДА.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІРМА
достави опалової оливи
A L A S K A FUEL LTD.
Управитель — СТ. ГУЛА

2415 St. Clair Ave. W. — Toronto

Tel.: RO 6-3040.

НІЧНА ДОСТАВА: RO 7-2240

- 24-ГОДИННА ОБСЛУГА
- АВТОМАТИЧНА ДОСТАВА
- БЕЗПЛАТНЕ ЧИЩЕННЯ І ВИКЛИК
- У НАГЛИХ ВИПАДКАХ

ГАРАЖ І БЕНЗИНОВА СТАНЦІЯ

Доставляємо оливу відомої
фірми В/А

**УКРАЇНСЬКЕ
ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ
ВАСИЛЯ ЗАЛІЩУКА**

- Просторі приміщення ● модерне охолодження і провітрювання ● Місце на паркування

- Каплиця на 200 сидінь.

665-669 Spadina Ave.
(near Bloor St.), TORONTO

WA 2-2101

**ПЕРЕРІВКИ • НАПРАВИ
• ПЕРЕХОВАННЯ •**

ХУТЕР

У

КУШНІРСЬКІЙ КРАМНИЦІ

**JOSEPH J. RAJCA
FURS**

921 College St. — LE 4-5545

(at Dovercourt)

TORONTO, ONT.

ХУТРА НА ЗАМОВЛЕННЯ

з різного роду шкірок.

Повна гарантія.

МИКОЛА ПОНЕДІЛОК

ЗУСТРІЧ З ШЕВЧЕНКОМ У ВІННІПЕГУ

(Фейлетон)

Не дивуйтеся, чому я, як ступив на землю вінніпегську, став озиратися... Я чомусь був переконаний, що просто з аеродрому побачу площу, де на мармуровому підвищенні зібрано до купи наші серця, всі наші думи і нашу совість — і рвесь цей скарб переллято в бронзу й поставлено, як ясний знак на віки-вічні.

Тому я озираюся... Де? Де ж те дороге усім нам місце, до якого хочеться тихенько підійти і, як билина жита, схилитися... й до каменя, що в землю вже вгрузає, устами притулитися.

Де воно?

Я біжу... Мені так легко бігти, мене неначе якась невидим велика сила несе до бажаної цілі...

Пам'ятник Тарасові Шевченкові в Вінніпегу

Проминув дві вулиці... Ще одну і ще багато... А площі ще не видно... А тут же нетерпиться.

Поспішаю так і розмірковую собі: "Як будуть на площі люди — то я, як личить статечній людині, лише в пошані низенько зігнуся... А як, дай Боже, нікого там не буде, я, думаю собі, кину всяку мужність аж під ноги — і розплачуся... І тоді не лише зігнуся, а й всім обличчям і долонями до нього доторкнуся.

Отож пляную так собі... Коли... біля будинку, бачу, стоїть кремезний молодчина років так під двадцять. Чорнявий такий, брови темні, очі темні, а чуб мов би смолою перейнявся. Ну, чистий тобі неаполітанець. Оце, думаю, і тут італійців Бог примостив.

Соррі, — кажу до нього, тобто, зачіпаю його щоб зав'язати з ним розмову.

А він на мене — кліп-кліп — і

вдивляється у мене, мов би це не я, а якесь страхіття чи дивовижа.

Я ні в цих ні в тих — переступаю з ноги на ногу й не знаю, як з такого немилого становища вискочити. Ото вплип, — лаю в думках себе. Цей чорнявий, видно, моєї англійської мови не розуміє, а по-італійському, окрім декількох слів із "Мадам Батерфляй", я нічого не второпаю.

— Містер, — кажу — італієно? Віва Італія! — Він на мій такий патріотичний заклик так розреготався, що я аж побілів. Я збирався вже ногами накивати, як він рідною, чистою українською мовою — "Куди тікаєте?" — зупинив мене.

Чи це мені вчулося?

— Ви... — через силу вимовляю.

— Ви...

Я, — вже зовсім дружньо, й лагідно всміхається чорнявий. — Я українець. А як ви думали? Але

БЕЗПЛАТНІ ПОРАДИ
при влаштуванні весіль,
хрестин, забав, бенкетів,
прийняти і т. п.
дасть Вам

ТОМА ГУМЕНЮК

В справі міцних напитків
звертайтеся до нього
з повним довір'ям.

УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ
ФАРБ І ТАПЕТ

HYGRADE PAINT
WALLPAPER CO.

Власник В. КОСАР
23 St. John's Rd. — Toronto
Tel.: RO 7-0464
— Дуже приступні ціни —

ЗОВСІМ
БЕЗПЛАТНЕ
річне чищення печей і обслуга
Купуйте **ОЛИВУ**
ОПАЛОВУ
в українській фірмі
ALBERTA FUEL LTD.
278 BATHURST ST. — TORONTO, ONT.
Телефон: EM 2-3224
Для нових клієнтів безплатне забезпечення на частини в сумі \$13.95

МЕБЛІ — ТІ-ВІ РАДІО
Найкращі меблі, холодильники,
електричні кухні, відкюрювачі,
радіа телевізори і т. п., на най-
догідніших умовах закупу
одержите в нашій крамниці
ALPHA FURNITURE
Co. Limited
735 QUEEN ST. W. — EM 3-9637
TORONTO, ONT.

ж ви і кумедний! — і бере мене за руку. — Смішний ви. “Соррі”, “Віра Італія”... А як ви смішно виглядали, а очі як у вас тоді посоловіли!

— А як ви знали, що я також українець?

— Як? А газету під рукою яку

несете? “Новий Шлях”. Бачу наш іде, і наше читає. А ви так чимчикуєте собі по вулиці... А як ви по-англійськи смішно цвенькаєте. Тріснути від сміху можна.

Я вслухуюсь в його мову. Вона така барвиста, м’ягенька, вільна — і вона в нього пливе з грудей

Т. Шевченко — Автопортрет

Папір, сепія (16,2 x 13), Оренбург, не пізніше 29. XII. 1849.

так легко, грайливо, з таким полтавським степовим корінням. Не було сумніву — я зустрів земляка — подумайте! — гора з горою не сходиться, а галушник з галушником аж у Вінніпегу може на вулиці зустрітися.

А як ще я перед ним оскандалився! До нього по-італійському торохтів.

— От не ждав, не сподівався, — кажу. — Я спантеличився. Я капитулюю. Звідки ви родом?

— А вгадайте?

— З Полтави, — кажу.

— Ні.

— Із Сорочинців.

— І зовсім ні. Я родився в Едмонтоні.

— Матінко моя рідна! Сили небесні! Я оторопів.

— О, стараюся собою оволодіти, ви з того... як його... О, вибачте мені щось в горлі пересихає... Ви з Едмонтону... То мабуть ваші татусь-мамуся з Полтавщини? Яке це щастя!

— Ні, — спокійно заперечує, — мій тато родився в Мотреалі, а мама звідси, з Вінніпегу.

Я не вірю своїм вухам. Як це може статися? Як він зумів ово-

лодіти мовою, коли ні він, ні тато-мама не ходили нашими долами і горами, не дихали нашими просторами.

— То ви, — кажу, — всі з королівської Канади. І в вас анікогісінько з України немає.

— Як, — скрикнув він, — як нема! Що ви нас ображаєте! А дідо наш то звідки?! Він з Волині.

Я дивлюся на нього і мені затуманюються сльозою очі. В мене в душі зараз зібралася і гордість, і пошана, і любов, і все хороше й дороге, якого не можна висловити словом — все з'єдналося в один клубок і підкотилося під горло...

Я не можу говорити...

— Де пам'ятник Шевченкові? — тільки й спитав його.

— Ідіть прямо. Три хвилини ходу. Як хочете, я вас проведу. Ви дуже чимсь схвилювані! У вас велике горе?

— Ні, кажу, — не горе — велика радість. І від радості схвилюваний.

— Жартуєте?

— Ні, — кажу, — без жартів. Схвилюваний без кінця і без міри.

— Е, не так. Я мабуть вас чимось образив. То простіть мені. Я, здається, не так, як треба, висловився...

Ми обоє зближаємося до площі. Стоїмо перед пам'ятником... І я, як у похміллі, думаю: "О, коли б так скрізь висловлювалися! — У Нью Йорку, у Детройті, у Чикаго — і нехай так висловлюються люди навіки вічні в Києві"...

Дай, Боже.

Найкращий продукт для
українського громадянства

дає

УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ

"БУДУЧНІСТЬ"

"THE FUTURE BAKERY"

735 Queen St. W., Tel.: 368-4235

TORONTO, ONT.

ПАВИЧ

п о р у ч а є

найкращі м'ясні вироби

809 Queen St. W. — Ph.: EM 4-0658

2286 Bloor St. W. — RO 9-9744

TORONTO, ONT.

ЖМУТОК СПОГАДІВ ПРО О. СТЕПАНІВНУ-ДАШКЕВИЧ

Олена Степанів-Дашкевич

Так часто і так неждано відходять від нас назавжди наші близькі, друзі і знайомі, а при кожній вістці, що немає когось між живими з них, наше серце наповняється мимоволі сумом. Влітку вразила мене дуже вістка з Рідного Краю, що Олени Степанів-Дашкевич не стало між живими. Невимовно жалко було погодитися з вісткою, що та, вічно ділова, рухлива, повна енергії і молодечого пориву жінка не живе.

Хочу кинути маленький жмуток спогадів про її дитячі літа, про її працю після першої світової війни. Про її воєнні подвиги в нас вже писали багато і їх торкатися не буду. Олена Степанів уродилася 7 грудня 1892 р. в Вишнівчику біля Львова, походила зі старого священичого роду. Її бать-

ко, о. Іван Степанів був довгі роки парохом села Заболотці біля Бродів. Мати Мінодора з Кунцевичів жінка ніжна, добра, яку продовж усього життя пані Олена дуже любила і цінила. Малою дівчинкою, я виростала в домі мого дідуся і бабусі в Суховолі біля Бродів. Там я часто зустрічалася із іменем Олени Степанів, бо мій дідусь о. Михайло Олексинин, парох Суховолі, був її хресним батьком і приятелював з родиною Степанових. Також моя покійна мати часто розказувала мені про спільні гри і забави з Галею Степанів. Мати розказувала: "Коли приїздила до нас Галя, то ми діти всі нею дуже тішились, бо тоді добре йшла забава. Вона ніколи не любила бавитися ляльками, ані сидіти в хаті. Вона збирала нас на просторі легаду й ми обов'язково мусіли бавитися з нею війни, в якій Галя була нашим старшиною, хоч я з моїм братом Ярославом були старші, а молодші наші сестри зовсім підпадали під її волю і накази. До такої "війни" звичайно вдягалась Галя в одяг мого брата, щоб подобати на справжнього мужчину. Часто від цього "мужчини-старшини" ми ховалися аж на дзвінницю, але це були наші улюблені забави, на які ми ждали аж до другого її приїзду, або повторяли нашу "війну", коли поїхали з нашими батьками до Галі в гості."

Швидко та безжурно проминули дитячі літа й Оля Степанів почала ходити у Львові до школи, яку й закінчила там іспитом зрілості в державній семінарії. Весь час продовж шкільних літ

брала лекції руханки, яку вона дуже любила; була теж членкою таємного Пласту і брала в нім таємну участь, як також і в різних прогулянках поза місто.

Члени таємного Пласту включились опісля до стрілецької організації при Січі, бо до УСС дівчат не приймали у Львові. Олена Степанів, як чотова, стала провадити гурток дівчат при Січі, яких було понад 30. В тім же році 1913 бачимо її відважну і смілу в стрілецькому однострою на балі у Львові, де збирала разом з проф. Іваном Чмолою гроші на військову організацію. Після цього її прилюдного виступу посипалися листи до її батьків про шалений крок їхньої доньки. Коли Олена зголосилася до транспорту, що від'їздив зі стрільцями зі Львова до Стрия, то командант Вітовський з уваги на її красу не хотів прийняти до УСС. Вона аж окружною дорогою дісталася туди, коли УСС-и були вже на Закарпатті.

В стрілецькій сотні загаль стрілецтва відносився до неї завжди з належною пошаною. Дуже швидко одержала вона ступень хорунжого і срібну медаль за хоробрість. Не даром у її честь наріс створив пісню:

“Там до наступу, до бою
Ішла Степанівна.
Не знайдеться в Європі
Дівчина їй рівна.
Іде сміло в руках зброя,
Панна, як лелія,
Ідім вперед, стрільці мої,
На вас — вся надія...” і т.д.

Коли попала в ворожий полон під Лісовичами, опинилась аж у далекому Туркестані, в Ташкенті, і з цього часу написала свій спогад. Після вибуху російської революції в 1917 р., завдяки Червоному Хрестові в Петрограді,

переїхала через Фінляндію і Швецію до Німеччини. Під час її подорожі через Фінляндію і Швецію викликала велике зацікавлення серед жіноцтва обох країв, зокрема жіноцтва Фінляндії, яке завзято боролось з тим же ворогом свого краю. Вони вислали спеціальних своїх жінок кореспонденток, щоб її фотографувати та відбули з нею ряд нарад про Україну. Опісля в їхніх журналах появилися численні світлина Олени Степанівни — жінки борця за Україну.

В 1919 р. Олена Степанівна у Відні, де і закінчила університет докторатом в 1921 р. Докторат одержала за працю “Розподіл і розвиток суспільства в старій Русі до половини XIII ст.”.

В 1920 р. — 14 липня — Олена одружилась у церкві св. Варвари з д-ром Романом Дашкевичем. Від 1921-35 учительювала в гімназії Сестер Василіянок у Львові.

Олену Степанів я бачила вперше, коли вона в переїзді через Тернопіль в однострою УСС вбігла до нашого дому на 5 хвилин і моя мати сердечно вітала її, а вона мене, малу дівчинку, взяла на руки і сильно поцілувала, але в яким це році було, не можу собі в пам'яті відтворити.

Аж у 1923 р. я зустріла її у Львові, коли вона була мою учителькою географії в гімназії Сестер Василіянок. Хто з тодішніх учениць собі її не пригадує? Звичайно ходила рдягнена взимку в береті і хутряній курточці, з завжди рішучим, милим личком і погідними синіми очима, якими вміла дивитись на нас малих дівчаток, як вчителька і як мати. На годинах навчання її енергія проявлялась у кожному русі й ми не могли подумати про якісь найменші пустощі.

Її виклади з географії були ясні, завжди з показом на карті, наші лекції ми вчилися з нею на годинах.

Вона визначалась, як рідко вчителі в наших часах, винятковою справедливістю. Це був характер прямолінійний, без найменшої облуди. Всі учениці за те її любили і шанували. Тоді у Львові належала вона до різних товариств, а коли її польська шкільна кураторія звільнила з учительської посади, вона стала працювати в Ревізійному Союзі Українських Кооператив референткою організаційного відділу. За совєтів і німців працювала вчителькою в середніх школах, опісля в Києві в Інституті Академії Наук УРСР. В 1946 р., арештовану у Львові, її вивезли з сином до Воркути над Білим морем, де перебувала шість і пів року — до смерті Сталіна — й повернулася до Львова у червні 1956 р., але сов. власть учителювати їй більше не дала змоги. Жила з малої старечої пенсії. — Померла 11 липня 1963 р. у Львові, похоронена там же на Личаківському кладовищі. Продовж її з тяжкої хвороби опікувався матір'ю син Ярослав, який, як міг, старався її лікувати, хоч знав, що не зможе в такій страшній хворобі нічим допомогти своїй матері.

Останній раз коли я бачила паню Олену, було це у Львові під великим театром, де ми йшли з моєю покійною матір'ю на оперу. Оповідала нам весь час про сина, який мав тоді 7-8 років. Коли моя мати запиталася, як він називається, то він виспівав всі свої імена, а мав їх аж три: Ярослав, Ананій, Іван. Ще сьогодні пригадую собі, як дуже щиро вона прощалась із нами, зокрема з моєю матір'ю — подругою дитячих літ

— і як щиро її цілувала. Мені аж дивно було, що в моєї колишньої пані вчительки з гімназії, і колишнього рояка стільки серця. А серця було в неї справді багато та, на жаль, кого це серце любило, мусіла з ним на вік розстатися. Це був проф. Іван Чмола, з яким неждано через якусь малу дрібницю розійшлася перед вінчанням.

Її улюблений брат Ананій згинув під час польсько-української війни в Журавні. Його тлінні останки спровадили до Заболотець, де на краю цвинтаря виднів високий хрест, над яким похилились дві плакучі берізки; це Олена посадила їх незабутньому братові. Там часто можна було бачити поstatt старенької їх матері, що втратила була зовсім зір з плачу за сином одинаком, а опісля передчасно пішла за ним.

Ця погна посвяти для своєї батьківщини жінка завжди тяжко працювала, написала около 75 наукових праць, які не всі ще появилися друком.

Немає вже між живими борця за кращу долю України — славної Олени Степанівни.

Лідія Лугова

● В морях живе велике число різнородних риб між ними є також "риба-меч" що на передній частині голови має довгий меч, яким проколює інших риб, якими вона живиться. Цікавим однак є, що риби ці народжуються без жадних ознак згаданого меча, а виростає він опісля.

● Головним засобом теперішньої комунікації є автомобіль, який порушується бензиною, а переведені досліді вияснюють, що 93 відсотки зужитої бензини розтрачуються на огріття моторів та виділювані ними гази, а лише 7 відсотків зуживається на енергію для обороту автомобільних коліс.

Через ощадність — до добробуту!

**ЩАДИТЬ І ПОЗИЧАЄ В СВОЇЙ РІДНИЙ УСТАНОВІ,
ЯКОЮ Є**

УКРАЇНСЬКА КРЕДИТОВА СПІЛКА

в Торонті

UKRAINIAN TORONTO CREDIT UNION LTD.

**297 College St.
105 A Edwin Ave.**

**Tel.: WA 2-1402
Tel.: LE 2-3646**

Сидять з ліва: Юліян Темник — управитель, д-р Іван Василенко — секретар, Василь Ситник — голова, Степанія Савчук — заст. голови, Михайло Загребельний — член.

Стоять (середній ряд): Теодор Хахула — голова Кред. Комітету, Марія Самчій, Ольга Гринцишин, Оксана Верига — касирки, Тома Гуменюк — член Кред. Комітету.

Верхній ряд: Євген Волянський — член Кред. Комітету, Яків Маслівець — бухгалтер, Всеволод Пінковський, Михайло Селешко, Іван Проців — члени Контрольної Комісії, Онуфрій Максимів — скарбник.

Відсутня: Марія Левицька — касирка.

ГОДИНИ УРЯДУВАННЯ:

**297 Каледж Стр. — щодня від 10-9 год. увеч.; в середу від 10-6 год. увеч.
Субота від 10-12 пол.**

105 А Едвін Евеню — п'ятниця від 7 до 9 год. увеч.

ОСИП ЮРКЕВИЧ колишній пор. УСС

ПЕРША РОБІТНИЧА СОТНЯ УСС

Була і така. Я був її командантом.

При кадрі УСС-ів у Станиславіві в половині квітня, 1919 року, діловим старшиною був бл. п. поручник Євген Ясеницький (згинув у Кожухові 1920 р.) В тому місці і того ж 1919 року, одного по полудня каже він до мене: "Щось нового маю для вас" і приємна усмішка залила його лице. "Певно вже на фронт маю відійти" — відповідаю. "Не так дуже на фронт — каже він — але Начальна команда зараз потребує технічної сотні копати шанці, затягати дроти і інші роботи. Сотня вже заготовлена і я конче потребую двох-трьох старшин вислати з нею". "З такою сотнею не йду під фронт — відповідаю — бо це те саме що і на фронт — як і за Австрії були всякі "арбайтс-абтайлунги". Та його поважного ділового наставлення я таки не годен був відпекатися і прийшлося перебрати сотню. За дві години сотня вже від'їхала під Львів із 120 стрільцями стану. Ще двох хорунжих — чотових командантів обіцяв мені дістати, але їх таки я не дістав у кадрі. "Начальна команда призначить вам" — так збув мене, даючи мені печатку: Перша робітнича сотня УСС.

Зараз в другій половині квітня 1919 року вигрузились ми на станції Бібрка-Глібовичі під Львовом. Було тоді на станції кількох старшин з Начальної Команди й очікували начального команданта генерала Омеляновича Павленка, який мав приїхати з оглядин фронту на відтинку Старого села. Перший раз побачив я нашого ге-

нерала і признаюся, ніколи я не пізнав би його, коли б не був почот його старшин. Генерал був без всяких відзнак і в звичайній "гімнастборці". Така глибока його демократичність була для мене незрозуміла. Я таки не звик бачити старшину високого ступеня таким, як я тоді його бачив. В тому часі вже заводили відзнаки УГА, але ще багато наших старшин носили старі австрійські. На станції я дістав наказ заквартирувати сотню в поблизькیم селі Глібовичі. Моя команда групи "Старе Село" була тоді в Бібрі, всього кілька кілометрів від Глібович. Зараз я домагався дістати двох чотових командантів і рахункового. Зразу обіцяли, але таки не призначили, бо не було кого. Не було іншої ради, як зпоміж підстаршин сотні вибрати чотових командантів, рахункового і справника.

Жалію, що не пам'ятаю їх імен, але справді ті старі десятники (цугсфірери) австрійської армії, як чотові команданти і справник, вив'язувалися зі своїх завдань якнайкраще. Рахунковий, хоч і мав кілька клас гімназійних (так казав), то все ж мав децю і в не порядку, бо не мав жадної підготовки щодо сотенної канцелярії. Але це все виправив уже на східній Україні ліквідаційний старшина 7-мої львівської бригади І. Беда, до якої я був придільний вже в так званій чортківській офензиві. Ще б замітити, що стрільці моєї робітничої сотні не були поборового віку; вони були старші вояки до 45 років або й більше. Старший десятник в мене чотовий командант був австрійський півні-

валід. Ранений в голову, не відчував добре на одно око, але Україні служити зголосився добровольцем ще й за винагородою старшого десятника. На квартирі, де я примістився, в залізнодорожного урядовця була молода панянка — його дочка. А що в службових справах до мене заходили ці мої воляки, вона жартувала з “моєго війська”. В Гліборичах ми квартирували всього яких 10 до 12 днів, і за той час я мало-що не залюбився в тій дівчині, що своїм сердечним сміхом з моєго старого війська почувалась так, неначе би ціла наша молода Україна до неї належала. В тих днях сотня вправляла тільки легку руханку, бо зброї ми не мали. Інтендантура Начальної команди ривінувала це “моє військо” в кращу обуву, одяг і в саперський виряд. Дещо ми привезли зі Станиславова. Я мав змогу закупити собі потрібні речі.

Нашим геральдистам буде цікаве, що Інтендатура на своїй печатці мала льва, що спинався на прарий бік скали, а не тризуб. Хоч на шапці кожний стрілець носив тризуб.

Сотню приділили до другої Ко-

ломийської бригади і в постою я зголосив її отаманові Ф. Тінклеві. Сотня заквартирувалась в селі Зубра, а я примістився по середині села на польській “проборстві”. Це довге село під Львовом тягнеться з півночі на південь; тоді було знане з того, що його мішане населення виховувало в себе дітей “неправого ложа” зі Львова і на цьому мало добрий заробіток. Сотню я водив до роботи тільки рночі на фронт під Козельники, де поглиблювали окопи і затидали дротяні засіки. На цьому відтинку позиційні бої були дуже гострі. Постійно лунала крісова і гарматня пальба. Одного дня на цьому фронті я зустрів старшину гарматного полку поручника І. Кропельницького. Так доля захотіла, що ми разом виїхали з рідних земель по наших визвольних змаганнях і в прибраній країні ще живемо.

Ще в Станиславові я таки не помилявся, коли казав поручникові Ясеницькому, що волів би з полевою сотнею бути на фронті. Тут у Зубрі я мало не попав у польський полон і то таки на “проборстві”. А

Український гараж С. ДРОЗДА
KALYNA MOTORS
COLLISION - CORTESY CARS
 159 DELAWARE AVE. — TORONTO ONT.
 Tel.: LE 6-7800 & LE 6-8085
 У потреби 24-годинна обслуга
 БЕНЗИНОВА СТАНЦІЯ — НАПРАВИ

ДАРУНКИ ДО ХАТИ - ДАРУНКИ
НА ВИСИЛКУ РІДНИМ
 набудете в укр. імпортовій фірмі
FIRCHUK'S FABRICS
 670 Queen St. W. — Tel.: EM 4-5036
 TORONTO, ONT.
 Матеріяли — Сорочки — Хустки —
 Найкращі солінгенівські бритви —
 Діаманти до різання скла.

MERY'S FLOWER SHOP
 492 Queen St. W., Toronto — Ph.: EM 8-9055
 Українська Крамниця Квітів
 ДАРІЯ БОДНАРУК
 В НОВОМУ ПРИМІЩЕННІ
 Квіти вазонові і тяті на всі нагоди.
 Спеціальність: весільні букети.
 БЗПЛАТНА ДОСТАВА

P. K. PHILIP'S PLUMBING
 Направа — Зміни — Випадкова
 направа — Чищення задніх рур
 3 Ellsworth Ave. — Toronto, Ont.
 Phone: LE 3-5292
 Власник — П. КОРЕЦЬКИЙ

ROYCE RADIO
& FURNITURE CO.
 1529 Dupont St. — Toronto — Tel.: LE 5-0175
 Власники:
Пелагія і Лев Дотти

це коло другої години вночі я прийшов з сотнею з окопів і добре заснув. Ранком мій чура, старий поляк, вбіг у мою кімнату з криком, що поляки вже в селі. Як скоро міг, я зібрався і вибіг з “проборства”. В північній — горішній частині села є нових синіх мундурах наступає польське військо, а серединою відступають, відстрілюючись, поодинокі стрільці, останки фронтової лінії. Прибігаю до свого малого обозу — нема нікого, виїхали ще в час, каже дижурний. Поляки вже на проборстві стріляють за нами, до тої стрілянини долучився ще польський літак, літаючи досить низько вздовж села, там і назад, сипав кулями по дорозі. В другій половині села в болоті застрягла наша польова кухня не з моєї сотні. Всякі спроби її витягнути не вдавались, бо це заглянувши літак і обстріляв її. Тут коло мене навинулись два наші стрільці зі скорострілом. Я зараз вхопив скоростріл і поставив його на плечі стрільця для скорого обстрілу літака, й пустив у нього одну серію набоїв, коли наближався до нас з півночі. Я був певний, що таки його спущу, якщо налітав би на нас з південної сторони села. Але літак вже не завертав, а піднявся високо і відлетів в сторону Львова і вже більше нас не обстрілював. Кухні таки не вдалось витягнути, бо в селі польське військо вже було досить близько. Я з останніми частинами нашого фронту відступив до сусіднього села Журавки. Це була неділя, а радше — наш Великдень 1919 року і то разом українсько-польський. В протинаступ пішла сотня поручника Голинського і польський наступ стримали. Про цей бій у Зубрі є багато в споминах Василя Бояринича “Кривавий шлях”. (Видання Ук-

раїнської бібліотеки у Львові ч. 41 з 1936 року). На стороні 105 і 106 автор слушно зауважує, що Зубру і Козельники можливо було відбити, якщо б гуцульський курінь Голинського в силі яких 900 рекрутів занадто обережно не йшов у протинаступ. Ми вже були в Журавці з останками фронтових частин, коли курінь рушив в протинаступ. В Журавці станула до збірки моєї робітничої сотні ледве чи половина. Решта ще перед несподіваним польським наступом — розійшлась додому, на свята — і то не лиш з моєї сотні, а й з інших фронтових частин. Взяли собі відпустку ті, що не хотіли без жадного дозволу. (Та таке трапляється в кожній армії навіть і в краще дисциплінованій, як була ще тоді Галицька Армія).

В моїй робітничій сотні всього половина залишилась. Кільканадцять таки повернуло назад в свої ряди, і від тоді постійно я мав звиш 70 стрільців стану. Який то був Великдень у тому році в Журавці з недосвяченими пасками, з перестрашеним жіноцтвом, не хочу казати. Зрештою, коли в нас був Великдень великим днем? На праго від Журавки є село Кротошин. В тім селі я дістав наказ своєю сотнею копати стрілецькі рови, гнізда для скорострілів зі сполучними ровами. Ту роботу можливо було робити і вдень і вночі. А з обозом квартирували ми в Милятичах, на південь від Кротошина і я ще далше був до розпорядимости 2-ої Коломийської бригади. В Милятичах стояла батарея далекосяглих гармат наддніпрянців (армії УНР). Вони могли обстрілювати ще Львів (що й робили), бо того Великодня відсунули нас поляки задалеко. Начальна Команда знаходилась ще в Ходорові. В Милятичах я за-

мешкав в українській родині Левових. В них раз на обіді пізнав я надзвичайно здібного старшину гарматчика сотника Вовсідку. То він був спричинив своєю батареєю великий вибух муніципалітету у Львові на Чернівецькому дворі в березні того ж 1919 року. (Він загинув у березні 1920 р. в Україні з руки большевицького комісара Табушкарілі, але стрільці зараз же помстили його смерть).

З кінцем квітня, 1919 року, на фронті під Львовом поляки те й робили, що вишукували наші слабші місця, в тому використали навіть нашу глибоко-релігійну вдачу — тим спільним Великоднем, та видавали нам нашу землю своїми більшими і меншими наступами. А вже в травні того року, скріпившись з Франції у зброю по самі зуби армією Галера (польський дідич з наших земель), почали свою загальну офензиву. Зразу ми латали фронт, як було можливо, але таки було тяжко протиставитись надорові такої озброєної машини. Мою робітничу сотню перенесли до Шоломиї, всього лиш на один день. Поляки натискали далше. Довго не побув я з сотнею ані в Підгородичу ані в Романові. (Це велике й свідоме наше село дало більш як сотню війська нашій армії). В Бібрці був я заледве два дні. А ще недавно в недалеких Глібовичах, коли була ще позиційна війна, то мені з "моїм військом" було і романтично. Та панянка з Глібович мені на прощання всього головного кивнула, тримаючи в руках якусь нашу кольорову вишивку. Ах ті наші вишивані хрестики і ті наші терпеливі хрестики!!! І зі "своїм військом", з тою робітничою сотнею, прийшлося було день-у-день відступати нашими селами на схід.

На відтинку нашого другого корпусу УГА, в якого розпорядимість була включена моя робітнича сотня, відступ ішов регулярно після плянів команди. День-у-день був наказ, які займати позиції, що їх моя сотня й інші саперські частини в час готовили. Чи не диво? Галицька Армія завжди мусіла займати старі російські позиції, яких тут, на наших землях, було повно ще з першої світової війни. Так нас Польша заганяла на схід. В околицях Нараєва над Золотою липою від польського гону не було стриму. В Бережанах на Адамівці квартирував я з сотнею не цілих два дні. Витискали нас поляки на Потутори і на Підгайці. Наш стрілець в позиційній війні відпорний і неуступчивий. Поляки, щоб скріпитись, намовили проти нас румунів і вони в тому часі захопили наші землі аж по Дністер і тим повністю заламали наш протипольський фронт з півдня. Опір на два фронти був трудний. Наш пропагандивний відділ для піддержки духу розставив по головних шляхах, котрими відступали наші помучені, відділи, великі полотняні транспаранти з написом Тараса: "Любіть свою Україну — любіть її во время люте."

Я тримав контакт з сотником другого корпусу — Гузарем, який давав мені накази. В Чорткові під таким транспарантом розмовляли ми: "Ситуація дуже кепська — можливо що і безнадійна".

Ще поза Чортків був я коротко зі своєю сотнею в таких місцевостях: Копичинці, Гадинківці, Колиндяни, Залісся. Не пам'ятаю назви села, де по середині пливе ріка Серет і де на західній боці на горбах моя сотня мала поглибити старі російські позиції. Я мав польовий телефон (япон-

ського виробу) і мої робітники мали так звані раки до затягання дротів по телеграфічних стовпах. Ми працювали на дві зміни — день і ніч. Але вже рано я біг на гору з наказом залишити всяку роботу: наші пішли вперед. Ми мали наказ перейти до Ягольниці. Це було 8 червня, 1919 року і того дня почалась наша славна офензива знана в нашій історії як Чортківська або генерала Грекова. Тут в Ягольниці згинув мій воєнний товариш з італійського фронту поручник Клим Утриско (з 80 полку піхоти). Ще і до сьогодні заховалась в мене його польова карточка з над Піяви в Італії.

Моя робітничка сотня, це старе моє військо, наче відмолодло в тій офензиві. Робота кипіла в руках.

У тих сторонах пливе річка Дупа. Котрийсь з моїх вояків сказав тоді: "Аж на Дупі дістали поляки по д..." Ми не могли так скоро маршувати, як поляки втікали з наших земель. Тією офензивою було таке велике захоплення, що зі здобуттям кожного села наша армія більшала. Ми перемаршували через Бучач, Струсів, Микулинці і попали до Бережан знова на ті самі квартири на Адамівці. В Бережанах на станції поляки залишили багато муніципальних вагонів — та що з того, вона була французька і до наших крісів австрійського виробу не надаралась. Цікавий був характер нашої офензивы: як бити, то бити. А тут не було чим. Наша оборона була свята і справедлива — бо поляки спричинили ту війну і тим то запал фронтових частин був оправданий.

Затривожені нашою офензивою поляки стягнули зі свого польовицького фронту резервові пол

ки, скріпили позиції проти Галицької Армії.

В Бережанах я зголосив своє бажання передати робітничу сотню кому іншому. У мене в сотні була порядна бричка і пару добрих коней (з польського фільварку) і мій чура, старий вояк, згодився завезти мене до Золочева, який вже тоді був звільнений від польської окупації. Я вважав у своїх рідних сторонах бути більше потрібним на фронті, де можу мати, як не сотню, то бодай добрий загін. Я доїхав з Бережан лише до Нараєва. А там вже відворот. Поляки перевітрили, що наші сили не мають потрібної муніції і не було в змозі вигнати їх за Сян, почали знову відсувати нашу армію назад до Збруча. Команду моєї робітничої сотні перебрав поручник, старший віком за мене, який був з жінкою. (Назвища не пам'ятаю). Команда 2-го Галицького корпусу призначила мене до 7-ої Львівської бригади і я дістав наказ зголоситись в Тереховлі в станційній команді. Командант міста Тереховля — поручник — мав таке саме назвище, як і моє. Тому пам'ятаю, але ми не є посвоячені і за то ми собі поговорили. В тім місті я бачив руїни нашого княжого тереховельського замку. І згадка про старі часи того замку піддала думку: Було забагато в нас "князиків" і тому були і сварки і один одному очі виколював. (Чи припадком подібні політичні "здібності" не існують в нас і до сьогодні). З Тереховлі я мав зголоситись в Дарахові в команді 14-го Стрілецького полку в сотника Рибачевського. Як команданта сотні мене приділили до першого куреня в другій сотні, якої командант, поручник Глібовицький, відходив на інше призначення. Сотня займала позиції над рікою Стрипою;

де зараз почерез ріку в містечку Золотники були поляки. Ті околиці, звані "Пантелихою", були куснем нашого степу. Тоді, в 1919 році, було там так багато хрущів, що де лиш яка верба була, то чисті її об'їли.

В першій половині липня нас стягнули з фронту і цілу сьому бригаду, себто 13 і 14 полки, гарматний полк, і наш штаб завагували на станції в Теревовлі.

Стало відомо, що відходимо на Східню Україну, за Збруч. "Зажирилися галичанки та на тую зміну" — співали стрільці по вагонах. а тоді і я згадав за ту панянку з Гліборич, що так широко вміла сміятись з мого "старого війська". У мене вже була тепер сотня загартована в боях і чотирими командантами мав я трьох хорунжих...

D. STOKAL B.A.

АДВОКАТ І НОТАР

Заступає в справах цивільних і кримінальних

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ

21 DUNDAS SQUARE, SUITE 815

Phone: EM 6-1691-2-3

TORONTO, ONT.

FUTURE OIL LTD.

УКРАЇНСЬКА ФІРМА

- Доставляє оливу, веде бензин: нову станцію і гараж.
- Безкоштовне чищення форнисів і обслуговування впродовж зимового сезону.

945 BLOOR ST. W. at Delaware
LE 6-3551 by night RO 2-9494
TORONTO, ONT.

АСЕКУРАЦІЯ ВСІХ РОДІВ

Y. ONYSCHUK & CO. LTD.

INSURANCE — REAL ESTATE MORTGAGES

333 RONGESVALLES AVE. — Tel.: LE 4-4241

TORONTO, ONT.

S. KREPAKEVICH, Q.C.

АДВОКАТ І НОТАР

Справи судові, цивільні, кримінальні, мажоритні і т. п.

85 RICHMOND ST. WEST, SUITE 607
Tel.: EM 3-4448
TORONTO, ONT.

OLYMPIA FALLINGBROOK BOWLING CLUB

ПЕТРО І РОЗАЛІЯ ПОХМУРСЬКІ ВЛАСНИКИ

1234 KINGSTON RD. — Tel.: OX 1-7070
TORONTO, ONT.

UBA TRADING CO. LTD.

ОДИНОКА

УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ ТОВАРІВ

420 BATHURST ST. WA 2-6115
TORONTO, ONT.

С. РИНДИК

на нашій веранді

Наша веранда (по-тутешньому “порч”) має три ганки. Проти кожного поверху один. Надолі живе пан Лабатий, посередині я і нагорі пан Чубай. Але всі ці три особи видумані: і Лабатий не Лабатий, і я не я, і Чубай не той, що ви знаєте. Я не хочу кривдити людей і тому остерігаюся писати про них правду. Навіть прізвища подаю неправдиві. А щоб не відбігати задалеко від дійсності, в одного беру очі, в другого ніс, у третього вуха і т. д. і все це складаю до купи. Що виходить, те виходить, але ніхто моїх образків не може прийняти на свій рахунок, а головна річ — маю спокійне сумління.

— Порча — це найліпший винахід людського генія, — каже не раз Лабатий, що любить сильні слова і для повноголосся, замість “порч”, вимовляє “порча”. Ми з Чубаєм думаємо приблизно так само. Усі ми перебули наступи, відступи й окопи першої світової війни, потім робили революцію і будували свою державу, потім перейшли через польські табори, далі Чехословаччину, а ще далі Німеччину і нарешті попали до американських компаній, що будуть, мабуть, останнім етапом нашої одисеї. . . І вліті більшу частину свого вільного часу просиджуємо на веранді, на тому чи цьому ганку. А Лабатий доходить навіть до того, що в душіні ночі розкладає на своїм ганку ліжко і спить. Не боїться голодних щурів, що скачуть по нім.

— Що нам щурі! — каже.

А коли до нас приходять гості, Лабатий частує їх одною, дуже твердою загадкою:

— Скажіть, будь ласка, котра пора року найтяжча?

— Зима, — кажуть здебільшого запитані.

На це Лабатий махає безнадійно рукою:

— Ні!

Таким самим “ні” відкидає він усі інші вгади: літо, осінь і весну. І гість, перебравши всі пори року, переконується, що тут якась хитра халка-лапка, перестає вгадувати і робить веселу міну на обличчі. А на це Лабатий випалює:

— Вакації!

Гості звичайно роблять зчудовані очі і від несподіванки не знають, що казати.

— Так, так. Вакації, — повторює Лабатий. — А знаєте, чому?

Запитаний знизую плечима. . .

— А тому, — пояснює Лабатий, — що вакації найбільше виснажують нашого брата. За цілий рік чоловік наробиться, як той віл фільварковий, а коли настають вакації, то замість відпочити, пускається в світи. Кудись їде. Товчється по вагонах, по автобусах, ночує по задріпаних готелях та всяких заїздах, годується остатнім дрантям, а коли заб'ється кудись на дурну ферму, то вже там доїдають його мухи з комарами. І приїжджають додому самі моці. А завтра знову на кляту роботу. Минулого року їздила і моя жінка на Флориду. Я їй відраджував, та куди там! Всі жінки під церквою хваляться, що їздили на вакації, то що я гірша від них, каже мені. І поїхала. Але не дотягнула

і тижня. Втекла додому. Питаюся, чому так скоро. А вона в плач. Скинула із себе всю одягу і каже: "Дивися!". Дивлюся, а там не тіло, а сині гудзوماхи, раз-коло-разу. "То хто тебе так зрихтував?" питаюся. Мухи з комарами, каже. Треба було негайно везти до доктора. Пішли мазі й креми, впорски й запорски, таблетки й вітаміни. А що то коштувало? — нехай йому Господь не пам'ятає! А скільки пішло грошества на саме тільки блукання по світі? Гай, гай!

— Воно правда, що такі подорожі мають свої хиби, — каже гість, — але не забувайте, що при тому чоловік багато світу побачить і чогось навчиться. Це теж має свою вартість.

— Ха-ха! — сміється на це Лабатий. — Та я, чоловіченьку Божий, раз на тиждень піду собі до кіна і там за пару годин і за 50 центів побачу цілий світ: всю Америку, всю Африку, всю Азію і Австралію разом із Полінезією, Мікронезією та Меланезією, і покажуть мені там усі чуда-дива, на землі і під землею, на воді і під водою, та ще при тому підносять мені, неначе падишахові в сералі, морозиво й булочки з "гарячими собаками". І все це коштує 50 центів за цілий світ, а других 50 центів найдки з напитками.

Я і Чубай думасмо так само, як Лабатий, і літні вакації відбуваємо на своїй веранді. Усюди добре, а дома таки найкраще.

Двадцять кроків перед нами проходить смітничова вуличка (потутєньому "елей"), а на ній стоять залізні бочки на сміття. Над тими бочками крутяться мухи. Рої великих мух-зеленух. В Україні таких оглядних мух немає. То треба правду сказати. Ці мухи — дуже пильні санітари. Вони так щиро захоплені своєю працею коло бочок, що на

НАЙКРАЩОЇ ЯКОСТІ:
сири, сметана, гогурт, бриндія
CHEESE — SOUR CREAM — YOGURT
SHEEP CHEESE
M-C DAIRY CO LTD.
212 Mavely St. — Tel.: RO 6-6711
TORONTO, ONT.

CHEZ MOI
RESTAURANT
30 Hayden St. — Tel.: WA 1-5568
TORONTO, ONT.
ЗАЛІДЛЯ КЕСІЛЬ І БЕНКЕТІВ
Власник — ВАСИЛЬ КОРЕНЬОВСЬКИЙ

QUEEN'S JEWELLERS
годинники, перстені, біжутерія,
фотоапарати, порцеляна, срібло
529 Queen St. W. — EM 6-1384
TORONTO, ONT.

КНИГАРНЯ
АРКА
КНИГИ, ЧАСОПИСИ, ТЕЛЕВІЗИЙНІ
І РАДІОАПАРАТИ, ГРАМОФОНИ
І ГРАМОФОННІ ПЛАСТІВКИ, ЛОЩО.
575 Queen St. W. — Tel.: EM 6-7081
TORONTO, ONT.

УКРАЇНСЬКА АПТЕКА
CHRISTIE DRUG STORE
В. ФЕДОРІВ — власник
451 Christie St. (at DAVENPORT)
TORONTO, ONT. — Tel.: LE 6-9151

ОДИНОКА У КАНАДІ
УКРАЇНСЬКА КЛІШАРНЯ.
AURORA
PHOTO - ENGRAVERS CO. Ltd.
525 King St. W. — Tel.: EM 8-4993
TORONTO, ONT.

ДЕНТИСТ
Dr. W. L. STECHISHIN
982A BLOOR ST. W. — TORONTO, ONT.
Royal Bank Bldg. — Ph.: LE 2-1942

КНИГАРНЯ
ВІБЛЬОС
— КНИЖКИ — ЧАСОПИСИ — ОБРАЗИ
— РІЗЬБА — КЕРАМІКА —
КОСМЕТИКА — ХУСТКИ НА ВИСИЛКУ
— ПОШТОВИЙ УРЯД
340 Bathurst St. — Toronto, Ont.

нас не звертають жадної уваги. На ганках нема їм що їсти.

Друга партія санітарів працює на нічній шихті. Це — щурі. Вони господарюють у глибших верствах бочок і розкидають довкола не потрібні їм папери. Від часу до часу господарі будинків частують їх різними патентованими отрутами, але... Якби щурі вміли читати і прочитали, що там написано на тих отрутах, то реготались би, як цурні. Їх нічого не бере. Чубай думає, що щурячі утроби здібні засимлювати не тільки патентовану отруту, але й непатентовану нечисту силу, а Лабатий каже, що щуриці продукують цих звіряток далеко більше, ніж їх успіває вигубити ця чи та трутина. А я припускаю, що може обидва мають якусь рацію.

І нарешті два рази на тиждень приїжджають треті санітари — люди. Вони викидають сміття до млинків на троках і від'їжджають. Ці санітари найменше працюють, але найдорожчі, бо щотижня дістають грубі чеки, тим часом як мухи й щурі працюють задурно.

За смітницею маємо сквер, де круглий день бігають діти різного віку. Ніколи не ходять, тільки бігають. А при тому галасують на всі голоси і на всі реєстри. Вправний психолог міг би назбирати тут багато цікавих фактів. Дівчатка, наприклад, безнастанно пишуть. А он де якийсь хлопчина без перерви такає: та-та-та-та... Скаче і такає. Якщо з нього зробиться колись письменник, то буде повторюватися в кожному реченні, а як музикант, то напевно гратиме на бубен. І я ще зауважив, що діти зовсім не шанують великого закону збереження енергії і розтринькують її всіма способами й на всі боки та сторони. Відбувається стихійна демонстрація радості життя. "А чом би нам не піщитись, коли Господь здоров'я дав?" — співають у "Проданій нареченій" Сметани. І ця втіха робить той сквер великою принадою для наших старих очей і з горою надолужує прикrostі від неестетичних явищ на смітниці. Дивимось на дітей, слухаємо їх галаси і линемо думками далеко-далеко, аж до своїх молодих літ...

— Гай, гай! — каже раз-у-раз Лабатий, що має нахил усе критикувати і часто повторюється, — та хіба ці діти вміють гратися? Нехай би побачили, як ми колись гралися. То було на що подивитись! От хоч би взяти м'яч. Раз тобі гилка, раз городок, раз баран, раз високий дуб, а там матка, каша, пічка, мета і нарешті квасок. Український геній натворив того без ліку й міри. Тільки гуляй! Але наші спортовці самі за себе чужопоклонники й чужохапи. Замість плекати рідне мистецтво батьків, всни накинулись на всякі чужі футболи та бейзболи. Тьху!

А на це Чубай сказав одного разу:

— Маєте, чоловіче, рацію. Я собі пригадую, як то бувало в нас. Серед села був у нас високий горб, а на самому чубку стояв там зложений до квадрату стос каміння, а на камінні високий дерев'яний хрест. Якийсь пам'ятник. Але по кім чи по чім, не знаю. Пам'ятаю, що між камінням водилися там галки і кусали нас за пальці, коли ми запихали в діри руки, щоб дістати котрусь. Галка, як дзьобне кляга, то до крєви. Так от ми, хлопці і дівчата, стрілами вибігали на той горб, там присідали напочіпки, закладали голову між коліна, а руки під коліна і карабульцем, через голову, скочувалися вниз аж до самого долу. По дорозі зпід нас розліталися грудки, камінці, різне будяч-

чя, аж дим стояв. Потім знову рибігали догори і знов карабульцем в низ. Від цього, звичайно, терпіла одежа: дерлися дочасно сорочки, штани і спіднички.

— І відскакували гудзики, — докинув Лабатий.

— Та які там гудзики! Я мав на собі всього - на - всього одного гудзика, залізного, коло штанів. А більше ніде. Не так, як тепер. Невдачею я хотів був навмисно поразити, скільки я їх маю на собі, але дорахувався до півсотні і плюнув на дальший рахунок. Нема сенсу. А був серед нас один, що мав мосяжевого гудзика. Це був великий пан і дуже дер кирпу. І я багато вдома плакав, просячи маму, щоб пришила мені жовтого гудзика. Та де я тобі того гудзика візьму, казала мама, але кінець-кінцем мамине серце таки сокрушилося, і я дістав жовтого гудзика. На radoщах побіг на горб і показав дітям. Була велика заздрість, а дівчатка просто захопилися мною. Не дурно поляки співають:

“Матулю, матулю!
Видай мнє за Яся:
Сподобало мі сєн
Кулечко од паса!”

Та зараз же приключилося мені велике нещастя. Коли я спустився з гори і надолині звівся на ноги, з мене спали штани! Дивлюся, а гудзика нема. Гордість моїх штанів уже більше не красувалася на них! Гвалт! Я кинувся шукати. Тримавши однією рукою штани, другою перепорпав горб від самої долини до самої гори, а потім назад удолину, а потім назад догори. Всі діти помагали мені. Але надаремно: або пропав, або хтось із дітей украв. Гірко плачучи, я прибіг додому. Тоді мама побігла сама шукати. І вона не знайшла. Пропав по нинішній день. За це мама добре вибила мене, а потім витесала з грабової тріски “цурку”, всукала з клоччя шнурочок і прив'язала ту цурку на місце золотого гудзика! Більшій ганьби я не переживав у своїм житті. Але тепер із приємністю про неї згадую.

Як бачите, сквер проти нашої веранди не тільки ласкає наші очі і вуха дитячою радістю, а й милує душу чудовими спогадами з рідного краю. Але наша веранда має ще один клейнод, що відрізняє її від багатьох інших веранд і ставить на перше місце серед них. Це пара голубів, що звили собі гніздо під самим піддашшям, на верхньому сволоку. Наш господар вже багатьома наворотами поривався викинути цих комірників, але Чубай, спасибі йому, обстав за ними й добився дозволу на дальше перебування невинних пташків на сволоку. Тільки зобов'язався пильнувати за чистотою.

— Знаєте, чому господар такий лихий на голубів? — спитався мене одного разу Чубай.

— А чому?

— Бо не платять комірного! — і засміявся.

— Якщо так, — сказав я на цей жарт, — то я готов це комірне перебрати на себе. Багато воно не коштуватиме, а нам велика приємність — щодня чути голубине воркування і згадувати рідну хату та голубник біля неї.

— Та якби до того дійшло, то я сам заплатив би цей рент. Але він до того не знизиться. Я беру його з іншого боку. Б'ю на моральну сторону проблеми.

— Себто?

— А кажу йому, що серед усіх тварин голуби морально найчистіші. Кожний голуб, кажу йому, це символ кротости й невинности, це пташачий рахман. Не дурно в святім тропарі згадується “вид голубиний”. І тому на голубів треба дивитися, як на Боже благословення. Щаслива, кажу, та хата, що її возлюбили голуби. Цими словами я трохи укосяквав його. Але не зовсім. Бо раз-у-раз крутить головою, як побачить тих бідних пташків.

— Треба ще сказати йому, — додав я, — що ми з паном Лабатим також із присмністю слухаємо голуб'яче воркування, а добрий господар повинен дбати за вигоди своїх комірників. Не правда? Хоч він старий емігрант, хоч не долюблює нас, але становище господаря зобов'язує його. Дипісти чи не дипісти, а насамперед комірники.

— Який там емігрант! Він інакше не каже, як “ми американці”. Якось я нагадав йому, що в нас кожна хата має своїх голубів, і тому наші селяне провадять таке зразкове подружнє життя. Про якусь зраду люди на селі не чують і не знають. Абсолютна вірність! Голубина вірність. Задивляються на голубів. Я навіть пригадав йому пісню “Любились, кохались, як голубів пара”. А знаєте, що він мені на це сказав? Заспівав:

Куди йдеш, куди йдеш,
Чоловіченьку?

— До куми, до куми
На всю ніченьку!

Моральна сторона справи зовсім не цікавила господаря. Признатися по правді, мене так само ні. Тут важніше щось інше: ідилія! Нам, пересиченим і перемученим міською культурою, ця ідилія нагадує тихе, безтурботне, патріархальне життя на селі. Це важне.

— Така дрібничка, — сказав я одного разу Лабатому, — як пара вбогих голубів, а дивиться, як благотворно вона впливає на людину! От сидимо собі тут на ганку, слухаємо воркування, а в пам'яті встає рідне село — і серце відпочиває. Не дурно наш горішній сусіда так побивається за тими голубами. Поетична натура! Воно, звичайно, було б стократ ліпше, якби замість голубів росла перед нами червона калина, а на ній щоранку й щовечора щебетав наш український соловей. Тьох та тьох! Та шкода мріяти.

Лабатий трохи подумав, а потім каже:

— На жаль, бідному Чубасві не до поезії. . .

— Щось приключилося? — запитав я, стривожений.

— А ви хіба не знаєте?

— Нічого не знаю.

— Не казав вам нічого про жінку?

— Нічого і ні!

— Соромиться бідачина, — сказав Лабатий і замислився. . .

Я не дошпиртувався. А Лабатий трохи помовчав і сам розповів про Чубасві клопоти.

— Він мені нема-нема та й скаржиться. Думає, що жінка не вірна. Каже, не любить і край. А щоб повернути її до себе, цвіркає їй у вічі голубами. Дурними голубами. Дивися, мовляв, на голубів і бери приклад. Та коли вона наставлялася тобі бахурувати, то постав їй перед очі сто пар голубів, а нічого не допоможе. Смішно!

— І справді невірна? — перепитую.

— А біда її знає. Передаю, що від нього самого чув. Цими днями, наприклад, призналася йому, що снівся їй форман, якийсь там форман. Жінки люблять оповідати сні. І на це треба кашляти. А він обурився. Яким, каже, титулом приснився їй форман?! Це не дурно. Щось там є. Чому мені не сняться чужі жінки? Але вона, кажу, не винна, що їй хтось приснився. О ні, каже, сні мають глибоке психоаналітичне значення. Форд не дурно писав. Перш за все, кажу, не Форд, а Фройд, а подруге — це чисті фантазії. Я йому не хотів казати, що коли бабі сняться формани, то знак, що вона ще добре чується. Коли я був молодий, мені часто снилися дівчата, а тепер ніякий дідько не присниться старому хрінові. Нема здоров'я. Ось вам і вся психоаналіза. А врешті, хто її там знає, ту жінку. . . Можливо, що він має рацію. Часом почуття мають у собі більше правди, ніж факти. Але не кажіть йому нічого.

А за якийсь місяць сталося. . . Коли одного дня Чубай вернувся з праці, то замість жінки застав удома записку, звідки довідався, що жінка покинула його.

Чубай дуже посумнів. І його сум перекинувся й на наші ганки. Наші зустрічі й розмови вже не були такою розрадою після тяжкої щоденної праці, як бували перед тим. Колишні теми уступили своє місце темам про різні негативні явища в американському житті. А найчастіше таки говорилося про хиби родинного життя модерної людини.

— Уся біда — сказав одного разу Чубай, — у тому, що людина занадто далеко відійшла від природи, від матері природи. Через те втратила свої найліпші інстинкти і стала жити розумом. У цьому корінь усього зла. Розум зайняв місце інстинкту, тієї природної сили в організмі, що колись безпомилково керувала всіма нашими вчинками і зберігала людський рід від загибелі. Людина, не думаючи, робила добре. Отак, як роблять оці чисті діти природи — голуби. Вони ніяких заповідей не навчилися, до шкіл не ходили, семестрів на факультетах не записували, а тим часом шанують родинне життя і подружню вірність, як найбільші святощі, так наче знають, що на цьому увесь світ тримається.

Такі й подібні розмови відбувалися в нас досить часто. Щоб не разити серця бідному чоловікові, я нічого не заперечував. А крім того, сам не знав і не знаю добре, що воно таке інстинкт. Філософи по-видумували чимало понять туманного значення. Де їм бракувало ясности, там на допомогу приходило слово. Чубаєва хвала на честь інстинкту примусила мене ще раз подивитися до словника чужих слів, а там про інстинкт написано, що це природний несвідомий потяг до доцільних дій, природний гін. Отже, це якась антигега свідомості й розуму. А чи вона справді є, то біда її знає. Треба мати голову філософа, щоб розуміти те, чого не можна розуміти. . .

А за якийсь час наші розмови й розваги на тему інстинкту й подружньої вірності раптом і несподівано скінчилися. Одного дня Чубай спустився по східниці на мій ганок і тихо сказав:

— Ходіть наверх, я вам щось покажу. . . Тільки ступайте тихо. Я пішов за ним на гору.

— Гляньте на сволок. Що це таке?

Я глянув догори. У гнізді сидів голуб із голубицею, а метрів на два-три від гнізда воркував на сволоку третій голуб. Крутився довкола себе і раз-у-раз клював дзьобом сволок.

— Що це за голуб? — спитався мене Чубай. — Яким титулом він тут воркує?

Я скинув плечима. . .

— Не знаю. Ви ліпше повинні знати. Це на вашому ганку.

— Мені цей голуб не подобається, — зауважив Чубай. — Якщо воркування є виявом кохання, то де та кохана? До кого він воркує?

— Мабуть, до тієї, що онде в гнізді. Бо іншої я тут не бачу, — сказав я, гублячись у здогодах.

Чубай аж свиснув.

— То значить, залицяється до чужої жінки?

— Виходить.

— Ось вам Америка! — аж скрикнув Чубай. — Навіть голуби не такі, як у нас. То вже далі нікуди. Підожди ж, проклятий джигуне, я тобі зараз покажу, як до чужих молодичь підлабузнюватись.

І з цими словами скочив до хати й за хвилику виніс палку. Розмахнувся й жбурнув нею в джигуна. Але не попав. Голуб злинув раниш.

— Більше негідник не прилетить. Але яка безсоромність! Залицяється до чужої жінки на очах чоловіка. То навіть між людьми таке не буває. Ніякого сорому. Ані на гріш!

— Та де ви бачили в тварин сором? — сказав я. — Вони ж не мають ні розуму, ні сорому, тільки непорочні інстинкти. А це непереможна річ, сильніша від усякого розуму. Це несвідомий гін до доцільних дій. Треба думати, що в цьому воркуванні таїться якась спасенна ціль. . .

Чубай подивився на мене скося. . .

— Я думаю, що тутешні голуби вже не мають інстинктів, — сказав по хвилині і з цими словами спустився вниз по палицю, що впала на подвір'я.

Та не вспів ще гін піднятися назад нагору, як джигун був уже на місці і розпочав знову свою спокусливу серенаду. Голуби, здається, не мають пам'яті. А мсже тільки джигуни.

— Дивіться, дивіться! — скрикнув заскочений новою несподіванкою Чубай — Той нахаба вже знову тут.

І він обережненько вийшов знову на свій ганок, націлився і прудко швиргонув палицею. На жаль, і на цей раз напусто. Нахабний джигун відлетів неушкоджений, а палка знову впала на подвір'я.

— А хто це там палками кидається? — почувся здолу голос господаря.

— Це я, — сказав Чубай, перегнувшись через поруччя.

— А то що за робота?

— Та відганяю чужого голуба. Занадився сучий син до нашої голубини і хоче тут бахурувати.

Господар піднявся нагору.

— Що кажете? Я не розібрав.

Та не вспів ще Чубай відповісти, як упертий джигун знову прилетів і розпочав воркування.

— Ось він знову тут! — аж скрикнув Чубай. — Добирається злодюга до нашої бідної голубки.

Господар глянув на джигуна, а потім на гніздо.

— А де ви взяли отого голуба? — запитався, показуючи на гніздо.

— Котрого?

— Ну; а того, що в гнізді.

— Я його ніде не взяв. Це наш голуб. Тутешній.

— Який там дідько тутешній! Тутешній — це отой дурень, що дзьобає мені сволок. То він, клятий, звив отут гніздо. Вже я своїх голубів знаю, як облуплених.

Чубай роззявив рота. . .

— Кажете? . . .

— Та не кажу, а що правда. Придивіться самі: наш голуб темно-сизий, а той, що заліз до чужого гнізда і там стишився, ясно-сизий. Такий акурат, як ота блудниця, що притулилась до нього і дивиться на нас невинними очима. Ух, стерво! Підбрала собі чоловіка до масті. Ач, яка свята та божа!

Чубатий ще не вірив. . .

— Невже?

— Та хіба ви самі не бачите? Живете тут більше року і не пізнаєте своїх голубів?

— Чоловіче добрий, — сказав на це Чубай, — я не пізнаю ваших муринів і не можу відрізнити одно від одного, а ви хочете, щоб я вам голубів розрізняв.

І в цей момент сталася ще одна несподіванка. Ясно-сизий голуб стрілою вилетів із гнізда і впав на свого суперника, що воркував на сволоку. Дзьобнув його так, що аж пір'я посипалось. І воркун дремнув так само стрілою.

— Дивіться, дивіться! А він і людей не боїться, — здивувався Чубай.

— Ха-ха! "Людей не боїться", — розреготався господар. — Ви, дипісти, якісь чудні люди. Та тутешні голуби не тільки, що не бояться людей, а просто мають їх за ніщо. Коли такий нероба зголодніє, то летить собі до найближчого парку і там відразу спускається на котрогось із старих пенсистерів, що позасідали на лавочках і з руки годують їх. Сідають їм на коліна, на руки, скачуть по плечах, по головах і тинькують їх. А ті добрі душі мають це за найбільше щастя і блаженно усміхаються. А ви дивуетесь, що не бояться! Це вам, чоловіче, не Європа, це Америка. Наша держава так само годує задурно цілий світ, і тому її ніхто не боїться. Навіть такий дрантюх, як Кастро.

А тим часом напасний голуб знов угніздився коло голубки. Так само вернувся давній господар гнізда і, сівши на сволок трохи далі, розпочав свої благання на адресу невірної голубиці.

— Воркуй, воркуй, дурню! — сказав господар. — Пропаще твоє діло. І жінка пропала, і гніздо пропало. А ви, чоловіче, — звернувся він до Чубая, — як хочете робити між голубами порядок, то кидайте палками в злодія, а не в чесного голуба. А я б і цього не робив. Люди не можуть зробити порядку між собою, хоч мають заgonи поліції, прокуратуру, суддів, проповідників слова Божого, а проте злодіїв на злодієві. То треба нам ще брати на себе нагляд над голубами, щоб

не робили свинства. Та дідько з ними. Чи не ліпше всю цю бахурню розігнати на всі чотири вітри і мати спокій голови?

— Ваша правда! — сказав Чубай.

І ще того самого дня голуб'яче гніздо під нашим піддашшям було немилосердно зруйноване, а всі можливі доступи на сволок були затягнені дротяною сіткою. Що сталося з голубами, не знаю. А Чубай перестав говорити про спасенні інстинкти.

Наша веранда втратила свою чудову ідилію. . .

— Віда. Нема людині на що взоруватися, — сказав одного дня Чубай, — Треба шукати інших способів. Чи не вернутися до середньовічної кобильниці? Як думаєте?

— А це ще що за напасть? — питаюся.

— Дерев'яний поміст, що на ньому кати направляли злочинців, а в тому числі грішних дівчат і жінок. Котра тільки пускалася на слизьку стежку, то зараз же брали її на кобильницю, і там кат бичами із свинячої сировиці басамаував їй затылля. Дуже добре помагало. Прекрасний спосіб!

— Не зовсім, — зауважив я. — Вже коли хочете виправляти людські хиби, то правте обидві сторони: грішницю і грішника. І за кожний басаман на тіло грішниці кладіть п'ять басаманів на тіло грішника. Бо вона — пасивна натура, а він — активна. А активістам належить більша нагорода!

— Ол-райт! — погодився Чубай: — Свята правда!

ЦІКАВІ ДРІВНИЧКИ

● Рослина за назвою Дітанія виділяє зі своїх листків газ і коли наблизити до нього іскру, він вибухає полум'ям, яке може спричинити легко попарення.

● Якщо не було б атмосфери, яка окружає нашу планету, то температура на землі виносила б під час дня 262 ступенів Фаренгейта повище зєра, а вночі 136 ступенів пониже зєра.

● Загально відомим є, що птахи виводять своїх наслідників з яєць, які вони вигрівають теплом свого тіла, а досліді вияснюють, що так само розмножуються вуї а також деякі комахи, які як і птахи несуть яйця, а оїсля вигрівають з них своїх наслідників.

● Струся вважають найбільшим птахом, бо висотою він доходить до двох метрів, а проте біжить він з небувалою шкєрістю, при чім може зєбити скоки довжиною 8 метрів.

● "Аритмоманія" — це нахил до числення. Особи, які набувають цю

слабість, намагаються все числити, починаючи від монет в кишені, а кінчаючи телеграфічними стовпами чи вікнами помешкань під час ходу по вулиці.

● В останніх часах між людьми збільшується число "лисих", які шукать на це відповідного лікарства, якого, на жаль, дотепер немає. Дехто впевняє, що лисина це хвороба одичувана від батьків.

● "Нейлон", якого вживають на пакчохі та різні тканини, на сорочки та одяг, винайшов американський хємік д-р Каротєрс у 1938 році і його виробляють з вугілля.

● Найбільший розміром барометр знаходиться в Фаєнза (Італія). Це місцевість славного фізика — Терічелі, який винайшов барометр у 1643 році.

● Американський сателіт "Вангвард" виконав успішні поміри, на підставі яких вдалося увести різні поправки на карті земної кулі, бо дотепер були в дєчому мильні обчислення.
М. Данилишин

1894 — 1964

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

це

70 РОКІВ — НАПОЛЕГЛИВОЇ ПРАЦІ

70 РОКІВ — БЕЗПЕРЕРИВНОГО РОСТУ

70 РОКІВ — БЕЗПРИКЛАДНИХ УСПІХІВ

НАЦІОНАЛЬНА СЛУЖБА УНСОЮЗУ — це:

Неопіненний в своїх наслідках вклад праці 83,000 членів союзової громади в загально-національне життя американських і канадських українців; Імпозантна громадська активність 500 союзових відділів, розкинутих по 28 стейтах ЗДА та 7 провінціях Канади;

Десятки тисяч добровільних пожертв на народні цілі кожного року;

Ціла бібліотека українознавчих книжок про Україну в англійській мові, видана заходом і коштами УНСоюзу, яка ввела Україну в свідомість американського і канадського населення;

“Свобода” — найбільший у вільному світі український щоденник, “Юкрейнієн Віклі” — англійськомовний тижневик, та “Веселка” — дитячий ілюстрований журнал — могутні голоси української правди у вільному світі;

“Союзівка”, літня оселя в чудових Кетскільських горах, відкрита цілий рік, з курсами українознавства для старшої молоді і таборами для дітвори, справжній маєток України на вільній американській землі, який став літньою столицею української громади та спортивним осередком української молоді;

“Енциклопедія Українознавства” в англійській мові, яку видав УНСоюз своїм заходом і коштами понад \$75,000 і яка матиме рішальне значення для познання вільного світу з Україною і її державними змаганнями.

ГОСПОДАРСЬКА СЛУЖБА УНСОЮЗУ — це:

Забезпечення українських родин і одиниць перед злиднями на випадок старості, смерті, недуги і наслідків нещасливих випадків до імпозантної суми \$100,000, запевнення нашої молоді коштів її студій й то по найдешевших цінах та на найбільше догідних умовах;

Грошова допомога в потребі недержавним і пошкодженим;

Низькопроцентові моргеджі на будову народних, церковних, шкільних та приватних домів;

Позички членам у кожній потребі за найнижчими у всій Канаді і ЗДА процентами у висоті всього 4% річно.

УКРАЇНЦІ КАНАДИ!

Всіх Вас, що ще досі не знайшлися в рядах УНСоюзу

К Л И Ч Е М О :

СТАНЬТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ,

ЗАБЕЗПЕЧИВШИ СЕБЕ І СВОЮ РОДИНУ НА ЖИТТЯ

В ЦІЙ СПРАВЖНІЙ

УКРАЇНСЬКІЙ ЗАМОРСЬКІЙ ТВЕРДИНІ!

Канадська Канцелярія:
Ukrainian National Association
Canadian Office
297 College Street
Toronto 2 B, Ont.

Централа:
Ukrainian National Association
81 - 83 Grand Street
Jersey City 3, N.J.
U.S.A.

Неприємна зустріч

Повернув я з фронту до коша 24 полку піхоти щойно 28 листопада, 1918 р. Полк одержав вже затверджене Державним Секретаріатом Військових Справ нове найменування: “24 полк піхоти імені гетьмана Петра Дорошенка”. Що надмірно приємно мене вразило при зустрічі в коші, це присутність майже всіх старшин буковинців. Як були в полку під час війни, так і залишилися служити самостійній Україні, хоч їхню Буковину зайняли румуни. Це могло багатьох здеморалізувати, однак не наших буковинців! Більше цього, прибули старшини буковинці, які за світової війни служили в інших австрійських полках. Тим-то й старшин, заправлених у війні, на той час в коші не бракувало.

Перший курінь 24 полку піхоти — цього, який мав за собою сотки років існування і стаціонував постійно в Коломиї, зокрема його кіш, — отже перший курінь вже був на фронті під Львовом. Організували, чи вже викінчували організацію другого куреня того полку, який одержав назву “похідного куреня”, бо іншої назви ще не змогли встановити, а саме, яке українське слово відповідало б французькому — “деташе”. “Віддільний”, “самостійний”, ні одне, ні друге слово не відповідало, чи радше разило вуха. “Похідний курінь” з’ясовувало, що він буде окремо діяти, не буде з’єднаний зі своїм полком.

Я прямо вприсівся до цього “похідного куреня”, вскочив в його ряди. 2 грудня, коли курінь був уже готовий до відмаршу на

фронт, наспіла з Державного Секретаріату телеграма — відрядити курінь до Снятина на пограниччя Галичини-Буковини. І ось 3 грудня у вечірніх годинах курінь завагоновується на станції в Коломиї і замість на Захід, в напрямку Львова, бере напрямок на Схід, в напрямку Чернівець. На станції зібралось повно старшин і що вражає, це те, що всі мають на шапках з лівого боку “кокарди” Українських Січових Стрільців. Але дотримуватись якогось ладу, а саме, що право носити таку “кокарду” прислужувало тільки Українським Січовим Стрільцям, про такий лад тоді ніхто не дбав. Можеш прикрашувати себе, як тільки хочеш, головна річ — йти на фронт. Характерно також вказати, що в тому часі старшини куреня не носили ніяких старшинських ступеневих відзнак, що дуже добре було подумане, бо на фронті ворог звичайно змагає в першу чергу стріляти на старшин, вважаючи, що коли знищити старшин, стрілецьтво розбіжиться.

Очевидно, що на станції в Коломиї, коли курінь вже завагонувався, ми стояли на пероні, оточені старшинами, що залишалися ще в Коломиї. Прийшли також і українські семінаристські та студентки. Все це разом змішалося і робило враження якоїсь близької, хоч і багаточисельної родини. Всі співали стрілецьких пісень. Чотар Орест Руснак взяв із рук якоїсь семінаристської скрипки і почав грати, але все те робило швидше враження смішності. Руснак, як вивчений співак, справді співав тоді, як всі ми невивчені, ревіли,

як бики і споглядали на Руснака, мовляв, він тільки вдас, що співає. А тимчасом Руснак співав разом з нами, але вмгло і пригравав на скрипці, а час-до-часу, ще й свиснув, як наші парубки по селах. Одне слово — “додавав охоти”. Врешті, нам наказали всідати до особового вагону, який був призначений для старшин куреня і по кількох хвилинах потяг рушив вперед.

Не довго ми їхали, бо до містечка Заболотова, яке лежить по правому боці Прута, не так вже й далеко. Зогляду на ніч, заночували у вагонах і ранком стали вигружуватися сотні і прямувати через міст на Пруті до Снятина, що лежить по лівому боці ріки. Командант куреня сотник Василь Гошоватюк і його значковий — чотар Ілля Матейк, обидва із Снятина, що мало начеб-то нам багато облекшити нашу нову функцію. Того ж таки дня всі три сотні вирушили зайняти визначені їм позиції “на границі Галичини — Буковини”.

Для доповнення треба ще вказати, що в Заболотіві до війни була фабрика тютюну, а в часі війни австрійці zorganizували були в тому містечку великий магазин мундирів та взуття. А тому, що Українські Січові Стрільці стояли в Чернівцях напередодні 1 листопада, 1918 року, тож вони

успіли зібрати потрібні інформації про той великий військовий магазин-склад і відразу наложити свою руку. Нікому нічого не видають, навіть за посвідками. Все призначене виключно для Бригади Українських Січових Стрільців.

В Снятині кількох українських старшин, переважно місцевих, виконують різні функції, як “станційний командант”, “харчовий старшина”, “евіденційний старшина” і т. д. За їхніми інформаціями, які ми збрали, на пограниччі Галичини-Буковини, по другому боці стоїть румунський полк. Вельми прикре враження складається: На українській землі стоять румуни, які ніколи не користувалися ані в буковинців, ані в галицьких гуцулів якоюсь хоч би найменшою пошаною. Прийнято було називати їх — “циганамі”. Але, щоб заховувати повний спокій на пограниччі, стрільцям не дали ані набоїв до рушниць, ані ручних гранат.

Організаційна система куреня була вже новітньою, уведеною в 1917-18 роках в австрійській армії, а саме — трійкова система: —курінь — три сотні; кожна сотня — три чоти; в кожній чоті — 35 стрільців і підстаршин. До куреня була приєднана сотня скорострільів у кількості чотирьох скорострільів. Треба тут обов'язко-

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

Повідомляє українське громадянство Монреалу й околиці,
що відкрито нове українське

ПІДПРИЄМСТВО ДОСТАВИ ОПАЛОВОЇ ОЛИВИ

Central Fuel Oil Co. Ltd.

3865 A. Beaubien E. — Montreal 36, Que.

Олива першої якості, а обслуга триває 24 години.

Просимо звертатися до нас з повним довір'ям!

Тел.: 721-4535

Андрій ЗАПАРИНЮК, управитель

во втрутити характерний егоїзм старшин, який не був у нас ніякою новістю, а був він присвоєний ще за небіжки Австрії. Коли ми прибули на офензиву під Вовчухами, то команда Групи Гофмана наказала нам віддати один скоростріл сусідньому куреневі, який мав тільки два. Відповідь затримали на два дні, після чого повідомили команду Групи: — “такого-то дня польська панцерка надїхала з Горodka Ягайлонського і обстрілювала позиції куреня. Один гранатний поціл знищив нам скоростріл. . .” Тим самим, нібито в курені залишилось всього лише три скоростріли і немає вже що віддавати. Правда, той четвертий скоростріл нам дуже придався при прориві польського фронту під Вовчухами.

Але вернімось до Снятина. Не минуло й 48 годин від нашого прибуття до Снятина і встановлення стійок на пограниччі, як вже передають через стійкового, що румунський командант хоче бачитися з командантом нашого куреня. Постало негайно питання: — хто знає французьку мову? — Ніхто! Ба ні, є один старшина, який твердить, що він знає французьку мову. Добре! Посідали на коні і поїхали. Зустрінулись ми з румунським полковником, мабуть, в якійсь школі. Представились з чемністю йому, а він вказав нам стіл та крісла, на яких ми зайняли місця. Полковник довго не церемонився, негайно приступив до справи:

“Чого ви сюди прибули? Ви хочете нас атакувати і відбивати Буковину?”

— Ми приїхали сюди на наказ нашої головної команди, — відповідає сотник Гошоватюк. — Завдання наше — виконувати пограничну службу тут.

“А ваші гармати, це що, для виконання пограничної служби? — Хто бере гармати для виконання пограничної служби? Це є доказ, що ви хочете напасти на румунське військо!”

Сотник Гошоватюк дуже спокійно і речево відповідає: — Ми приїхали сюди на наказ нашої команди і ми не контролюємо ні кількості, ні якості вашої зброї. Зброя, яку ми маємо, має служити нам для оборони, а не для нападу.

“Я наказую вам забратись до Снятина до 48 годин, а коли ні, я ваш Снятин в попіл поверну.”

При цьому він стукнув здорово об стіл. Ми, присутні визвірились на нього, і мов на кивок пальця зірвались із своїх крісел, мовляв, ти хочеш війни?

Було для всіх ясним, що полковник має фальшиві інформації, про кількість та роди нашої зброї, але не нашим завданням зраджувати нашу слабкість. Тому на знак руки сотника Гошоватюка, ми посідали на крісла й слухали далі спокійно, а в голові кожного сверлить завзято думка: “Ще один ворог! Вже маємо війну із москалями-большевиками; маємо війну з Польщею, а ще треба нам війни з Румунією і хоча ніхто з нас тих румунів не лякається, але ось би так сам-на-сам з румунами”.

Сотник Гошоватюк ані дрібку не схвилювався погрозами полковника, він спокійно відповідає:

— Ми можемо звідси виїхати тільки на наказ нашої команди, як і на її наказ ми приїхали. Коли ви не бажаєте, щоб ми тут були, зверніться до нашої команди.

“Я вашої команди не визнаю, я вам наказую забратись до 48 годин із Снятина”.

— Ми не маємо наказу напа-

дати на румунське військо, але коли воно нас заатакує, ми заявляємо тут вам, що ми будемо боронитися всіма нашими силами, — відповідає сотник Гошоватюк.

“Я вам даю 48 годин часу, щоб ви порозумілися з вашою командою і передали їй мій наказ, щоб вона забрала всі ваші збройні сили звідси.”

Всі встали з місць і не подавши собі рук, вийшли. Ми повернулися назад до Снятина і добре зрозуміли, що “48 годин”, це не ультимат. Навіть на фронті ворогові стільки часу не визначається. Отже це єдине бажання нас залякати. А вже ж, це певно польська провокація, щоб награвити румунів проти частин Української Галицької Армії, бо крім одного куреня, ніякого більше нашого війська, ані наших гармат у Снятині немає. Почали готуватися до оборони, на всякий випадок і як ту

оборону організувати, коли немає ніякого опірного пункту? Румуни, як і ми є по обидвох берегах Прута. Повідомили телеграмою Державний Секретаріат у Станиславі, який негайно відрядив до Чернівців делегацію, яку очолював, здається, Марко Черемшина (адвокат Василь Семанюк).

В кожному випадку нічого злого не сталося, але все ж були ми раді, коли 20 грудня одержали наказ завагонуватися в Заболотві і їхали під Львів, до “головного наступу”, де й другого дня того ж “головного наступу” від польської кулі загинув сл. п. сотник Василь Гошоватюк.

Наша неприємна зустріч і неприємний побут на пограниччі Галичини — Буковини закінчився. Всі були раді, що йдуть на фронт, щоб не пасти задніх, не висиджувати бездільно, коли там на нашій землі точиться війна з поляками.

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА КРЕДИТОВА СПІЛКА В МОНТРЕАЛІ

5213 HUTCHISON ST.
Montréal 8.

ТЕЛЕФОН
271-3372

УРЯДОВІ ГОДИНИ:

Від понеділка до п'ятниці кожного дня від год. 12 пол. до 8 веч.
в суботу від год. 12 пол. до 3 по пол.

КРЕДИТОВИЙ КОМІТЕТ: понеділок, середа і п'ятниця,
від год. 7-9 вечора.

ЗБІРНИЙ ПУНКТ при Т-ві “Просвіта”, 2558 St. Charles St.
Tel.: WE 3-0217

Кожного понеділка від год. 7-9 веч.

Приймаємо ощадності на рахунок уділів до висоти 2.000 доларів забезпечених на випадок смерті чи 100% нездібності до праці, на які дотепер виплачувано 4½% дивіденди.

Від 1-го травня ц. р. впроваджено особисті чеки з рахунку депозитів oprocentованих 3½% на місячний баянс.

Уділяємо персональні і моргеджеві позички обезпечені до висоти 10.000 доларів.

КОРИСТАЙТЕ З НАШИХ ОСОБИСТИХ ЧЕКІВ У ПРИВАТНИХ РОЗРАХУНКАХ І ПІДПРИЄМСТВАХ!

ОЛЬГА МАРУНИЧ

Коли цвіте бузок

— Що не кажіть, Марто, а коли ми з вами дівували, то такого не було, як зараз, — промовила з серцем Хима, повертаючись спиною до фонтана, де на лавочці під кущем білого бузку сиділи двох закоханих. Жінка з презирством знизала плечима і продовжувала: — День божий, сонце світить, а вони цілуються!! Ні! Що не кажіть, а такого зроду ще не було!

Марта, повна літня жінка, глянула скося на закоханих, якимось сумовито зідхнула і промовила:

— Оце вчора дивлюся я на свою Наталю, а вона ж, як лялечка, чорнобрива, порненька, в білій сукенці, просто сама як весняний бузок. Так би хотілося, щоб надібалася вона хорошого хлопця...

— А ви думаєте, Марто, мій Сашко поганий?! Високий, широкоплечий, стрункий, ще рік — і матиме диплом інженера. Симпатичний хлопчина! За що не візьметься — все йде на лад. Ну, викапаний батько! Робить на заводі, а після роботи в басейні плаває, як риба! В басейні! А взимку на Дніпрі, в ополонці, не хоче! Слухняний. Правда, за ополонку, скільки не лаю, то, як кажуть, наче з качки вода! Ви думаєте, Марто, мені б не хотілося, щоб мій Сашко надібав путящу дівчину? Скільки вашій Наталі?

— Моїй Наталі вже пішов дев'ятнадцятий! А Сашкові?

— А Сашкові двадцять чотири!

— Була б добра пара! Чи не зазнайомити їх; га?

— Обов'язково треба зазнайомити, — погодилась Хима, — і не-

гайно, доки не вкрутила по вуха мого Сашка яка-небудь північна краля.

— Еге ж. Оце я теж думаю, що треба швидше, щоб і мою Наталю не звів з розуму якийсь баламут. Коли цвіте бузок — небезпечна пора! Ох, яка небезпечна пора!

Хима не витримала і знову оглянулася на закоханих.

— О-о, гляньте, Марто, уже вона гладить йому кучері! Безсовісна. Ще це тільки сонце на заході, а що ж буде далі? Чи він тобі брат? Чи чоловік? Тьху, та й годі!

— А ви гляньте, Химо, він цілує їй руку. От дурень! Я певна, що мій Сашко до того б не дійшов. Слово чести, не дійшов би.

Марта нетерпляче почала шукати в сумочці свої окуляри, а потім промовила:

— Шкода, забула окуляри, хоч роздивитися було на них.

— Зроду не віддала б свою Наталю за такого розвези-лемішку, — додала Марта.

— Та й я б не благословила свого на одруження з такою! — зло відрізала Хима і додала: — Я завтра ж візьму Сашка, а ви Наталю і отут у парку й познайомимо їх. Ну, хоч би в 8-ій годині ввечері. Чи не так?

— Як так, то й так, — погодилась Марта, примружуючи свої короткозорі очі, що все косились і косились туди, ліворуч, де були закохані.

Сонце погасло, востаннє спалахнувши жовтогарячим полум'ям на білому бузку. І, наче дочекавшись цієї миті, в зеленій гу-

щавині алеї тьохнув соловей.

Хима рішуче підвелася, беручи під лікоть Марту.

— Ходімте! Чого тут нам з вами стовбичити!

Марта підвелася, але одразу ніби несподівано сіла на лавочку, зачувши розгонистий сміх дівчини.

— Чого ви? — спитала Хима. Та Марта мовчала, наче закам'яніла. — Чого ви мовчите? — перепитала Хима.

— Ц-с-с-с, тихіше. Ото сидить з хлопцем, здається, моя Наталя, — ледве переводячи подих, прошепотіла Марта.

— Наталя? Яка Наталя? — спитала здивовано Хима.

— Моя Наталя — дочка.

— Оце так "невісточка"! — не витримала Хима. — Так це вона, ваша хвалена, добропорядна, нічого сказати, з таким баламутом!

— Вона! — вся тремтячи з хвилювання, промовила Марта і рішуче вигукнула: — Стривай, голубко, ось як зараз дам жару твоєму женишкові. Дам! Ох, і дам же! Шкода, що нема окулярів, давайте, Химко, непомітно підсядемо ближче до них.

І дві жінки обійшли водограй, щоб сісти недалечко від закоханих.

— Ви потримайте мою сумочку, а я зараз висповідую свою Наталю! Так висповідую, що женишок світ за очі забіжить! Сій-ей, забіжить!

Марта підхопилася з лавки, але в ту ж мить Хима міцно схопила її за руку і майже силоміць посадила назад.

— Марто! Стривайте! Не треба!

— Що, не треба? — засичала Марта.

— Благаю вас, тихіше, бо то ж біля вашої Наталі сидить мій, мій Сашко! Я тільки зараз роздивилася.

— Сашко? Ваш Сашко?

— Еге! Йй-богу, мій Сашко! Клянусь вам щастям і здоров'ям.

Марта раптом якось дивно притихла і впилася широко розкритими очима у фіялкові сутінки.

З-за хмари вплив чистий, з доброго золота молодик.

Хлопець став перед дівчиною на одно коліно і притиснув її руки до своїх скронь. Вони обоє мовчали...

Від подиву і несподіванки мовчали і стривожені матері.

Тільки соловейко співав, розповідаючи всьому світу, як чарівно цвіте бузок. Білий, рожевий, голубий...

BEAVER
LUMBER CO. LTD.

- Будівельний матеріал
- Ізоляція вікон і дверей

202 Lamaque Blvd.
BOURLAMAQUE, QUE.

Щирий Привіт
Нашим Клієнтам

PETER
DRY CLEANERS

560 — 3 — Ave.
VAL D'OR, QUE.

М. БОЙКО

Країна без справедливости

В інтересі московських комуністів історія революцій 1905 і 1917 рр. пофальшована в користь большевиків, які використали невдоволення імперських народів і ліберальними кличами загнали народи в нову панщину без права легального протесту. Справа церковної процесії до царського дому під проводом священика Гапона, родом із Полтавщини, в 1905 р. цілковито з нашого боку не вияснена, а большевики його назвали поліційним агентом. Ця процесія мала на меті скласти протест проти соціальної і політичної несправедливости в імперії, а закінчилася масовою масакрою тисячів народу з різнонаціональним складом.

За найбільше достовірну працю про події революції 1917 р. можна уважати книжку Джана Ріда, п. н. "Десять днів трясіння землі". Джан Рід був висланий соціалістичною партією Америки в 1916 р. до Москви з метою складати докладні звіти. Він передав був рукопис своєї праці Ленінові в 1919 р. і вона появилася друком московською мовою в 1923 р., а англійською в 1926 р. До тієї праці сам Ленін дав коротку передмову, такого змісту:

"З великим інтересом і увагою я читав книжку Джана Ріда "Десять днів трясіння землі" і беззапечно рекомендую її робітникам світу. Це є книжка, що повинна бути друкована мільйонами примірників і перекладена на всі мови. Вона подає повну правду і всесторонньо наświetлює події та показує, що таке Револуція Пролетаріату і Диктатура Проле-

таріату... Книжка Джана Ріда беззапечно вияснює ці всі питання, що є фундаментальною правдою інтернаціонального робітничого руху."

Після смерті Леніна, Сталін примусив вдову по Леніні Крупську, надрукувати в "Правді" заяву, що "передмова Леніна є легендою і неправдивою" та що "вона не дає повного образу про духа революції"... Від того часу Сталін своїм наказом почав по-своєму писати історію революції.

Канадський історик Гудспрід, у книжці "Конспіратори", виданій в Лондоні, 1962, на сторінці 73-ій пише, що Волинський Полк у Петрограді, в суботу, 25-го лютого, 1917 р., на наказ старшин стріляти в демонстрантів, що коло царської палати кричали "геть з німецькими жінками", — дав постріли вгору. На другий день цей полк вийшов на вулиці міста вже без старшин і проголосив революцію. Джан Рід у вищезгаданій книжці на 269 стор. пише, що Скрипник (пізніше член уряду в Україні, що застрілився в 1933 році) звітував до "Воєнного Револуційного Комітету" (большевицького) в Петрограді, що Волинський Полк "відмовився битися проти Керенського". Значить, цей полк проголосив революцію, але одночасно відмовився битися проти Тимчасового Уряду білої Москви. Ми не знаємо, скільки в цьому полку було українців, але коли Скрипник тримав з цим полком зв'язок, значить щось його та вояків лучило спільне, можливо мова, національність, походження тощо.

Цікаві дані в книжці Ріда про кількість голосуючих у 19 партіях перших виборів 1917 р., а саме:

Большевики	424,027
Кадети	245,006
Ліві соціалісти-революціонери	152,006
Православні громади	24,139
Популярні соціалісти	19,109
Меншовики	17,427
Християнські демократи (католики)	14,382
Об'єднані соціал-демократи	11,740
Ліга козацьких відділів	6,712
Ліга жіночих прав	5,310
Самостійна ліга робітників, солдатів і селян	4,942
Соціалісти - революціонери (оборонці)	4,696
Демократи, радикали	4,413
С. Д. і С. Р. українські і жидівські робітники	4,219
Християнські демократи	3,707

Об'єднані групи	1,823
Ліга народного розвитку	385
Жіноча ліга спасіння країни	318
Універсальні соціалісти	158

Наведені числа голосуючих показують, що хоча большевики, кадети та ліві соціалісти мали перевагу голосами, то попри них були ще різні думки про положення в імперії. Характерним, що українські і жидівські робітники до виборів виступали спільно, мабуть в однаковій мірі почували себе чужинцями на московській землі, а попри це дає яркий доказ, що жидів українці не сікли нагайками, як це робили московські кавалеристи.

Отже не диво, що Троцький на вигнанні написав книжку "Сталінова школа фальшу історії". Українці віками вже знають, що Московщина — це країна без справедливості.

Ширий привіт
читачам та
передплатникам
"Нового Шляху"
з а с и л а є
ІВАН СЕРБИН
з родиною
5390 des Sapins
МОНТРЕАЛ, КВ.

П Р И В І Т
моїм Приятелям
і Клієнтам
JEAN GUILLET
NOTARY — NOTAR
2933 MASSON Tel.: RA 9-6329
MONTREAL, QUE.

ВОЛОДИМИР ЖИЛА

ЗА КРАЩЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

Від 2-го липня до 10-го серпня м. р. відбувалися у Вінніпегу Сімнадцяті Вищі Освітні Курси Осередку Української Культури й Освіти. Подібно, як в попередньому році, ці курси проходили при повній співпраці з організацією молоді МУНО. Курси відбувалися в просторому будинку Юнайтед Каледж на Портедж, де учасники не тільки відбували науку, але також приміщувались і харчувались.

В курсах взяло участь сорок п'ять студентів, що прибули з різних сторін Канади від Ванкуверу на заході до Ст. Кетеринс на сході. Число курсантів спочатку мінялось, бо бувало, що хтось прибуде, або вибуде й так управа розпочала курси з сорока курсантами, а закінчила їх з сорока п'ятьма. На курсах вчилися двадцять дев'ять дівчат, в тому дві заміжні пані й шістьнадцять хлопців. Більшість курсантів — це студенти вищих шкіл. Були на курсах учні середніх шкіл, як також і дві учительки.

Директором курсів, як і в попередньому році, був магістер Б. Білаш, відомий педагог, автор підручника української мови "Ukrainian with Ease" й голова Товариства Українських Вчителів ім. М. Шашкевича. Склад викладачів охоплював висококваліфікованих і відомих професорів та вчителів. В складі викладачів були: д-р Яр. Рудницький, професор і голова відділу Слов'янознавства при Манітобському університеті, сенатор П. Юзик, колишній професор історії і славістики при Ма-

нітобському університеті, д-р І. Глинка, відомий хемік, д-р М. І. Мандрика, відомий український поет в Канаді, дир. В. Климків, вчитель і принципал публічної школи в Ст. Вітал, д-р П. Маценко, відомий диригент і музиколог, п. О. Каліцінський, вчитель неповносередньої школи, адв. С. Радчук, п-ні Марія Юзик, п-ні І. Зельська, інж. Вол. Коссар, дир. І. Зельський, ред. А. Курдидик і отці М. Юрківський і М. Давидко. В склад викладачів входив також відомий хореограф і інструктор танків, керівник ансамблю "Чайка" п. Ярослав Клуць з Гемилтону, Онтаріо.

Ціллю курсів було ознайомити курсантів з основами українознавства, то значить, дати їм конкретне знання української мови, історії, географії і літератури. В деяких випадках це зводилось до поширення знань студентів, зокрема тих, які мали певні елементарні основи цих предметів. Курси займалися також питаннями ролі українців у розбудові Канади. На курсах присвячувано пильну увагу практичному організаційному вишколові, який зводився до ведення Рідних шкіл і участі в громадській праці. Багато часу було відведено на пізнання українського народного мистецтва, вивчення пісень і національних танків. Деякий час було присвячено питанням диригентури й національної ноші. Отже, як бачимо, на курсах не йшлося тільки про набуття чи поширення знань з тої чи іншої ділянки, але про потрібний вишкіл, який курсанти зумі-

ли б пізніше пристосувати на місцях, перебираючи провід серед молодших віком і працюючи в своїх організаціях для загального національного добра. Таким чином, Сімнадцяті Курси не відійшли від традиційних напрямних, які зацвів ще покійний Олександр Кошиць. Як колись, так і тепер йдеться про підготовку молодих кадрів, які оживили б на місцях наше організаційне життя, піднесли б його рівень і достосували б його до потреб нашого часу.

Навчання проходило п'ять днів у тиждень. Час був присвячений класним викладам і дискусіям, як також підготовці домашніх вправ і потрібному читанню літератури. Курсанти виявили багато зацікавлення курсами. Це було помітне зокрема серед дівчат і деяких хлопців. Кожна лекція кінчалася своєрідною щирою атмосферою дружньої виміни думок поміж викладачами й курсантами. Це було добрим показником, що праця в гарячий літній час не йшла на марно, а навпаки, запліднювала молоді уми, родила в них зацікавлення і щире бажання працювати віддано для пізнання України. Найбільше часу й енергії було витрачено на вивчення танків. Тут студенти брали масову участь і віддано та жертвенно пра-

цювали над пізнанням основ українського танкового мистецтва. Звичайно, тут було зроблено багато завдяки невичерпаній енергії й завзятості інструктора п. Ярослав Клуна, який вкладав у ці танки не тільки своє глибоке й всестороннє знання, але й частину своєї душі і серця. Його педагогічний хист разом з добрим психологічним підходом дає значні й тривкі практичні наслідки. Великого вкладу праці вимагали також лекції хору й диригентури. Також і ці лекції викликали замітне зацікавлення, студенти відвідували їх масово й горнулися до української пісні з якимось скремим пієтизмом та бажанням її пізнати й засвоїти, як деякі висловлювались, на все своє життя. Отже, замітною характеристичною рисою цього річного курсів була надзвичайно дружня атмосфера поміж студентами й викладачами, яка червоною ниткою снувалась через всі предмети курсів. Звичайно, вчити серед такої атмосфери було не тільки легко, але й цікаво. Тут кожне питання навіть і найменше значенням і розміром викликало реакцію в формі запитів чи дискусії. І це якраз було добрим доказом, що курсанти прибули на курси не тому, щоб задовольнити бажання своїх батьків, але щоб пізнати ближче куль-

ПОЗДОРОВЛЕННЯ
в і д
Cliche et Bergeron
Telephon VA 4-2705 Case Postale 118

АДВОКАТИ, ПРАВНИКИ
VITAL CLICHE, B.A., L.L.L.
SUBSTITUTE DU PROCUREUR GENERAL
CAMILLE L. BERGERON, L.L.L., PH. B.
812, 3E Avenue,
(EDIFICE GAGNON BLDG.)
VAL D'OR, QUEBEC

VAL D'OR STUDIO REG'D
ВАШ ФОТОГРАФ
Весілля — портрети — комерційне
копіювання — копії і друге.
НА СКЛАДІ КАМЕРИ, ФІЛЬМИ,
ОБРАМУВАННЯ І ПРИЛАДІ
889 - 3 Avenue. — Tel.: VA 4-2672
VAL D'OR, QUE.

НАЙКРАЩЕ І НАЙДЕШЕВШЕ КУПИТЕ
В ТОРГОВЕЛЬНОМУ ДОМІ
BUCHAREST-Furniture & T.V. Co.
3950 St. Lawrence Blvd. — near Duluth
Tel. 848-5822
З. ТУЗ, управитель
Великий вибір меблів, хатнього
устаткування, радіо, стерео і TV.

Мішаний хор із курсантів і деяких членів хору МУНО в Вінніпегу, що брав участь у великому концерті на закінченні Курсів. У долішньому ряді перший з-права — Володимир Климків, диригент хору.

туру свого народу, його духові багатства й форму їх вияву.

Вільний час, якого порівняно було мало, курсанти проводили на дозвіллі в оселі УНО "Русалка". Там, користаючи з доброї погоди, вони відпочивали над берегом Вінніпегського озера, відсвіжуючись після невиносимої спеки в мурах Вінніпегу. Однак, і тут на лоні природи часто приходилось їм відмовлятися від милого відпочинку й повертатись до занять, щоб вкласти максимальну програму курсів в шість тижнів навчання.

На закінчення курсів відбулися іспити, подібно як в школі. Ці іспити, як висловлювались деякі викладачі, дали гарні наслідки. Вони виявили, що курсанти добре засвоїли пророблений матеріал і показали його зрозуміння і вміння вживати. Для прикладу, візьмо іспит з історії України. Продовж короткого часу, розповідає п. Каліцінський, мої студенти вивчили найосновніші питання з української історії та зуміли відповісти на досить скомпліковані питання, вив'язуючись добре й замітно. Подібні думки висловлювали й інші викладачі, радіючи своїми успіхами. Отже, як бачимо, курси не були часом розваги й відпочинку. Це були дні завзятої розумової і фізичної праці, коли

курсанти заставляли працювати свої мозки, руки й ноги. Все було присвячено одній цілі — пізнати краще Україну й український народ з метою нести про них правду в широкий світ, що так ще по-різному розуміє наші змагання і нашу боротьбу за відродження української справжньої невідфальшованої державности.

Великим іспитом для всієї групи курсантів був, без сумніву, концерт, що відбувся в Національному Домі УНО, 9 серпня ввечері і був присвячений офіційному закінченню курсів. На цей концерт прибула численна публіка, незважаючи на гарячий літній час. Цим наша спільнота показала велике зрозуміння ваги й вартости курсів для нашої молоді й доросту. За традицією і цей концерт став зворушливим святом курсантів, їх рідних, приятелів і всієї громади. В цьому році концерт, здається, перевершив всі попередні успіхи щодо мистецького оформлення й спрямування. Програма концерту проходила на високому мистецькому рівні. З кожної точки було помітно велику працю, що її вклали керівники курсів і курсанти. Було видно також великі зусилля з боку курсантів зробити кожну точку якнайкращою, щоб, таким чином, виправдати всі надії проводу. І

EUROPEAN SAUSAGE

М. Житинський і сини
власники

1742 RICHARDSON — Tel. WE 2-4545
MONTREAL, QUE.

BERNEC FLORAL Co Ltd.

Flower Grower

300 — 1st. AVE. — Tel. DO 5-0511
VILLE LA SALLE, QUE.

Український салон краси SALON 'PIERRE DE PARIS'

П. Павлівський, власник

1625 BELANGER ST. E., — Tel. RA 9-1011
MONTREAL, QUE.

BALFOR BILLIARD HALL

Іван Ярош, власник

3606 ST. LAWRENCE BLVD. —

Tel. VI 2-0516

MONTREAL, QUE.

здається, що ніхто не розчарувався. Присутні на залі нагороджували рясними оплесками виступи курсантів; а остання точка програми викликала помітне піднесення на залі, де оплески довго не втихали, викликаючи молодь на новий і новий танковий герць.

Програма концерту була добре продумана, сконденсована й достосована до умов погоди. Були всього дві короткі промови, а саме, на самому початку, коли директор курсів кількома ядреними реченнями відкрив концерт, привітавши зібрану публіку. Під кінець концерту виступив представник Крайової Управи МУНО п. Б. Климків, який подякував викладачам курсів та висловив признання всім курсантам за їх успіхи в науці й на сцені. На програму цього концерту складалися виступи хору, танкової групи й окремих солістів. Хор під диригентурою дир. В. Климкова виконав чотири пісні: "Зібралися невірнії", арр. К. Стеценка, "Та віють вітри все буйнії", арр. О. Кошиця, "Ой, як, як" (веснянка), музика М. Леонтовича та "Журавель", музика Р.

Склецького. Хор, незважаючи на короткий час навчання, виправдав покладені надії і залишив помітне враження серед присутніх. Відчувалося тонкість виконання і вдалу інтерпретацію окремих пісень, що з помітною характеристичною рисою роботи дир. В. Климкова. Пісня "Журавель" проходила під диригентурою курсантки Марусі Рогатинської з Ст. Кетеринс, яка виправдала сподівання зібраної публіки й дістала в нагороду за свій вдалий деб'ют щирі й гарячі оплески. Українські танки проходили з дуже помітним успіхом. Зібрані підчували в них свіжість, тонкість виконання, силу й динаміку, що передавалися зібраним, які з більшим і більшим захопленням приглядалися цьому доброму виконанню. Танець "Дівчинонька по гриби ходила" показав картини стилізованої ритміки й був навіяний легкістю виконання і тонкістю інтерпретації. Танець "Чоботи" вніс в програму сильні гумористичні елементи, які виявлялися в окремих стилізованих рухах, що немов слова промовляли до публіки

Дівоча танкова група Доросту МУНО у Вінніпегу, яка виступала на кінцевому концерті Вищих Освітніх Курсів у п'ятницю, 9 серпня, в аудиторії Дому УНО.
На світлинні танок "Дівчинонька по гриби ходила".

й викликали сміх. Танець "Мете-лиця" бур, повний динаміки й сили та проходив з великою вервою. Традиційний "Гопак" появився в новій шаті мистецького оформлення, що помітно вносило щось нове до цілості композиції. Найвищого успіху добилася група у виконанні танку "Веснянка". Цей танок очарував присутніх своїм розміром і розмахом, силою і динамікою виконання, як також витриманим стилем та доброю інтерпретацією. На сцені проходив український танок у всій своїй красі, показуючи на широкі можливості, що криються в українському танковому мистецтві. Отже "Веснянка" стала, без сумніву, черговим значним успіхом п. Клуна. Вокальний дует "Берізка", музика Козака й "Місяць на небі", арр. Надененка у виконанні Марусі Гуляс і Марусі Рогатинської, як також сольо на піані "Сонатина", арр. Келера й "Українська народня пісня", арр. Косенка у виконанні Ірини Шкременки були добрим доповненням до цілості концерту. Оркестру для танків зорганізував і її вишколив п. Олександр Маценко, син музиколога д-ра П. Маценка. Він також аккомпанював солістам.

Концерт в цілому викликав глибоке й незатерте враження на довгий час. Присутні не дарма високо оцінили вартість програми, що було виявлено в довготривалих оплесках, як також в приватних розмовах після концерту. Деякі з присутніх були навіть готові порівнювати виступи курсантів з професійними ансамблями, так помітно й глибоко записались в їх душах виступи курсантів.

В суботу, 10 серпня, відбулося працання курсантів, що проходило в формі вечері. За почесним столом засіли викладачі курсів на

чолі з президентом ОУКО сенатором Парлом Юзиком. Вечерею породила курсантка Маруся Рогатинська. Тут в сердешній і щирій атмосфері прощали курсантів Осередок Української Культури й Освіти, Гол. Управа МУНО й УНО. З промовами виступали голова Відділу КУК на Вінніпег д-р Ісидор Глинка, проф. Яр. Рудницький від викладачів, п. Володимир Каптії від Кр. Управи МУНО та п. Д. Ріпак від управи Філії УНО в Вінніпегу.

Безпосередньо після вечері сенатор П. Юзик і директор курсів Б. Білаш вручили присутнім курсантам свідоцтва про успішне закінчення курсів. Це вручення проходило на очах широкої публіки, в склад якої входили рідні курсантів, що прибули на це свято навіть з далеких сторін Канади. Вручення документів супроводилося стиском руки й побажанням добрих успіхів в дальшій праці для добра нашої спільноти в Канаді. Кінцеве працання набрало досить зворушливого характеру й в не одного з присутніх витиснуло сльозу на очі, що було доказом радості й віри в краще й більш певне майбутнє в Канаді.

Кінчаючи цю замітку, хочеться ще раз коротко підкреслити вартість курсів, що, на нашу думку, лежить в особистому й національному аспекті. Курси мають змагати за піднесення доброго імені українців у Канаді та за гідне внесення культурного вкладу в загальну культурну скарбницю Канади. Курси готують молоді кадри, або іншими словами, готують нову зміну, що повинна перебрати провід нашого організованого життя і вести його до дальших помітних успіхів. Ми не хочемо затратити в Канаді нашої на-

ціональної ідентичности, не хочемо загубити наших культурних надбань, а навпаки, ми хочемо далі з них користати й їх розвивати в сприятливих умовах цієї країни. А це буде можливе тільки тоді, коли матимемо добре вишколену й національно свідому молодь, яка буде горнутися до нашої спільноти, буде жити нашим життям, буде співати українські пісні, танцювати українські національні танки, взагалі, буде плекати всі кращі вияви нашої народної своєобразности, нашого мистецтва, а разом з тим житиме ідеалами України, що чекає на нашу поміч і потрібний і догідний час.

До цього можуть приготувати нашу молодь тільки добре організовані курси типу Вищих Освітніх Курсів ОУКО. Отже, ми повинні берегти їх традицію, продовжувати їх кожного року та ро-

бити все можливе, щоб вони більшали кількістю учасників та росли багатством викладів і різноманітністю ідейного підходу. Тільки добре організовані курси, ведені на високому мистецькому й ідейному рівні будуть притягати нашу молодь, на них вона буде користати, витягаючи здорові соки національного знання і зерно правди про свій рідний нарід і уявлену Батьківщину Україну. Такі курси будуть робити національну справу, будуть її виплекувати, а курсанти здобуватимуть там новий змісл життя та розуміння, як працювати творчо для справи, за яку вони повинні стояти. Такими були Вищі Освітні Курси продовж останніх не менше двадцяти років і такими вони повинні залишитись назавжди, відповідно лише поширюючись і духово збагачуючись.

ЦІКАВІ ДРІВНИЧКИ

- Недавно винайдена загрозлива зброя, що її названо "промені смерти", має такий сильний струм, що він прошиє бетонний мур завглубшки 150 сантиметрів.

- Найновіші досліді виявляють, що наша планета-земля звільняє скорість свого ротаричного обігу, на одну десяту секунди продовж одного року, що буде мати значення для майбутніх календарних систем.

- Винахідники ЗДА роблять заходи, щоби спорудити такий апарат чи так званий "гелікоптер", який міг би постійно кружляти в стратосфері, порушуючись "радіяційним проміням" сонця як рушійною силою.

- Пересічна глибина океанів виносить 5 кілометрів, а найбільша глибина океану занотована біля Маріанських островів на Тихому океані, виносить 10,899 метрів глибини. Тихий океан є також найбільшим і має поверхню 180,000,000 квадратних кілометрів.

- Організм людини зложений з таких складників, які постійно відновляється, деякі з них відновляються продовж тижня, деякі в часі одного місяця, а лише два відсотки є таких, що міняються щорічно.

- Гроші — це речі, що їх можна уживати як світовий міжнародний паспорт, що дає вступ усюди за виїмком неба, і за них можна набути все за виїмком щастя!

MOTЕЛЬ FLAMINGO

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ MOTЕЛЬ

в околиці Вінніпегу. 10 хвилин до міста. Модерні кабінні для самотніх і для родин!

Дуже умірковані ціни!

ІВАН ЯКИМІВ, власитель.

1680 Pembina Hwy (75) — Ph.: GL 2-2898
WINNIPEG 19, MAN.

“ОЛД СОЛДЖЕРС НЕВЕР ДАЙ...”

“...не складу зброї, поки не вибору волю України...” Слова присяги потрясають мурами коломийської казарми, несуться карпатським беркутом понад завмерлі лави стрільцтва й прошивають низькі, листопадові хмари.

— Праворуч, ходом руш!.. Пісня... —

“Гей, у лузі червона калина...”

— Маршова колона співає цілим серцем, голос пісні будить заспане місто й притягає до вікон.

— Та куди ви?.. —

— На Львів!... На Львів... — Від

гукуються чотири сотні Гуцульського Куреня... — На Львів!...

Ще хвилинка і залізнична станція проковтує сірозелені однострої, стукотять об рейки колеса й гудок паровозу кидає українській Коломиї останнє — “На Львів”!

— З Богом на святе діло... хитають чубами просторолосі сосни.

“Є у мене топір, топір, ще й кована бляшка...”

Научу я москалика та й ще того ляшка...”

Й. Пригородський (зліва) і В. Ткачук. Знімка роблена на постої 1918 р.

коломиїкою відповідають ваго-
ни й щораз швидше намотують на
колеса повісма кілометрів...

“Не складу зброї, поки не ви-
бору волю Україні” ті слова й ни-
ні, по стільки роках, не втратили
свої дзвінкості, що більше, сро-
го глузду, в серцях кол. молодень-
ких стрільців Василя Ткачука й
Йосифа Пригородського, приятелі-
однолітків із Березова Ниж-
нього, кол. Печеніжинського пові-
ту.

В 1917 році, маючи неповних 17
років, нерозлучні друзі проміня-
ли, здавалося б, спокійне життя
“підпарубочого” на мазепинку й
розету Українського Січового
Стрільця, стали — чи не наймо-
лодшими — вояками Легіону. А
далі східний фронт, бої за Львів,
чотирикутник смерті, відступ за
Збруч і тифозний марш широки-
ми степами, ЧУГА та гіркий по-
лин провалу величніх сподівань...

Повернувшись у срояси й за-
куштувавши на власній шкурі го-

реславної настанови “горе пере-
моженим”, попрощали наші друзі
рідний Березів і подались у дале-
ку Канаду. Невеселі будні вояка-
емігранта ще більш наснажили,
підкреслили суть коломиїської
присяги. Василь із Йосифом пори-
нають у вир громадсько - політич-
ного життя канадської України.
Вони стають активними членами
УСГ, УНО й інших наших органі-
зацій. Одружившись, поселились
у Британській Колумбії.

Тепер Й. Пригородський має
зразкову ферму біля м. Аботс-
форду. В Ткачук має столярську
майстерню в Нью Вестмінстері.
Василь і Йосиф, активні члени
УСГ Британської Колумбії, замі-
нили огнепальну зброю фронто-
вика першої лінії на не менш е-
фективну зброю живого слова
Правди. Вони й тепер у фронто-
вій лінії зтяжної боротьби за на-
шу Істину...

“Старі вояки ніколи не вмира-
ють...”

Кронікус

Й. Пригородський і В. Ткачук в оточенні членів управ (з родинами) клітки
УСГ, УНО і ОУК у Ванкувері на фермі Й. Пригородського, вересень, 1963 р.

Наука і розвага

ЩО ПРИНЕСЕ БУДУЧЧИНА

(Як буде виглядати світ в 2,000-ному році?)

На цю тему є дуже багато різних, деколи навіть фантастичних, повістей і публікацій, а також фільмових стяжок, які зображують всякі винаходи та припущення, що їх принесе людству будуччина. Знову в останніх роках вся преса переповнена сенсаціями, що за допомогою найновіших наукових дослідів та винаходів людина опанує міжпланетарні простори, а англійський дослідний інститут звітує, що довкола нашої планети-землі кружляє тепер аж 295 штучних "сателітів", з яких лише около 50 мають постійнену характеристику походження, а походження решти "сателітів" стає невиясненим, мало того — їх число постійно зростає.

Міжпланетна комунікація. — На підставі переведених пробних полетів "штучними сателітами" зі спеціально вишколеними літунами — "космонавти" чи "астронавти", вже тепер ведуть заходи для полету на місяць чи планету Марс. Звідомлення подають, що вже тепер приготівляють побудову "космічної ракети" розміром 85 метрів довжини і 20 ширини з 4-ма частинами, яких вибухова сила буде так скомбінована, що перші дві частини будуть зужиті на полет на іншу планету, а дві інші — на поворот. Така подорож буде тривати приблизно 600 днів

і при участі експедиції з 7-ох космонавтів-спеціалістів. Ракета буде мати телевізійну станцію, щоб передавати на землю всі спостереження, як також причал, побут та поворотний відлет із досягненої планети. Припускають, що такий полет рудбудеться в 1975-1980 роках, і якщо буде успішний, то в 2,000 році вже буде існувати постійна комунікація не лише з Марсом, але теж і іншими планетами.

Загальна комунікація буде так удосконалена, що цілу земну кулю пов'яже сітка авіаційних ліній з "ракетними літаками" зі швидкістю звуку чи навіть світла. В недалекій будуччині подорож довкола землі можна буде відбудити продовж одної доби. Дослідно це може виглядати так, що в годині 6-тій рано особа візьме літак в Нью Йорку і в 10.30 буде вже в Буенос Айресі, де пообідавши в год. 11.30, пересяде на інший літак і на підвечірок в годині 16.30 приїде до Лондону. Там, полагодивши свої справи, пересяде ще на інший літак і на годину 21-шу (дев'яту ввечір) буде знову в Нью Йорку, не відчуючи будьякого змучення.

В автомобільній промисловості автомобіль буде так званою "літаючою машиною", без коліс, не буде потребувати автострад, змо-

же плавати по воді, порушувати-ся чи літати горизонтально чи вертикально в будьякім напрямку. До того ці літаючі машини будуть дуже приступні в ціні і їх зможе набути кожна доросла людина, і вони будуть осідати та зберігатися на “терасах” (дах) мешкальних домі.

Подібні “літаючі машини” заступлять також теперішню залізницю й комунікація між поодинокими місцевостями буде відбуватися “ракетними поїздами”, що віддаль 100 кілометрів будуть відчувати за кілька хвилин, з найвигідним устаткуванням, регуляторами температури та холодного світла. Подорож відбуватиметься за поміччю автоматичних “радарних” апаратів так, що неможливи будуть здури чи інші катастрофи.

Будучі міста — матимуть цілком змінений вигляд, бо кожне місто буде великих розмірів домом — так зв. “моноб্লок” вивінованим найновішими здобутками науки й техніки. Такий дім-місто може мати кілька кілометрів ширини, а кільканадцять кілометрів довжини, матиме яких 100 поверхів висоти й зможе помістити 50-100 тисяч мешканців. В такому домі будуть і всі потрібні уряди адміністрації та публічного забезпечення, як поліція, пошта, преса, школи, університети, кінотеатри, клуби, крамниці, ресторани і все інше потрібне. Комунікація в таких домах буде так змеханізована та вдосконалена, що все будуть виконувати скоро й вигідно. Щоб дістатися куди треба і в будьякому напрямку, вистачить уміститися в фотелі “вінди” і натиснути відповідний “гузичок”. Крім комунікації “вінд-місто-дім” буде мати сітку рур, що згущеним повітрям зможуть до-

старляти речі на помешкання. Тому в будучому місті не буде ні поштарів ні продавців газет, бо пошту і газети будуть доставляти автоматично на кожне помешкання. Таким способом можна буде поладнувати й інші орудки, включно з закупамі в крамницях. Наприклад: мешканець виписує листу потрібних йому товарів, долучує відповідну суму грошей, запаковує це все в рурковий апарат, натискає потрібні числа й замовлення автоматично переходить до торговельного магазину. Там виконують замовлення, долучують фактуру й евентуальну решту грошей та за натисненням відповідних чисел пересилають на помешкання.

Та це ще не все, бо в такому новітньому місті буде також сітка “телефонного телебачення”. Кожний мешканець за натисненням відповідних чисел зможе говорити зі своїм знайомим в іншій частині міста, чи навіть в другому місті, а при тім бачити його особу, його зачіску, одяг та його приємну усмішку, чи гнів за недодержання слова.

Мешкальні дома будуть зі всіма можливими вигодами в найбільш практичному приспособленні. Вся обстановка буде захована в стінах, в підлозі та стелі. В разі потреби, скажім, ідальні, за натисненням відповідного гузичка з укриття висуваються стіл і крісла, а після використання все знову ховається в такий самий спосіб. Таке саме зо спальнею; все інше устаткування, а навіть світло буде заховане в стелі та стінах чи в шафах, бо не буде теперішніх жарівок, а світляні плити з так званим холодним світлом, що не буде витворювати тепла, а тим самим не буде загрози пожежі.

Заповідають також "підводні міста" на дні океанів, з виглядом "моноблуків" з бетону і скла.

Населення земної кулі до 2,000 року подвоїться. — Демографічний річник ОН подає, що за наступні десятиріччя населення земної кулі збільшилося на 560 мільйонів душ і тепер начислює 3,069 мільйонів осіб. А Міжнародний Конгрес, що недавно відбувся в Штокгольмі, подав, що за наступних 35 років число населення подвоїться, себто буде начислювати понад шість білльйонів душ. Цей самий Конгрес устійнив, що будучою загрозою не є війна чи "атомна бомба", а перенаселення, яке зможе так підвестися, що земні плоди не будуть в силі всіх вижити та закликає поробити всі можливі заходи, щоб тому заздальегідь запобігти, та не допустити до катастрофальних наслідків.

На підставі пророблених дослідів заповідають, що в недалекій будуччині пересічний вік людини піднесеться від 100 до 120 років, бо медичний поступ виелімінує всі хвороби, а люди будуть вмирати тільки зі старости. Поза всякими вигодами та медичними успіхами руханка і спорт будуть на високому рівні як запорука доброго здоров'я та довгого життя. В будучих десятиліттях харч людини буде складатися виключно із "вітамінних таблеток", тож не треба буде жадного столового накриття і кухонних приборів. Навіть напитки будуть в "таблетках", як тепер "аспірина". В плинному стані залишиться тільки вода, і то фільтрована, щоб очистити її від всяких мікробів та з відповідною стійкою температурою, яка нічим не загрожуватиме організмові.

В недалекій будуччині, навіть одяг людини буде змінений, і то

як виглядом, так і якістю. Одяг буде споруджений із штучної, але дуже легкої та гладкої тканини, яка не буде нічим брудитися й такого одягу не треба буде прати, а вистачить витріпати і тканина стане знову як нова, Такий одяг будуччини матиме особливий вигляд, майже для всіх людей однаковий, при тому з відповідними і дуже маленькими апаратами регулювати температуру — в літний час давати прохолоду, а взимку ogrівання.

До одягу належатиме також бездротний телефон та апарат телебачення, що вагою і розміром не буде багато більший від теперішнього ручного годинника і за його допомогою можна буде говорити з особами на найдальшу віддадь, а також бачити коли, де і яка година, чи будьяка інша чи важніша подія, бо такі передачі будуть постійно з відповідних станцій телебачення та в природних красках.

Якщо ці припущення в загальному є можливі, й сприймливі, то є й другі, що їх можна вважати загрозливими. А то — заповіджена можливість інвазії на нашу планету з інших світів мешканців, може навіть більш від нас розвинених, що могло б мати не бажані для людства наслідки. Знову ж американський професор Реденберг (нагороджений премією Нобеля) висловив припущення, що міжпланетарні полети можуть принести на нашу Землю бацилі невідомих нам хворіб, що може бути великою загрозою для всего людства, якщо завчасу не знайдуть протидіючих заходів.

Все це взате разом все ж є тільки можливості, які, так чи інакше, розв'яже час, — а пока, треба терпеливо сприймати сучасну дійсність такою, як вона є...

ПІДВОДНІ МІСТА ТА АТОМНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ НА ДНІ ОКЕАНІВ

Загально відомим є, що звиш 70 відсотків земної кулі займають моря та океани, які криють в собі багато різnorodних тварин та рослин, що в більшості дотепер не є належно досліджені та використані. Для характеристики слід навести, що найбільший поверхнею Тихий океан начислює 180,000,000 кв. клм., його ширина в деяких місцях доходить до 18 тисяч кілометрів, а довжина дотепер ще неустійнена. Друге місце займає Атлантийський океан з поверхнею 106,000,000 кв. клм. та має він 15 тисяч кілометрів довжини і понад 7 тисяч кілометрів ширини. Індійський океан має 75,000,000 кв. км. поверхні, а загально моря та океани начисляють 366 мільйонів кв. клм. поверхні. Найбільша глибина океану занотована коло Маріанських островів на Тихому океані, яка виносить 10,899 метрів.

За останні роки в дослідях морського дна зроблено величезні успіхи, але загально акція ця є дуже трудна і коштoвна. Коли полет в стратосферу відбувається зі шкoрiстю, яка переходить звук, то досліди морського дна відбуваються "раковим кроком". Експедиція до глибини 3,000 мтр. тривала повних 5 годин; а найновіша виправа до глибини 10,000 метрів тривала понад 7 годин, з яких для занурення зужито більше як 4 години часу. Досліди морського дна переводять при помочі відповідних апаратів, які мають назву "Батіскаф" і такі вимагають багато коштoвних і скомплікованих споруджень не лише для плавання чи занурювання, але також на доставу повітря експедиції, на освітлення, на поміри та

фотографування, а тому "Батіскафи" є більш коштoвні чим кораблі.

ДОСЛІДИ МОРЬСЬКОГО ДНА ВІЯСНЮЮТЬ ЙОГО ТАЄМНИ- ЦІ Й БАГАТСТВА

Переведені досліди вияснюють, що в морях та океанах живе величезне число різних рослин та жирин, з яких деякі мають величезні розміри. На дні океанів є сильні течії води, що виглядають на підземні ріки, які плывуть у відповідному напрямку з великою шкoрiстю, та мають вони тисячі км. довжини. На днах океанів є й скелі гори, підводні вулкани які доходять до 1,200 метрів висоти. Підводні гори вкриті рістною, в якій замешкують різні живини та потвори, з яких деякі мають по кілька тонн ваги.

На підставі дослідів устійнено, що лише до глибини 160 мтр. морські живини користуються світлом, яке доходить до них зі зовні, бо в дальшій глибині панує темнота. Багато морських живин користується своїм власним фосфористичним світлом, бо без нього в тій вічній темноті не можна обійтися.

З досліджень відомо, що між сотворіннями морської глибини ведеться постійна боротьба, "всіх проти всіх" — спасається тільки той, хто сильніший чи справніший і знищить свого противника, або звинніший і хто шкoрiше втече. Іншого виходу там немає.

Морське дно має поклади різних мінералів, а також укриває великі скарби зі затоплених кораблів, бо статистика виявляє, що на дні океанів є більше затоплених кораблів, чим тих, що плывають по морях та виконують своє призначення на поверхні океанів.

ПІДВОДНІ ЕЛЕКТРОСТАНЦІЇ

Дослідчий Інститут у Пітсбургу опрацював відповідні проекти побудови підводної атомної електростанції, яка зможе продукувати великої сили електричну енергію і може мати не абиякі успіхи. Така підводна електростанція буде скоронена перед знищенням на випадок війни, а також вона буде так споруджена, що буде використовувати тепло землі для продукування електричної енергії.

Це мала б бути механічна споруда 14 метрів висока й 6 метрів широкі. Вона буде влаштована так, що продовж 18 місяців зможе працювати вповні самостійно і автоматично, без обслуги людини, яка буде його тільки періодично контролювати, та включати додаткові автоматичні апарати.

Проектують також збудувати величезних розмірів підводну "геологічну" станцію для дослідів нутра землі, та розшуків мінеральних покладів на дні океанів. Наразі це все тільки проекти, які хоч мають певні вигляди на успіх, але для їх реалізації вимагають величезних фондів на підготову й побудову їх.

ПІДВОДНІ МІСТА

Статистика виявляє, що населення земської кулі збільшується на 55 мільйонів осіб річно, як подає статистика, а це в недалекій будуччині може спричинити загрозу перенаселення, бо земля не буде в силі не то вижити, а й примістити всіх людей на своїй поверхні, і тому вже тепер снують проекти заселення морського дна "підводними містами".

Такі "підводні міста" мали б вигляд величезних розмірів корабля чи дому, за назвою "моноб্লوک", спорудженого з залізо-бетону та скла. Себто в ньому мож-

на б приміститися 20 чи навіть 50 тисяч населення, яке було б за безпечене всіма вигодами комфорту. Більше того — "місто-дім" був би устаткований такими апаратами, що використовували б температуру нутра землі для порушення різних споруджень — а то: продукувати повітря, освітлення, ogrівання, охолодження та все, що потрібне для вигідного життя.

Окремо мали б бути споруджені підводні фабрики та підприємства, щоб використовувати та переробляти морські живини й рослини на поживу для людства, щось у роді "вітамінних таблеток".

Для комунікації з такими "підводними містами" проєктують "підводні ракети", які зможуть летіти в повітрі чи плисти по воді, і вони будуть так споруджені, що передньою частиною будуть усмоктуватися в стіну "монобльоку", де буде споруджена станція зі спеціальними апаратами закладовування чи виладовування речей.

Все це на перший погляд виглядає фантазіями, але коли взяти до уваги здобутки науки й техніки, які відбуваються вже на наших очах, то немає аргументів, які виключали б можливості їх реалізації.

ПРО НАСЕЛЕННЯ ЗЕМНОЇ КУЛІ

Демографічний річник видання секретаріату ООН виявляє, що за останнє десятиріччя число населення збільшилося на 560 мільйонів осіб та зросло до 3,069 мільйонів людей. Пересічно на кожний квадратний кілометр тепер припадає 23 мешканці, а найгустіше заселена держава, це Голландія, де на один квд. клм. припадає аж 346 осіб, знову ж найрідше заселена Австралія, де на один квдр. клм. є всього тільки одна людина.

В державах, що брали участь в останній світовій війні як Німеччина, Советський Союз чи навіть ЗДАмєрики є більше жінок, ніж мужчин.

Знову статистика вяснює, що пересічний вік жінок виносить 75 років, а мужчин лише 71 рік. Найвище число смертності має Японія, де продовж одного року на кожну тисячу народжених вмирає 160, а найнижче число смертності має Голляндія, де на тисячу народжених вмирає лише 15. З поодиноких частин світу найгустіше заселена Європа, де на кожний квадрат. клм. припадає 138 мешканців, в Азії 112, а в Америці не доходить до 100 мешканців. Найбільше число розводів є в Арабії, а найменше в Ірляндії. Найгустіше заселене місто Монако, де на один квадрат. клм. припадає аж 13,600 мешканців, а найбільші числом родини живуть в Самої, де пересічна родина складається з 7-ми осіб.

ПЕРЕСІЧНИЙ ВІК ЛЮДИНИ ПІДНОСИТЬСЯ І В 2.000 РОЦІ — БУДЕ ВІНОСИТИ 100 РОКІВ

Винахідник "стрептомецини" і лауреат Нобеля д-р С. А. Ваксман на вголошеній недавно пресовій конференції заявив, що пересічний вік людини підноситься постійно і в 2-тисячному році буде виносити 100 років. Під час конференції д-р Ваксман, зазначив, що як "пенициліна" так і "стрептомецина" мають великий кұраційний успіх, але їх аплікацій не треба надуживати, бо це може мати небажані наслідки не лише для осіб, але також для їх нащадків.

Загально належить ствердити, що медичні дослідни за останнє десятиріччя зробили величезні успіхи і тепер йдуть намагання, щоб винайти лік проти рака, який є одною з найбільш загрозливих хворіб людства.

295 ШТУЧНИХ "САТЕЛІТІВ" КРУЖЛЯЮТЬ ДОВКОЛА ЗЕМЛІ

На підставі звітмєнь англійського дослідного Інституту стверджено, що загально довкола землі кружляє тепер 295 різних штучних "сателітів" з яких подавляюча більшість є невідомого походження. Деякі держави

як Англія, ЗДА мають відповідні апарати, які досліджують і занотовують полет кожного сателіта, але це не дає змоги устійнити його походження, і на вище подане число тільки яких 50 має означену характеристику, що вяснює їх походження, а решта є невідомі. З оголошених тепер звітмєнь можна устійнити, що яких 25 штучних сателітів випустили Злучені Держави Америки, а яких 15 випустив СССР, про що є офіційні повідомлення, — тому робиться припущення, що між кружляючими "сателітами" можуть бути й такі, що походять із інших планет, досліджуючи, коли не нашу планету, то походження та якість "сателітів", які походять з нашої планети.

ЯПОНІЯ МАЄ НАЙСИЛЬНІШУ ПРЕСУ

Незважаючи, що Японія програла останню світову війну, в наслідок чого зменшилася її поверхня та підірвався частинно її економічний стан, вона зробила великий поступ в розбудові промисловости і її товари тепер заливають весь світ, бо Японія має найдешевшого і дуже продуктивного робітника, що дало їй змогу скоро піднятися.

Японія має тепер найсильнішу пресу, що, як подають звітмєння, по-являється кожного дня 25 мільйоновим накладом. Крім сильної преси Японія має також густу сітку радіостанцій та телебачення, що її перевищає хіба Америка, яка в тому займає перше місце.

НАЙБІЛЬШЕ, НАЙВИЩЕ І НАЙДОВШЕ

Найбільша частина землі це Азія з поверхнею 43,026,956 квадратних кілометрів. Найбільший океан — це Тихий океан з поверхнею 180,000,000 квадратних кілометрів. Найвища гора — Еверест в Гімалаях має 8,882 метри висоти. Найвищий водопад — Ангель у Венесуелі, що має 1,005 метрів висоти. Найдовша ріка в світі — Ебро в Іспанії на 8,000 кілометрів довжини. Друга по величині ріка — Амазонка в Бразилії має 6,290 кілометрів довжини, а третя — Ніль довга 6,500 кілометрів. Найбільша укра-

їнська ріка — Дніпро має 2,140 кілометрів довжини.

ВІДНАЙШЛИ РУЇНИ МІСТА, ЩО ІСНУВАЛО ДВІ ТИСЯЧІ РОКІВ ТОМУ

В Перу, недалеко місцевости Гонкопампа (провінція Каргуаз), віднайшли руїни старинного міста, яке існувало 100 років до приходу Христа. Згадані руїни є на висоті 3,100 метрів над поземом моря. Уважають, що це найцінніша передісторична знахідка в Південній Америці.

Руїни ці представляють ціле місто не лише з величавими домами, святинями та гробницями, а також з каналізацією. Знайдені дома муровані з каміння, та зі залами на 8 метрів висоти; деякі дома начислюють 20 кімнат. Гробниці теж муровані та поверхові і деякі з них мають 15 метрів довжини і 12 висоти. Знахідка ще з кінця 1961 року, але до тепер вдалося лише частинно перевести розшуки, які продовжуються далше, бо руїни займають простір більше 3 кілометрів довжини.

МАШИНА ДАЄ ВІДПОВІДІ

В Парижі спорудили машину, яка відповідає зразу на поставлені запити і то з прецизною точністю. Машина ця має назву "Гамма 60" та є так великих розмірів, що займає 360 квадратних метрів поверхні, і має в собі яких 15 тисяч електричних апаратів, які роблять потрібні обчислення, чи збирають дані, подаючи відповідь голосником при допомозі "магнітної плівки", яка ці відповіді також записує.

Уважають, що ця машина є одною з найбільш прецизних, які дотепер діють, вона порушується при допомозі електронних апаратів. Її також називають "електричним мозком", який може в скорому часі дати точну відповідь на найбільш складні фізичні чи математичні проблеми.

НАЙБІЛЬШІ МІСТА

З заповідань Статистичного збірника ООН найбільшими містами є: 1) Нью Йорк з 10,970,000 мешканців, 2) Токіо з 10,550,000 мешканців, 3) Лондон —

9,900,000 мешканців, 4) Париж — 8,000,000 мешканців, 5) Москва — 7,200,000 мешканців, 6) Чикаго — 6,290,000 мешканців, 7) Мексіко — 4,791,000 мешканців, 8) Буенос Айрес — 3,900,000 мешканців, 9) Сан Павльо — 3,500,000 мешканців, 10) Берлін — 3,500,000 мешканців. Найбільше українське місто це столиця Київ, що після найновішої статистики має 1,250,000 мешканців.

Найбільше хмаросягів має Нью Йорк, який ще тим замітний, що там живуть величезні скупчення чужинецьких іміграцій, як наприклад: 550,000 ірландців, 1,100,000 італійців та два і пів мільйона жидів, себто стільки, що начислює жидівська держава Ізраїль.

Знову Токіо є замітне тим, що в останніх роках його населення значно збільшується, коли населення Нью Йорку та Лондону за той час постійна маліє.

Найбільше місто в Південній Америці — це Буенос Айрес, яке за поверхнею є найбільшим у світі, бо займає простір 5 разів більший від поверхні Парижу.

ПІСНЯ ЕМІГРАНТКИ

Як давно, як давно
У розлуці минають години.
Чужино, чужино,
Не заміниш мені України.

І сади і хати,
Все знайоме і рідне до болю.
Ти прости, ти прости
За розлуку, мій краю, з тобою.

Не розвіять жалю,
Не розрадити тугу безкраю.
Я ловлю, я ловлю
Кожну вістку з далекого краю.

Освіти, освіти
Мою душу, повиту журбою.
Ти прости, ти прости
За розлуку, мій краю, з тобою.

Як давно, як давно
У розлуці минають години.
Чужино, чужино,
Не заміниш мені України.
Олександр Підсуха

КОНТИНЕНТИ ПЛИВУТЬ

Австралійські науковці проголосили світові, що австралійський континент рухається як цілість приблизно два цілі на рік. Цей рух відбувається продовж останніх приблизно 100 мільйонів років. Колись Австралія лежала десь у тому місці, що нині південний магнетний бігун землі. А нині вона віддалена від того місця на майже 3,400 миль.

Теорія про те, що континенти пливуть, не нова. Те відкриття зробив перед 50 роками німецький метеоролог Вегенер. Він виходив з заложення подібності східних берегів американського і західних берегів євроафриканського континентів. Він твердив, що оба континенти мусіли бути колись в одному куску і що в ході часу щось таке сталося, що той кусок розколовся і два куски почали від себе віддалюватись. Він ствердив, що нпр. геологічні поклади Бразилії і Африки є такі самі, якби колись були разом. За його поглядом, гори на східньому побережжі Америки і Канади такі самі як гори Шотляндії і Скандинавії. Він найшов також, що залишки в скаменілій формі в скелях тих гір такі самі, якби ті частини землі були колись в одному куску та що таких залишків не найдено в скалах Бразилії і Південної Африки.

Ту теорію, як її поставив Вегенер, пильно розглядали метеорологи і біологи, але геологи її не піддержали тоді. Хоч докази Вегенера були переконливі, вони не могли собі вяснити, які сили могли розірвати сушу і заставити її куски віддалюватись від себе, тобто плисти. Вони припускали, що океани, як вони нині є, все були такими, як нині. Вони не

могли зрозуміти, як то куски суші, що лежать на твердому ложі земної кори, могли б плисти.

Лише тепер в багатьох випадках вже стверджено, що континенти таки пливуть і що середовище, в якому вони пливуть, хоч тверде і непорушне, як виглядає, таки є рідиною.

До піддержки теорії Вегенера найбільше причинились геофізики і зокрема та частина природничих наук, що займається палеогнетизмом. Ті стердили, що скелі на землі, коли остигали від горячі, при якій творилась земля, залишилися намагнетизовані в таких напрямках, як тоді діяв на них земний магнетизм. Тодішній напрямок магнетизування залишився в скелях і до нині, хоч магнетні бігуни змінили своє положення на землі. Тож заходить питання, чи справді бігуни змінили своє положення, чи може континенти змінили своє положення. Магнетизм скель орієнтувався по напрямках північ-південь, як діяв тоді земний магнетизм. Напрямок тодішнього магнетизму, порівнюючи з теперішнім, не той самий. Напрямок магнетизації скель у Канаді відхиляється від магнетизації скель у Британії на яких 30 ступенів.

Як причину руху континентів тепер подають звичайну конверсію внутрі землі, що дуже подібна до кипіння рідини в горшку; де верхні холодніші частини рідини, як важчі, проникають у глиб, а на верх виходять з нутра тепліші частини — легші. Тому при кипінні рідина нібито перекидається в горшку, коротко — робить те, що ми називаємо кипінням.

Для кипіння потрібне тепло.

Те тепло витворює в нутрі землі постійно радіоактивність елементів-первнів, з яких збудована ціла земля*). Тепло в нутрі землі заставляє більше нагріті частинки підпливати наверх, а холодніші зверху знижуватись в низ. Тобто в нутрі землі робиться те саме, що і при звичайному кипінні рідини. Науковці геомагнетики ствердили, що по середині Атлантику є розколина в землі і що під нею йде те внутрішнє кипіння. При кипінні гарячі частини з нутра землі йдуть на поверхню на схід і на захід і відсувають рід себе оба континенти, Америку й Євроафрику, а холодніші частини з поверхні йдуть в глиб землі і т.д.

З інших джерел подають, що в ході того процесу колись зникла суша Атлантида. Тому що цю справу запам'ятали люди, вона мусіла відбутись вже за часів, коли люди жили на землі. Атлантида мала бути там, де в Атлантику відкрито шов чи заглибину під якою недалеко від поверхні йде згадане вже кипіння, чи по науковому кажучи, конвекція.

Теорія Вегенера про те, що континенти пливають нині, віджила і

*) Український геолог і хемік проф. д-р Микола Єфремов (тому два роки вмер нагло у ЗДА) доказував ще звиш десяток років тому, що нутро землі — це найбільша в світі "атомна фабрика", де постійно відбувається розбиття атомів, що витворює несамоовито високу температуру і розпряжність енергії, та так же постійно постають нові атоми, а то й первні. Вибух вулканів, це ніщо інше, як "вибух" величезної сили підземної (з нутра землі) "атомної бомби". Навіть такий самий зовнішній вигляд.

Тепер теорія Єфремова прийнята в світі як самозрозуміла річ. Досі приймали, що вибух вулканів — це розпряжність "підземних газів". Ред.

щораз більше доказів є на те, що так воно було і є, як казав Вегенер і що цей процес в дуже повільній і непомітній для людей через їх коротке життя формі відбувається і нині.

Жарту

БОЯГУЗ

На одному з наших концертів жіночий хор, співаючи стрілецьку пісню "Іхав стрілець на війноньку" дуже її протягав.

"Чому ж вони так довго її співають" — скаржився один із слухачів сроду приятелів.

"Видно, що той стрілець не дуже на ту війноньку спішився" — пояснив йому приятель...

ПРИГОДА

Входячи до кіна нівроку грубенька жінка і подаючи портеріві два квитки, каже: "Я, знаєте, купила два, так щоб мені легко було сидіти, бо в одно крісло ніяк не влізу... Ви, думаю, не маєте нічого проти?"...

— Ані трохи, — каже портер, — тільки не знаю, чи втнете таку штуку: Ваші квитки на два крісла, у двох різних рядах...

ПОМИЛИВСЯ...

На поліції допитують чоловіка, який свою жінку з помешкання через вікно викинув і вона забилася.

— Та то все через помилку — каже обвинувачений...

— Гарна мені помилка — каже поліцист — та ж вона мертва!...

— Та це прагда, але я забув, що ми з партеру на четвертий поверх перепроводились...

ЯК СТАВИТИСЯ ДО КОНКУРСІВ

Конкурс, як і лотерія, справа виключно добровільна. Можна купити лотерійний квиток за останні тридцять копійок, а можна й без уваги пройти помімо насипаного щасливими номерами скляного колеса, маючи в кишені гаманець, а в гаманці — нерозмінну новеньку сотку. Можна надіслати на конкурс рукопис, якого не наважився б показати і власній дружині, а можна мати справжній шедевр і не піддатися спокуси заволодіти першою премією.

І все-таки, як ставитися до конкурсу?

Радимо: будьте обережні! На конкурс існує дивовижна зрівнялівка. Ти не ставиш на рукописі власного прізвища, яке говорить само за себе, а ставиш якусь девізу, яка нікому нічого не говорить. Те саме робить зелений початківець — і от вас уже зрівняно. Питастесь: навіщо це?

Та найбільші несподіванки чатують на вас попереду. Рукопис іде на рецензію без імені автора, як вершник без голови. Нічого не второпавши з девізи, а тільки приючі над текстом, рецензент може не здогадатися, з ким має справу, і написати таке, що, як кажуть,

не лізе ні в які ворота. Наприклад: "Автор повісти ще тільки пробує свої сили в цьому жанрі. Йому бракує елементарних навиків і загальної культури; мова бідна, образи невиразні. Не завадило б йому зв'язатися з комісією роботи з молодими, де він зможе дістати кваліфіковану консультацію". А ви ж самі консультуйте!

Потім, коли відкриють коверту з девізою і визнають справжнє ваше прізвище, ще й роздзвонять на всю республіку. Злосновці не сплять! — сказав поет.

Якщо ви вже вирішили взяти участь у конкурсі, не забудьте про запобіжні заходи. В коверту, де має бути ваше прізвище, ніякого прізвища не кладіть, а тільки записочку: "Після присудження мені премії прошу дзвонити телефон..." Телефон теж краще вказати не свій, а тещин. Боятися тещі не варто: якщо премії не присудять, її ніхто не потребує, як що ж присудять — вона тільки зрадіє, що дізналася першою. . .

А взагалі — будьте обережні!

П. Гасенко

("Літературна Україна" — Київ)

Жарту

ТАКОЖ ПРАВДА...

Ідучи на забаву, жінка одягнула на себе суконку, яка складалася так би мовити — згори з нічого, а в долині теж не багато більше... І несподівано по дорозі почав падати зливний дощ.

— Щастя — каже чоловік — що ти неодягнена, а то промочила б до нитки...

ГАВАЙСЬКІ ЗВИЧАЇ

Сидять ніччю двоє гавайців під пальмою. От і зірка впала...

Питається гавасць: "Ти собі чогось забажала?"...

— А якже ж — каже вона. — А ти?...

— Та й я також...

— Так?... То навіщо іще чекаєш?...

Зміст календаря

Срібний вершник — вірш Володимира Сосюри	Стор. 5
Календарна та інформаційна частина	6-41

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, ВСЯЧИНА

Тарас Шевченко — Заповіт	42
М. І. Мандрика — Дар геніяльності в Шевченка	43
Д-р М. Антонович — Людина — суспільство — нація: соціологічна пов'язаність і етична градація	49
Лев Пилипенко — Похід проти ворогів	57
Микола Очерет — Заповіт	67
М. Данилишин — До 150-річчя уродин Апостола Правди і Волі	75
В. Плахотников — Все шабаш!	77
Проф. д-р Петро Стерчо — Націоналізм і демократія	81
Микита Коцюба — Німко	92
Відозва Гол. Української Ради в справі творення УСС	97
о. Ст. Хабурський — Значення Маніфесту Гол. Української Ради	99
Лев Пилипенко — Де збіжжя й небеса обнялись (вірш)	99
о. Ст. Хабурський — У 50-річчя виступу Українських Січових Стрільців	101
В. Верига — Акт і його коріння (Листопадовий Чин)	107
Дмитро Вітовський — Звіт	115
М. І. Мандрика — Прийдешнє (вірш)	115
Микола Понеділок — Зустріч з Шевченком у Вінніпегу	117
Лідія Лугова — Жмуток спогадів про О. Степанівну-Дашкевич	121
Осип Юркевич — Перша робітничка сотня УСС	125
С. Риндик — На нашій веранді	131
Ол. Бойків — Неприємна зустріч	141
Ольга Маруніч — Коли цвіте бузок	145
М. Бойко — Країна без справедливости	147
Володимир Жила — За краще майбутнє українців у Канаді	149
Кронікус — “Олд солджерс невер дай”	156
М. Данилишин — Наука і розвага	158
Олександр Підсуха — Пісня емігрантки (вірш)	164
Континенти плывуть	165
Як ставитися до конкурсів	167

Полішувач
на дві щітки

**TWO-BRUSH
POLISHER**

з додатками
як на образку

\$29.95

ПИЛОСМОК

**HOOVER
CONVERTIBLE
TRIPLE-ACTION CLEANER**

★ Дуже добре чистить і не
нищить килимів

★ Мотор має дві швидкості
і тому краще чистить фі-
ранки, меблі і т. ін.

★ Він має відчипний
мішок на порошок.
Можна набити в
різних гарних
красках.

\$89.95

у найбільшій в Торонті українській крамниці меблів, телевізійних
і радісвих апаратів та всього електричного і іншого домашнього
устаткування

ROCHESTER FURNITURE CO. LTD.

423 COLLEGE Street — TORONTO, ONT. — EM 4-1434

МИРОН ГЕРУС і МИКОЛА ДЕЙНЕГА — власники

ESSEX PACKERS LIMITED

ВІДОМІ ВІД МОРЯ ДО МОРЯ
ЗАДЛЯ ІХ ГОЛУБЦІВ
І ІНШИХ М'ЯСНИХ ВИРОБІВ.

ПИТАЙТЕ ЗА НАЗВАМИ ІНШИХ ФАБРИЧНИХ МАРОК
ТАКИХ ЯК:

TY-NEE

S. X.

FLAVORTITE

NIAGARA

Head Office

—

HAMILTON, ONTARIO

TEL.: JA 8-8501

B R A N C H E S

WINDSOR

MERRITTON